Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Fortællinger udgivet af Rudyj Panjko, Biopklækker ; efter N. V. Gogols russiske Original ved E. M. Thorson.
Titel | Title:	Aftener paa en Gaard i Nærheden af Dikanjka
Alternativ titel | Alternative title:	N. V. Gogols samlede Værker.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Schubothe, 1856
Fysiske størrelse | Physical extent:	478 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

58,- 407

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 14088 3

+ REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Første Afdeling.

Berlin Wirbelung.

Fortale.

„Hvad Pokker er dette for noget Tøi: Aftener paa en Gaard i Nærheden af Dikanjka? Hvad er det for nogen Aftener? Og saa — hvad er det for en Hr. Biopklækker, der sender dem ud i Verden? Du gode Gud! Saa det er ikke nok endnu med den Masse af Gjæs, man har plukket til Penne og den Masse af Klude, der ere blevne anvendte til Papiir, ikke nok endnu med den Masse af Mennesker, i alle Stænder og Stillinger, der have tilblækket deres Fingre! Nu — kommer ovenikjøbet denne Hr. Biopklækker paa det herlige Indfald at gjøre ligesom alle de andre! Det er dog ogsaa forfærdeligt den Masse Papiir man nutildags trykker op, saa man ordenlig er i Forlegenhed med i en Hast at finde paa, hvad man skal bruge det til!"

VI

Slig Snak har jeg i Tankerne hørt nok af en heel Maaned igjennem. Det vil da sige, at jeg veed meget godt, at aldrigsaasnart stikker en stakkels Landmand som jeg Næsen ud i Verden fra sit Skjul førend ogsaa strax Pokker er løs. Du min Gud og Fader! Det er jo accurat, som om det traf sig, at man kom ind i en fornem Herres Palads: alle stimle de saa sammen om en og have en tilbedste; og det kunde saa endda være hvad det var, naar det saa blot var det fornemmere Tjenerskab; jo pyt! Nei enhver pjaltet Karl, Smuds, reent ud sagt, af den Slags der henkastes i Baggaarden, kommer endogsaa og giver sin Besyv med, og fra alle Kanter stampes der i Gulvet, og fra alle Kanter lyder det: „Hvorhen? Hvorhen? Hvad godt? Pak Dig, din Kjøter! Pak Dig!“... „Ja men, jeg skal ...“ Dog, ethvert Svar vilde jo være spildt! Jeg tog endogsaa hellere, troer jeg, et Par Gange om Aaret ind til Mirgorod, hvor, i Forbigaaende sagt, hverken Assessoren i Landretten eller hans Velærværdighed Pastoren har seet mig de sidste fem Aar — end at træde ud i den store Verden. Dog — skeet er nu engang skeet; der hjælper nu ingen kjære Moder længere, og jeg maa derfor svare for hvad jeg har gjort.

Jeg maa da først, mine gunstige Læsere, uden Fortrydelse (skjønt De ere maaskee allerede stødte over, at en stakkels Biopklækker fordrister sig til at tale her saa ganske ligefrem til Dem, som om det kunde være til en god Ven og Bekjendt) sige Dem, at det hos os her paa Gaardene er en gammel Skik, at der, naar Arbeiderne i Marken ere endte, og Bonden tyer til Ovnen for at varme sig der den lange Vinter, og jeg og mine Lige indeslutte vore Bier i den mørke Grube, og man ikke længer seer en eneste Trane i Luften eller en eneste Pære paa Træerne, at der da, siger jeg, det første Mørket falder paa, ganske sikkert et eller andet Sted i Gaden bliver oplyst, at Latter og Sang da høres derfra vidt og bredt omkring, at Balalajka'en, ja undertiden ogsaa Violinen, kommer frem, og at der bliver en Sladren og en Commers, saa det halve kunde være nok . . . og see det er nu det, vi kalder Vetsjernitsa'er *)! De har nu, som De strax ville have seet, en vis Lighed med Deres Baller; men det er dog langt fra, at de er ganske det samme. Naar De tager paa Bal,

*) Aftenforsamlinger, Aftenselskaber, af „Vetsjer", Aften.

seer De, saa er det jo dog igrunden kun for at komme til at røre Fødderne og gabe i Hænderne; hos os derimod samles Pigerne ved saadan en Leilighed ingenlunde til Bal, men med deres Rokke og Hegler. I Førstningen gaaer det ogsaa lystig med Arbeidet; Rokkene summe til Sangens Toner, og ikke en eneste af dem vender Øiet fra sit Arbeide; men naar saa de unge Knøse med Spillemanden komme, saa bliver der først Commers og Løier, saa begynder Dandsen, og saa gaaer det saa overgivent til, at det ikke er til at beskrive.

Men Kronen paa det hele er dog, naar de alle samle sig i en tæt Klynge og begynde at gjette Gaader eller fortælle Historier. Du min Gud og Fader! De Historier, de kunne opvarte med! Hvad de vide at fortælle om gamle Dage! Og saa, hvilke rædsomme Begivenheder, den ene skrækkeligere end den anden! Men ingensteds fortælles der dog maaskee saadanne Aftener saamange vidunderlige Historier som hos mig Rudyj Panjko, Biopklækker. Af hvad Grund jeg nu har faaet dette Tilnavn Rudyj Panjko, skal jeg, sandt for Gud, ikke engang kunne sige. Mine Haar ere, saavidt jeg veed, idetmindste nu, snarere

*) Afanasij

graae end røde *). Men hos os er det, saafremt De ellers ikke tager det fortrydelig op, nu engang Skik og Brug, at naar Folk først engang har givet en eller anden et Øgenavn, soa bliver det hængende ved for bestandig. Nok — naar Aftenen før en Helligdag Folk ere blevne samlede til Gilde hos Biopklækkeren, og naar de saa have taget Plads omkring Bordet — saa skulde De blot høre! Og hertil maa jeg endnu bemærke, at De ikke maae troe, at det blot er simple Folk, at det blot er Bønder, der saaledes samles der; tvertimod; det kunde nok hænde sig, at der kommer Folk, der muligt vilde gjøre en anden, som var langt høiere paa Straa end en stakkels Biopklækker, Ære ved deres Besøg. For at tage et Exempel: kjender De maaskee Cantoren ved Kirken i Dikanjka, Foma Grigorjevitsj? Kors! De Historier, han veed at fortælle! To af dem vil De finde i denne Bog. Han gaaer aldrig, som Tilfældet er med mange andre Cantorer paa Landet, i stribet Lærredskhalat; nei, selv om De kommer til ham en Øverdag, vil han altid modtage Dem i en fiin

*) Rudyj betyder rødhaaret, Rudyj Panjko omtrent „Mester Rødhaar".

Klædes Balakhon *), omtrent af Couleur som Kartoffelsuppe, naar den har staaet og er bleven kold, og for hvilken han i Poltâva har betalt — ja jeg troer endogsaa, at det var ikke stort under sex Rubler for Alen. Der er ingen her paa hele Godset, der vil kunne sige, at han nogensinde har lugtet Beglugt fra hans Sko; det er tvertimod Gud og hver Mand bekjendt, at han pudser dem i det fortræffeligste Gaasefedt, saa fortræffeligt, at jeg næsten tør bande paa, at en anden Stakkel med største Glæde vilde komme det i sin Grød. Og ligesaalidt skal noget Menneske kunne sige ham paa, at han nogensinde har snydt sin Næse med Fligen af sin Balakhon, saaledes som dog andre Folk i hans Stilling saa ofte gjøre; jo vist: nei, han tager altid frem af sin Brystlomme et net sammenlagt, hvidt Lommetørklæde, der er sømmet i Kanterne med rødt Garn, og naar han saa har brugt det, lægger han det sammen igjen, sædvanligviis tolvdobbelt, og putter det atter i Lommen. Saa kommer der ogsaa en anden Gjæst . . . . en Fyr, der er saa fiin i det, at han for den Sags Skyld gjerne strax kunde ansættes som As-

*) Kofte, Kittel.

sessor eller Birkedommer. Naar han først hæver Fingren iveiret, begynder at stirre paa Spidsen af den og giver sig til at fortælle, saa flyder det saa lifligt og saa blomstrende som om det kunde være af en trykt Bog! Man hører og hører og forbauses og er ikke istand til at følge med, om man saa anstrenger sig nok saa meget. Hvor han har lagt sig slige blomstrende Udtryk til? Ja, netop med Hensyn hertil fortalte Foma Grigorjevitsj ham engang en ganske fortræffelig Historie. Han fortalte ham nemlig, hvorledes engang en Skoledreng, der havde gaaet hos en Cantor et- eller andensteds, da han igjen kom tilbage til sin Fader, var kommen saa dybt i Latinen, at han endogsaa reent havde glemt vort eget gode rettroende Sprog. Han endte alle Ord paa us. En Spade kaldte han Spadus og en Kjælling Kjællingus. Men nu hændte det sig engang, at vor Latiner, da han var gaaet med sin Fader ud i Marken, fik Øie paa en Rive og gav sig til at spørge Faderen: „Hvad kalder I den Tingest her, Fader, i jert Sprog?" Og som han nu stod der med opspilet Mund og med Foden paa Tænderne af Riven, og Faderen just ikke var hastig til at svare, hændte det sig, at han kom til at træde til, og Riveskaftet foer op og slog ham for

Panden. „Den forbandede Rive!“ brølte vor Latiner nu med eet, idet han foer med Haanden til Panden og sprang en Alen eller to tilbage, „Gid ogsaa Fanden havde dens Fader! Som den kan slaae Folk tilskamme!“ Nu, han maatte tage hvad han havde faaet; men Navnet, det huskede han øiebliklig, Fyren! — Denne Historie anstod imidlertid aldeles ikke vor slikkede Fortæller. Uden at sige saameget som et eneste Ord, stod han op fra sin Plads, tog Posto midt i Stuen, bøiede Hovedet lidt forover, stak sin Haand ned i Baglommen paa sin ærtegule Kaftân, traf en rund, lakeret Tobaksdaase op, gav med Fingren et Knibs paa en eller anden muhamedansk Generals paa Laaget malede Fjæs, tog sig en dygtig, med Aske og Ligusticumblade blandet Priis, førte den i en Bue op til Næsen og opsnappede med denne, uden at berøre den saameget som med Mellemfingeren, hele Klatten i Flugten, og alt dette uden at mæle et eneste Ord; men da han saa stak Haanden i den anden Lomme og traf et lyseblaat rudret Bomuldslommetørklæde op af samme, saa først mumlede han ligesom ved sig selv Ordsproget: „Kaster ikke Perler for Sviin!“ — „Nu faae vi vist Løier“, tænkte jeg ved mig selv, da jeg godt kunde mærke paa Foma Grigorje-

vitsj, at hans Fingre kloede. Men til al Lykke fik min Gamle netop det heldige Indfald at sætte frem for os en dampende Knisj *) med Smør til, og alle gave sig nu til Arbeidet. Istedetfor at anvendes til Haandgribeligheder fik Foma Grigorjevitsj's Fingre nu nok at bestille med Knisj'en og, som Skik og Brug er, overøstes Værtinden med Lovtaler for sit Mesterskab. — Vi havde endnu en tredie Fortæller iblandt os; men han (som det derfor ikke er raadelig at snakke om ved Aftentider) fortalte altid saadan nogle rædsomme Historier, at Haarene ordenlig reiste sig paa Tilhørernes Hoveder. Jeg har med Forsæt ingen af dem optaget. Jeg kunde jo ellers let risikere at indjage skikkelige Folk en saadan Skræk, at de kunde blive ligesaa bange for Biopklækkeren som for selve Djævelen (med Respect at sige). Saa vil jeg hellere, om Gud vil og jeg lever til næste Aar og udgiver endnu et Bind, opsætte til den Tid at meddele slige Fortællinger om Gjengangere og andre vidunderlige Begivenheder, der i gamle Dage ere passerede her i vor rettroende Egn. Kan saa muligt nok hænde sig, at De imellem dem ogsaa vil træffe

*) En Slags Bagværk eller Hvedebrød.

paa nogle Historier af selve Biopklækkerens, som han har fortalt sine Børnebørn. Ville De saa blot høre og læse, og kan jeg faae Bugt med min forbandede Ladhed, saa skulle vi, med Guds Hjælp, nok bringe det til en halv Snees Bind.

Dog — jeg havde nær glemt det allervigtigste: saafremt de saa, mine Herrer, ville gjøre mig den Ære at besøge mig, saa tager De blot den lige, slagne Landevei til Dikanjka. Jeg har med Forsæt sat dette Navn paa Titelbladet, for at De desto snarere skulde bevæges til at bære mig med Deres Besøg; thi Dikanjka antager jeg at De tit har hørt omtale. Min Gaard kan — det tør jeg godt sige — maale sig med hvilkensomhelst anden Biopklækkers. Haven vil jeg nu slet ikke engang tale om: om det saa var i selve Keiserens Petersborg, saa vil De ikke kunne finde Magen til den. Naar De saa er kommen til Dikanjka, spørger De blot den første den bedste Knøs, De træffer paa ifærd med at vogte Gjæs i en tilsmudsket Skjorte: „Hvor boer Rudyj Panjko, Faerlil?“ — „Han boer derhenne!“ vil han strax svare idet han peger paa Stedet med Fingren, og, om De ønsker det, vil han ogsaa gjerne vise Dem hen til Gaarden. Men jeg

maa blot sige Dem, at De kommer til at tage tiltakke og ikke, som man siger, være for fine paa det; thi vore Veie her ere rigtignok langtfra saa jevne som hjemme hos Dem. Det er ikke mere end en Treaarstid siden, at Foma Grigorjevitsj, da han kom kjørende hjem fra Dikanjka, kjørte fast i et Hul med sin nye Taratajka *) og sin brune Hoppe og det uagtet han selv kjørte og foruden sine egne Øine ovenikjøbet endnu havde et Par Glasøine paa.

Men saa skal jeg ogsaa, naar De blot engang vil besøge mig, tractere Dem med Meloner, som De maaskee aldrig i Deres Levedage har seet Magen til og med Honning, som jeg nok tør bande paa at De ingensteds vil faae bedre: De kan blot tænke Dem, at aldrigsaasnart bliver den bragt ind, førend hele Stuen fyldes med en Duft saa deilig, at det ikke er til at beskrive, og saa er den dertil saa reen som en Taare eller som det kosteligste Krystal i nogen Ørenring. Og saa — hvilke Kager kan min Gamle ikke tractere Dem med? Jo jeg takker, det kan man kalde Kager, kan De troe: Sukker, det bare Sukker! Og

*) En Slags Kjøretøi.

saa Smør, der ordenlig smelter i Munden! Ja, det er med god Grund, at man siger: Hvad er der vel som de Fruentimmer ikke forstaae sig paa! Har De nogensinde, mine Herrer, smagt Pærekvas med Blommer eller Varenukha *) med Rosiner og Flode? Eller har De nogensinde spiist Putrija **) med Melk til? Magen til Lækkerbidskener findes der ikke Verden rundt! Blot man saaer det paa Tungen, saa mærker man strax, hvad det er! Nei, det er ikke til at beskrive. Ijjor engang . . . . . Dog — jeg vil ikke sladre af Skole! Besøg De mig blot, besøg De mig blot snarest muligt, saa skal jeg nok beværte Dem saaledes, at der skal gaae Ry af det vidt og bredt omkring.

---

*) Kryderier og Frugter, henkogte i Vand.

**) En Slags Grød.

Rudyj Panjko, Biopklækker.

Indhold.

Første Afdeling.

Side

Fortale ..... V.
Markedet i Sorotsjinets ..... 1.
St. Hansaften ..... 63.
Mainatten eller den Druknede ..... 101.
Den forsvundne Skrivelse ..... 167.

Anden Afdeling.

Fortale ..... 197.
Julenat ..... 203.
Iván Feodorovitsj Sjponjka og hans Tante ..... 307.
Det forhexede Sted ..... 363.
Den frygtelige Hevn ..... 382.

Markedet i Sorotsjinets.

Markedet i Sorotsjinets.

I.

Hvor henrivende, hvor berusende er ikke en Sommerdag i Lillerusland! Hvor glødendehede ere ikke de Timer, da Middagssolen, under fuldkomment Vindstille, staaer i sin fulde Glands, og det blaae, umaalelige Ocean ligesom med Vellyst hvælver sin Kuppel over Jorden og, retsom aldeles hensjunken i Nydelse, synes ligesom at være slumret ind, krystende den Skjønne i sine luftige Omfavnelser! Der er ikke en Sky at vine paa det. Man hører ikke en Lyd over Sletten. Det er som om alt pludselig er uddødt. Kun foroven, høit i Sky, hænger Lærken, hvis Sølvertoner ligesom ad luftige Trin svæve ned til den forelskede Jord og kun af og til afbrydes af en Maages Skrig eller af Vagtelens Slag, der lyder vidt og bredt ud over Steppen. Lade og saa hensjunkne i Tanker, som Folk der vandre om uden at have noget Maal for deres Vandring, staae de kjæmpehøie Ege, af

hvis maleriske, uhyre Bladmasser de blændende Solstraaler forvandle en Deel ligesom til et Ildhav, imens de øvrige hvile i en Skygge, i et Mørke saa dybt som Natten, og kun ved et stærkt Vindstød erholde ogsaa deres Andeel af den gyldne Straaleregn. Ætheriske Insekter, der spille i alle Smaragdens, Topazens og Rubinens Farveskjær, synes ligesom uddrysede over de af stadselige Solstikker overskyggede Haver. Graae Høstakke og gyldne Kornneg staae i Leir paa Sletten i uoverskuelige Rækker. Kirsebær-, Blomme-, Æble-, Pæretræernes under Frugternes Vægt bøiede Grene, Himlen og dens rene Speil — Floden, omgiven af dens grønne, stolt opadskraanende Rammer .... ja, isandhed: vellystig, nydelsesrig er den lillerussiske Sommer!

I en saadan Glands og Herlighed straalede netop en varm Augustdag i Aaret attenhundrede og ... og ... ja, det kan nu saa omtrent vel være en tredive Aar siden. I en halv Snees Versters Omkreds fra den lille By Sorotsjinets vrimlede Veiene af Folk, der fra alle omliggende og endeel fjernereliggende Gaarde og Landsbyer ilede afsted til Markedet. Ligefra den tidligste Morgen var Landeveien opfyldt med en næsten uoverskuelig Række af Tsjumak'er, det vil sige Smaahandlende eller Bønder, der bragte Salt og Fisk til Markedet. Hele Bjerge af høomvundne Potter og

Krukker bevægede sig langsomt fremad, og det lod næsten til som om de ærede Potter og Krukker fjedede sig i deres mørke Fangenskab og Ensomhed. Af og til saae man en af dem nok saa stolt stikke Hovedet frem igjennem det høie Læsset omgivende Gitter og tildrage sig de Forbigaaendes medlidende Blikke. Mange skottede ogsaa misundelig til Eieren af alle disse Herligheder, Hr. Pottemageren, der med langsomme Skridt gik ved Siden af sin Vogn og af og til omhyggelig indsvøbte sine Leer-Spradebasser og Coketter i det dem saa forhadte Hø.

Ganske eensomt og afsides slæbte sig en af et Par udmattede Oxer trukket Vogn fremad, fuldt bepakket med Sække, Værk, Lærreder og forskjelligt Huusgeraad, og bag den gik dens Eiermand i en proper Lærredskittel og tilsmudskede vide Lærredsbeenklæder. Han aftørrede langsomt Sveden, som haglede ham ned ad Ansigtet og endogsaa dryppede fra hans lange Knevelsbarter, der vare pudrede hvide af hiin ubønhørlige Parykmager, der ukaldet indfinder sig saavel hos den Skjønne som hos den Hæslige og som allerede i Aartusinder ret dygtig har pudret Menneskeslægten. Ved Siden af ham gik en til Vognen bunden Hoppe, hvis adstadige Væsen noksom røbede dens fremrykkede Alder. Mange af de Forbigaaende, navnlig de unge Karle, lettede paa Huen, naar de kom paa

Siden af vor Ven. Dog maa man ikke troe, at det var hans graae Knevelsbarter og hans stadselige Ydre og Holdning, der foranledigede en saadan Opmærksomhed; man behøvede kun at kaste Øiet lidt iveiret for strax at blive Aarsagen til denne Høflighed vaer; ovenpaa Læsset sad nemlig hans smukke Datter med det lille trinde Ansigt, med de sorte Øienbryn, der som tvende ligestore Buer hvælvede sig over de straalende brune Øine, med de sorgløst smilende Rosenlæber, med de om det lille Hoved vundne røde og blaae Baand, der, tilligemed de lange Flætninger og en Bouquet af Markblomster, som en rig Krands omgave dette fortryllende lille Hoved. Det lod til, at alt tiltrak sig hendes Opmærksomhed, at alt var hende noget fremmed og nyt, og hendes smukke Øine ilede uophørlig fra den ene Gjenstand til den anden. Og hvor kunde det vel ogsaa være andet, da det var første Gang, hun var med til Marked! Et Pigebarn paa atten Aar første Gang til Marked!.... Men hvad derimod ingen af de Forbigaaende eller Forbikjørende havde mindste Anelse om, var, hvor haardt det havde holdt for hende at faae Faderen overtalt til at tage hende med, og det uagtet han selv af ganske Hjerte havde undt hende denne Fornøielse og med største Glæde opfyldt hendes Bøn, saafremt ikke hendes onde Stedmoder havde været, der styrede ham ligesaa let som

han den gamle Hoppe, der nu, til Tak for sin lange Tjeneste, slæbtes med for at sælges. Hans støiende Ægtehalvdeel — dog, vi glemme reent, at ogsaa hun var med og sad der ovenpaa Læsset i en ulden, tilsmudsket Stadskofta *), der, ligesom om det var Hermelin, var besyet med røde Ovaster, i en kostbar Plakhta **), saa broget og rudret som noget Skaktavl, og i en couleurt Sirtseshue, der meddeelte noget vist Stolt og Gravitetisk til hendes røde, fulde Ansigt, over hvis Træk der af og til leirede sig et saa frastødende, uhyggeligt, ja næsten vildt Udtryk, at enhver strax skyndte sig med at vende sit ængstlige Blik bort fra hende til Datterens livlige, glædestraalende lille Ansigt.

Floden Pjol begyndte allerede at vise sig for vore Reisendes Blikke, og fra det fjerne paaviftede der dem allerede en Kjølighed, der efter den slappende, udmattende Hede var saameget desto mere oplivende og forfriskende. Igjennem de deels mørke-, deels lysegrønne Blade paa de uden nogen Orden hist og her paa Engene omspredte Popler og Birker, trængte de allerede noget afkjølede flammende Solstraaler, for hvilke Flodmøen glandsfuldt blottede sin Sølverbarm, som Træernes grønne Lokker vellystig

*) Kofta, en Slags Fruentimmer-Overklædning.

**) Skjørt.

berørte. Lunefuld og coket som Møen i hine berusende Timer, naar det trofaste Speil saa fortryllende gjengiver hendes af Stolthed og blændende Glands straalende Pande, hendes lilliehvide Skuldre og hendes af Mørket, der falder fra det lille Hoved med de blonde Lokker, beskyggede Marmorhals, og naar hun med Foragt bortkaster det ene Smykke efter det andet for stedse at prøve et nyt, og der ingen Ende er paa hendes Luner og Capricer — verlede den saagodtsom hvert Aar sine Omgivelser idet den udsøgte sig en ny Vei og omgav sig med nye, forskjelligartede Landskaber. Hele Rader af Møller løftede dens brede Bølger op paa deres tunge Hjul for strax atter at slænge dem fra sig, efterat have opløst dem i en Skum- og Støvregn, hvis larmfulde Fald gjenlød hele Omegnen over. Læsset med de os allerede bekjendte Passagerer kjørte i dette Øieblik netop ind paa Broen, og Floden udbredte sig nu for dem som et glat Speil i hele sin Skjønhed og Majestæt. Himlen, de blaagrønne Skove, Menneskene, Potte- og Krukkelæssene, Møllerne, det hele slog nu med eet Kuldbøtte og stod og gik paa Hovedet uden dog at styrte ned i det blaae, deilige Dyb. Vor unge Pige faldt i Tanker, idet hun stirrede paa det henrivende Syn og glemte endogsaa at plukke Kjerner af sin Solsikke, en Beskjeftigelse, der havde sysselsat hende hele Veien, da lige med eet

Udraabet: „Sikk'en et deiligt Pigebarn!" skræmmede hende op af hendes Drømme. Hun saae sig om og fik strax Øie paa en Klynge unge Knøse, der stod paa Broen, og af hvilke især en, der var klædt meget finere og pynteligere end de andre, i en hvid Svitka *) og Faareskindshue, med Næverne i Siden stod nok saa kjækt og stirrede paa de Forbikjørende. Det var umuligt andet, end at vor unge Pige maatte lægge Mærke til hans solbrændte, men smukke og tiltalende, Ansigtstræk og hans ildfulde Øine, der syntes ligesom at ville gjennembore hende; men hun slog strax igjen Øinene ned ved den Tanke, at det muligt var fra ham, at hiint Udraab skrev sig. „Et deiligt Pigebarn!" gjentog Knøsen i den hvide Svitka, idet han ufravendt vedblev at stirre paa hende. „Jeg gav gjerne alt hvad jeg eier og har for et Kys af hende. Men hvad er det for en Djævel, der sidder der forude!" En skraldende Latter brød nu løs fra alle Sider; men en slig Compliment anstod just ikke synderlig vor langsomt fremadspankende Ægtemands pyntede Ægtehalvdeel: hendes allerede iforveien røde Kinder glødede formelig op, og en Regn af udsøgte Ord faldt over den overgivne Svends Hoved:

„Gid Du saa da ogsaa faae baade Synd og Skam,

*) En Slags Halvkaftân.

din elendige Burlak *)! Gid din Fader faae en Potte i Hovedet! Gid han lægge sine Been i Isen, forbandede Antikrist! Og gid saa Djævelen i den anden Verden afsvie hans Skjæg!"

„Nei hør blot, hvor hun kan bruge sin Kjæft!" sagde Knøsen idet han gav sig til at stirre paa hende med opspilede Øine, som om han var ganske forbauset over denne kraftige Salve af uventede Complimenter. „At ikke slige Ord blive siddende hende i Halsen, den hundredaarige Her!"

„Hundredaarig!" gjentog vor aldrende Skjønne. „Jammerlige Karl! Gaae Du hen og vask Dig først! Elendige Pjalt! Vel har jeg aldrig seet din Moder, men saameget veed jeg, at baade hun og din Fader og det hele maa have været noget Pak! Hundredaarig! Det Melkefjæs!...."

Vognen kjørte nu ned ad Broen, og Slutningsordene var det derfor umuligt at høre. Knøsen vilde imidlertid, som det lod til, ikke lade det blive herved: uden at betænke sig ret længe, greb han en Nævefuld Snavs, som han kastede efter hende. Den traf endnu bedre, end man havde kunnet vente: hele den nye Sirtseshue blev tildænget med Snavs, og en sting-

*) Her et Skjældsord: Hallunk, Kjøter. Ordet betegner ellers en Matros, der farer med Flodskibene paa Volga.

rende Latter lød med fordoblet Styrke fra hans Kammeraders Hob. Vor gamle Cokette blev rasende forbitret; men Vognen var nu allerede et godt Stykke borte, og hendes Vrede vendte sig derfor imod hendes uskyldige Steddatter og hendes lade og langsomme Ægtehalvdeel, der, allerede saa vant til slige Scener, vedligeholdt en haardnakket Taushed og ganske koldblodig hørte paa alle sin opbragte Hustrues nærgaaende Ord. Men ikkedestomindre vedblev hendes utrættelige Tunge i eet væk at spille i Munden paa hende lige til det Øieblik, da de i Forstaden holdt udenfor deres gamle Bekjendte og gode Ven, Kozakken Tsybulja. Mødet med ham og hans Familie, som de længe ikke havde seet, gjorde, at hiin ubehagelige Begivenhed for Øieblikket glemtes. Vore Reisende talte nu ikke om andet end om Markedet og udhvilede sig derpaa lidt efter deres lange Reise.

II.

Endeel af Læserne have formodenlig et eller andensteds hørt Lyden af et fjernt Vandfald, der opfylder de forfærdede Omgivelser med sit Echo og som en Hvirvelvind fører et heelt Chaos af forunderlige, uklare Lyd henimod en. Og ikke sandt: opstaaer ikke uvilkaarlig omtrent den selvsamme Fornemmelse i ens Sjæl i et Markeds Hvirvel, hvor Folkemassen ligesom smelter sammen til et eneste uhyre Legeme og bevæger hele sin kjæmpemæssige Krop frem over Pladser og Gader under Raaben og Skrigen og bedøvende Torden? Larm og Skjeldsord, Brølen, Brægen, Hylen, det hele sammensmelter til en eneste skjærende Mislyd. Orer, Sække, Zigeunere, Leerpotter, gamle Kjællinger, Brød, Huer, alt i en broget Blanding, hvirvle og snoe sig massevis forbi en. Mange forskjellige Stemmer overdøve hverandre, og det er ikke muligt at gribe eller frelse et eneste Ord ud af denne rivende Strøm; ikke et eneste Raab høres selvstændigt og tydeligt. Kun de Handlendes og Kjøbslaaendes Haandslag gjenlyde

fra alle Sider. En Vogn gaaer nu istykker, Jernbarrer foraarsage en bedøvende Larm, en Masse Bjælker styrte med et Tordenskrald til Jorden, og ganske fortumlet i Hovedet veed man ikke hvorhen man skal vende sig. Vor nysankomne Ven havde tilligemed Datteren med de mørke Øienbryn allerede længe skubbet sig frem imellem Folkemassen. Han gik snart hen til en, snart til en anden Vogn, befølte dens Indhold og forhørte sig om Prisen; men hans Tanker vendte hele Tiden uafladelig tilbage til den halve Snees Sække Hvede og den gamle Hoppe, som han havde bragt til Markedet tilsalg. I Datterens Træk var det tydelig nok at læse, at det just ikke anstod hende saa synderlig saaledes at drive omkring imellem de med Meel og Hvede belæssede Vogne. Hun ønskede naturligviis langt hellere at komme hen, hvor der under Lærredsteltene pyntelig vare udhængte tilfals røde Baand, Drenringe, Tin- og Broncekors og Ducater. Men selv hvor hun var, fandt hun mange Gjenstande, der tiltrak sig hendes Opmærksomhed: hun var saaledes ikke langt fra at briste af Latter, da en Zigeuner og en Bonde gav hinanden saa kraftige Haandslag, at de hvert Øieblik vare nær ved at udstøde Skrig af Smerte, da en fuld Jøde skulde betale en Kjælling sin Fortæring, da to Sælgekoner, der vare komne op at skjændes, overdængede hinanden med Skjeldsord og Complimenter, da en

Moskoviter med den ene Haand glattede sit Bukkeskjæg mens han med den anden .... Men lige i dette Øieblik mærkede hun, at der var en, der rykkede hende i hendes broderede Særkeærme. Hun seer sig øieblikkelig om, og hvem anden staaer foran hende end — Knøsen i den hvide Svitka og med de lynende, gjennemborende Øine. En Sitren gjennemfoer hende; hendes Hjerte bankede saa voldsomt som aldrig før hverken i Glæde eller i Sorg; det forekom hende baade ganske forunderligt og var hende dog tillige ikke ukjært; nok: hun kunde ikke gjøre sig selv Rede for, hvad det egenlig var der foregik i hende. „Vær Du kun ganske rolig min Snut! Vær Du kun ganske rolig!" hviskede han til hende, idet han greb hendes Haand. „Jeg skal ikke sige Dig saameget som et eneste upassende Ord." — „Ja, det er nok muligt," tænkte den unge Pige ved sig selv, „at Du ikke vil sige mig et eneste upassende Ord, men det hele forekommer mig saa forunderligt ... Det er jo dog ham? jo ganske rigtigt!" Man kunde godt mærke, at hun følte, at dette ikke var rigtig passende; men — hun havde ikke Kraft til at trække sin Haand ud af hans. — I det samme saae Faderen sig om ligesom for at sige noget til Datteren; men ligeved lød netop nu Ordet: Hvede. Dette magiske Ord foranledigede, at han øieblikkelig vendte sig om imod to Handlende, der just stode i høirøstet

Samtale, og da hans Opmærksomhed først var bleven henledet til dem, var intet istand til at aflede den fra dem igjen. Men vi ville nu høre efter hvad vore to Negotianter sige om Hveden.

III.

„Saa Du troer altsaa, Landsmand, at det kun vil gaae maadelig med vor Hvede?“ sagde en Mand, der, efter Udseendet at dømme, lignede en tilreisende Borgermand fra en eller anden lille Flække, og som var iført et Par hvide af Tjære lugtende og tilsmudskede Beenklæder, til en anden i en lyseblaa, hist og her lappet, Svitka og med en uhyre Bule i Panden.

„Troer? Her kan jo ikke være Tale om at troe. Sælger vi saasandt blot en eneste Skjeppe, skal jeg lade dem lægge mig en Løkke om Halsen og klynge mig op i det Træ der, hvor jeg saa skal dingle som nogen Pølse ved Juletider.“

„Ja, hvem anseer Du mig for, Landsmand, at Du troer at kunne binde mig sligt paa Ærmet? Paa vor nær er der jo ikke en eneste Tilførsel af Hvede her til Markedet.“

„Ja, snak I, Godtfolk!“ tænkte ved sig selv vor Skjønnes Fader, der ikke havde ladet et eneste Ord

gaae tabt af de tvende Handlendes Samtale. „Snak I kun, Godtfolk! Jeg har ligefuldt mine ti Sække."

„Naar der drives slige Djævlekonster, seer Du, saa kan vi omtrent vente os samme Profit som af en forsulten Moskovit," sagde betydningsfuldt Manden med Bulen i Panden.

„Hvad for Djævlekonster?" spurgte Manden i de vide Lærredsburer.

„Saa Du har ikke hørt hvad Folk ymter om?" vedblev han med Bulen i Panden, idet han tilkastede den anden et skelende Blik.

„Nu, hvad da?"

„Nu, hvad da! At Assessoren, for ikke at forspilde Herskabets Gunst, har forlagt Markedet til dette forhexede Sted, hvor man ikke kan blive af med det allermindste. Seer Du det gamle, forfaldne Skuur derhenne ved Foden af Høien? (Her traadte vor Skjønnes nysgjerrige Fader endnu et Par Skridt nærmere og blev med eet, som det syntes, lutter Øre). I det Skuur, seer Du, gaaer det til med Djævlekonster, og der er ikke et eneste Marked blevet afholdt her uden at der er skeet en Ulykke. Igaaraftes silde gik Districtsskriveren der forbi; med eet seer han derhen, og hvad seer han: af Vinduet stak der en Svinetryne ud og gav sig til at grynte saa forfærdelig, at det ordenlig løb ham koldt ned ad Ryggen. Bi blot lidt, saa

skal vi nok faae at see, at den røde Svitka igjen viser sig."

„Den røde Svitka? Hvad er det for en en?"

Haarene reiste sig paa vor opmærksomme Tilhørers Hoved; forfærdet vendte han sig bort og saae nu først, at hans Datter og den unge Knøs stode nok saa ugeneert Arm i Arm og gjorde hinanden Kjærlighedserklæringer, uden at bryde sig saameget som det allermindste om alle Svitka'er i hele Verden tilsammen. Dette Syn bragte med eet hans Skræk til at sætte sig og gjengav ham hans sædvanlige Rolighed.

„Ah, ha, Landsmand! Du forstaaer de Dele tilgavns, som jeg seer! Det er noget andet end i mine unge Dage: først fjerde Dagen efter Brylluppet omfavnede jeg første Gang min salig Khvesjka."

Vor Fyr havde strax seet, at hans Skjønnes Fader stod noget derfra og havde allerede udkastet en Plan til at vinde ham for sig.

„Det lader til, min gode Mand," bemærkede han, „at Du ikke kjender mig, og dog kjendte jeg strax Dig igjen."

„Nei virkelig!"

„Ja, vil Du ha' det, skal jeg strax sige Dig baade dit Navn og dit Tilnavn og det hele: Du hedder Solopij Tjerevik."

„Ganske rigtig: Solopij Tjerevik."

„Men see nu nøie til engang, om Du ikke skulde kjende mig igjen!“

„Nei, jeg kjender Dig ikke. Jeg har — det være sagt uden nogen Fornærmelse — sandt at sige seet saa mange forskjellige Ansigter i min Levetid, at Gud hjælpe mig, om jeg skulde kunne kjende dem alle igjen!“

„Det gjør mig ondt, at Du ikke kjender Golopupenjkos Søn igjen!“

„Hvad for noget? Du skulde da vel aldrig være Okhrimofs Søn?“

„Jo netop!“

Og nu lettede vore to Venner paa deres Huer og kysfede hinanden. — Golopupenjkos Søn var imidlertid fast opsat paa ikke at spilde saameget som et Øieblik men strax at begynde Angrebet paa sin nye Bekjendte.

„Nu, Solopij! Som Du selv seer, holder din Datter og jeg af hinanden, saa der er ikke andet for, end at vi see at komme sammen for bestandig.“

„Nei virkelig, Paraska?“ sagde Tjerevik, idet han vendte sig om og smidskede saa smaat til Datteren, „nei virkelig? saa det er allerede kommet saa vidt, at I, som man siger, vil søbe af samme Fad? See, see! Saa I er allerede enige? Nu vel da; men saa kom-

mer Du saa Skam til at give Ligkjøb, min nybagte Hr. Svigerson!"

Alle tre begav de sig derpaa hen i en alle Markedsgjæsterne nokjom bekjendt Jødemadammes Restaurationstelt, hvor en heel Flotille af Flasker og Karafler svømmede om imellem hverandre.

„Haha, det kan jeg lide!" raabte Tjerevik, efterat han havde faaet sig lidt over Tørsten og saae, at hans tilkommende Svigerson skjenkede et Glas fuldt omtrent af en Pægls Størrelse og uden at fortrække en Mine stak det ud lige til Bunden og dernæst trykkede det i Kvas. „Hvad siger Du til det, Paraska? See blot, see blot! Det er Pokker til Karl, Du har faaet Dig til Kjæreste! Jeg gad see den, der gjør ham det efter!"

Og leende ret af Hjertens Lyst vaklede han nu afsted med hende hen til sin Vogn, hvorimod vor unge Knøs begav sig hen til de Boutiker, hvor Kræmmerne fra Gadeatsj og Mirgorod, tvende velbekjendte Stæder i Gouvernementet Poltâva, forhandlede deres Varer, for der at udsøge sig en Træpibe med et stadseligt Messingbeslag, et Tørklæde med Blomster paa rød Grund og en Hue, alt til Bryllupsskjenk til Svigerfaderen og de andre, efter Skik og Brug. —

IV.

„Nu, Kone! Hvad siger Du til det? Nu har jeg fundet en Brudgom til vor Datter!"

„Hvad for noget? Nei, nu har jeg da aldrig hørt saa galt før, at Folk leder efter Brudgomme. Du er og bliver dog ogsaa altid Dig selv lig, din Tosse! Hvor i al Verden har Du nogensinde hørt eller seet, at nogen ordenlig, honnet Mand har givet sig af med at løbe efter Brudgomme til sine Døtre? Nei, da havde Du gjort langt bedre i at see at blive af med din Hvede, havde Du! Det er vist ogsaa en Brudgom derefter, Du der har faaet fat i! Rimeligviis en sølle Stakkel, der ikke engang eier Klæder paa Kroppen!"

„Jo, pyt! Nei, da skulde Du blot see, hvad Karl det er! Hans Svitka alene er mere værd end din grønne Kofta og dine røde Støvler tilsammen. Og saa, med hvilken Anstand han forstaaer at stikke sit Glas ud! Pokker tage mig og Dig med, om jeg nogensinde i hele mit Liv har seet nogen saaledes som

han skylle en heel Pægel ned uden at fortrække saameget som en eneste Mine!"

„Saa, ovenikjøbet en Drukkenbolt! Nu, det er jo en deilig Fugl, Du der har fanget! Jeg tør næsten vedde paa, at det ikke er nogen anden end den samme Laps, der overfaldt os paa Broen. Skade blot, at jeg ikke har kunnet faae Fingre i ham, ellers skulde jeg nok have sagt ham Tak for sidst!"

„Ja, om saa var, Khivrea, at det var den samme? Men hvorfor er han en Laps?"

„Hvorfor han er en Laps, dit Dummerhoved, Du er! Hvorfor han er en Laps? Hvor havde Du da dine dumme Øine henne, Mosjø, da vi kjørte forbi Møllen? Jeg troer næsten, at om det saa var her, ligeforan din af Snuus tilsølede Næse, at Folk fornærmede din Kone, saa vilde Du gjøre og lade som om det var noget, der slet ikke kom Dig ved!"

„Ja, med alt det, troer jeg dog ikke, at der er noget ondt i ham. Ungdom er nu engang Ungdom, og hvad det angaaer, at Du fik den Smule Snavs i Ansigtet . . . ."

„Nei hør ham! Hør ham! . . Saa Du vil ikke engang give mig Tid til at tale ud, lader det til! Er det Meningen med det? Eller hvad gaaer der af Dig? Du har nok været paa Sviir istedenfor at faae dine Varer solgte . . . ."

„Som i et Nu gik det med eet op for vor gode Tjerevik, at han havde talt over sig, og han foer pludselig med Hænderne til Hovedet ligesom for at beskytte det, uden Tvivl paa Grund af, at han fik en Anelse om, at hans opbragte Ægtehalvdeel mulig kunde finde Øieblikket passende til at lade sine hustruelige Næver indgaae en nærmere Forbindelse med hans Haar.

„Jo, jeg takker: det var tidlig nok, jeg blev gift anden Gang! Hvad vilde jeg ogsaa igjen paa den Galei!" tænkte vor gode Mand ved sig selv, idet han retirerede for sin rask fremrykkende Ægtemage. „Saa man skal sige en honnet Mand nei for en Ubetydelighed, som det ikke engang er Umagen værdt at spilde et Ord paa? Du min Gud og Herre, hvor Du ogsaa er haard imod os stakkels Syndere! Som om der ikke var ondt nok endda her i Verden, har Du ovenikjøbet givet os de Fruentimmer at trækkes med!"

V.

Knøsen i den hvide Svitka sad just paa sin Vogn og stirrede ganske adspredt paa den støiende og larmende Folkemasse omkring ham. Den trætte Sol var netop gaaet til Hvile, og den hendøende Dags Kinder overtrukne med en deilig, frisk Rødme. Deilig straalede Pavillonernes og Teltenes Toppe, omgydte af et neppe mærkeligt rosenrødt Skjær. De i hele Masser opstablede Vinduesruder glødede; de grønne Flasker og Glas paa Bordene i Skjenketeltene forvandlede sig som til Flammer; de opdyngede Bjerge af Meloner og Græskar syntes ligesom støbte af Guld og Kobber. Den nys saa larmende og høirøstede Tale blev kjendelig sjeldnere og sagtere, og Sælgekonernes, Bøndernes og Zigeunernes trætte Tunger gik baade ladere og langsommere. Hist og her begyndte der at komme Lys tilsyne, og den behagelige Lugt af nysbagte Kager fyldte de stille Gader.

„Hvad er der gaaet Dig imod, Grytsjko?" spurgte en høi, solbrændt Zigeuner, idet han gav vor Ven et

Slag paa Skulderen. „Naa, skal jeg saa have Øxerne for de tyve?"

„De Øxer, de Øxer, de staae Dig bestandig i Hovedet! For jert Folkefærd gaaer dog alt blot ud paa Profiten, paa at snyde og bedrage skikkelige Folk."

„For Pokker, hvor Du er ondskabsfuld! Du er nok i daarligt Humeur, lader det til; det er da vel aldrig af Fortrydelse over, at Du har skaffet Dig en Brud paa Halsen?"

„Nei, det er just ikke min Maneer; min Grundsætning er: en Mand et Ord, og hvad jeg engang har sagt, det staaer. Men det lader til, at den gamle Rad, den Tserevik, ikke har saamegen Skam i sig som for to Skilling: først siger han ja og saa tager han bagefter sit Ord tilbage .... Nu vel, jeg veed godt, at det ikke stammer fra ham. Han er blot et stakkels Dummerhoved. Det hele kommer fra den gamle Her, som jeg og de andre unge Karle idag skjeldte Huden fuld derude paa Broen. Ja var jeg saasandt en Tsar eller en fornem Herre, skulde noget af det første jeg foretog mig være at lade alle disse Dummerhoveder klynge op, der lade sig cujonere af deres Kjællinger ...."

„Hvis jeg nu mulig kan faae Tserevik til at give Dig Paraska, overlader Du mig saa Øxerne for de tyve?"

Grytsjko stirrede tvivlende paa ham. I Zigeunerens brune Træk laa der noget ondskabsfuldt, satirisk, krybende og dog tillige anmassende og uforskammet. Enhver, der nøie betragtede ham, maatte let have kunnet opdage, at der i hans Sjæl laae store Egenskaber, men desværre af den Slags, for hvilke der her paa Jorden kun findes een Belønning: Galgen. Den imellem Næsen og den spidse Hage næsten saagodtsom aldeles forsvindende Mund, omkring hvilken der bestandig spillede et satirisk Smiil, de smaae, men funklende og ildfulde, Øine, de Tankelyn, der uophørlig fulgte hinanden paa hans Pande, alt dette tilsammen syntes ligesom med Nødvendighed at fordre netop det besynderlige Costume, hvori han for Øieblikket viste sig. Den mørkegraae Kaftân, der saae ud til ved mindste Berørelse at ville falde i Støv, de lange sammenfiltrede, om Skuldrene nedhængende, Haar, Skoene paa de bare, solbrændte Fødder, det hele syntes ligesom at være sammenvoxet med ham og at høre med til hans Natur.

„Ikke for de tyve, men for de femten skal Du endogsaa have dem, saafremt Du ellers holder, hvad Du talte om!" svarede Knøsen, idet han vedblev at stirre paa Zigeuneren med et forskende Blik.

„For de femten? Top! Men see blot til, at Du ikke glemmer det, naar det kommer til Stykket! For

de femten! Saa skal Du saamænd ogsaa faae en ordenlig Tilgift!"

„Ja, men hvis Du nu ikke holder det?"

„Holder jeg det ikke — saa bliver Tilgiften din."

„Nuvel da! Giv mig saa Haandslag paa det!"

„Og Du mig!"

VI.

„Her, Afanasij Ivânovitsj! Her er Gjærdet laveſt; ſtig De kuns over og vær ganſke rolig! Min Tosſe af Mand har tilligemed vor Gjæſteven for hele Natten taget Station ved Vognene for at Moſkoviterne ikke ſkulle ſee Leiligheden an og ſtjæle noget."

Med disſe venlige og opmuntrende Ord søgte vor Tſjereviks frygtede Ægtehalvdeel at ſætte Mod i Popens Søn, der ængſtlig ſneg ſig langs Plankeværket og nu hurtig ſprang op paa det flettede Gjærde, hvor han ſom et Gjenfærd længe blev ſtaaende tvivlraadig, idet han ſpeidede om til alle Sider efter et Sted, hvor han bedſt vilde kunne ſpringe ned og langt om længe ſprang ned i Græsſet, hvor han faldt ſaa tungt, at det gjenlød vidt og bredt omkring.

„Du gode Gud, De har da vel aldrig ſlaaet Dem fordærvet? De har da vel aldrig, hvad Gud forbyde, knækket Halſen?" ſtammede den forſkrækkede Khivrea.

„Tys! Tys! Det har intet at betyde, ſlet intet at betyde, min allerkjæreſte Khavronja Nikiforovna!"

hviskede Popens Søn med klagende Stemme, idet han atter søgte at komme paa Benene, „blot med Undtagelse af, at jeg har brændt mig dygtig paa Nelderne, dette slangelignende Ukrud, som salig Protopopen pleiede at sige.“

„Lad os saa komme indenfor! Der er ikke en Sjæl hjemme. Gud skee Lov da! Jeg blev bange for, at De havde slaaet Dem reent fordærvet, Afanasij Ivânovitsj! Nu, hvorledes lever De saa? Hr. Papa har nok faaet en kjøn Skilling ind i denne Tid, efter hvad Folk fortæller.“

„En Bagatel! En reen Bagatel, Khavronja Nikiforovna! Hele Fastetiden igjennem har han ikke faaet mere end femten Sække Sommerkorn, fire Sække Hirse, en hundrede Brød, af Høns, naar de bleve talte sammen, vel knap nok et halvhundrede Stykker og saa en Deel Æg, der dog for største Delen vare raadne. Nei, sandt at sige, den bedste Gave staaer endnu tilbage, den, som jeg har ivente af Jer, Khavronja Nikiforovna!“ tilføiede Popens Søn, idet han tilkastede hende et ømt Blik og traadte nærmere.

„Ja, her har I hvad Huset formaaer, Afanasij Ivânovitsj!“ svarede hun, idet hun satte et Fad frem paa Bordet for ham og med det samme ligesom ganske undseelig tilknappede sin som af Vanvare aabentstaa-

ende Kofta, „Posteier, Hvedekager, Toftsjenitska'er, Pampusjetska'er!“ *)

„Og saa tør jeg vedde paa, at de ere lavede af kyndigere Hænder, end nogen anden af Evas hele Slægt kan rose sig af!“ bemærkede Popens Søn, idet han strax gav sig ifærd med Toftsjenitska'erne med den ene Haand og med den anden befolte Posteierne. „Men med alt dette, søde Khavronja Nikoforovna, smægter dog mit Hjerte efter at erholde en endnu yndeligere Spise af Eder, end alle Jeres Hvedekager og Pampusjka'er.“

„Da kan jeg virkelig ikke tænke mig, hvad andet der kan være som De endnu kunde have Lyst til, Afanasij Ivânovitsj!“ svarede vor aldrende Skjønne, ladende som om hun aldeles ikke var istand til at fatte, hvad han meente.

„Ja, hvad andet vel, min uforlignelige Khavronja Nikoforovna, end Jeres Kjærlighed!“ hviskede Popesønnen, idet han med den ene Haand greb en Postei, og med den anden greb hende om hendes trinde Liv.

„Min Gud, min Gud, hvad er det, De gjør, Afanasij Ivânovitsj!“ sagde Khivrea og slog undseelig Øinene ned. „Uh nei! Uh nei! De vil da vel aldrig prøve paa at kysse mig!“

---

*) Forskjellige Slags Bagværk.

„Ja, hvad det angaaer," vedblev Popesønnen, „saa skal jeg dog fortælle Jer en lille Historie: Engang, mens jeg endnu var i Skolen, jeg erindrer det saa tydelig som om det var i Dag ...."

I dette Øieblik hørtes der udenfor Gjøen og Banken paa Porten. Khivrea sprang i en Fart afsted, og vendte strax tilbage saa bleg som et Lig.

„Nu, det er deiligt! Nu seer det godt ud med os, Afanasij Ivânovitsj! Der er en heel Forsamling udenfor, der staaer og dundrer paa Porten, og jeg kunde høre vor Værts Stemme ...."

Posteien blev siddende fast i Halsen paa vor Helt, og han gjorde i sin Forfærdelse saa store Øine, som om et Gjenfærd nys havde aflagt ham en Visit.

„Spring derop!" tilraabte den forskrækkede Khivrea ham og pegte paa nogle Lægter, der, lige under Loftet, laae paa to Bjælker, og paa hvilke der var hensat en heel Deel Husgeraad af alle Slags.

Angesten gav vor Helt Mod. Uden at betænke sig ret længe sprang han op paa Lezjanka'en og svang sig derfra forsigtig op paa Lægterne, mens Khivrea ganske fortumlet i Hovedet løb til Porten, paa hvilken der bankedes bestandig stærkere og stærkere.

VII.

Paa Markedet var der imidlertid foregaaet en ganske forunderlig Begivenhed: overalt talte man næsten ikke om andet end om den røde Svitka, der, som det hed sig, var bleven seet hist og her imellem Teltene. En gammel Kjælling, der solgte Kringler, havde seet Djævelen i Svineskikkelse vandre omkring og undersøge Vognene som om han søgte efter et eller andet. Dette rygtedes snart til alle Hjørner og Kanter af den allerede Roligheden gjengivne Teltleir, og det var noget, som alle og enhver ansaae det for en Samvittighedssag at undlade at tro paa. Hertil kom endnu de stedse mere og mere overdrevne Fortællinger om det Under, som Districtsskriveren havde seet i det forfaldne Skuur, og alt dette gjorde, at Folk, eftersom Natten nærmede sig, trykkede sig tættere og tættere sammen. Stemningen var nu engang bleven forstyrret, og Angesten bevirkede, at ingen var istand til at lukke et Die. De, der vare meest bange og som vare saa heldige at have faaet Natteleie inden Døre, begave sig

nu hjem. Til disses Tal hørte vor Tjerevik, og det var netop ham, hans Datter og Vært, der, tilligemed endeel selvindbudne Gjæster, til den arme Khivreas store Forskrækkelse dundrede saa stærkt paa Porten. Værten havde faaet sig lidt over Tørsten, hvilket var tydelig nok at mærke deraf, at han med sin Vogn kjørte et Par Gange forbi førend han kunde finde Huset. Gjæsterne, der ogsaa vare lystig tilmode, gik uden mindste Ceremonier indenfor førend selve Værten, og vor Tjereviks kjære Ægtehalvdeel sad som paa Gløder, da de gav sig til at rumstere og snuse om i alle Hjørner og Kroge af Huset.

„Hvad for noget, Moer!" raabte Værten, da han var kommen indenfor, „Du ryster jo ordenlig, som om Du havde Koldfeber."

„Ja, jeg er ikke rigtig vel tilpas," svarede Khivrea med et ængstligt Blik paa de over Bjælkerne liggende Lægter.

„Og nu, Kone, hent os nu Tønden ind fra Vognen!" sagde Værten til sin Kone, der var kommen hjem tilligemed ham og de andre. „Den vil vi nu tømme med de Godtfolk her. De forbandede Kjællinger har jaget os en saadan Skræk i Livet, at det ordenlig er en Skam at tale om. Og det er dog saa klart som noget, Børnlil, at det blot er det pure Opspind og Narrestreger, der har drevet os her hjem," vedblev

han, idet han nippede til sit Kruus. „Jeg holder en ny Hue paa, at Kjællingerne blot holde os for Nar. Og om saa er, at det virkelig har været Satan: hvem er han, og hvad Pokker bryder jeg mig om ham? Jeg spytter ham i Ansigtet, gjør jeg! Om han saa i dette Øieblik stillede sig her lige foran mig, saa kald mig en Hundsvot om jeg ikke skulde give ham saadan en Næsestyver, saa han ikke skulde forvinde den saa snart!"

„Men hvad Pokker gaaer der af Dig, at Du med eet bliver saa bleg som et Lig?" raabte en af Gjæsterne, en Fyr, der var et godt Hoved høiere end alle de andre og som hele Tiden havde lagt an paa at gaae og gjælve for en rigtig behjertet Karl.

„Jeg?.... Hvor vil Du hen, Broerlil? Du seer nok dobbelt?"

Gjæsterne lo. Et selvtilfreds Smiil leirede sig paa vor mandhaftige Storpralers Kinder.

„Han bleg?" raabte en anden af Gjæsterne. „Hans Kinder gløde jo ordenlig som en Valmue, saa at man skulde fristes til at troe, at vi, istedenfor vor Ven Tsybulja, snarere havde en Rødbede for os, eller, maaskee rettere, selve den røde Svitka, der har jaget saadan en Skræk i Folk."

Tønden var imidlertid kommen paa Bordet og havde gjort Gjæsterne endnu lystigere end de allerede vare iforveien. Tsjerevik, hvem den røde Svitka

længe havde piint, og hvis Nysgjerrighed den ikke havde ladet et eneste Øieblik Ro, traadte nu hen til Værten:

„Føi os nu, Broerlil, og fortæl! Jeg har nu saa længe tigget om Historien om denne forbandede røde Svitka uden endnu at have kunnet faaet den at høre."

„Jo vist, Broer! Nei, den er just ikke til at fortælle ved Nattetider. Det eneste skulde da være, om jeg ellers kunde gjøre Dig og de Godtfolk her (her henvendte han sig til Gjæsterne), der, som det lader til, ere ligesaa opsatte som Du paa at faae noget at vide om dette Vidunder, en særdeles Fornøielse dermed .... Nu vel da! Saa hør efter!"

„Engang blev en Djævel — af hvad Grund veed jeg ikke — jaget ud af Helvede."

„Hvad for noget, Broerlil!" afbrød Tsjerevik ham." Hvor er det muligt, at en Djævel kunde blive jaget ud af Helvede?"

„Ja det veed jeg ikke, Faerlil! Kun saameget veed jeg, at jaget ud blev han, ligesom naar en af os jager sin Hund af Stuen. Muligt, at han havde været tosset nok til at begaae en eller anden god Gjerning; nok — han blev, som sagt, kastet paa Døren. Den Stakkel var nu nær ved at forgaae af Længsel efter Helvede. Men her var nu engang in-

tet ved at gjøre, og af Sorg forfaldt han til Drik. Han opslog sin Bolig i det, som Du nylig saae, nu næsten faldefærdige Skuur derhenne ved Foden af Høien, forbi hvilket nu intet gudfrygtigt Menneske gaaer uden først at have gjort det hellige Korses Tegn, og blev saa forfalden, saa forfalden, at Du ikke vil kunne finde hans Mage iblandt vore unge Karle. Hele den udslagne Dag, lige fra den tidlige Morgen til den sildige Aften, sad han og pimpede i Kroen."

Her blev vor Fortæller atter afbrudt af den paapassende Tjerevik: „Gud maa vide, hvad det er for noget, Du der sidder og vil binde os paa Ærmet! Hvorledes skulde det kunne gaae til, at nogen skulde tage en Djævel i sit Huus? Saameget veed jeg da, at han baade har Kløer paa sine Labber og Horn paa Hovedet."

„Ja, men denneher, seer Du, havde baade Hat og Handsker paa. Hvem Pokker skulde vel saa kunne kjende ham? Nok — han drak og drak til det tilsidst kom saa vidt, at han havde drukket alt op lige til den sidste Skilling. Skjenkeværten gav ham derpaa i nogen Tid Credit; men vilde tilsidst ikke creditere ham længer. Hvad gjør saa vor Djævel? Han gaaer hen og pantsætter sin røde Svitka for neppe en Trediedeel af dens Værdi til en Jøde, der just dengang holdt Udskjenk paa Markedet her i Sorotsjinets, og idet han

pantsætter den, siger han til ham: „Men husk paa, Jøde, at jeg kommer efter den idag et Aar, og pas derfor godt paa den!“ Derpaa forsvandt han sporløst. Jøden undersøgte nu nøie Svitka'en: den var af saa fiint Klæde, at Magen ikke var til at opdrive i hele Mirgorod, og af en Couleur, saa rød, saa ildrød, at det næsten gjorde ondt i Øinene at see længe paa den. — Vor Jøde blev imidlertid kjed af at vente til den fastsatte Termin og fulgte Svitka'en til en Forbireisende for ikke mindre end fem Ducater. Engang nu ved Aftentider indfinder der sig en Mand hos ham: „Nu Jøde, lad mig nu faae min Svitka!“ Iførstningen kjendte Jøden ham ikke igjen, og siden, da han havde seet hvem det var, anstillede han sig, som om han aldrig før havde seet ham for sine Øine. „Hvad for en Svitka? Jeg har ingen Svitka! Hvad Pokker kommer Du til mig om din Svitka?“ Godt! Med den Besked gik altsaa vor Fyr igjen; men hen paa Aftenen, da Jøden havde lukket, talt Pengene efter i sin Kasse, trukket Dynen over sig og just var ifærd med paa Jødemaneer at forrette sin Aftenbøn — hører han med eet en Klirren .... Han seer sig om, og hvad seer han? ind ad ethvert af Vinduerne stak der en Svinetryne ....“

Lige i dette Øieblik hørtes der en vis utydelig Lyd, der havde megen Lighed med et Svins Grynten.

Alle blegnede. Sveden haglede vor Fortæller ned ad Ansigtet.

„Hvad er det?“ raabte Tjerevik ude af sig selv af Angst.

„Aah, det er ingenting!“ svarede Værten, sitrende over hele Legemet.

„Nei hør!“ udbrød igjen en af Gjæsterne.

„Hvad er der? Var det Dig?“

„Nei!“

„Hvem var det da, der gryntede?“

„Ja, Gud maa vide, hvordan det er vi sidder i det! Jeg veed det ikke!“

Alle gave de sig nu ængstlige til at see sig om og randsage alle Kroge og Hjørner i Værelset. Khivrea var hverken død eller levende.

„Aah, I Kjællinger, I dog ogsaa er!“ raabte hun. „Og I kalder Jer Mandfolk! I kalder Jer Kozakker! I skulde sættes til at spinde og til at hegle, skulde I! Blot Bænken knager lidt under en af Jer, saa farer I op, som om I var fra Forstanden!“

Denne Tiltale bevirkede, at vore Helte bleve noget skamfulde og igjen toge Mod til sig. Værten nippede til sit Kruus og gav sig derpaa til at fortsætte sin Fortælling:

„Vor Jøde havde imidlertid tabt Besindelsen; men paa Been saa lange som Stylter vare Svinene i

et Nu inde af Vinduerne og bragte ham med deres Pidske snart saaledes til sig selv igien, at han sprang og dandsede for dem høiere endnu end til Loftsbjelken der. Han maatte nu bekjende det hele. Svitka'en var det imidlertid ikke saa let en Sag at skaffe tilveie. Dens Eiermand var paa Landeveien bleven udplyndret af en Zigeuner, der siden solgte Svitka'en til en Sælgekone, som igjen bragte den her til Sorotsjinets til Markedet; men lige fra det Øieblik af var der ikke et Menneske, der kjøbte noget hos hende. Kjællingen, der ikke kunde begribe, hvorledes dette gik til, grundede og grundede til det tilsidst faldt hende ind, om ikke muligt den røde Svitka var Skyld i det hele. Det var ikke for intet, tænkte hun, at det, naar hun tog den paa, ordenlig var hende, som om hun skulde kvæles. Uden at betænke sig ret længe tog hun den derfor og smed den i Ilden; men — det Djævelstøi vilde ikke brænde. — „Aha! Saa det er saaledes fat!" Da Kjællingen nu havde faaet Øinene op, søgte hun at komme af med den og fik den practiseret paa Vognen til en Smørbonde. Den Tosse blev ordenlig kisteglad, da han saae den; men fra det Øieblik af var der ikke et Menneske, der kjøbte af hans Smør. „Aha! Det maa være urene Hænder, der har skaffet mig den Svitka paa Halsen!" tænkte han, tog en Øre og huggede den istykker; men hvad skeer? — Stykkerne flyve

strax sammen igjen, og Svitka'en er igjen saa heel som nogensinde. Efterat have korset sig, greb vor Mand Øxen endnu engang, spredte Stykkerne hele Pladsen over og kjørte sin Vei. Men fra det Øieblik af gaaer Djævelen hvert Aar, paa den Dag Markedet holdes, omkring paa hele Pladsen i Svineskikkelse og grynter og sammensanker Stykkerne af sin Svitka, som han, efter hvad Folk sige, nu har faaet heelt samlet, blot paa det venstre Ærme nær. Og fra den Tid af korse ogsaa alle sig, naar de komme her forbi, og det kan vel nu være en halv Snees Aar siden, at der sidst afholdtes noget Marked her. Men iaar maa det være den Onde selv, der har forført Assessoren til ...." Resten af denne Sætning hendøde paa Fortællerens Læber.

Med eet klingrede Vinduet, Ruderne bleve slaaede ind, en forfærdelig Svinetryne viste sig, og Øinene stirrede paa dem, som om de vilde spørge: „Hvad tager I Jer for her, Godtfolk?"

VIII.

Alle, der befandt sig i Hytten, stode af Skræk som fastnaglede til Pletten. Med opspilet Mund stod Værten der næsten som forstenet; hans Øine traadte saa langt frem som om de vilde gaae ud af Hovedet paa ham, og Hænderne med de udspilede Fingre holdt han ubevægelige frem for sig. Vor lange Helt vilde i sin uovervindelige Angest springe op paa Loftet, hvorved han løb Hovedet imod Bjelken. Lægterne kom derved til at glide ud, og Popens Søn styrtede med en tordnende Larm ned paa Gulvet.

„Uh! Uh! Uh!" skreg i sin Fortvivlelse en af Gjæsterne, der af Angest faldt om paa Bænken og tumlede sig om baade paa Hænder og Fødder.

„Frels os! Frels os!" jamrede en anden og indhyllede sig i sin Tulup.

Værten, der nu ved den gjentagne Forskrækkelse var kommen til sig selv igjen, krøb ily bag sin Kones Skjørter; vor lange Helt krøb, uagtet Aabningen var meget lille, ind i Ovnen og lukkede selv Døren

efter sig; Tjerevik derimod, der følte sig tilmode som om en havde heldt ham kogende Vand over Hovedet, snappede i sin Forvirring, istedenfor sin Hue, en Gryde, som han satte paa Hovedet, foer derpaa som besat ud af Døren og vedblev at pile afsted, indtil tilsidst Udmattethed nødte ham til at sagtne sit Løbs Hurtighed. Hans Hjerte bankede som en Mølleværn, og Sveden haglede ham ned ad Ansigtet. Ganske afkræftet var han lige ved at segne om, da det i det samme forekom ham, som om han hørte, at en satte efter ham .... Med eet fik han sine Kræfter igjen .... „Djævlen! Djævlen!" raabte han som ude af sig selv, idet han fordoblede sine Anstrengelser. Et Øieblik efter styrtede han imidlertid halv bevidstløs om. „Djævlen! Djævlen!" raabtes der af en anden lige i Hælene paa ham, og det eneste, han endnu mærkede, var, at der var noget, der tungt faldt oven paa ham. Bevidstheden forlod ham nu ganske, og saa stum og ubevægelig som en Død blev han liggende midt paa Gaden.

IX.

„Hører Du, Vlas!“ hviskede en af Hoben, der havde opslaaet sit Natteleie paa Gaden, idet han vaagnede og halvt reiste sig op. „Hører Du, Vlas! Der er en her lige ved os, der raaber paa Djævelen!“

„Ja, hvad kommer det mig ved?“ mumlede den ved Siden af ham liggende Zigeuner, idet han strakte sig. „For mig maae de gjerne raabe paa Djævelen og paa hele hans Slægt!“

„Ja, men hør blot! Der er en der skriger, som om de var ved at kvæle ham.“

„Aah, for Pokker! Det er vel en, der skriger i Søvne.“

„Ja, men det kan da aldrig skade at see efter. Slaae Ild engang!“

Den første Zigeuner stod nu op, idet han mumlede noget ved sig selv, slog Ild, blæste paa Fyrsvampen og med sin Kaganets *), Lillerussernes sædvanlige

*) Et Potteskaar, fyldt med Bædderfedt.

Lygte, i Haanden, begav han sig, lysende foran sig, hen til det Sted, hvorfra Lyden var kommen. „Stop! Her ligger der noget; lad os see efter her!“

Der vare imidlertid allerede komne flere Personer til.

„Hvad ligger der, Blas?“

„Ja, det seer ud til at være to Mennesker, den ene oven paa den anden; men hvem af dem der nu er Djævelen, det skal jeg lade være usagt!“

„Hvad er da det for en en, der ligger øverst?“

„En gammel Kjælling!“

„Nu, saa har vi jo der strax Djævelen!“

En skraldende Latter lød ved disse Ord igjennem Gaden.

„En Kjælling ovenpaa en Mand! Nu, det maa man lade hende, at hun forstaaer at ride!“ bemærkede en af de Omkringstaaende.

„Nei, her skal I blot see, Godtfolk!“ sagde en anden, idet han optog et Skaar af Gryden, af hvilken nu kun Halvdelen befandt sig paa Tjereviks Hoved. „Her skal I blot see, hvilken kostelig Hue Fyren her har paa!“

Den bestandig tiltagende Larm og Latter bevirkede imidlertid, at vore to Besvimede — Solopij og hans kjære Ægtemage — kom til sig selv igjen, hvorpaa de, endnu ganske medtagne af den Angest, de ny-

lig havde udstaaet, længe endnu forfærdet stirrede paa Zigeunernes mørke Ansigter. Beskinnet af det usikre, flagrende Lys lignede den hele Gruppe næsten en Forsamling af Gnomer, der i Nattens dybe Mørke vare omgivne af tunge, underjordiske Dunster.

X.

En frisk Morgenluftning paavistede Sorotsjinetserne ved deres Opvaagnen. Fra alle Skorstene førtes Røghvirvler den opgaaende Sol imøde. Der blev atter Liv paa Markedet. Faar brægede, Hefte vrinskede, Gjæssenes og Sælgekonernes Skrig lød atter hele Markedspladsen over, og de skrækindjagende Fortællinger om den røde Svitka, der havde gjort Folk saa angest og bange i Mørkets hemmelighedsfulde Timer, ophørte nu ganske med Morgenens Komme. Gabende og strækkende sig laae Tsjerevik endnu og blundede hos sin Gjæsteven under et straatækket Skuur, imellem Ører, Meel- og Hvedesække, og havde, saavidt man kunde mærke, slet ingen videre Lyst til at tage Afsked med sine Drømmebilleder, da han pludselig hørte en Stemme, der var ham ligesaa velbekjendt som hans Ladheds Tilflugtssted, hans Hyttes velsignede Ovn, eller som hans fjerne Slægtnings Skjenkestue, der befandt sig ikke synderlig mere end en halv Snees Skridt fra hans Dør. — „Staae nu op! Staae nu op!“ raabte hans

ømme Ægtehalvdeel ham ind i Drene, idet hun af al Magt traf ham i Armene. Istedenfor Svar gav Tjerevik sig blot til at blæse sine Kinder op og fægte med Fingrene som om han slog paa Tromme.

„Er Du gal!" raabte hun, idet hun bøiede sig for at undgaae hans Hænder, som hun nær havde faaet i Ansigtet. Tjerevik reiste sig op, gned sig i Dinene og saae sig om: „Gud naade mig, min Due, om ikke dit Ansigt forekom mig som en Tromme, paa hvilken jeg, ret som en Moskovit, blev twungen til at slaae Reveille netop af de samme Svinetryner, der, som vor Kum *) fortæller . . . ."

„Aa, det Sludder har vi faaet meer end nok af! Nu op i en Fart og ud paa Markedet med Hoppen! Vi blive jo ordenlig til Latter for Folk: vi er reist her til Markedet og har endnu ikke solgt saameget som en Haandfuld Hvede."

„Ja, hvad er der at lee af, Kone?" bemærkede Solopij.

„Ja nu afsted blot! Afsted! Dig leer de jo alligevel af uden det."

„Ja, lad mig da først faae Tid til at vaske mig," vedblev Tjerevik, idet han gabede og kløede sig i Nak-

*) Ven, Gjæsteven, Vært.

ken og søgte at vinde saamegen Tid som muligt for sin Ladhed.

„Det er da ellers i et ubeleiligt Øieblik, at denne Lyst til Reenlighed kommer over Dig! Det er noget ganske nyt, det! Naa da, her er et Haandklæde, Du kan tørre Dig paa ....“ Her greb hun et Stykke, der laae sammenrullet, men smed det i samme Øieblik forfærdet fra sig: det var et af Opslagene paa den røde Svitka.“

Nu! Kommer Du snart afsted og til dit Arbeide?“ gjentog hun, idet hun søgte at skjule sin Skræk, til sin Mand, da hun saae, at han ikke var langt fra at tabe Ligevægten af bare Angest og hørte hvor Tænderne klaprede i Munden paa ham.

„Ja, det bliver nok en deilig Afsætning den!“ mumlede han ved sig selv, idet han bandt sin Hoppe løs og førte den udenfor. „Det var ikke for intet, at jeg følte mig saa ilde om Hjertet, da vi skulde afsted til dette forbandede Marked, og at Øxerne to Gange af sig selv vendte om igjen. Og saa var det, om jeg ikke husker feil, ovenikjøbet en Mandag, vi kjørte hjemmefra. Nu, det er ogsaa, som om alle Ulykker kom over os paa eengang. Og saa den forbandede Djævel! Hvorfor Pokker kan han ikke gaae i sin Svitka fordi der mangler et Ærme? Er det noget ligt, derfor at forstyrre skikkelige Folk i deres Nattero? Var jeg saa-

sandt Djævelen — hvad Gud bevare mig for! — saa skulde da Pokker spanke omkring Nætterne igjennem for nogle lumpne Pjalters Skyld!"

Her blev vor Tjereviks Philosopheren afbrudt af en grov, gjennemtrængende Stemme. Foran ham stod en høi Zigeuner.

„Hvad har Du tilfals, min gode Mand?"

„Uden at sige et Ord maalte Tjerevik ham med Øinene fra Top til Taa og svarede derpaa ganske ligegyldig, uden at holde og uden at slippe Tømmen:

„Hvad jeg har tilfals? Det kan Du jo see."

„Tømmer?" spurgte Zigeuneren med et Blik paa Tømmen, som han holdt i Haanden.

„Aah ja, forsaavidt som Hoppen her har nogen Lighed med en Tømme."

„Hoppen der? Men Gud naade mig, Landsmand! Den seer jo ud som om Du havde foret den med Halm!"

„Med Halm?"

Tjerevik vilde her til at strække Tømmen for at faae Hoppen sat i Trav og saaledes vise den uforskammede Bagvasker, at hans Ord var Løgn, da hans Haand i det samme med en ganske usædvanlig Lethed foer imod hans Hage. Han seer nøiere til — Tømmen er overskaaren og fastbundet ved den var — oh Skræk! Haarene reiste sig formelig paa hans Hoved — et Stykke

af det ene Ærme af den røde Svitka! Spyttende, forsende sig og fægtende med Armene kilede han bort fra den uvelkomne Foræring og hurtigere tilbeens end nogen ung Knøs var han et Øieblik efter forsvunden imellem Hoben.

XI.

„Grib ham! Grib ham!“ lød det fra flere Stemmer i den snevre Ende af Gaden, og Tjerevik følte sig i det samme greben af flere kraftige Hænder.

„Bind ham! Det er ham, der stjal Hoppen fra Manden derhenne.“

„For Guds Skyld dog, Godtfolk! Hvad binder I mig for?“

„Og det spørger han om ovenikjøbet! — Ja, hvorfor stjal Du Hoppen derhenne fra Bonden Tjerevik?“

„Men, er I da gaaet fra Forstanden, Børnlil! Eller hvor har man nogensinde hørt, at nogen har stjaalet noget fra sig selv?“

„Historier! Historier! Hvorfor kilede Du da nylig afsted af alle Livsens Kræfter, som om Djævelen selv var lige i Hælene paa Dig?“

„Ja, man er nok nødt til at løbe, naar det Djævletøi ....“

„Æh, Fa'erlil! Det kan Du binde andre paa Er-

met og ikke os. Du vil nu ovenikjøbet faae med Assessoren at gjøre fordi Du har jaget Skræk i Folk ved dine Djævlekonster."

„Grib ham! Grib ham!" lød det med det samme i den anden Ende af Gaden. — „Saa der fik vi da Tyven!" Og ligeforan vor Tjerevik stod — hans Vært i den ynkeligste Forfatning, med bagbundne Hænder og ført af endeel unge Knøse.

„Løier paa Løier!" sagde en af dem. „I skulde blot engang høre, Godtfolk, hvad denne Kjæltring her fortæller, hvem man blot behøver at kaste et ganske flygtigt Blik paa for øiebliklig i hans Træk at læse, at han er en Tyv. Da vi spurgte ham, hvorfor han da saadan kilede afsted, som om han var halvgal, svarede han, at han just vilde til at tage sig en Priis, men som han stikker Haanden i Lommen efter sin Snuustobaksdaase, faaer han, istedenfor den, fat paa et Stykke af Djævelens Svitka, fra hvilket der gik røde Flammer ud, og han vidste derfor ikke noget bedre end at smøre Haser det bedste han havde lært."

„Æhæ! Det er, som I seer, to Fugle af een Rede; men det er nok bedst, at vi binder dem til hinanden."

XII.

Sig mig engang, Kum, er det virkelig Tilfældet, at Du har stjaalet noget?" spurgte Tjerevik, da de laae sammenbundne under et Skuur.

„Nei, hvor kan Du troe det, Kum? Gid baade mine Hænder og Fødder maae visne hen, om jeg nogensinde har stjaalet saameget som det allerubetydeligste fra noget Menneske, det eneste skulde da være noget Bagværk fra min Moder og det kun da jeg var høist en halv Snees Aar gammel."

„Ja, Gud maa vide, hvorfor denne Ulykke er kommen over os! Dig vil jeg nu ikke engang regne; Dig beskylder man dog idetmindste for at have stjaalet fra en anden; men mig Stakkel? mig beskylder man endogsaa for at have stjaalet en Hoppe — fra mig selv. Saameget er klart, Kum, at det maa have været bestemt ved vor Fødsel, at vi ingen Lykke skulde have her i Verden!"

„Ja, desværre!" — Og her gav de sig begge til at hulke omkap.

„Hvad er det her, Solopij!“ sagde Grytsjko, der i det samme traadte ind til dem. „Hvem har bundet Dig?“

„Ah! Golopupenjko! Golopupenjko!“ udbrød Solopij ude af sig selv af Glæde. „Netop ham, Kum, som jeg har talt til Dig om, ham der, saasandt som jeg er her, i mit eget Paasyn stak et Kruus ud, omtrent af Størrelse som dit Hoved, og det uden at fortrække saameget som en Mine!“

„Og saadan en Mand er det, Du har afviist, Kum!“

„Ja, Gud straffer mig nu, som Du seer,“ vedblev Tsjerevik, idet han vendte sig til Grytsjko, „fordi jeg tog mit Ord tilbage igjen. Tilgiv mig, min Ven! Gud er mit Vidne, at det vilde have været mig den største Fornøielse at gjøre alt hvad Du vilde have ... Men ... men ... det var som om Djævelen var faret i min Gamle!“

„Ja, jeg hører ikke til de Utaknemlige, Solopij! Ønsker Du det, skal jeg sætte Dig i Frihed!“ Han gav her de unge Karle et Vink, og de samme, der bevogtede ham, gav sig strax til at løse hans Baand. „Naar Du nu sørger for Resten, saa skal det blive et Bryllup, der har vasket sig, og hvor der skal blive dandset saaledes, at Folks Fødder ikke skal forvinde det et heelt Aar igjennem.“

„Bravo! Bravo!“ raabte Solopij og klappede i Hænderne. „Jeg føler mig ordenlig saa vel tilmode i dette Øieblik, som om Moskoviterne havde bortført min Gamle. Dog — det er nu ligemeget: Hun skabe sig som hun vil, saa skal Brylluppet staae endnu den Dag idag! Men — det var da bedre, om hun intet Nys fik om det!“

„Ja, besørg Du nu det Nødvendige, Solopij! Om en Timestid er jeg hos Dig. Men gaae nu hjem! Kjøbere til din Hoppe og din Hvede venter paa Dig!“

„Hvad for noget? Saa Hoppen er funden?“

„Ja, den er!“

Som fastnaglet til Stedet af Glæde stod Tjerevik og stirrede efter den bortgaaende Grytsjko.

„Nu, Grytsjko, har vi ikke gjort vore Sager godt?“ sagde den høie Zigeuner til den bortilende unge Mand. „Ikke sandt, nu er da ogsaa Ørerne mine?“

„Naturligviis, Bro'erlil!“

XIII.

Paraska sad ganske alene tankefuld i Hytten, med Hagen støttet paa Albuen. Mangehaande Tanker og Phantasier afløste hverandre i hendes blondlokkede Hoved. Nu og da foer et let Smiil over hendes rosenrøde Læber, og en glad Anelse hævede de sorte Øienbryn iveiret; men en Tankefuldhedens Sky trykkede dem snart igjen ned over de straalende, brune Øine. — „Men hvis det nu ikke gaaer som han sagde?" hviskede hun ved sig selv med et vist Udtryk af Tvivl. „Hvis de nu reentud sætte sig derimod? Hvis ... Dog, nei! Nei! Det skal aldrig skee! Min Stedmoder gjør dog altid alt hvad hun vil: hvorfor skulde jeg da ikke ogsaa engang kunne gjøre hvad jeg vil? Naar det kommer til Stykket, kan jeg ogsaa være haardnakket ... Hvor han er smuk! Hvilken vidunderlig Glands ligger der ikke i hans sorte Øine! Hvor yndig klæder det ham ikke naar han siger „Parassju, min Due!" Hvor smukt sidder ikke den hvide Svitka paa ham? Vel sandt, at Bæltet kunde være noget kjønnere; men det skal vi let

raade Bod paa: jeg skal væve ham et nyt, naar vi først ere flyttede ind i vor nye Hytte. — Det er ikke uden en vis Glæde," vedblev hun, idet hun af sin Brystdug fremtog et lille, med paaklistret rødt Papir kantet Speil, som hun havde kjøbt paa Markedet, og med en hemmelig Veltilfredshed betragtede sig selv i det; „det er ikke uden en vis Glæde, at jeg tænker mig et Møde med hende. Nei, jeg hilser hende ikke, ikke for alt i Verden, ikke om hun saa rystede af Ærgrelse. Nei, Stedmoder! Du har nu længe nok piint og plaget din Steddatter. Før skal Steen vore paa Steen og Egen skyde i Vandet som Pilen, førend jeg skal bøie mig for Dig! Dog — jeg havde nær glemt det ... Lad os engang prøve, hvorledes Huen der klæder mig, skjønt den rigtignok er min Stedmoders!" Derpaa stod hun op, og med Speilet i Haanden og Hovedet bøiet ned over det, gik hun forsigtig op og ned i Stuen, ret som om hun var bange for at falde, fordi hun saae under sig istedenfor Gulvet Loftet med Lægterne, fra hvilke den ulykkelige Popovitsj (Popeson) var falden ned og Hylderne, der vare besatte med Gryder og Potter. „Hvor jeg dog ogsaa kan være et Barn," sagde hun leende, „at jeg ikke engang tør træde ordenlig til!" Og hun tog nu Mod til sig, og jo længere det varede, jo raskere bevægede hun sig, indtil hun tilsidst stemmede den venstre Haand

i Siden og, idet hun slog Takt med sine Sinker og bestandig holdt Speilet foran sig, begyndte at dandse og nynnede dertil et Par Strophер af sin Yndlingssang.

Tjerevik stak just i dette Øieblik Hovedet ind ad Døren, og da han saae sin Datter dandse foran Speilet, standsede han. Længe stod han saaledes og saae til, smilende over dette Indfald af den unge Pige, der, ganske fortabt i sine egne Betragtninger, som det lod til aldeles intet mærkede; men da han saa hørte Sangens ham velbekjendte Toner, begyndte der ret ogsaa at komme Liv i ham: han glemte reent hvorfor han var kommen, og idet han med en stolt Holdning satte Næverne i Siden, traadte han frem og dandsede med. Det varede imidlertid ikke ret længe førend Værtens lydelige Latter skræmmede begge vore Dandsende op.

„Nei, nu har jeg aldrig seet saa galt før: Fader og Datter er nok her alene om at holde Brylupsgilde! Skynd Jer! Skynd Jer! Brudgommen er allerede kommen!“

Ved disse sidste Ord blussede Paraska op, saa at hendes Kinder bleve endnu rødere end de røde Baand, der flagrede om hendes Hoved, og hendes forsømmelige Fader kom med eet atter paa Tanke om, hvad det var han var kommen for.

„Nu, min Datter!“ udbrød han. „Nu afsted i en

Fart! — Af Glæde over at jeg fik Hoppen solgt," vedblev han, idet han ængstlig saae sig om til alle Sider, „er Khivrea just nu gaaet ud for at kjøbe sig Tøi til Plakhta'er og Gud veed hvad, og vi maae være færdige inden hun kommer igjen!"

Parafka var, som man let kan tænke sig, ikke seen til at komme afsted og havde just sat Foden udenfor Døren, da hun med eet følte sig omsluttet af en ung Knøs i en hvid Svitka, der, ledsaget af en heel Masse Mennesker, stod og ventede paa hende.

„Gud give Jer sin Velsignelse!" sagde Tsjerevik, idet han lagde deres Hænder i hinanden. „Og gid I altid maa leve med hinanden som Potte og Pande!"

I dette Øieblik opstod der en Støi i Folkemassen.

„Nei før skal jeg lade mit Liv end der skal blive noget af det!" raabte Solopijs værdige Ægtehalvdeel, som Mængden imidlertid under lydelig Latter trængte tilbage.

„Tag Dig det ikke saa hedt! Tag Dig det ikke saa hedt, Kone!" sagde Tsjerevik ganske koldblodig, da han saae, at et Par haandfaste Zigeunere havde fat i hende. „Gjort Gjerning staaer nu engang ikke til at ændre!"

„Aldrig! Aldrig! Det skal aldrig skee!" skreg Khivrea; men der var ingen, der brød sig om hende. Flere Par havde slaaet Kreds om vore unge Folk og

dannede en uigjennemtrængelig, bevægelig, dandsende Muur.

Det vilde have gjort et vidunderligt, uforklarligt Indtryk paa enhver, der havde seet, hvorledes ved et eneste Buestrøg af Musicanten i Lærredssvitka'en, med de lange sammenfiltrede Haar, alt blev ligesom med et Trylleslag forvandlet til eet harmonisk Heelt. Selv Folk, hvis barske Træk syntes at røbe, at der i Aar og Dag ikke var draget saameget som et eneste Smiil over dem, satte nu med eet uvilkaarligt Fødderne i Bevægelse. Alt blev revet med i Hvirvelen. Alt dandsede. Men et endnu vidunderligere, gaadefuldere Indtryk vilde man have faaet ved at see udlevede Gamle, hvis Træk kun røbede Gravens kolde Ligegyldighed for alt, her faae sig en lystig Svingom midt imellem puurunge, smilende, livsglade Knøse og Piger. Ganske sløve, uden mindste Gnist af Deeltagelse eller Medfølelse eller Glæde, aldrig ellers foretagende sig det ringeste, der kunde synes at røbe menneskelig Følelse, saafremt ikke en Ruus satte dem i Bevægelse, ligesom Mechanikeren sin livløse Automat — nikkede de nu med de omtaagede Hoveder og dandsede med bagefter den lystige Hob, men uden at kaste saameget som et eneste Blik paa det unge Par.

Støien, Latteren, Sangene lod nu efterhaanden svagere og svagere. Violinens Toner døde hen. En

Stund endnu hørtes der en Trampen og Stampen, ikke ganske ulig Havets Brølen i det Fjerne. Derpaa blev alt ganske stille og øde og tomt.

Men saaledes gaaer det jo altid. Eller flyver ikke altid Glæden, denne velkomne men ustadige Gjæst, altfor hurtig bort, ladende blot Øde og Tomhed tilbage? Og vor bevægede og friske Ungdoms muntre Venner? Forsvinde de ikke en efter en, og tilsidst bliver kun en eneste af den før saa glade Klynge eensom og forladt tilbage! Og Vee den stakkels Forladte, hvis brustne Hjerte forgjæves sukker efter Trøst!

St. Hansaften.

St. Bonifatius.

Een ganske egen Særhed fandtes der hos Foma Grigorjevitsj: han kunde for sin Død ikke lide at fortælle een og samme Historie om igjen. Det skete derfor næsten altid, at han, naar man overhængte ham om at fortælle en Historie paa ny, enten indflettede noget ganske nyt eller ogsaa forandrede den saaledes, at det var umuligt at gjenkjende den. Engang arriverede det nu, at en af disse Herrer — ja, hvad skal jeg kalde dem? Det er vanskeligt for os simple Folk at udfinde en Benævnelse til dem: Skrivere maaskee eller deslige; jeg mener dem, der, ligesom Opkjøberne paa vore Markeder, tilrive, tilsnakke, tilvende sig alt muligt og saa sætte det i et lille Hefte, ikke tykkere end en Abc, som de udgive hver Maaned eller hver Uge — det hændte sig nu engang, siger jeg, at en af disse Herrer fik lokket en Historie ud af Foma Grigorjevitsj, som selv snart glemte det aldeles. Nogen Tid efter kommer nu den selvsamme Junker i den ærtegule Kaftan, som jeg allerede har fortalt Dem om, og af hvem De, formoder jeg, allerede nu have læst en For-

tælling, tilbage fra Poltâva, medbringende et lille Hefte, som han slog op i paa maa og faa og viste os. Foma Grigorjevitsj vilde just til at sætte sine Briller paa Næsen, da han med det samme huskede, at han havde glemt at binde Stængerne til og klæbe Vox ovenpaa, og derfor rakte mig Heftet. Da jeg er nogenledes dreven i at læse, og da jeg ingen Briller bruger, begyndte jeg strax at læse høit; men jeg havde neppe faaet et Par Sider læst tilende, førend han greb mig i Armen. — „Stop lidt og sig mig først, hvad det er for noget, De der læser!“ Jeg maa tilstaae, at dette Spørgsmaal confunderede mig lidt. „Hvorledes? Hvad det er, jeg læser, Foma Grigorjevitsj? Min Gud, det er jo Deres egen Fortælling, Deres egen Historie Ord til andet.“ — „Hvad for noget? Hvem har sagt det, at det er min Historie, Ord til andet?“ — „Ja, hvad mere er; det staaer endogsaa trykt her: „Fortalt af en Cantor.“ — „Ja den, der har ladet det trykke, ham spytter jeg i Ansigtet, gjør jeg. Det er Løgn af ham, er det, den forbandede Moskovit! Jo vist! Sligt skulde jeg have fortalt! Da skal jeg fortælle Jer Historien her strax paa Stedet, saa kunne I selv dømme!“ Vi toge Plads omkring Bordet, og han begyndte som følger.

St. Hansaften,

en virkelig Begivenhed,

fortalt af Cantoren ved Kirken i ***.

St. Hansaften.

Min Bedstefader (gid han maa være kommen i Himmerige, og gid han saa der aldrig maa faae andet end bare Hvedebrød og Confiturer af Valmuekjerner med Honning til!) ... min Bedstefader var en fortræffelig Fortæller. Naar han først havde begyndt, kunde han ofte blive ved den hele Dag uden at man blev kjed af at høre paa ham. — Og det var noget ganske andet end de jammerlige Historier, der opvartes med af vore nymodens Fortællere, som dertil ere saa tørre i Munden, at man skulde troe, at de i hele to tre Dage ikke havde taget det mindste til sig, og det sikreste er derfor, saasnart de begynde, at tage sin Hue og gaae sin Vei.

En af de lange Vinteraftener, — jeg husker det saa tydelig som om det havde været igaar — da det var saa bidende en Frost, at det lille Vindue i vor Hytte var aldeles tilfrosset, sad min salig Moder og spandt, idet hun vuggede med den ene Fod og nynnede en Sang, som jeg næsten synes mig at kunne høre

i dette Øieblik. Flagrende og spruttende, ret som om der var noget, den var bange for, spredte en Kaganets en svag Lysning i Hytten. Rokken surrede, og alle vi Børn sad i en Klynge og hørte paa Bedstefader, der dengang allerede i over fem Aar paa Grund af Alderdom ikke havde forladt sin Ovn. Men hverken de vidunderlige Fortællinger om den længstforsvundne Fortid eller om Zaporogernes Indfald, om Leakherne, om Podkovas, Poltor-Kozjukhs og Sagajdatsjnyjs Heltegjerninger gjorde nogensinde et saadant Indtryk paa os som gamle Spøgelsehistorier, der ofte bragte os til at sitre af Skræk og fik Haarene til at reise sig paa vore Hoveder. Tidt bleve vi saa angst og bange over dem, at vi om Aftenen saae Spøgelser og Gjenfærd i alt hvad det saa var, og skulde en af os saa om Natten i et eller andet Ærinde ud af Hytten, forekom det ham som om en Gjenganger sneg sig i Sengen til ham. Og gid jeg aldrig maa komme til at fortælle denne Historie mere, om jeg ikke mangen en Gang i Afstand antog min egen Svitka for selve Djævelen! Men det allerbedste ved min Bedstefaders Fortællinger, var det, at han aldrig i sit Liv sagde saameget som et eneste usandt Ord, og at man saaledes kunde være aldeles sikker paa, at alt hvad han fortalte, det være saa hvad det være vilde, var passeret nøiagtig som det blev fortalt. En af hans forun-

derlige Historier er det, jeg nu vil fortælle Eder. Jeg veed godt, at der findes mange lærde Folk af den Slags, der baade kunne læse og skrive vore nu brugelige Bogstaver, men som, saasnart de faae en simpel Calender ihænde, der er trykt med vore gammeldags Bogstaver, ikke ere istand til at kjende saameget som et eneste af dem; men at vise deres Foragt for sligt ved et spodsk Smil — det forstaaer de godt. Hvad man saa fortæller, saa leer den Slags Folk blot deraf. Ja, Gud naade os, den Vantro, der nutildags hersker i Verden! Det gaaer saa vidt — ja I ville maaskee neppe troe det; men vist er det, saasandt hjælpe mig Gud og den hellige Jomfru! — det gaaer saa vidt, at der engang, da jeg fortalte om Hexer, var en Person, der — ja, hvad sige I vel? — reent ud erklærede, at han ikke troede paa dem! Men saa har jeg dog ogsaa — Gud være lovet! — levet længe nok her i Verden til at erfare, at endogsaa Kjættere, der vare saa ugudelige, at det for dem var ligesaa let en Sag at lyve i Skriftestolen som det er for mig at tage mig en Priis, at endogsaa de, siger jeg, korsede sig for Hexer. Dog — sligt er det ikke værdt at tale videre om end høist fornødent.

For en hundrede Aar eller lidt mere tilbage i Tiden, fortalte min salig Bedstefader, vilde ingen have været istand til at kjende vor Landsby igjen: een eneste

Gaard — een eneste usel stakkels Gaard! En halv Snees aabne, jammerlige Hytter uden Tag stode, en her en der, omkring paa Marken. Der var ikke et flettet Hegn, ikke et eneste ordenligt Skuur til Qvæget eller til Vogne. Og saaledes levede ovenikjøbet blot de velstaaende Folk. Folk derimod som vi og vore Lige levede i den ynkeligste Elendighed: et i Jorden gravet Hul — det var hele deres Hytte! Kun paa Røgen, der stod op deraf, var det muligt at see, at det tjente til Bolig for levende Mennesker. Hvorfor de levede saa usselt, ville I maaskee spørge? Ja, af Nød var det ialfald ikke: Enhver agerede dengang Kazak og hentede sig en ret kjøn Skilling hjem fra fremmede Lande. Det kom rimeligviis snarere af, at det var altfor risicabelt at bygge sig en ordenlig Hytte. Der vrimlede nemlig dengang overalt af omstreifende Bander, fra Krim, fra Polen, fra Litauen, og selv ens egne Landsmænd aade en op og udplyndrede en. Det hørte nu dengang til Dagens Orden.

Paa denne Gaard viste der sig nu ofte et Menneske, eller, rettere sagt, en Djævel i menneskelig Skikkelse. Hvorfra han stammede og hvorfor han kom, var der ingen der vidste det mindste om. Nok — han kommer, svirer og drikker, og saa — forsvinder han igjen lige med eet, og man hører ikke det allermindste mere til ham. — Endelig indfinder han sig

igjen som om han var falden ned fra Himlen, og spanker omkring i Gaderne i Byen, af hvilken der nu ikke er Spor tilbage, men som sandsynligviis har ligget ikke mere end en hundrede Skridt fra Dikanska. Han samler om sig alle de Kazakker, han træffer paa, og saa begynder Lystigheden med Latter og med Sang, og Pengene øses ud, og Brændevinen flyder som om den var Vand .... Fyren holdt ogsaa meget af at gjøre Cour til de smukke Piger. Han forærede dem Kniplinger og Ørenringe og Halsbaand og det i saadan en Mængde, at de næsten ikke vidste hvor de skulde gjøre af dem. De unge Piger havde imidlertid mange Betænkeligheder ved at modtage disse Foræringer; thi hvem kunde igrunden vide, om de ikke muligt kom fra urene Hænder? Min Bedstefaders kjødelige Tante, der dengang havde et Udskjenk, hvor Basavrjuk (saaledes hed dette Djævlemenneske) stadig søgte og slog en Sviir af, sagde udtrykkelig, at hun ikke for alt i Verden nogensinde vilde have indladt sig paa at modtage Foræringer af ham. Og dog, paa den anden Side, hvorledes skulde man bære sig ad med at afvise dem? Angst og Skræk betog enhver, naar han rynkede sine stive, børsteagtige Bryn og tilkastede en et saadant Blik, at man fristedes til at smøre Haser det bedste man havde lært, ligegyldigt hvorhen. Og tog man saa igjen imod dem, saa kunde man være sikker paa, at man

Natten efter vilde saae Besøg af en eller anden god Ven fra Helvede med Horn i Panden og som gav sig til at blæse paa ens Hals, saafremt man havde et af Halsbaandene paa, bide en i Fingren, hvis man havde en af Ringene paa den og trække en i ens Haarfletning, hvis man havde flettet et af Baandene ind i den. Saa ønsker man endelig alle disse Forærringer Pokker i Vold; men saa kommer desværre netop Knuden: man kan ikke blive af med dem. Kaster man f. Ex. saadan en Djævelsring eller Halsbaand i Vandet, saa svømmer det ovenpaa, og inden man veed et Ord af det, har man det igjen i Haanden.

I Landsbyen var der en Kirke og ved den en Præst, Fader Afanasij, velsignet Ihukommelse. Da han saae, at Basavrjuk ikke engang første Paaskedag indfandt sig i Kirken, besluttede han at give ham en Irettesættelse og paalægge ham en kirkelig Bod. Jo pyt! — „Nei, hør nu, Fa'erlil!" brølte han til Svar. „See Du til, at Du passer dit eget og ikke indblander Dig i andres Sager, ellers skal jeg nok stoppe Halsen til paa Dig." Hvad var der vel at gribe til med saa ugudelig en Person? Fader Afanasij nøiedes med offenlig at erklære, at han vilde anse enhver, der pleiede Omgang med Basavrjuk, for en Catholik, en Fjende af den rettroende Kirke og af hele Menneskeslægten.

I samme Landsby tjente der nu tillige hos en Kazak ved Navn Korzj en Karl, som de kaldte Peter Bezrodnyj (Forældreløs), rimeligviis paa Grund af, at ingen kunde mindes at have seet hverken hans Fader eller hans Moder. Vel paastod Kirkeværgen, at de begge i sin Tid vare døde af Pesten; det vilde min salig Bedstefaders Tante imidlertid slet ikke høre noget om, men anstrengte sig af al Magt for at skaffe den stakkels Peter Forældre, af hvem han dog ikke havde større Nytte end vi have af den Snee, der faldt ifjor. Hun paastod, at hans Fader endnu levede i Zaporozje, at han havde levet i Fangenskab i Tyrkiet og gjennemgaaet frygtelige Pinsler indtil det tilsidst som ved et reent Vidunder var lykkedes ham at flygte bort forklædt som Eunuch. Vore Pigebørn med de sorte Bryn brød sig imidlertid kun lidt om, hvem der var hans Forældre. De forsikrede, at naar vor Peter blot havde kunnet faae sig en ny Zjupan, et rødt Bælte om Livet, en sort Faareskindshue med stadselig himmelblaae Snip paa Hovedet og en tyrkisk Sabel ved Siden, og naar man saa dertil i den ene Haand havde givet ham en Malakhaj *) og i den anden en smukt beslaaet Pibe — saa vilde han have kunnet sige Spar To til alle unge Knøse i hele Byen. Men det var nu netop

*) Pidsk, Ridepidsk.

Ulykken, at vor stakkels Petrusj alt i alt kun eiede een eneste graa Svitka, i hvilken der ovenikjøbet var flere Huller end en Jøde har Guldpenge i sin Pung. Og det kunde saa endda have været hvad det var! Hvad der var langt værre endnu, var, at den gamle Korzj havde en Datter, der var saa smuk, at jeg ikke er langt fra at troe, at J maaskee aldrig har seet Magen. Om det saa var min salig Bedstefaders Tante, saa fortalte hun — og Fruentimmerne kan man — forresten sagt uden Fortrydelse — som J nok veed, snarere faae til at kysse Djævelen, om galt skulde være, end til at tilstaae, at en anden er kjøn — at vor Kazakpiges trinde smaae Kinder vare saa friske og straalende som en Valmue af den fineste Rosenrødme naar den, efterat være vædet af den himmelske Dug, glødende retter sine smaae Blade iveiret og staaer og pynter sig for den opgaaende Sol; at hendes Bryn, lig et Par sorte Snore af den Slags, som vore Pigebørn nutildags kjøbe til deres Kors og Ducater af de gjennemreisende moskovitiske Bissekræmmere, ordenlig buede sig ned, som om de vilde see hende ind i de deilige klare Øine; at man skulde fristes til at sværge paa, at den lille nydelige Mund, ved Synet af hvilken de unge Knøses Tænder løb i Vand, blot var skabt til at udsynge Nattergaletoner, og endelig, at hendes Haar, der var saa sort som Ravnefjer og saa fiint

som den unge Hør (dengang bar de unge Piger det ikke saaledes som nu, i Fletninger med klare Baand), faldt i de fyldigste naturlige Lokker ned over den guldbroderede Kuntuſj. Ja! Gud forunde mig aldrig mere at intonere Hallelujah i Choret, om jeg ikke, hvis jeg havde hende her, lige paa Stedet gjerne kunde falde hende om Halsen og kysse hende, og det, omendskjønt nu snart hvert et Haar paa mit gamle Hoved er graanet, og det, om saa selve min Gamle stod her ved Siden af og saae paa det! Men naar nu saaledes en ung Pige og en ung Knøs leve daglig sammen, saa veed I jo selv nok hvad der ialmindelighed kommer ud deraf. Ofte var endnu ved Daggry Spor af Fodtrin synlige paa det Sted, hvor Pidorka havde sine Sammenkomster med sin Petruſj. Men med alt dette vilde Korzj dog neppe have anet mindste Uraad, saafremt Petrò ikke engang — nu, det er jo klart nok, at det maa have været den Onde selv, der drev sit Spil her — havde faaet det Indfald, uden først noie at have seet sig for, inde i Forstuen at trykke et glødende Kys paa sin Kazakpiges rosenrøde Læber, og den Onde — Gid han, den Hundeſøn, ikke maa drømme om andet end det hellige Kors! — magede det nu saaledes, at den gamle Knaſt netop i selvsamme Øieblik aabnede Døren til Hytten. Han blev med eet som forstenet og blev staaende med opspilet Mund og med

Haanden paa Dørtaget. Det forbandede Kys havde, som det lod til, aldeles berøvet ham Mælet. Det var det haardeste Stød, der i lang Tid havde truffet ham.

Da han havde fattet sig noget igjen, tog han sin Nagajka ned fra Væggen og vilde just til at bearbeide den stakkels Peters Rygstykker med den, da med eet Pidorkas lille seraarige Broder Jvasj — skjønt hvorfra han kom maa Gud vide — løb hen til ham, omslyngede hans Knæ med sine smaae Arme og udbrød: „Papa! Papa! Slaa ikke Petrusj!" Hvad skulde han under disse Omstændigheder gjøre? Hans Hjerte var ikke af Steen. Han hængte derfor igjen Nagajka'en fra sig paa Væggen, tog fat i Peter og satte ham ganske koldblodig ud af Hytten. „Hør nu, Petrò! Hvis Du blot een eneste Gang understaaer Dig til atter at indfinde Dig her i Hytten eller endogsaa blot her udenfor Vinduerne, saa skal Du, saasandt som jeg hedder Terentij Korzj, af baade med dine sorte Knevelsbarter og med din Haarpidsk!" Og med disse Ord gav han ham et let Stød i Nakken, saa at vor gode Petrusj styrtede forover paa Hovedet. Saadanne Følger førte eet eneste Kys med sig! — Som man vel kan tænke sig, kom der nu stor Sorg over vore Duer, og med eet udspreder der sig derhos det Rygte i Landsbyen, at Korzj jevnlig havde Besøg af en Leakh *),

*) Polak.

hvis Klædning straalede af Guldbroderi og som baade havde Knevelsbarter, Sabel og Sporer, og dertil Lommer, der klingrede ligesaa lydelig som Pungen, hvormed vor Ponamâr *) Taras daglig gaaer om i Kirken. — Nu, af hvad Grund man besøger en Fader, der har en kjøn Datter, det veed vi jo nok. Engang nu tager Pidorka, ganske opløst i Taarer, den lille Ivasj's Haand, og siger til ham: „Kjæreste Ivasj! Kjæreste, sødeste Ivasj! Løb hen til Petrusj, min Snut, som Pilen, der er udskudt fra Buestrengen, og sig ham alt! Sig ham, at jeg er dødelig indtagen i hans deilige Dine, og at jeg vilde bedække hans blege Ansigt med mine Kys, men at Skjebnen, desværre, vil det anderledes! Sig ham, at jeg har grædt mange Lommetørklæder fulde af bitre Taarer, at jeg er saa sorrigfuld, saa sorrigfuld, at det ligger som en Steen paa mit Hjerte, og at selv min egen kjødelige Fader er min Fjende og vil, at jeg skal tage den hæslige Leakh! Sig ham, at de allerede træffe Anstalter til Brylluppet, kun at der ingen Musik bliver, men at Cantorens Sang vil komme til at træde istedenfor Mandoliner og Skalmeier! Jeg vil aldrig mere komme til Dands med min Kjæreste; nei, bort vil de komme til at bære mig! Mørk, mørk vil min Hytte blive; af

*) Sakristan.

Ahorntræ vil den blive tømret, og istedenfor Skorsteen vil et Kors komme til at staae paa dens Tag!"

Som forstenet, som fastnaglet til Stedet hørte Petrò til, da det uskyldige Barn forestammede ham Pidorkas Ord. „Og jeg havde allerede tænkt paa, jeg Ulykkelige, at vandre til Krim, til Tyrkiet, at tjene mig Guld i Krigen og saa med Formue at komme tilbage til Dig, min Pige! Dog — det skulde nu ikke være! Et ondt Die har hvilet paa os! Jeg, jeg skal ogsaa holde Bryllup; men til mit Bryllup kommer ikke engang Cantoren med. I Popens Sted skal den sorte Ravn skrige over mig; den jevne Mark bliver min Hytte, den graalige Sky mit Tag; Ørnen skal udhugge mine klare Øine, Regnskyllene vaske Kjødet af mine Been og Stormen tørre dem. Dog — hvem er jeg? Hvad Ret har jeg til at klage? Det maa jo saaledes være Guds Villie! Han vil, at jeg skal gaae tilgrunde!" Med disse Ord begav han sig bort og lige hen til min salig Bedstefaders Tante.

Hun blev ikke lidt forundret ved at see Petrussja træde ind i Skjenkestuen og det ovenikjøbet paa en Tid, da ethvert skikkeligt Menneske pleier at gaae til Frokostes, og da han saa forlangte Brændevin og det ikke mindre end en heel Pægel, spilede hun Øinene op og stirrede paa ham ligesom halvt isøvne. Dog — det var forgjæves, at vor arme Knos gjorde sig Haab

om at kunne drikke sin Sorg bort. Brændevinen brændte ham paa Tungen som Nelder og forekom ham bitrere end Malurt. Han slængte Bægeret fra sig paa Gulvet.

„Munter, Kazak! Sorgen paa Døren!" brølte en Basstemme bagved ham.

Han saae sig om: det var Basavrjuk! Uh, hvilket Fjæs! Haar — som Børster, Øine — som en Øres!

„Jeg veed godt, hvad det er, der mangler Dig, Fa'erlil! Det er dette her!"

Og med en djævelsk Latter gav han sig her til at klingre med en Læderpung, der hang ved hans Bælte.

Petrò gyste.

„He, he, he! hvor det brænder!" brølte han, idet han rystede en heel Deel Guldstykker ud i sin Haand. „He, he, he! Hvor det klingrer! Og dog er der kun een eneste Ting, jeg forlanger for et heelt Bjerg af dem."

„Saa bid med dem, Djævel!" raabte Petrò, „Jeg er rede til alt!"

De gave nu hinanden Haandslag derpaa.

„Seer Du, Petrò! Du kommer ret som om Du var kaldet: imorgen er det St. Hansdag, og, som Du nok veed, blomstrer Paporotnik'en*) kun een eneste Gang

*) Guldhaar.

om Aaret og det netop i Nat. Vær nu præcis! Paa Slaget Tolv venter jeg Dig i „Bjørnesvælget".

Jeg troer neppe engang, at Hønsene kan længes mere efter den Time, da Huusmoderen kaster Korn ud til dem, end vor Petrussja længtes efter Nattens Frembrud. Hvert Øieblik saae han efter, om ikke Træernes Skygger vare blevne længere, om ikke Solen var nærved at gaae ned, og jo nærmere Tiden kom, jo utaalmodigere blev han. Hvor lange, hvor frygtelig lange forekom ikke de Timer ham! Mon ikke Dagen skulde have glemt at høre op? Endelig og endelig gik da Solen ned. Snart er der kun et svagt rødligt Skjær tilbage i Horizonten. Saa forsvinder ogsaa det. Over Sletten begynder det at blive kjøligere. Mørket falder mere og mere paa, og endelig er det da ganske mørkt. Saa afsted da! Og han begav sig nu strax paa Veien, og, idet hans Hjerte bankede saa voldsomt, som om det vilde sprænge hans Bryst, ilede han forsigtig igjennem den tætte Skov og ned i den dybe Kløft, der bar Navn af „Bjørnesvælget".

Her stod Basavrjuk allerede og ventede paa ham. Arm i Arm arbeidede de sig nu frem over den ujevne Kjærbund, idet de holdt sig fast ved de tætvoxende Tjørnebuske og dog snublede saagodtsom ved hvert Skridt. Langt om længe naaede de endelig et jevnt Sted. Petrò seer sig om. Han havde aldrig været

der før. Stedet var ham aldeles ubekjendt. Her stand-sede Basavrjuk. „Seer Du de tre Smaahøie der for-an Dig? De ere bevorede med mangfoldige, forskjel-ligartede Blomster; men Gud naade Dig, hvis Du plukker blot en eneste af dem! Kun naar Du faaer Die paa en Paporotnik, saa plukker Du den, men uden at see Dig om, og uden at bryde Dig det mindste om, hvad der foregaaer bag ved Dig!" Petrò vilde just til at spørge .... men — borte var han med det samme. Han gik nu frem til de tre Høie; men — hvor var de Blomster? Han kunde ikke opdage det al-lermindste. Høit Steppegræs voxede trindtomkring og qvalte alt ved sin Yppighed. Med eet viste der sig et rødt Skjær paa Himlen, og foran ham stod en heel Terrasse med Blomster, der vare ham ganske fremmede og som han aldrig havde seet før, og iblandt dem saae han nu ogsaa Paporotnik'ens simple Blade. Tvivlraa-dig og tankefuld blev Petrò staaende foran dem med begge Hænder i Siden. „Det er da ogsaa en Raritet det! Det er jo en Plante, som man seer ti Gange om Dagen! Hvad rart er der vel ved den? Det Djævels-pak skulde da vel aldrig ville holde mig for Nar!" I det samme faaer han Die paa en lille rød Blomster-knop, der syntes ligesom at være levende og at bevæge sig. Det var da virkelig ogsaa ganske forunderligt! Ganske rigtig: den bevæger sig og bliver bestandig

større og større og rødere og rødere, tilsidst saa rød som et glødende Kul. En lille Stjerne flammede nu op; der hørtes ligesom en sagte Knitren, og Blomsten aabnede sig for hans Øine og oplyste, ligesom en Flamme, alle de andre der trindtomkring. „Nu er det Tid!" tænkte Petrò og udstrakte sin Haand; men med det samme seer han, at bagved ham over hundrede laadne Hænder ligeledes udstrække sig efter Blomsten, og at noget ligesom farer fra Sted til andet. Han trykkede Øinene til, greb om Stængelen og plukkede Blomsten. Alt blev nu med eet ganske stille. Noget borte sik han Øie paa Basavrjuk, der sad paa en Træstub, saa gusten og bleg som et Lig, og uden at røre saameget som en Finger. Hans Øine stirrede ubevægelig paa et eller andet, der var synligt blot for ham alene. Han sad med halvopspilet Mund og mælede ikke et Ord. Hertil kom, at alt rundt omkring ham var aldeles tyst og stille. Uh, det var frygteligt! .... Med eet hørtes der en Piben, saa det ordenlig løb Petrò koldt ned ad Ryggen, og det forekom ham nu, som om Græsset begyndte at suse, Blomsterne at samtale indbyrdes med deres fine, spæde Stemmer, der lignede Sølverklokkers Klang, og Træerne at skjende og bruse .... Med eet kom der nu ogsaa Liv i Basavrjuks Ansigtstræk, og hans Øine lynede. „Saa er da endelig Heren vendt tilbage!" mumlede han imel-

lem Tænderne. „Pas nu paa, Petrò! Om et Øieblik staaer der et smukt Pigebarn foran Dig! Gjør alt, hvad hun befaler Dig, eller Du er fortabt for evig!“ Ved disse Ord slog han med sin knudrede Stav Tjørnebuskens Grene tilside, og foran dem stod en lille Hytte. Basavrjuk gav den et Slag med sin Næve, saa at Væggene rystede. En stor sort Hund sprang nu pibende frem, forvandlede sig i det samme til en Kat og foer hen imod dem. „Sindig! Sindig, gamle Hex!“ sagde Basavrjuk, idet han krydrede denne Paamindelse med en Ed, der var saa frygtelig, at ethvert christent Menneske vilde have tilstoppet sine Øren. Kun et Øieblik og — istedenfor Katten staaer der en gammel Kjælling med et Ansigt saa rynket som et stegt Æble, aldeles sammenbøiet, og hvis Hage og Næse tilsammen dannede en Nøddeknækker. „Et deiligt Pigebarn, det!“ tænkte Petrò, og en Gysen foer igjennem ham. Hexen rev ham nu Blomsten af Haanden, bøiede sig, stod længe og mumlede noget over den og besprængte den derpaa med en Slags Vædske. Gnister fore hende ud af Munden, og hendes Læber stod i eet Skum. „Kast den nu bort!“ sagde hun og leverede ham Blomsten tilbage. Petrò kastede den fra sig, og oh Vidunder! Blomsten faldt ikke lige til Jorden, men straalede længe ret som en Ildkugle igjennem Mørket og seilede som en Baad omkring i Luften.

Langt om længe begyndte den saa smaat at dale og faldt endelig til Jorden, men saa langt borte, at den tog sig ud som en ganske lille neppe skjelnelig Stjerne, ikke stort større end en Valmuekjerne. „Der er det!“ mumlede Heren med hæs Stemme, hvorpaa Basavrjuk rakte Petrò en Spade og sagde: „Grav derhenne, Petrò! Der vil Du finde mere Guld end baade Du og Korzj nogensinde have drømt om!“ — Petrò spyttede i Hænderne, greb Spaden, satte Foden paa den og kastede Jorden op, et Spadetag, to Spadetag, tre Spadetag . . . Hvad er det? . . . Noget haardt og fast! . . . Spaden klinger og er ikke til at bringe dybere ned. Han saae nøiere til og kunde nu tydelig skjelne en lille jernbeslaaet Kiste. Han vilde til at tage den op; men den sank og sank, bestandig dybere og dybere, og bagved sig hørte han med det samme en Latter, der næsten mere lignede en Slanges Hvislen. „Nei, Du faaer ikke Guldet førend Du skaffer Menneskeblod!“ sagde Heren idet hun stillede foran ham et Barn paa omtrent en sex Aar, indhyllet i et hvidt Klæde, og med Tegn gav ham at forstaae, at han skulde skjære Hovedet af det. Men — uden mindste Grund at skjære Hovedet af et Menneske, og ovenikjøbet af et uskyldigt Barn, det er da noget, man ikke saa let indlader sig paa. I sin Forfærdelse og Harme rev han Klædet af Hovedet paa Barnet, og hvad seer

han? Foran ham staaer — Ivasj. Det stakkels Barn stod der med korslagte Hænder og med sænket Hoved .... Som rasende foer Petrò nu med Kniven i Haanden ind paa Heren og vilde just til at gribe hende ved Armen, da Basavrjuk med eet greb ham i Nakken. Heren stampede med Foden, en blaa Flamme steg op af Jorden, i Midten straalende som det klareste Chrystal, og alt, hvad der befandt sig dernede under Jorden saaes nu saa klart og tydeligt som om man havde det i Haanden. Ducater og ædle Stene laae ophobede i Kister, i Kjedler, i Dynger under selve det Sted, hvor de stod. Petròs Øine funklede. Hans Sandser forvirredes. Som ude af sig selv greb han Kniven, og det uskyldige Blod sprøitede ham i Øinene .... En djævelsk Latter lød nu bedøvende fra alle Sider. De hæsligste, væmmeligste Uhyrer foer i Flokke forbi ham. Heren, der havde slaaet sine Kløer i den hovedløse Krop, gav sig som en Ulv til at drikke af Barnets Blod ... Alt gik rundt i hans Hoved. Han samlede al sin Kraft og gav sig til at løbe det bedste han havde lært. Det var ham som om alt antog en blodrød Farve, som om Træerne stode i Blod og glødede og stønnede, som om Himlen blodrød sitrede og rystede, som om ildrøde Pletter ligesom Lyn fore forbi ham. Ganske forkommen og afkræftet naaede han endelig sin Hytte, hvor han saa tung som en

Steen styrtede om paa Gulvet og strax faldt i en Dødssøvn.

To Dage og to Nætter sov Petrò i eet Træk. Da han vaagnede den tredie Dag, stirrede han længe næsten som i Vildelse omkring sig; men alle hans Bestræbelser for at tilbagekalde det Passerede i sin Erindring vare forgjæves: hans Hukommelse lignede en gammel Gniers Lomme, af hvilken det ikke er muligt at udpresse blot en eneste Hvid. Idet han laae og strakte sig, mærkede han, at der var noget, der klingrede ved hans Fødder. Han seer efter, hvad det kunde være: to Sække med Guldpenge. Nu først gik det ligesom halvt isøvne op for ham, at han havde været paa Skattegraveri, at der var kommen en Skræk over ham, da han befandt sig alene i Skoven ... Men det var ham aldeles umuligt at mindes, for hvilken Priis og paa hvad Maade han var kommen i Besiddelse af Guldet.

Da Korzj saae Pengesækkene, blev han med eet ganske omstemt. „Nei, see os til Petrusja! Er det ikke det, jeg altid har sagt, at han var en flink Fyr? Men derfor har jeg jo ogsaa altid gjort af ham og behandlet ham, som om det kunde være min egen kjødelige Søn!"

Pidorka fortalte nu Petrò, hvorledes nogle forbireisende Zigeunere havde stjaalet Ivasi; men Petrò

var ikke engang saamegetsom istand til at erindre ham; i den Grad havde det forbandede Djævelspak forheret ham!

Der var nu slet ingen Grund længer til at opsætte Giftermaalet. Polakken gav de en god Dag og traf nu alle Anstalter til Brylluppet. Der blev en Syen og Brasen og Stegen og Bryggen. Endelig kom da Dagen. De Unge kom tilbords; Knive og Gafler kom i Bevægelse og, da de saa vare færdige, kom Instrumenterne frem — Bandura'er, Tsymbler, Skalmeier og Mandoliner, og nu gik det ret løs med Dands og Lystighed....

For i gamle Dage, seer I, gik det ved et Brylup ganske anderledes glimrende til end nutildags. Min salig Bedstefaders Tante fortalte os ikke een men mange Gange om, hvorledes de unge Piger, i en stadselig Hovedpynt af gule, blaae og rosenrøde Baand, paa hvilke der var fæstet Guldgaloner, i fine, med rødt Silke sømmede og med smaae Sølvblomster smykkede Skjørter, og i Saffiansstøvler med store Jernsinker, stoltserede omkring, som Paafugle reent ud sagt, og saa, med en Brusen som Hvirvelvindens, svang sig rundt i Dandsen; hvorledes de unge Koner, med deres Korablik *)

*) Egenlig „et lille Skib." Saaledes benævnedes paa Grund af sin Form en Slags Hovedtøi.

af Guldbrocade paa Hovedet, i hvilken der i Nakken var en lille Aabning, hvorigjennem den Gyldenstykkeshue saaes, og som var forsynet med to Ombøininger, ligesom Horn, den ene fortil, den anden bagtil, af det allerfineste sorte Lammeskind, i lyseblaae Kuntusj'er af flint Halv-Tabenek *) med røde Opslag, stolt stak Næverne i Siden, een efter een traadte frem og afmaalt dandsede Gopak'en; hvorledes de unge Knøse med deres høie Kosakhuer paa Hovedet, i fine Klædes-Svitka'er, der sammenholdtes af sølvbroderede Bælter, med Piben imellem Tænderne, gjorde sig lækre for dem og drev tusinde Spilopper. Ja selv i Korzj's gamle Been kom der Liv, da han saae, hvorledes de Unge toge afsted. Med Bandura'en i Haanden, Piben i Munden og et Bæger paa Hovedet gav han sig, under Knøsenes tordnende Bifald og Latter, til at synge og dandse. Ja, Du gode Gud, hvad Folk dog ogsaa kan finde paa, naar de først engang ere komne i det lystige Hjørne! Efter Dandsen gav de sig til at formumme og forklæde sig, og saa skulde De blot have seet! Du min Gud og Fader, sikke Figurer! Mod dem faldt da ogsaa de Forklædninger, man nutildags seer ved vore Brylluppер, aldeles igjennem! Og hvad er da egenlig ogsaa det hele nu? At give en Zigeuner-

*) En Slags Silketøi.

inde, en Moskovit, det er jo det høieste man kan bringe det til! Nei, da skulde I have seet i gamle Dage! Den ene forklædte sig f. Ex. som en Jøde, den anden som Djævelen; først gik det nu saameget venskabelig til, saa de ordenlig kysedes og klappedes; men saa kom de med eet i Totterne paa hinanden, og .... Nei, det er ikke til at beskrive! I vilde være komne til at lee, saa I maatte have holdt Jer paa Maven! Andre forklædte sig som Tyrker og Tatarer, saa de ordenlig straalede og glimrede ... Og begyndte det saa rigtig at gaae løs, saa gik det saaledes til, at det havde været bedst at bære Helgenbillederne ud! Min salig Bedstefaders Tante, der selv var med til det omtalte Bryllup, passerede der der en latterlig Historie. Hun var klædt i en vid tatarisk Dragt, og med Glasset i Haanden stod hun just og hilsede Forsamlingen. Med eet finder en Spilopmager paa bagfra at overhelde hende med Brændeviin fra øverst til nederst, imens en anden, der heller ikke forstod sine Sager ilde, strax slog Ild og tændte hende an ... Flammerne slog øiebliklig ud til alle Sider. Vor stakkels Tante blev dødelig angst, og i sin Skræk gav hun sig, i hele Selskabets Paasyn, til at rive sine Klæder af sig, næsten lige til det sidste Stykke. Du gode Gud! Den Larm og Latter og Hurlumhei, der nu blev, næsten værre end paa et Marked! Nok, vore Gamle kunde ikke mindes, at de nogensinde i alle

deres Levedage havde været med til noget Bryllup, hvor det var gaaet saa lystig til.

Pidorka og Petrusja levede nu sammen som nogen Herremand med sin Frue. Af Alt havde de fuldt op, og Alt straalede og skinnede hos dem .... Dog — skikkelige Folk rystede rigtignok saa smaat paa Hovedet ved at see, hvorledes de levede. „Fra Djævelen kommer der intet godt," mumlede de alle som med een Røst. „Fra hvem skriver sig vel al denne Rigdom, om ikke fra ham, der altid er paa Spil for at friste skikkelige Folk? Hvorfra skulde Petrò vel ellers have faaet den Masse Guld? Og hvoraf kommer det vel, at lige fra den Dag af, da han fik al den Velstand, er Basavrjuk sporløst forsvunden?" — Ja, hvad kan Folk ikke udklække! — Der var imidlertid neppe gaaet en Maaned førend Petrusja var bleven saa forandret, at det næsten var umuligt at kjende ham igjen. Hvoraf kunde det vel komme? Hvad kunde der vel være hændet ham? Ja, det maa Gud vide! Han sidder bestandig ubevægelig paa eet og samme Sted og mæler ikke et Ord til noget Menneske. Det er ligesom om han var hensjunken i dybe Grublerier og som om han bestræbte sig for at tilbagekalde et eller andet i sin Erindring. Naar saa Pidorka søgte at faae ham til at tale med hende om et eller andet, saa kunde han vel for et Øieblik komme til sig selv igjen og tale ret or-

denlig med hende, ja undertiden endogsaa blive ret munter; men aldrigsaasnart faldt saa hans Øine paa Pengesækkene, førend han med det Udraab: „Stop! Stop! Det har jeg reent glemt!“ atter hensank i sine Grublerier og atter søgte at tilbagekalde i sin Erindringer et eller andet, der tidligere var passeret ham. En anden Gang igjen, efterat han i hele Timer har siddet ubevægelig paa samme Sted, forekommer det ham ligesom med eet, at han kommer paa det... men — øieblikkelig er det igjen forsvundet. Det forekommer ham i saadanne Øieblikke som om han sidder i en Skjenkestue, som om man byder ham Brændeviin, men som om den er ham væmmelig og brænder ham i Halsen. Saa kommer der med eet en til, som klapper ham paa Skuldren... men saa skjuler Alt sig ligesom i en Taage for ham. Sveden hagler ham saa ned ad Ansigtet, og udmattet og næsten besindelsesløs sætter han sig igjen paa sit Sted.

Pidorka forsøgte imidlertid alle optænkelige Midler. Hun raadførte sig med kloge Mænd, og de gjorde deres Bedste; men intet vilde hjælpe. Saaledes gik Sommeren. Mange af Kazakerne meiede og høstede; mange af Kazakerne, der vare af et uroligere Blod, droge ogsaa paa Eventyr. Flokke af Ænder opfyldte endnu vore Kjær; men Gjerdesmutten var allerede for længesiden borte. Stepperne begyndte at gulne. Dyn-

ger af Kornneg stod, som om det kunde være Kazakhuer, rundt om paa Markerne. Paa Landeveien kunde man træffe paa Læs med Riis og Brænde. Jordbunden begyndte at blive fastere, og hist og her frøs det allerede. Det blev tilsidst Sneefald, og Træernes Grene smykkede sig med Riimfrost ligesom med en hvid Harehaarspels. En klar Frostdag spankede den rødbrystede Dompap lig en stadselig polsk Adelsmand allerede om imellem Sneedyngerne og pikkede sig et Korn hist og her, mens Børnene, bevæbnede med uhyre Pigstokke, kjørte i Slæde paa Isen og den gamle Papa enten i Ro og Mag laa og strakte sig paa Ovnen eller af og til gik udenfor med den tændte Pibe i Munden enten for efter gammel god Skik at bande over den stærke Kulde eller for at tærske og sælde det allerede i lang Tid henliggende Korn. Endelig begyndte Sneen igjen at tøe og Gjedden at slaae Isen istykker med sin Hale; men hele Aaret om fandt der ikke mindste Forandring Sted med Petrò; det blev snarere værre og værre, jo længere det varede. Ligesom fastnaglet til Pletten sad han endnu bestandig midt i Hytten med Pengesækkene for Fødderne af sig. Med det uredte Haar og de vilde, forstyrrede Træk saae han frygtelig ud. Hans Beskjeftigelse var bestandig den samme: han grublede altid paa eet og det samme, anstrengte sig uophørlig for at tilbage-

kalde en vis Begivenhed i sin Erindring og blev ondskabsfuld og rasende over, at det ikke vilde lykkes ham. Ofte foer han med eet heftig op fra sin Plads, gav sig til at gribe for sig med Hænderne og hefte sit Blik stivt paa een Plet, retsom om han vilde fange et eller andet, og hans Læber bevægede sig med det samme, som om de vilde udtale et eller andet forlængst forglemt Ord — men pludselig ophørte deres Bevægelse igjen, og nu kom Raseriet over ham: som ude af sig selv bed og sled han i sine Hænder og Arme og rev i sin Forbitrelse hele Totter af Haar af sit Hoved indtil han endelig igjen blev ganske rolig og ganske udmattet segnede om, hvorpaa han paany hensank i sine Grublerier, paany blev rasende og mishandlede sig selv og saaledes bestandig, i evig Vexel ..... Isandhed, det var en haard Tilskikkelse! Den stakkels Pidorka var næsten mere død end levende. Iførstningen var det hende frygteligt at være ene med ham i Hytten; men efterhaanden vænnede hun sig, den Stakkel, til at finde sig i sin sørgelige Skjebne. Hun var bleven saa forandret, at man neppe var istand til at kjende hende igjen. Ikke Spor af Rødme paa Kinderne, ikke et Smiil! Hun visnede og hentæredes og græd saa hun var nærved at græde sig blind. Engang raadede en eller anden, hvem det gjorde bitterlig ondt for hende, hende til at henvende sig til en Hex, der boede i „Bjørne-

svælget", og om hvem Rygtet gik, at hun vidste Raad imod alle mulige Sygdomme. Hun besluttede da at prøve dette sidste Middel og fik endelig Heren overtalt til at følge med hende hjem. Petrò laa halv besindelsesløs paa en Bænk og bemærkede aldeles ikke den nye Gjæst. Kort efter begyndte han imidlertid at komme til sig selv igjen, reiste sig op og saae sig om. Med eet foer der en Gysen igjennem ham, Haarene reiste sig paa hans Hoved, og han brast ud i saa vild og frygtelig en Latter, at den stakkels Pidorka blev greben af Forfærdelse. „Nu har jeg det! Nu har jeg det!" raabte han i vild Glæde, greb en Øxe og kastede den med al Magt efter Heren. Øxen trængte flere Tommer ind i Egedøren. Heren var med eet forsvunden, og et Barn paa omtrent en sex Aar, i hvid Skjorte og med tilhyllet Hoved, stod midt i Stuen ... Klædet fløi af det ... „Ivasj!" skreg Pidorka og styrtede hen imod ham; men Spøgelset stod pludselig overøst med Blod fra Top til Taa og oplyste hele Hytten med et blodrødt Skin ... I sin Forfærdelse styrtede hun nu udenfor, men betænkte sig strax igjen og vilde paany ind og komme ham tilhjælp; men forgjæves: Døren var slaaet saa fast i efter hende, at det ikke var hende muligt at faae den op. Folk kom nu stimlende til og dundrede paa og sprængte tilsidst Døren: der var ikke en levende Sjæl at see nogensteds! Hele

Hytten var fuld af Røg, og kun midt i Stuen netop paa samme Sted, hvor Petrusj havde staaet, laae der en Dynge Aske, hvoraf det endnu hist og her røg. De undersøgte dernæst Sækkene: istedenfor Ducater fandt de kun Potteskaar. Med opspilede Øine og Mund stod Kazak'erne der som fastnaglede til Stedet og vovede ikke engang saameget som at dreie paa deres Knevelsbarter, saa forskrækkede vare de blevne over dette Syn.

Hvad videre der dernæst skete husker jeg nu ikke. Pidorka aflagde det Løfte at gjøre en Valfart. Alt hvad hun havde arvet efter sin Fader gjorde hun i Penge, og nogle Dage efter havde hun allerede forladt Landsbyen. Hvor hun begav sig hen vidste ingen. Tjenstvillige Sladdersøstre expederede hende rigtignok sammesteds hen som Petrô; men en Kazak, der kom tilbage fra Kijef, fortalte, at han i Laura'en (Klosteret) der havde seet en Nonne, der var saa afpillet som et Skelet og tilbragte hele sin Tid i Bøn, og i hende troede Byens Beboere med Sikkerhed at gjenkjende Pidorka. Ingen havde efter Kazak'ens Fortælling hørt et eneste Ord af hendes Mund; hun var kommen dertil tilfods og havde til det derværende Gudsmodersbillede medbragt en Ramme, der i den Grad straalede af Ædelstene, at det ordenlig gjorde ondt i Øinene at see paa den. —

Dog — med Eders Tilladelse er min Historie hermed endnu ikke tilende. Selvsamme Dag, paa hvilken Djævelen tog Petrussja til sig, kom Basavrjuk atter tilsyne; men nu løb alle for ham. De vidste nu, hvad det var for en Fugl: ingen anden end Djævelen selv, der, for at grave Skatte op, havde iført sig menneskelig Skikkelse, og da nu Skatte ikke lade sig hæve af urene Hænder, maatte han søge at lokke unge Mennesker til sig. Endnu samme Aar forlod alle Beboerne deres Hytter og flyttede til Kirkebyen; men ikke engang der kunde de være i Ro for den forbandede Basavrjuk. Min salig Bedstefaders Tante fortalte, at han navnlig var opbragt paa hende fordi hun havde flyttet sit Udskjenk og at han forsøgte alt muligt for at hevne sig paa hende. Engang vare Byens Starsjiner forsamlede hos hende og fik sig just, som man siger, en luun Passiar over Bordet, paa hvilket der, med Skam at tale om, var anrettet en heel lille stegt Bede. De snakkede om dit og om dat, og Talen kom tilsidst ogsaa paa Gjenfærd og Spøgelser. Med eet var det — og det ikke blot for en enkelt iblandt dem; thi saa havde det jo aldrig engang været værdt at tale om, men for dem alle, een og hver — som om Beden gav sig til at reise Hovedet iveiret, som om der kom Liv og Glands i dens brustne Øine, og som om dens sorte, børsteagtige Mundhaar paa en

betydningsfuld Maade begyndte at bevæge sig og vinke ad de Tilstedeværende. Alle gjenkjendte nu med eet i Bedehovedet Basavrjuks hæslige Fjæs; ja min salig Bedstefaders Tante forekom det endogsaa, som om hun kunde see, at det forlangte Brændeviin .... Vore hæderlige Starsjiner fik i al Hast deres Huer paa og tog tilbeens. En anden Gang sad selve Kirkeværgen, der nok holdt af at faae sig en lille Taar over Tørsten engang imellem, netop og fik sig et Glas af salig Bedstefaders Brændeviin og havde just tømt det anden Gang, da han med eet seer, at Glasset begynder at bukke for ham. „Hvad Pokker er det her! Her er det nok bedst at forse sig." — Og hans kjære Ægtehalvdeel gik det en anden Gang ikke stort bedre. Engang, da hun vilde til at ælte Deig i et stort Trug, begyndte Truget med eet at sætte sig i Bevægelse. „Stop! Stop! Hvad er dette?" Men det dandsede nok saa stolt hele Stuen rundt .... I leer? Men vore Forfædre lo sandelig ikke af det. Det var forgjæves, at Fader Afanasij gik hele Byen rundt med Vivand og med sin Vivandskost jog Djævelen fra Gade til Gade. Min salig Bedstefaders Tante beklagede sig endnu længe over, at det aldrigsaasnart blev mørkt, førend der ogsaa var en der bankede paa Taget og kradsede langs ad Væggen.

Nutildags synes jo rigtignok alt at gaae ordenlig til paa det Sted, hvor vor Landsby nu staaer; men

det er da just ikke saa meget længe siden — baade jeg og min salig Fader have oplevet det — at intet christent Menneske turde gaae forbi den forfaldne Kneipe, som det urene Pak endnu længe efter holdt paa egen Regning. Af den af Røg tilsværtede Skorsteen hvirvlede Røgen op, og naar den saa var stegen saa høit, at Røgskyen ikke saae større ud end en Hue, spredte den sig som glødende Kul ud over hele Steppen, og Djævelen — det er jo næsten synbigt at nævne hans Navn, den Hundeson! — gav sig til at jamre og klage saa ynkelig i sit Hul, at de forskrækkede Krager i Flokke skræmmedes op fra den nære Egeskov og med vilde Skrig spredte sig omkring i Luften.

Mainatten

eller

Den Druknede.

Mainatten

eller

Den Druknede.

I.

Hanna.

Lydelig Sang strømmede ligesom en Flod igjennem Landsbyen *** s Gader. Det var netop paa den Tid, da de unge Piger og Karle, trætte af Dagens Arbeider og Beskjeftigelser, samlede sig i Klynger for i den rene Aftenhimmels Glands at give deres muntre Stemning Udtryk i Toner, der altid bære et vist melancholsk Præg. Den tankefulde, drømmerige Aften hvilede ligesom sværmerisk i den blaae Himmels Omfavnelser. Alle Gjenstande viste sig med utydelige Omrids og rykkede retsom ud i det Fjerne. Tusmørket faldt paa; men selv da forstummede Sangen ikke. Med Bandura'en i Haanden listede Lesko, en ung

Kazak, Søn af Landsbyens Golova *), sig bort af Sangernes Klynge. Spillende og dandsende ilede han hen ad Gaden og standsede tilsidst ganske stille udenfor Døren til en Hytte, der beskyggedes af nogle ikke synderlig høie Kirsebærtræer. Hvis var vel denne Hytte? Til hvem førte vel denne Dør? — Efter nogle Øieblikkes Taushed begyndte han igjen at spille og synge:

„Natten er nær nu og slukt Dagens Kjerte;
Kom til din Kjærest, mit søde lille Hjerte!"

„Nei, min klarøiede Skjønne maa allerede være falden i dyb Søvn!" sagde Kazakken, idet han holdt op med sin Sang og traadte nærmere hen til Vinduet. „Halju! Halju! Sover Du eller vil Du ikke komme ud til mig? Er Du maaskee bange for, at Nogen skal faae os at see eller vil Du maaskee ikke udsætte dit fine lille Ansigt for Aftenkulden? Vær Du kun ganske rolig! Der er ikke et Menneske her, og Aftenen er varm; men skulde det hænde sig, at der kommer Nogen, saa kaster jeg min Svitka om Dig, spænder mit Bælte om dit Liv, omfavner Dig, og Ingen vil kunne see det mindste. Og skulde det begynde at luste lidt kjølig, saa trykker jeg Dig blot tættere til mit Hjerte, opvarmer Dig med mine Kys og bruger min Hue til

*) Hoved, Overhoved; her omtrent det samme som vort Foged, Sognefoged.

Fodpose for dine smaae, hvide Fødder, min Due, mit Hjerte, min Diesteen! Oh, skjenk mig saa blot et Blik!Ræk mig saa blot din lille hvide Haand ud igjennem Vinduet!... Nei, Du sover ikke, stolte Pige!" vedblev han idet han hævede Stemmen og i en Tone som dens, der føler sig krænket over en tilføiet Ydmygelse. „Du vil blot have mig tilbedste! Farvel!" Med disse Ord vendte han sig om, satte sin Hue paa Skak og gik med en stolt Holdning bort fra Vinduet, idet han gjorde nogle sagte Greb i Bandura'ens Strenge. Netop i dette Øieblik dreiedes Træhaandtaget paa Døren; Døren gik knirkende op, og en ung Pige paa omtrent en sytten Aar stod der i halvdunkle Omrids. Hun saae sig ængstlig om til alle Sider og traadte, uden at slippe Haandtaget, over Dørtærskelen. De funklende Øine lyste fortryllende i Halvmørket retsom et Par smaae Stjerner; det røde Perlehalsbaand glindsede, og den unge Mands Ørneblik undgik ikke engang Undseelsens fine Rødme paa hendes Kinder.

„Hvor Du dog ogsaa er utaalmodig!" hviskede hun til ham. „Ligner det noget, saadan strax at blive vred? Hvorfor har Du ogsaa valgt saadan en Tid? Der er jo endnu fuldt op af Folk paa Gaden... Jeg sitrer ordenlig af Angst!..."

„Oh, det maa Du ikke, min Engel! Tryk Dig

kun tættere op til mig!" sagde den unge Knøs, idet han slyngede sin Arm om hende, kastede Bandura'en, der i en lang Rem hang ham om Halsen, fra sig og satte sig med hende udenfor Hyttens Dør. „Du veed jo dog saa godt, hvor tungt det er mig ikke at see Dig, det være end nok saa kort!"

„Veed Du, hvad jeg tænker paa?" afbrød den unge Pige ham, idet hun tankefuld fæstede sine Øine paa hans. „Det er mig bestandig som om der er Noget, der hvisker mig i Øret, at vi for Fremtiden ikke ville kunne sees saa ofte. Det er nogen slemme Mennesker her: Pigerne tilkaste en altid saa misundeligt et Blik, og de unge Karle . . . Og saa har jeg ogsaa lagt Mærke til, at Moder i den sidste Tid har passet meget omhyggeligere paa mig. Ja, hvorfor ikke tilstaae det? Jeg befandt mig langt bedre, da jeg var iblandt Fremmede." Og et vist Udtryk af Længsel og Melancholi robede sig ved disse Ord i hendes Træk.

„Hvorledes? Du har endnu kun været et Par Maaneder her i din Fødeegn, og Du kjeder Dig allerede? Maaskee Du ogsaa er kjed af mig?"

„Oh, nei! Dig bliver jeg aldrig kjed af!" svarede hun med et Smiil. „Dig elsker jeg, Du min Kazak med de mørke Bryn! Jeg elsker Dig for dine deilige brune Øine; thi naar Du med dem stirrer ind i mine, saa gjør det mig godt dybest i min Sjæl!

Og saa elsker jeg Dig ogsaa for dette deilige ravnsorte Skjæg og fordi Du synger og spiller paa Bandura'en saa det er en sand Lyst at høre."

„Oh, min Halju!" udbrød den unge Knos, idet han kysſede hende og trykkede hende tættere til sit Bryst.

„Stop! Stop, Lefko! Det er nok! Og sig mig først, om Du saa har talt med din Fader?"

„Om hvad?" spurgte han ligesom om han med eet vaagnede op af en Drøm. „Om at jeg vil gifte mig, og at Du vil blive min Kone? Ja, det har jeg. Men dette „det har jeg" lød saa forgmodigt fra hans Læber.

„Nu, og hvad sagde han?"

„Ja, med ham er der jo intet Udkomme! Han anstillede sig, efter sin Sædvane, som døv, den gamle Knast. Han vil Intet høre og skjender ovenikjøbet paa mig fordi jeg bestandig driver omkring, Gud veed hvor, og driver Spilopper paa Gaden med de andre unge Karle. Men vær ikke bedrøvet, min Halju! Jeg giver Dig her mit Kazakord paa, at jeg skal faae hans Minde!"

„Ja Dig, Lefko, koster det jo blot et Ord for at faae det som Du vil. Det veed jeg altfor godt fra mig selv. Hvor tidt har jeg ikke besluttet ikke at føie Dig; men blot Du saa har sagt et Ord, har jeg næsten

uvilkaarlig maattet lade Dig faae din Villie. — Men see! See!" vedblev hun, idet hun lagde sit Hoved paa hans Skulder og stirrede paa den dybe, blaae ukrainske Himmel, hvis nederste Rand var bekrandset af de foran dem staaende Kirsebærtræers tætløvede Grene. „See engang, hvor de smaae Stjerner straale hist i det dybe Fjerne: en, to, tre, fire, fem... Ikke sandt, det er Guds Engle, der aabne Vinduerne til deres straalende Boliger deroppe i Himlen og see ned paa os? Ikke sandt, Lefko, det er dem, der nu see ned paa vor Jord? Oh, hvis nu vi Mennesker havde Vinger ligesom Fuglene, saa kunde vi flyve derop saa høit, saa høit, saa høit... Det svimler ordenlig for en, naar man tænker sig det! Ikke vor største Eg her naaer engang halvt op til Himlen. Men efter hvad Folk fortæller skal der etsteds i et fjernt Land være et Træ, hvis Top naaer op i selve Himlen, og ad hvilket Gud stiger her ned til Jorden Natten før Paaskesøndag."

„Nei, Halju! Gud har en lang Stige, der rækker fra Himlen lige ned til Jorden. Den opstille de hellige Erkeengle Natten før Paaskesøndag, og i det Øieblik Gud sætter sin Fod paa dens øverste Trin, flygte alle urene Aander hovedkuld afsted og styrte i hele Klynger ned i Helvede, og derfor er der i Paaskedagene ikke en eneste ond Aand tilbage paa Jorden."

„Hvor sagte Vandene gynge, retsom et Barn i sin Vugge!“ vedblev Hanna, idet hun pegte paa den lille Sø, der laae foran dem, indfattet i den mørke Ahornlunds melancholske Ramme, og i hvilken Taarepile hist og her dyppede deres sørgende Grene. Retsom en kraftesløs Olding sluttede den den dybe, mørke Himmel i sine kolde Favntag og kastede isnende Kys til de funklende Stjerner, der, ligesom i Forudfølelse af Nattens straalende Dronnings nærforestaaende Komme, nu skinnede dunklere igjennem den varme Aftenluft. Paa Høien ved Randen af Skoven laa ligesom drømmende et gammelt, af Træ bygget, Huus med tillukkede Vinduesskodder. Mos og Ukrudt voxede paa dets Tag. Tætte Æbletræer stode udenfor dets Vinduer. Skoven omfavnede det med sin Skygge og kastede et dybt Mørke over det. Fra Foden af Høien, hvorpaa det stod, strakte et Nøddekrat sig lige ned til den lille Sø.

„Jeg mindes næsten som en Drøm,“ sagde Hanna, idet hun saae ham ind i Øinene, „at der for længe, længe siden, da jeg endnu var ganske lille og levede hos min Moder, blev fortalt frygtelige Ting om det Huus der. Du veed vist Besked dermed, Lefko! Fortæl mig det! . . . .“

„Ja, min søde Pige! Hvad vide gamle Kjællinger og taabelige Folk ikke altid at fortælle! Det er

Noget, der blot vil gjøre Dig bange og berøve Dig din Nattero."

„Oh nei, fortæl! Fortæl, min egen søde, fortbrynede Lefko!" vedblev hun, idet hun trykkede sin Kind op til hans og omfavnede ham. „Nei! Du holder ikke af mig. Du har vist en anden, og derfor vil Du aldrig føie mig, naar jeg beder Dig om noget. Bange? Nei, det bliver jeg ikke. Vær Du kun rolig! Jeg skal sove ganske trygt. Men føier Du mig ikke, saa faaer jeg ingen Søvn; saa ligger jeg vaagen og plages af mørke Tanker ... Fortæl, søde Lefko!"

„Ja, jeg seer nu, at det er sandt, hvad Folk siger, at der i Pigernes Hjerte sidder en lille Djævel, der uafladelig anspører deres Nysgjerrighed. Nu vel, saa hør da efter! Langt tilbage i Tiden, mit Hjerte, levede der i det Huus der en Sotnik *), og denne Sotnik havde en Datter, et deiligt Pigebarn, saa hvid som Snee eller som dit lille Ansigt. Hans Kone var allerede for længe siden død, og han tænkte nu paa at gifte sig anden Gang. „Naar Du nu faaer Dig en anden Kone, Fader, vil Du saa holde ligesaa meget af mig som tidligere?" — „Ja, min Datter, det vil jeg; saa vil Du staae mit Hjerte endnu nærmere, og saa

*) Capitain, Befalingsmand over hundrede Mand.

skal Du saae endnu deiligere Ørenringe og Halsbaand!" Endelig kom da Dagen, da Sotnik'en førte sin unge Kone ind i sit Huus. Og smuk var hun, hans unge Kone. Rød og hvid var hun, hans unge Kone. Kun saae hun den hele Dag paa sin Steddatter med et saa frygteligt Blik, at den unge Pige udstødte et lydeligt Skrig naar hun kom til at see paa hende, og dertil talte Stedmoderen ikke et eneste Ord til hende saa lang som Dagen var. Da det blev Sengetid, begav Sotnik'en og hans unge Kone sig til deres Sovekammer, og den stakkels blege unge Pige gik op paa sit eget Værelse. Hun følte sig saa sorrigfuld tilmode og brast i lydelig Graad. Med eet seer hun op, og hvad seer hun: en hæslig sort Kat, der listede sig hen til hende. Haarene paa den skinnede som Gløder, og den havde Jernkløer, der gjenlød paa Gulvet. I sin Angst sprang hun op paa en Bænk, og Katten efter hende. Derfra svang hun sig op paa Lezjanka'en; men ogsaa her foer Katten op bagefter hende, greb hende med eet i Struben og forsøgte at qvæle hende. Med et Skrig rev hun den af sig og kastede den til Jorden; men den frygtelige Kat listede sig strax igjen hen imod hende. I sin Fortvivlelse vidste hun ikke, hvad hun skulde gjøre. Paa Væggen hang hendes Faders Sabel. Den greb hun og huggede efter Katten; — en af Labberne med Jernkløerne sprang af den, og pibende forsvandt

den i en mørk Krog. Hele den næste Dag forlod den unge Kone ikke sit Værelse. Først tredie Dagen efter kom hun atter tilsyne, men — med en forbunden Haand. Den arme Pige anede nu strax, at hendes Stedmoder var en Hex, og at det var hendes Haand, hun havde afhugget med Sablen. Fjerde Dagen efter befalede Sotnik'en sin Datter at bære Vand og at feie Værelserne ganske som en simpel Tjenestepige og forbød hende at komme ind i hans og hans Kones Værelser. Det skar den arme Pige i Hjertet; men derved var intet at gjøre: hun maatte adlyde sin Faders Befaling. Paa den femte Dag jog Sotnik'en sin Datter barfodet ud af Huset uden at give hende saameget som et Stykke Brød med paa Veien. Da først brød den stakkels Pige ud i Klager, idet hun skjulte sit blege Ansigt i sine Hænder: „Oh Fader, Fader! Saa Du vil din egen kjødelige Datters Undergang! Saa Hexen har ganske faaet Magt over din syndige Sjæl! Gud tilgive Dig! Men for mig, jeg Ulykkelige, er der ikke mere noget Sted paa den vide Jord! Dog, det maa jo være hans Villie! . . ." Og histhenne . . . ." Her vendte Lefko sig om til Hanna og pegte med Fingeren henimod Huset. „Histhenne, bagved Huset, seer Du nok noget borte et Sted, hvor Bredden er høiest; derfra styrtede hun sig

ud, og fra det Øieblik hørte man aldrig mere noget til hende . . ."

„Men Heren?" spurgte Hanna ængstlig idet hun fæstede sine taarefyldte Øine paa ham.

„Heren? Ja de gamle Kjællinger fortalte rigtignok, at fra det Øieblik af forsamlede alle de unge Piger, der vare druknede der i Søen, sig hver maaneklar Nat i Gaardens Have for at varme sig i Maaneskinnet, og Sotnik'ens Datter førte dem an. En Nat nu fik hun Øie paa sin Stedmoder, der spadserede ved Bredden af Søen, kastede sig over hende og trak hende ned i Vandet. Men selv her vidste Heren Raad: da hun var kommen under Vandet, forvandlede hun sig til en af de druknede unge Piger, og saaledes undslap hun fra de Slag, som de havde tiltænkt hende af deres Rør. Sligt troe nu hvem der lyster! Og ikke nok dermed: man fortæller endvidere, at Sotnik'ens Datter hver Nat samler alle de druknede unge Piger og stirrer dem een efter een stivt ind i Ansigtet for at see, om ikke en af dem skulde være Heren; men lige til den Dag idag har hun endnu ikke fundet hende. Og af hvert Menneske, hun træffer paa, forlanger hun, at han skal udfinde hende; hvis ikke, truer hun ham med at drukne ham. See her har Du nu, min Halju, den hele Historie ganske saaledes som gamle Folk fortælle den! . . . Den nuværende Eier har ifinde

at anlægge et Brænderi der og har i den Hensigt sendt en Brændeviinsbrænder hertil ... Men, det forekommer mig, at jeg hører Stemmer. Det er vore Folk, der vende tilbage fra deres Sangøvelser. Godnat, Halju! Sov vel, og tænk ikke mere over denne Kjællingesnak!" Med disse Ord trykkede han hende tæt til sig, kyssede hende og begav sig bort.

„Godnat, Lefko!" svarede Hanna, idet hun tankefuld stirrede hen paa den mørke Skov.

Den straalende Fuldmaane hævede sig netop i dette Øieblik majestætisk op over Horizonten. Halvdelen af den var endnu ikke oppe, og dog laa den hele Jord ligesom overgydt af en blændende Glands. Søen stod i Funker. Skyggen fra Træerne afridsede sig skarpt paa det mørke Grønsvær. „Godnat, Hanna!" lød det bagved hende, og et Kys trykkedes paa hendes Læber. „Saa Du er vendt tilbage!" sagde hun, idet hun vendte sig om; men da hun saae en fremmed Yngling staae foran sig, vendte hun sig strax bort igjen. „Godnat, Hanna!" lød det paany, og atter var der en, der trykkede et Kys paa hendes Kinder. „For Pokker, saa der er nok en!" sagde hun vred. „Godnat, søde Hanna!" — „Endnu en!" — „Godnat! Godnat! Godnat, Hanna!" og Kys paa Kys regnede nu ned over hende fra alle Hjørner og Kanter. „Uh, der er jo en heel Sværm!" skreg Hanna,

idet hun rev sig løs fra de unge Karle, der kappedes om at komme til at omfavne hende. „At de dog ikke tilsidst blive kjede af den evige Kysseri! Det gaaer jo nu næsten snart saa vidt, at man ikke engang kan vise sig paa Gaden.“ Med disse Ord slog hun sin Dør i efter sig, og det eneste, man endnu kunde høre, var Lyden af Slaaen, der blev skudt for.

II.

Golova'en.

Kjende I den ukrainske Nat? Oh nei, I kjende den ikke! Betragter den engang! Midt paa Himlen straaler Maanen; den umaadelige Himmelhvælving udvider og udvider sig, bestandig umaadeligere, Dyb paa Dyb; den gløder og aander; Jorden hviler i Sølverglands; Luften er ganske forunderlig, kjølig-lummer, vellystfuld, og bølger som et Ocean af Vellugt. En guddommelig Nat! En fortryllende Nat! Ubevægelige, sukkende staae Skovene hist indhyllede i Mørke og kaste deres uhyre Skygge vidt ud over Sletten. Stille og rolige ligge Søerne, hvis mørke Vande tæt omsluttes af Lundenes mørkegrønne Mure. Jomfruelige Lunde af vilde Blomme- og Kirsebærtræer strække ligesom frygtsomme deres Rødder ned i det kjølige Kildevand og mumle af og til med deres Blade, retsom om de bleve vrede over, at en deilig lille Aftenluftning pludselig listede sig paa dem og kysede dem. Det hele Landskab er slumret ind. Men for-

oven aander alt, vidunderlig deiligt og majestætisk. Og ogsaa i Beskuerens Sjæl rører der sig noget ufatteligt, noget vidunderligt, og Grupper af gyldne Phantasibilleder hæve sig harmonisk op fra dens Dyb. En guddommelig Nat! En trylleriſk Nat! Og med eet faaer alt atter Liv: Skoven, Søen, Steppen. Den ukrainske Nattergals melodiske Toneregn drysses med eet ud over dem, og det synes, som om selve Maanen lytter til den fra den høie Himmel. Som fortryllet ligger Landsbyen slumrende paa Høien. Hyttegrupperne straale endnu hvidere, endnu klarere i Maaneskinnet, og deres lave Vægge træde endnu mere blændende frem af det dybe Mørke. Med eet tier Sangen, og alt er atter Taushed. Satte Folk ere alt for længe siden gaaede til Ro. Kun hist og her seer man endnu Lys i et lille Vindue, og udenfor en enkelt Hytte nyder en forsinket Familie sit sene Aftensmaaltid.

„Nei, saadan dandses Gopak'en ikke! Nei, nei, saadan gaaer det ikke! Hvad er det saa vor Kum snakker om?... Nei saadan: Hop trala! Hop trala! Hop! Hop! Hop!" Saaledes talte med sig selv en temmelig beruset midaldrende Bonde, idet han dandsede hen ad Gaden. „Nei vist ikke, nei! Saadan dandses Gopak'en ikke! Hvorfor skulde jeg vel lyve? Nei vist gjør den ikke, nei! Men saadan: Hop trala! Hop trala! Hop! Hop! Hop!...."

„Jeg troer, Fyren er bleven gal! Og var det saa endda en ung Knøs! Men at det gamle Svinebæst til Latter for Børnene saaledes dandser Gade op og ned om Natten, det er dog for galt!" sagde et forbigaaende aldrende Fruentimmer, der kom bærende med et Bundt Halm. „See Du til, Du kommer hjem! Det er Sengetid forlængesiden!"

„Ja, det gjør jeg jo!" svarede Manden, idet han standsede. „Jeg gaaer jo alt hvad jeg kan. Jeg bryder mig Fanden om Golova'en. Lad ham saa længe nok blære sig af, at han er Golova, og overhelde Folk med koldt Vand i Frostveir og stikke Næsen i Veiret! Til Helvede med Golova'en! Jeg er min egen Golova, er jeg. Ja, Gud fordømme mig, om jeg ikke er! Jeg er, Gud døde mig, min egen Golova, er jeg! Saae I saa det!...." vedblev han, idet han tumlede afsted hen til den første den bedste Hytte, hvor han standsede udenfor Vinduet, med Fingrene gav sig til at tromme paa Ruden og famle omkring efter Dørtaget: „Luk op, Kone! Gesvindt, siger jeg Dig! Luk op! Det er paa Tiden, at Kazak'en kommer tilsengs!"

„Hvad Pokker gaaer der af Dig, Kalenik? Hvor vil Du hen? Det er jo en anden Mands Hytte, Du er ved!" raabte de fra deres Sange og Lystighed til-

bagevendende unge Piger efter ham. „Skal vi vise Dig hjem?"

„Aa ja! Viis mig hjem, mine søde Duer!"

„Mine søde Duer! Nei, hører I?" sagde en af dem. „Gud, hvor Kalenik er bleven høflig! Men til Gjengjæld maae vi saa ogsaa vise ham hjem ... Dog nei ... Først skal han danse for os!"

„Danse? ... Æhæ, I udspekulerede Pigebørn!" svarede Kalenik langtrukket, idet han smilte til dem og truede dem med Fingeren og tumlede noget tilbage paa Grund af, at det ikke var ham muligt at holde sig paa eet Sted. „Ja faaer jeg saa et Kys? Men af Jer allesammen, een og hver! ...." og med usikre Skridt gav han sig nu til at sætte efter dem. De unge Piger udstødte et Skrig og gav sig til at løbe; men det varede ikke ret længe førend de atter toge Mod til sig og kom tilbage igjen fra den anden Side, da de snart mærkede, at Kalenik ikke just var synderlig rap tilbeens.

„See, der er din Hytte!" raabte de derpaa til ham, idet de løb foran ham og pegte paa en Hytte, der var meget større end alle de andre og tilhørte Byens Golova. Kalenik dreiede nu ganske lydig om ad Hytten til, idet han paany begyndte at skjelde ud paa Golova'en.

Men hvem er da nu denne Golova, der har givet

Anledning til saa uanstændige og upassende Ytringer om sig? Oh, denne Golova, seer De, er en høist vigtig Person i Landsbyen, og inden Kalenik naaer Maalet for sin Vandring, ville vi upaatvivlelig kunne faae Tid til at sige et Par Ord om ham. Det er en Mand, seer De, hvem den hele By misunder og tager Huen af for, og hvem de unge Piger og de unge Koner hver og een hilse med deres „Goddag!" Hvem af de unge Knøse findes der vel, som ikke ønsker engang at kunne blive Golova? For Golova'en er der en Plads ledig ved hvert Bord, og naar Golova'en værdiges at stikke sine tykke, grove Fingre ned i en eller anden fiirskaaren Bondemands Bark-Tobaksdaase, staaer dennes Eiermand hele Tiden ærbødig foran ham med Huen i Haanden. I Sogneforsamlingen eller Sogneforstanderskabet er Golova'en, omendskjønt hans Myndighed der rigtignok er afhængig af Stemmeantallet, dog saagodtsom altid den, der afgjør alt, og det beroer saagodtsom udelukkende paa hans Forgodtbefindende, hvem han vil sende ud paa Veiarbeide eller sætte til Grøftegravning. Golova'ens Mine er altid mørk og streng, og han er ingen Elsker af mange Ord. Engang for mange, mange Aar siden, da den store Keiserinde, Catharina, foretog sin Reise til Krim, var han en af dem, der blev valgt til Conducteurer, en Værdighed, som han beklædte hele

to Dage i Træk; og ikke nok dermed: nei, han nød endogsaa den Ære at sidde paa Bukken lige ved Siden af Tsarindens Livkudsk. Fra det Øieblik af havde Golova'en vænnet sig til med en vis Vigtighed at bøie Hovedet forover, glatte sine snoede, nedhængende Knevelsbarter og med sit Falkeblik skotte opad til den, han talte med. Og fra det Øieblik vidste Golova'en, ihvorom saa end Talen var, altid at lede den hen paa den vigtige Omstændighed, at han havde været Tsarindens Conducteur og siddet paa Bukken af hendes Kareet. Golova'en gjør meget af imellemstunder at anstille sig som døv, navnlig saa ofte han maa høre paa noget, som han ikke gjerne gider høre. Golova'en er en erklæret Fjende af al Luxus. Han gaaer bestandig i en sort Svitka af hjemmegjort Klæde med et couleurt Uldbælte om Livet, og Ingen har nogensinde seet ham i noget andet Costume, med Undtagelse naturligviis af den Tid, da han fungerede som Conducteur for Tsarinden paa hendes Reise til Krim; thi da var han iført en lyseblaa Kazak-Zjupan. Dog — den Tid laae nu allerede saa langt tilbage, at der neppe nok i hele Landsbyen endnu var Nogen, der kunde huske den. Zjupanen gjemte han imidlertid i sin Kiste under Laas og Lukke. Golova'en er Enkemand, men har i Huset en Svigerinde, der besørger hans Middags- og Aftensmad, skurer Bænkene, holder

Stuen reen, spinder Garn for ham til Skjorter, kort=sagt staaer for hele Huusholdningen. Folk i Byen mumle rigtignok saa smaat om, at denne „Svigerinde" egenlig slet ikke staaer i noget Slægtskabsforhold til ham; men hvad slig Snak angaaer, saa have vi jo allerede seet, at Golova'en har mange Misundere og Fjender, hvem det naturligviis er en sand Lyst at udbrede Bagvaskelser om ham. Forøvrigt hidrøre disse Rygter muligt tildeels derfra, at „Svigerinden" altid seer skjævt til, at Golova'en enten gaaer i Marken, naar der er en Samling af Fruentimmer der, eller seer indenfor hos en Kazak, der har en smuk Datter. Go=lova'en har kun eet Øie; men med dette ene Øie seer han saa skarpt, at han endogsaa i en temmelig Afstand er istand til at skjelne ethvert kjønt Fruentimmer. Han indlader sig imidlertid aldrig med noget smukt Ansigt før=end han først omhyggelig har speidet om til alle Sider, om ikke muligt „Svigerinden" passer paa ham. Dog — vi have nu næsten sagt alt hvad vi have at sige om Golova'en, og den fulde Kalenik er endnu ikke engang kommen Halvveien og vedbliver endnu længe at overøse Golova'en med alle de mest udsøgte Skjelds=ord, det er ham muligt at komme paa.

III.

Den uventede Medbeiler. Complottet.

„Nei, Godtfolk! Nei min Salighed om jeg gjør! Det gaaer da ogsaa alt for vidt! At I dog ikke engang kan blive kjede af den evige Commers! Gud veed, vi har maattet høre ilde nok for hvad vi allerede har bedrevet! Nei, gaae I hjem og tilsengs! Det er meget fornuftigere!"

Med disse Ord afviste Lefko sine lystige Kammerader, der absolut vilde have ham med paa nye Eventyr.

„Godnat, Børnlil! Godnat!"

Og med hurtige Skridt ilede han nu hen ad Gaden. „Gud veed, om min klarøiede Hanna allerede skulde være gaaet til Ro!" tænkte han ved sig selv, idet han gik henimod den os allerede bekjendte Hytte med Kirsebærtræerne udenfor. Igjennem Aftenens Stilhed hørte han med eet en dæmpet Samtale. Han standsede. Inde imellem Træerne blinkede der noget hvidt... „Hvad betyder dette her?" tænkte han, idet

han listede sig nærmere og skjulte sig bag et af Træerne. I Maaneskinnet ikke langt fra ham stod en ung Pige ... „Gud, det er jo Hanna!" Men hvem er den høie Mand, der staaer hos hende og vender Ryggen til ham? Det var forgjæves, at han speidede og speidede; Skyggen omhyllede hele Figuren lige fra Top til Taa. Kun paa en Deel af hans Ansigt faldt Maanelyset; men Lefko vovede ikke at træde nærmere, da selv blot et eneste Skridt endnu vilde have udsat ham for den Ubehagelighed at blive opdaget. Saa sagte som muligt trykkede han sig derfor op til Træet og besluttede ikke at vige af Pletten. Den unge Pige nævnede nu lydelig hans Navn. „Lefko? Lefko er jo ikke andet endnu end en Grønskolling!" hviskede den høie Mand med en hæs, pibende Stemme. „Træffer jeg ham saasandt blot en eneste Gang sammen med Dig, saa skal jeg lære ham noget andet, skal jeg ...." — „Da gad jeg dog nok vide, hvad det er for en Fyr, der saaledes vil „lære mig"! sagde Lefko sagte ved sig selv og rakte Hovedet endnu længere frem, for at ikke et eneste Ord skulde gaae tabt for ham. Men den Ubekjendte fortsatte Samtalen saa sagte, at det ikke var ham muligt at opfatte det mindste af den. — „Saa Du skammer Dig ikke!" sagde Hanna, da han havde talt ud. „Du lyver, gjør Du; Du fører mig blot bag Lyset; Du bryder Dig ikke det

mindste om mig, og jeg troer ikke et Ord af hvad Du der staaer og snakker!" — „Ja, jeg veed godt," vedblev den høie Mand, „at Lefko har foresnakket Dig en heel Deel dumt Tøi og sat Dig Fluer i Hovedet (Her forekom det med eet vor unge Knøs som om den Ubekjendtes Stemme dog ikke var ham saa aldeles ubekjendt og som om han havde hørt den før et eller andet Sted). Men jeg og Lefko skal nok snakkes ved!" vedblev den Ubekjendte. „Han bilder sig nok ind, at jeg ikke veed Noget af alle hans Gavtyvestreger. Men han skal faae mine Næver at føle, skal han, den Hundeson!"

Ved at høre disse Ord kunde Lefko ikke længere styre sin Vrede. Han traadte et Par Skridt frem imod den Ubekjendte og løftede sin Arm for at give ham en Erindring, der rimeligviis vilde være bleven saa kraftig, at vor Ubekjendte, ihvor stor og stærk han end var, dog neppe vilde have kunnet holde sig paa Benene, da Maaneskinnet lige med eet faldt paa hans Ansigt, og Lefko — blev som forstenet ved at see, at det var hans egen Fader, der stod foran ham. Et ufrivilligt Kast med Hovedet og en sagte Hvislen imellem Tænderne var det eneste, der røbede den Forbauselse, der betog ham. Ved Siden af dem hørtes der i det samme en Raslen; det var Hanna, der i al Hast foer ind i sin Hytte og slog Døren i efter sig.

„Godnat Hanna!" raabte en ung Knøs, der havde listet sig til og nu omfavnede Golova'en, men forfærdet foer tilbage, da hans Læber traf paa de stride Knevelsbarter. „Godnat, min Due!" raabte en anden, der imidlertid lige i det samme foer hovedkuls til Jorden for et kraftigt Slag af Golova'en. „Godnat! Godnat, søde Hanna!" raabte nu flere unge Knøse paa eengang, idet de faldt ham om Halsen. „Reis ad Helvede til, I forbandede Knegte!" raabte Golova'en, idet han slog fra sig og sparkede ud. „Jeg skal gi'e Jer Hanna, skal jeg! I Galgen hører I hjemme, I Djævelspak! Jo, jeg takker: her er I kommen til den rette! Jeg skal gi'e Jer Hanna, skal jeg!"

„Golova'en! Golova'en! Det er Golova'en!" raabte Knøsene og fore nu fra hinanden til alle Sider.

„Aha, saa det er Dig, Gamle!" sagde Lefko ved sig selv, da han var kommen sig noget af sin Forbauselse og stod og stirrede efter Golova'en, der nu under Eder og Skjeldsord begav sig bort. „Saa, det er saadanne Konster, Du har for! Det er deiligt, det! Og jeg, der grundede og grundede paa, hvad det vel kunde betyde, at han bestandig anstillede sig som døv, hver Gang jeg begyndte at bringe den Sag paa Bane! Men bi blot, gamle Knast! Jeg skal lære Dig noget Andet end at løbe til de unge Pigers Vinduer

og lægge an paa Andres Kjæreſter! Hei, Karle! Hei! Hei!" raabte han derpaa, vinkende ad de unge Knøſe, der atter havde ſamlet ſig. „Kom hid! Kom hid! Vel raadede jeg Jer nylig til at forføie Jer til Ro; men nu har jeg betænkt mig, og nu er jeg rede til at gaae paa Commers med Jer og det hele Natten igjennem om ſaa ſkal være!"

„Det var Ret! Det var Ret!" udbrød en kraftig, firſkaaren Knøs, der havde Ord for at være den ſtørſte Spilopmager og Commersbroder i hele Byen. „Jeg er aldrig rigtig i mit Es, naar vi ikke faaer os nogen ordenlige Løier. Saa er det accurat, ſom om der manglede mig noget, ſom om jeg havde miſtet enten min Hue eller min Pibe; med eet Ord — ſaa føler jeg mig ikke rigtig ſom Kazak."

„Er I ſaa enige i at drille Golova'en dygtig inat?"

„Golova'en!"

„Ja, Golova'en. Thi hvad tænker han vel paa! Han troer nok, at han kan regjere med os retſom om han var en Hetman! Ikke nok med at han bruger os ſom om vi var hans Tjeneſtetyende: han beſøger ovenikjøbet hemmelig vore Pigebørn. Ja jeg tør næſten bande paa, at der ikke er en ſmuk Pige her i hele Byen, ſom jo Golova'en har gjort Hanebeen til."

„Ganske sandt! Ganske sandt!" udbrød de andre Karle som med een Røst.

„Er vi da maaskee blot noget Pak, Børnlil? Er vi maaskee ikke af ligesaa god Familie som han? Vi er jo dog — Gud være lovet! — frie Kazak'er! Men lad os saa ogsaa vise ham, Karle, at vi er frie Kazak'er!"

„Ja, lad os det! Ja, lad os det!" raabte Knøsene. „Men skal vi ilav med Golova'en, saa maae vi ogsaa have fat i Districtsskriveren!"

„Ja vel, ogsaa i Districtsskriveren! Om Golova'en har jeg allerede digtet en deilig Vise. Kom nu med; saa skal jeg lære Jer den!" vedblev Lefko, idet han gjorde nogle Greb i Bandura'ens Strenge. „Men eet endnu: vi maae forklæde os for at være sikre ihvad der saa mulig indtræffer."

„Nu, munter Kazak!" udbrød den stirskaarne Spilopmager, idet han slog Benene imod hinanden og klappede i Hænderne. „Det er et Liv! Det er en Lyst! Commersen leve! Saa er det en ordenlig, som om man levede de svundne Tider om igjen! Saa føler man sig saa fri, saa let om Hjertet! Saa er det som om Sjælen var i Paradiis! Hei Karle! Nu muntert! .... Og hele Skaren drog nu støiende henad Gaden. Vakte af deres Skrig og Raab lukkede de

Gamle hist og her et Vindue op for at see hvad der var paafærde, og forsede sig derpaa med deres søvnige Hænder og med Udraabet: „Nu skal vi ha'e Tak! Det er Karlene, der er kommen paa Lystighed!"

IV.

Commersbrødrene.

Kun i een eneste Hytte, der laae yderst i Gaden, var der endnu Lys. Det var Golova'ens. Han havde allerede forlængesiden spiist tilaften og vilde rimeligviis ogsaa allerede forlængesiden være gaaet til Ro, hvis han ikke havde havt Besøg, nemlig af Brændeviinsbrænderen, der var kommen for at anlægge et Brænderi for Herremanden, som eiede et lille Stykke Jord inde imellem de frie Kazakkers Lodder. Paa Ærespladsen, under selve Helgenbillederne, sad Gjæsten, en lille tyk Mand med et Par smaae, altid smilende, Øine, i hvilke man tydelig kunde læse den Veltilfredshed, hvormed han røg af sin korte Pibe, idet han hvert Øieblik spyttede og med Fingren trykkede den til Aske forvandlede Tobak ned, der bestandig fløi op af den. Snart samlede hele Røgskyer sig omkring ham og indhyllede ham i en blaalig Taage. Man skulde næsten være bleven fristet til at troe, at det var et eller andet Brænderies brede Skorsteen, der,

kjed af længere at throne op over sit Tag, var kommen paa det Indfald at gjøre Visiter og nu sad luunt ved Bordet i Golova'ens Stue. Nedenunder hans Næse stak de korte, tætte Knevelsbarter frem; men de skimtedes kun saa utydelig igjennem den tobaksspangre Atmosphære, at de næsten snarere saae ud som om de kunde være en Muus, Hr. Brændeviinsbrænderen ved et Indgreb i Huuskattens Monopol havde fanget og anbragt paa sin Overlæbe. Golova'en sad, som Vært, blot i Skjorteærmer og i vide Lærredsbeenklæder. Hans Ørneøine begyndte, som den nedgaaende Sol, lidt efter lidt at tabe i Glands, og hans Øielaag blev mere og mere tilbøieligt til at falde til. For Enden af Bordet sad en af Landsbyens Deseatskij'er *), der udgjorde Golova'ens Korps. Han sad og røg af sin Pibe og havde af Opmærksomhed imod Værten beholdt sin Svitka paa.

„Naa, naar tænker I saa," sagde Golova'en, idet han vendte sig til Brændeviinsbrænderen og gjorde Korsets Tegn foran sin gabende Mund, „naar tænker I saa at kunne faae Brænderiet ibrug?"

„Med Guds Hjælp vil vi kunne begynde endnu i dette Efteraar. Jeg tør næsten vædde paa, at til

*) Assistent, Underfoged.

Pokrof *) vil Hr. Golova'en komme til med Fødderne at beskrive tydske Kringler paa Gaden." Neppe havde Brændeviinsbrænderen faaet disse Ord udtalte, førend hans smaae Øine aldeles forsvandt, hvorimod der i deres Sted udgik Smileradier, om vi saa maae sige, næsten ligetil Ørene, hele hans Corpus gjennemrystedes af Latter, og hans glade Læber for et Øieblik slap den dampende Pibe.

„Ja, Gud give det!" sagde Golova'en, idet han fortrak Ansigtet til noget, der lignede et Smiil. „I vore Dage er da, Gud være lovet, Brænderierne noget i Opkomst. I gamle Dage derimod paa den Tid da jeg var Conducteur for Tsarinden paa Veien til Perejaslavl, kunde salig Bezborodjko endnu ikke ...."

„Ja vel, den Tid husker jeg nok! Da var der ligefra Krementsjug og til Romny ikke mere end to, siger og skriver to, Brænderier. Nu derimod .... Men har I hørt, hvad de forbandede Tydskere **) skal have udspeculeret? Folk fortæller, at de med det allerførste ikke længere, som andre skikkelige Christenmennesker, vil brænde med Brænde, men med et eller andet Djævelskab af Damp." Efterat have sagt disse Ord gav Brændeviinsbrænderen sig ligesom i dybe Tanker

*) En Fest for Jomfru Maria, Mariæ Forbøns-Dag.

**) Tydsker kaldes i Lille-Rusland enhver Udlænding.

til at stirre paa Bordet og paa sine Hænder, som han havde placeret paa det. „Ja, hvad der skal komme ud af det, af bare Damp, det maa Gud vide og ikke jeg!"

„Ja, det er da ogsaa nogle Erkedummerhoveder, de Tydskere," sagde Golova'en. „De skulde ha' en god Dragt Prygl, skulde de, det Pak! Saa galt har man da endnu aldrig hørt før: at brænde ved Damp! Paa den Maneer kunde man jo ikke engang føre en Skeefuld varm Grød til Munden uden at faae sine Læber saa stegte som en Grisesteg . . . ."

„Men, sig mig engang, Kum!" bemærkede nu Svigerinden, der sad paa Lezjanka'en med Benene oppe under sig, „Vil Du saadan henleve hele Tiden her hos os som ugift?"

„Ih, hvad skulde jeg vel med en Kone? Ja, kunde det træffe sig, at det var en, der havde noget paa Kistebunden, saa kunde det endda være hvad det var."

„Men naar hun nu var kjøn?" spurgte Golova'en, idet han fæstede Blikket stivt paa ham.

„Fanden med Kjønheden! Jeg var tilfreds hun var saa gammel som en Hex og havde et Fjæs, der sad i een Rynke, naar blot Pungen var fuld!" Og vor Brændeviinsbrænders hele Corpus gjennemrystedes paany af en skraldende Latter.

I dette Øieblik var der noget der puslede ved Døren; den gik op, og med Hatten paa Hovedet

traadte en Bonde indenfor og blev derpaa med opspilet Mund og ligesom i Vildelse staaende midt paa Gulvet med Øinene fæstede paa Loftet. Det var vor gode Bekjendte, Kalenik. „Nu, saa er jeg da endelig hjemme!“ sagde han, idet han satte sig ned paa Bænken ved Døren, uden at skjenke de Tilstedeværende den allerringeste Opmærksomhed. „Det var da ogsaa Pokkers saa lang som Djævelen, den Hundeson, vidste at gjøre Veien for mig! Jeg gik og gik og kom ingen Vegne! Det var som om en havde knækket Benene paa mig! Hei Kone, tag min Tulup der og ræk mig den! Jeg kommer ikke op paa Ovnen til Dig inat! Tag mig Fanden om jeg gjør! Det er da ogsaa Satans saa ondt som jeg har i Fødderne! Naa, giv mig den saa! Den ligger der lige under Helgenbillederne; men pas blot paa, at Du ikke vælter Krukken med Snuustobakken! Aah nei! Bliv kuns liggende! Du er rimeligviis fuld iaften. Jeg skal nok tage den selv!“ Med disse Ord forsøgte Kalenik at reise sig op; men en uovervindelig Magt holdt ham fængslet til Bænken.

„Naa, det kan jeg s'gu lide!“ sagde Golova'en. „Uden videre at trænge ind i anden Mands Huus og saa lade ganske som om man var hjemme! Vi maae see at faae den Fyr paa Døren igjen enten med det Gode eller med det Onde!“

„Aah nei, lad ham kun sunde sig lidt herinde først!“ sagde Brændeviinsbrænderen, idet han greb Golova'en i Ærmet. „Det er af den Slags Folk vi skal trække vor Profit; blot fuldtop af ham og hans Lige, saa skal vort Brænderi oppe sig ordenlig, kan I troe . . .“ Det var, som man seer, ingenlunde puur Godmodighed, der fremkaldte disse Ord, og hertil kom endnu, at vor gode Brændeviinsbrænder, der var endeel overtroisk, stod i den Formening, at strax at jage et Menneske paa Døren, der allerede havde taget Plads paa ens Bænk, var det samme som at indbyde Ulykken til Huset.

„Ja, det er Alderen! Det er Alderen!“ mumlede Kalenik, idet han lagde sig ned paa Bænken. „Var det endda blot Fuldskab, saa var det endda ikke saa farligt; men det er det ikke; fuld er jeg ikke, nei, Fanden tage mig om jeg er! Hvorfor skulde jeg vel lyve? Om det saa var selve Golova'en, saa turde jeg sige ham det lige op i Øinene. Hvad Pokker bryder jeg mig om Golova'en! Gid Fanden tage ham, den Hundeson! Jeg spytter ham i Ansigtet, gjør jeg, den eenøiede Djævel! Jeg skal lære ham at overøse skikkelige Folk med Vand i Frostveir!“

„Ja, har man først faaet Svinet ind i Stuen, saa maa man ogsaa finde sig i, at det lægger Labberne paa Bordet,“ sagde Golova'en og sprang i Vrede

op fra sin Plads; men lige i det samme blev en af Vinduesruderne slaaet i tusinde Stykker, og en tung Steen fløi ind i Stuen og faldt ned lige for Fødderne af Golova'en, der med eet standsede . . . „Ja, vidste jeg blot saasandt," sagde han derpaa, idet han tog Stenen op, „vidste jeg blot saasandt, hvem den Galgenfugl er, der har kastet denne Steen, saa skulde jeg nok lære ham at kaste anden Gang! Nei, sikke Optøier!" vedblev han, idet han besaae Stenen, som han dreiede imellem Hænderne. „Gid denne Steen sad i hans Hals! . . ."

„For Guds Skyld, Kum!" afbrød Brændeviinsbrænderen ham blegnende. „For Guds Skyld! Ønsk dog ikke sligt over Nogen! Det bevare Gud Jer fra, baade i denne og i den anden Verden!"

„Ja, kunde jeg blot faae ham opdaget, den Skurk! Saa skulde han faae en Ulykke!"

„Tænk ikke saadan! Tænk ikke saadan, Kum! I veed rimeligviis ikke, hvorledes det gik min salig Svigermoder?"

„Svigermoder?"

„Ja netop, Svigermoder! En Aften, maaskee lidt tidligere end det er iaften, satte de sig til Aftensbordet: min salig Svigermoder, min salig Svigerfader, deres Karl og deres Pige og en fem, sex Børn. For at afkjøle dem hældte min Svigermoder nogle Ga-

luſjka'er *) fra den ſtore Kjedel over i et Fad. De vare Alle ſultne efter Arbeidet og gad derfor ikke vente til Galuſjka'erne bleve ſaa afkjølede, at de kunde tage dem i Hænderne, men tog dem op hver med en lang Træpind og gav ſig til at ſpiſe. Med eet træder der en Perſon ind — Hvorfra han kom og af hvad Slags Folk han var, det maa Gud vide! — og beder, om han maatte ſpiſe med. Og hvem vilde vel ſige nei til et ſtakkels ſultent Menneſke? Han fik altſaa en Pind med. Men den gode Mand gav ſig nu til at ſluge Galuſjka-erne omtrent ſom en Ko ſluger Hø. Inden de Andre endnu vare blevne færdige blot med een og med deres Pinde langede efter en til, var Bunden af Fadet al-lerede ſaa glat ſom Herremandens Gulv. Min ſalig Svigermoder fyldte det paany. „Nu maa han da vel næſten være bleven mæt," tænkte hun; „nu ſpiſer han vel ikke ſtort mere". Jo, jeg takker! Nu begyndte han førſt for Alvor, og inden et Øieblik var ogſaa det an-det Fad tømt! — „Saa gid de da ogſaa maa blive ſiddende i Halſen paa Dig!" ſagde min ſalig Sviger-moder ved ſig ſelv, og lige i det ſamme hoſtede han voldſomt op og ſtyrtede om. De løb nu til; men død var han, og død blev han. Han var qvalt."

---

*) Boller, Faſteboller.

„Ja det havde han da ogsaa ærlig fortjent, den forbandede Slughals!“ sagde Golova'en.

„Ja, men dermed er Historien ikke ude! Ligefra det Øieblik af havde min salig Svigermoder hverken Fred eller Ro. Aldrigsaasnart kommer Aftenen, førend ogsaa den Døde indfinder sig og tager Plads oppe paa Skorstenen med en Galuska imellem Tænderne. Om Dagen er alt roligt, og man mærker ikke det mindste til ham; men det første Mørket falder paa, sidder han allerede oppe paa Skorstenen ....“

„Med en Galuska mellem Tænderne?“

„Ja, med en Galuska mellem Tænderne.“

„Ja, det var jo forunderligt nok! Jeg har forresten hørt noget lignende ....“ Her standsede Golova'en med eet i det. Udenfor Vinduerne hørte man nu de unge Karle støie og trampe. Iførstningen lød Bandura'ens Strenge ganske svagt, og der hørtes kun en enkelt Stemme; men det varede ikke ret længe førend Grebene med eet bleve langt kraftigere, et heelt Chor faldt ind med og som en Stormvind brusede Sangen:

„Karle, har I hørt saa galt?
Selve Golova'en raver;
Vor ensøiede Golovas
Hoved er faldet reent i Staver!
Heisa, Bødker! Kom og læg
Det i tykke Kobberringe!

Brug saa, Bødker, Hamren flink,
At det ei igjen skal springe!
Golova'en er blind og graa,
Gaaer i Barndom, gamle Knast,
Løber efter Pigerne;
Ja selv os er han paa Nakken!
Nu faaer Du med os at gjøre:
See nu til, og vogt din Haarpidsk!
Vogt din Nakke og dit Øre!"

„En herlig Sang, Kum!" sagde Brændeviinsbrænderen, idet han bøiede Hovedet lidt til Siden og vendte sig om imod Golova'en, der stod som forstenet over en saa uhørt Frækhed. „En herlig Sang! Blot ikke Indholdet var saa uforskammet og saa fornærmeligt imod Golova'en!" ... Her lagde han igjen Hænderne op paa Bordet med et vist sødt Udtryk i sit Blik og gav sig atter til at lytte til den udenfor Vinduerne bestandig vedblivende tordnende Latter, der ledsagedes af Raabene: „Nok engang! Nok engang!" Et blot nogenlunde skarpt Øie vilde imidlertid øieblikkelig have opdaget, at det ikke var af Forbauselse, at Golova'en saalænge blev staaende rolig paa Pletten. Eller seer man ikke tidt den gamle, erfarne Kat tillade Musen at løbe frit omkring bag dens Ryg, imens den hurtig lægger en Plan til at afskjære den Tilbagetoget til dens Hul? Golova'ens eneste Øie var endnu stivt fæstet paa Vinduet; men han havde alle-

rede givet Deſeatſkij'en et Tegn og med Haanden grebet om Dørtaget, og lige med eet hørtes der nu Skrig udenfor .... Brændeviinsbrænderen, der med ſine mange andre gode Egenſkaber ogſaa forenede en god Portion Nysgjerrighed, fik i en Haſt Tobakken banket ud af ſin Pibe og ſmuttede ud paa Gaden; men — Gavtyvene vare allerede fløiten. — „Nei, Du ſkal ikke ſlippe mig af Kløerne!" raabte Golova'en, der kom ſlæbende med en Perſon i en vendt ſort Faareſkindstulup. Brændeviinsbrænderen tog Leiligheden iagt og løb til for at ſee Rolighedsforſtyrreren ind i Anſigtet, men foer i det ſamme forſkrækket tilbage, da han fik Øie paa et langt Skjæg og et hæslig ſværtet og overmalet Fjæs. „Nei, Du ſkal ikke ſlippe mig af Kløerne!" raabte Golova'en, der nu havde naaet Forſtuen med ſin Fange, ſom, uden at gjøre ringeſte Modſtand, ganſke rolig fulgte med ham ſom om det var hans egen Hytte, man førte ham ind i. „Karpo, aabn nu i en Haſt Døren til Kammeret!" ſagde Golova'en til Deſeatſkij'en. Naar vi har faaet ham derind, maae vi hen at banke Skriveren op, faae Deſeatſkij'erne ſamlede, alle Gavtyvene arreſterede og endnu iaften holde Forhør over dem!" Deſeatſkij'en raslede nu med en lille Hængelaas og aabnede derpaa Døren til „Kammeret". Men i ſamme Øieblik lykkedes det Fangen at benytte ſig af det i For-

stuen herskende Mørke og med en Kraftanstrengelse med eet at rive sig los. „Hvorhen Bro'erlil?" raabte Golova'en og greb ham med et endnu kraftigere Tag i Nakken. „For Guds Skyld slip! Det er mig!" lød det med en svag Stemme. „Hjælper ikke! Hjælper ikke, Bro'erlil! Om Du saa peb værre end nogen gammel Kjælling, ja end Djævelen selv, saa skulde Du dog ikke slippe!" og med disse Ord slængte han Personen ind i „Kammeret" med et saa kraftigt Stød, at den stakkels Arrestant styrtede om og gav sig ynkelig, hvorpaa han selv, ledsaget af Desentskij'en, begav sig paa Veien til Skriverens Huus, og med dem dampede Brændevinsbrænderen afsted som om det havde været en Dampvogn.

De marscherede alle tre fremad i deres egne Tanker med sænket Hoved; men lige idet de dreiede om Hjørnet ind i en mørk Gyde, udstødte de alle tre paa eengang et lydeligt Skrig, og det paa Grund af, at de pludselig alle tre fik et kraftigt Slag for Panden, og deres Skrig besvaredes øiebliklig med tre lignende. Golova'en spilede nu sit eneste Øie op og saae til sin Forbauselse, at det var Skriveren og to Desentskij'er.

„Og jeg er just paa Veien til Jer, Hr. Skriver!"

„Og jeg til Jer, Hr. Golova!"

„Der passerer forunderlige Ting iaften, Hr. Skriver!"

Ja, ganske forunderlige Ting, Hr. Golova!"

„Hvad da?"

„De unge Karle maae nok være blevne gale; de drive flokkeviis omkring i Gaderne og tractere ovenikjøbet Jer, Hr. Golova, med saadanne Benævnelser, at det ordenlig er en Skam at tale om, og at selv en drukken Moskovit vilde tage i Betænkning at tage dem paa sin urene Tunge! (Hele denne Tale ledsagede vor skindmagre Skriver, der var iført et Par vide stribede Beenklæder og en Vest af Couleur som Viinbærme, med i eet væk at række Halsen frem og øiebliklig igjen trække den tilbage i dens oprindelige Stilling). „Jeg var netop falden isøvn, da jeg blev vakt af disse forbandede Gavtyves uanstændige Sange og Commers. Jeg vilde just have givet dem et alvorligt Tractement, men førend jeg fik mine Burer og min Vest paa, havde Fanden allerede taget ved dem. Kun Hovedophavsmanden vare vi saa heldige at faae fat i. Nu synger han i Arresthullet. Jeg havde havt en Pokkers Lyst til at see, hvad det er for en Fugl; men hans Ansigt var saa oversmuurt med Sod som selve den Djævels, der smeder Søm til Synderne."

„Men hvordan var han klædt, Hr. Skriver?"

„I en vendt fort Tulup, Hr. Golova!"

„Men lyver I ikke der, Hr. Skriver? Eller hvad siger I, om nu netop den selvsamme Gavtyv sidder her i Kammeret hos mig?"

„Nei, Hr. Golova! I maa ikke tage det fortrydelig op; men det maa være Jer selv, der har seet feil."

„Lys hid! Saa skal vi strax see!" Der blev bragt Lys; Døren blev aabnet og — vor gode Golova stod som ude af sig selv af Forbauselse, da han i sin Arrestant gjenkjender — sin Svigerinde.

„Saa gid da ogsaa Pokker havde Dig!" foer hun løs paa ham. „Er Du da reent fra din Smule Forstand? Eller var der en eneste Draabe Hjerne tilbage i dit eenøiede Hoved, da Du slængte mig ind i det mørke Kammer? Det var et stort Held, var det, at jeg ikke slog Hovedet fordærvet paa Jernkrampen. Eller raabte jeg maaskee ikke til Dig, at det var mig? Den forbandede Bjørn! Griber mig uden videre i sine Jernkløer og smider mig derind! Saa gid da ogsaa Djævelen maa slaae sine Kløer i Dig i den anden Verden!" Disse sidste Ord udtalte hun først efterat være kommen ud paa Gaden, noget, hvortil hun desværre havde sine gyldige Grunde.

„Ja, nu seer jeg først, at det er Dig!" sagde Golova'en ligesom om han vaagnede op afsovne.

„Hvad siger I til det, Hr. Skriver? Er det ikke ogsaa noget Fandens Pak?"

„Jo, ganske vist, Hr. Golova!"

„Er det ikke paa Tid nu, at vi tage alle disse Gavtyve ordenlig i Skole og lære dem at skjøtte sig selv?"

„Paa høie Tid! Paa høie Tid for længe siden, Hr. Golova!"

„Det tossede Tøi har sat sig i Hovedet... Men hvad Pokker! Det forekommer mig som om jeg hører min Svigerindes Skrig derude fra Gaden!... Det tossede Tøi har sat sig i Hovedet, at jeg ikke er andet end deres Ligemand, en simpel og ret Kazak!" Efter disse Ord begyndte Golova'en at rømme sig og med en vis vigtig Mine at see sig om, hvilket alt nok= som røbede, at det var noget særdeles vigtigt, der nu vilde komme. „I Aaret tusind... ja de forbandede Aarstal! Dem er jeg for min Død ikke istand til at huske... nok, i det og det Aar nu kom der en Ordre til vor daværende Commissar Ledatskij, at han skulde udtage blandt Kazak'erne den af dem alle, der var den flinkeste og meest opvakte. Ja (og idet Golova'en udtalte dette „ja" hævede han betydningsfuldt Fingeren iveiret) den flinkeste og meest opvakte af dem alle, for at fun= gere som Conducteur for Tsarinden. Jeg blev...."

„Ja, det er jo noget som er enhver velbekjendt,

Hr. Golova! Vi vide jo godt alle, at I var saa lykkelig at vinde Tsarindens Naade. Tilstaae blot nu, at det er mig, der har Ret, og at det derimod er Jer, der tog feil, da I sagde, at I havde grebet Rolighedsforstyrreren i den vendte Tulup!"

„Ja hvad det angaaer med denne Djævel i den vendte Tulup, saa fortjente han, at vi, til Afskrækkelse for de Andre, smeddede ham i Lænker og afstraffede ham exemplarisk! Lad dem kun engang rigtig faae at føle, hvad Øvrighed har at betyde! Og af hvem anden er vel Golova'en indsat end af Tsaren? Bagefter kunne vi saa tage fat paa de øvrige! Jeg har ikke glemt, hvorledes de forbandede Knægte jog en Svineflok ind i min Have, hvor den aad baade min Kaal og mine Agurker; jeg har ikke glemt, hvorledes det Djævlepak negtede at tærske mit Korn; jeg har ikke glemt ... Dog, vi maa øiebliklig have undersøgt, hvad det er for en Gavtyv, han i den vendte Tulup."

„Ja, en forsløien Fugl er det, det er klart!" bemærkede Brændeviinsbrænderen, hvis Kinder i Løbet af hele denne Samtale uafladelig vare blevne ladede med Røg, retsom en Kanon, og hvis Læber nu gave slip paa den lille, korte Pibe og udsprudede en heel Ildfontaine. „En saadan Fyr var det igrunden slet ikke saa galt at have ved Brænderiet for indtræffende Tilfælde; men bedre endnu var det dog maaskee at

hænge ham op i Toppen af den første den bedste Eeg istedenfor Lysekrone." Denne Vittighed forekom Brændeviinsbrænderen saa fortræffelig, at han, uden at oppebie sine Tilhøreres Bifald, selv strax belønnede sig med en hæs Latter.

I dette Øieblik standsede de udenfor en lille, saagodtsom faldefærdig, Hytte. Deres Nysgjerrighed vorede, og alle stimlede de nu sammen omkring Døren. Skriveren traf en Nøgle op og gav sig til at staae og famle med den ved Laasen, men til ingen Nytte, da det desværre var hans Kistenøgle. Utaalmodigheden forøgedes mere og mere. Han stak atter Haanden i Lommen efter Nøglen, men kunde al Umage uagtet ikke finde den og gav sig til at skjelde og brumme. „Her!" raabte han endelig, idet han bøiede sig ned og fra Bunden af den uhyre Lomme, hvormed hans vide stribede Lærredsbeenklæder vare forsynede, halede Nøglen op. Ved dette Ord var det som om alle vore Heltes Hjerter smeltede sammen i eet og som om dette uhyre Hjerte bankede saa voldsomt, at selve Laasens Klirren ikke engang var istand til at overdøve dets lydelige Slag. Døren gik nu op, og — Golova'en stod der saa bleg som et Lig; Brændeviinsbrænderen løb det ordenlig koldt ned ad Ryggen, og det var ikke langt fra, at Haarene havde reist sig paa hans Hoved; i Skriverens Ansigtstræk stod Skræk og Forfærdelse

malet; Deseatskij'erne stode som fastnaglede til Pletten og vare ikke istand til atter at lukke deres vidt opspilede Munde: foran dem stod — Svigerinden.

Ikke mindre forstyrret end de kom hun dog snart til sig selv igjen og gjorde en Bevægelse fremad som for at træde ud til dem. „Staae!" raabte Golova'en med Tordenstemme og slog Døren i for hende. „Børnlil!" vedblev han derpaa. „Det er Djævelen i egen Person. Ild hid! Ild hid i en Fart! Det faaer ikke at hjælpe, at Hytten tilhører det Offenlige! Stik Ild paa den! Stik Ild paa den, at der ikke bliver en Stump tilbage her paa Jorden af Djævelens Been!" Den arme Svigerinde udstødte et Forfærdelsesskrig, da hun indenfor Døren hørte denne truende Befaling. „Hvad tænker I paa, Børnlil!" sagde Brændeviinsbrænderen. „I er da vel aldrig gaaet fra Forstanden, at I ikke skulde vide, at i simpel Ild brænder ingen Her! Kun Ild af en Tobakspibe kan bide paa saadanne Afskum. Bi blot et Øieblik; saa skal jeg nok besørge det Hele. Med disse Ord bankede han noget brændende Aske ud af sin Pibe i en Dynge Halm og gav sig til at blæse paa den. Dødsangst bemægtigede sig nu den ulykkelige Svigerinde, og hun gav sig til lydelig at bønfalde og besværge dem om at afstaae fra deres Forsæt.

„Giv Jer dog Tid, mine Venner! Giv Jer dog

Tid! Hvorfor udsætte sig for at betynge sin Samvittighed med en Synd! Det er jo dog muligt, at det ikke er Djævelen!" sagde Districtsskriveren. „Hvis nu f. Ex. den Person, der sidder derinde, er villig til at gjøre Korsets Tegn paa sig; saa er det jo dog et sikkert Beviis paa, at det ikke kan være Djævelen."

Dette Forslag blev modtaget. „Du Djævel derinde!" raabte nu Districtsskriveren, idet han satte Læberne til en Sprække i Døren. „Rør Dig blot ikke af Stedet; saa skal vi lukke Døren op for Dig."

Døren blev nu lukket op.

„Kors Dig!" sagde derpaa Golova'en, idet han ængstlig saae sig om til alle Sider ligesom for at udsøge sig et sikkert Tilflugtssted for det Tilfælde, at en Retirade skulde blive nødvendig.

Svigerinden gjorde Korsets Tegn.

„Det var en herlig Djævel den! Det er jo Jeres Svigerinde!"

„Hvad for onde Magter har dog ogsaa spærret Jer inde i det Hul, Kuma?"

Og Svigerinden gav sig nu hulkende til at fortælle, hvorledes de unge Karle havde trukket hende ud paa Gaden, al hendes Modstand uagtet slæbt hende afsted, igjennem det brede Vindue sat hende ind i Hytten og slaaet Skodderne for. Districtsskriveren saae derpaa strax nøiere efter og ganske rigtigt: de brede

Skodder havde været revne ud og vare derpaa atter satte for, kun foroven slaaede til med en Tværstang af Træ.

„Jo, jeg skal lære Dig, din eenøiede Satan!“ raabte hun derpaa, idet hun gjorde nogle Skridt fremad imod Golova'en, der retirerede tilbage, bestandig holdende Øiet skarpt fæstet paa hende og iagttagende enhver af hendes Bevægelser. „Nu gjennemskuer jeg grant dine Anslag. Du glædede Dig ret over denne Leilighed til at blive af med mig, for at Du desto friere kunde drive din Spas med de unge Piger, naar der Ingen var til at passe paa Dig, din gamle Knast! Du bilder Dig maaskee ind, at jeg ikke veed, hvad det var, Du igaar snakkede med Hanne om? Jo vist, Fa'erlil! Nei, jeg veed det Hele. Jeg lader mig ikke saa let tage ved Næsen og mindst af saadan et Dummerhoved som Du. Jeg har taalt det længe nok; men nu gaaer det for vidt ...“ Med disse Ord holdt hun ham sin knyttede Næve for Ansigtet og ilede derpaa hurtig bort fra vor stakkels næsten som forstenede Golova.

„Nei, det bliver nok Alvor det!“ tænkte han ved sig selv, idet han kløede sig dygtig i Hovedet.

„Her har vi Fyren!“ raabte i det samme nogle Deseatskij'er, der kom slæbende med en Arrestant.

„Hvem? Hvem har I?“ spurgte Golova'en.

„Ih, Fyren i den vendte Tulup!“

„Hid med ham da!“ raabte Golova'en og tog et dygtigt Tag i Arrestanten. „Hvad for noget?“ vedblev han derpaa. „Er I da reent gaaet fra Forstanden: det er jo den fulde Kalenik!“

„For en Ulykke da ogsaa! Ja, da havde vi ham for et Øieblik siden i Hænderne, Hr. Golova!“ svarede Deseatskij'erne. „Da vi saa kom i Gaden derhenne, gav de forbandede Knøse sig rigtignok til at stimle sammen omkring os og dandse og rykke i ham og søge at rive ham fra os; men hvorledes det saa er gaaet til, at vi have faaet fat i denne Ravn her istedenfor ham, det maa Gud vide og ikke vi!“

„I mit eget og i hele Forstanderskabets Navn,“ sagde Golova'en, „giver jeg herved Befaling til øieblikkelig at gribe den Røver og enhver, der antræffes paa Gaden, og strax bringe dem til mig for at forhøres!“

„Men, med Jer Tilladelse, Hr. Golova!“ udbrød nogle af de Omstaaende med et dybt Buk. „I skulde blot selv have seet de rædsomme Fjæs, de har givet sig! Gud lade os aldrig blive salige, om vi nogensinde i vore Levedage have seet slige Skræmsler før! Og hvem indestaaer os vel for, Hr. Golova, at de jo kunne jage et skikkeligt Menneske en saadan Skræk i Blodet, at der iblandt alle Egnens kloge Koner maa-

skee ikke findes en eneste, der vil kunne give ham hans Helsen igjen!"

„Ja jeg skal curere Jer, skal jeg! Hvad for Noget? Saa I vil ikke lystre? I er maaskee selv i Ledtog med dem? I fordrister Jer til at sætte Jer op imod Jeres Øvrighed? Hvad tænker I paa, I Røverpak!... Jeg skal melde Jer til Commissaren, skal jeg! Paa Minutten, hører I, paa Minutten afsted, og det saa hurtig som en Fugl! Ellers skal I saae med mig at bestille!"

Og alle løb de derpaa til forskjellige Sider.

V.

Den Druknede.

Aldeles ubekymret og uden at bryde sig det mindste om de udsendte Patrouiller vandrede Ophavsmanden til al denne Forstyrrelse ganske langsomt henimod Søen og det gamle Huus. Jeg behøver formodenlig ikke at tilføie, at det var Lefko. Hans sorte Tulup havde han knappet op; han gik med Huen i Haanden, og Sveden haglede ham ned ad Ansigtet. Mørk og majestætisk stod Ahornlunden foran ham Ansigt til Ansigt med Maanen. Den rolige, speilklare Sø paavistede vor trætte Vandrer sin Friskhed og indbød ham til at udhvile sig paa dens Bred. Alt var tyst og stille; kun inde fra Skovens Dybder hørtes Nattergalens Triller. En uimodstaaelig Søvnløshed kom pludselig over ham; hans trætte Lemmer begyndte med eet at svigte ham; hans Hoved sank ned paa Brystet ... „Nei! Nei! Det gaaer ikke an, at jeg falder i Søvn her!" sagde han ved sig selv, idet han sprang op og gned sig i Øinene. — Natten forekom ham endnu deiligere

end før. En vidunderlig, trylleriſk Glands blandede ſig med Maaneſkinnet. Han havde aldrig før ſeet noget lignende. En Sølvertaage ſænkede ſig ned over Omgivelſerne. Duften fra Urterne og de blomſtrende Æbletræer gjød ſig ud over Jorden. Henſjunken i Tanker ſtirrede han ned i Søens rolige, ſpeilklare Vande: klart og ſtraalende, retſom i en vis blændende Majeſtæt, viſte det gamle Huus ſig omvendt i dem. Iſtedenfor de mørke Skodder ſaae man nu blinkende Glasvinduer og Døre. Igjennem de klare Ruder ſtraalede et gyldent Skjær. Med eet forekom det ham, ſom om et Vindue aabnedes. Han holdt ſit Aandedræt tilbage og vedblev ubevægelig at ſtirre ned i Søen. Det forekom ham nu, ſom om han ſelv ſtod nede i Dybet og derfra ſaae, at førſt en hvid Albue kom tilſyne i Vinduet og at derpaa et deiligt lille Anſigt med et Par ſtraalende, igjennem en tæt Fylde af ſorte Lokker funklende, Dine ſtøttede ſig paa den og ſaae ud af det. Han ſtirrer paa hende; hun nikker let med Hovedet, vinker ad ham, ſmiler til ham... Hans Hjerte begyndte heftig at banke... Vandene ſitrede, og Vinduet lukkedes igjen. Han gik nu ſagte op fra Søen og kaſtede et Blik paa Huſet: de mørke Vinduesſkodder vare oplukkede; de klare Glasruder blinkede i Maaneſkinnet. — „Der ſeer man dog, hvor lidt man kan ſtole paa Folks Snak," tænkte

han ved sig selv. Huset staaer jo der næsten som nyt, i saa livlige Farver som om det var malet den Dag idag. Der maa vist boe Nogen der!" Og taus traadte han nu nærmere; men i Huset var alt ganske tyst og stille. Klangfuldt og melodisk gjenlød Nattergalens trylleriske Toner, og da de endelig hendøde ligesom i Smægten og Vellyst, hørtes kun Faarekyllingens Piben eller Sumpfuglens Skrig, idet den jog sit glatte Næb ned i det brede Vandspeil; og det var som om en vis himmelsk Ro og salig Lyst fyldte Lefkos hele Sjæl. Han stemmede Bandura'en og spillede og sang:

Oh, Du Maane! Oh Du Maanelil!
Glands foruden Lige!
Oh, skue smilende paa Huset hist,
Paa den skjønne Pige!

Sagte aabnedes nu Vinduet, og det samme lille Ansigt, hvis Træk han havde seet speile sig i Søens Vande, saae ud af det og lyttede med spændt Opmærksomhed til Sangen. De lange Øienhaar vare halvt sænkede ned over Øinene. Hun var saa bleg som et Lig, som Maanens Skin, men saa deilig, saa vidunderlig deilig. Hun smilede .... Lefko sitrede. „Oh, syng en Sang for mig, unge Kazak!" hviskede hun, idet hun bøiede sit Hoved lidt til Siden og trykkede Øienlaagene med de lange Øienhaar ganske i.

„Ja, hvilken Sang vil Du, at jeg skal synge for Dig, skjøn Jomfru?"

Taarerne trillede over hendes blege Kinder. „Yngling!" sagde hun i en Tone, hvori der laae noget uforklarlig rørende. „Yngling! Udfind mig min Stedmoder! Saa skal jeg intet spare paa Dig. Saa skal jeg belønne Dig kongelig! Jeg har silkebroderede Armbaand, Koraller, Ørenringe. Jeg skal skjenke Dig et perlesmykket Bælte. Jeg har Guld ... Yngling, udfind mig min Stedmoder! Hun er en frygtelig Hex. Jeg havde ikke et Øieblik Ro for hende, da jeg levede paa Guds grønne Jord. Hun piinte mig og satte mig til at slide og slæbe som en simpel Tjenestepige. Betragt blot engang mit Ansigt: hun har ved sine djævelske Konster forjaget al Rødmen fra mine Kinder. Betragt engang min hvide Hals: de gaae aldrig af disse blaae Pletter af hendes Jernkløer. Betragt engang mine hvide Fødder: de have gaaet meget og det ikke blot paa Tæpper; nei paa det brændende Sand, paa den fugtige Jord, paa stikkende Torne have de vandret. Og mine Øine ... Betragt engang mine Øine: de ere ikke istand til at see af bare Graad ... Oh, udfind mig hende, Yngling! Udfind mig min Stedmoder!"

Ved disse sidste Ord hævede hun Stemmen meer og meer, men standsede derpaa med eet. Taarestrømme

vædede hendes blege Kinder. En uhyre smertelig, nedtrykkende Følelse, en Blanding af Sorg og af dyb Medlidenhed bemægtigede sig Ynglingen.

„Ja, jeg er rede til at gjøre alt for Dig, skjøn Jomfru!" sagde han i dyb Bevægelse; „men hvorledes skal jeg bære mig ad, og hvor skal jeg finde hende?"

„Derhenne! Derhenne!" sagde hun hurtig. „Derhenne paa Bredden leger hun med i mine Terners Chor og varmer sig i Maanens Skin. Men hun er underfundig og listig. Hun har paataget sig en Druknets Skikkelse; men jeg veed, jeg kan høre, at hun er der. Hendes Nærhed piner mig, tynger som en Steen paa mig og forhindrer mig i at svømme der saa let og fri som Fisken. Jeg synker bestandig, jeg gaaer tilbunds som en Steen. Oh Yngling, udfind mig hende!"

Lefko kastede et Blik paa Bredden. I den fine Sølvertaage svævede de unge Piger frem og tilbage i lilliehvide Gevandter og saa lette som Skygger. Guldorenringe, Halsbaand og Ducater straalede fra deres hvide Hals; men de vare saa blege, saa blege, deres Skikkelser vare ligesom udmeislede af gjennemsigtigt Skystof, og det var som om Maanens Sølverstraaler skinnede igjennem dem. Choret kom nu, under Legen, med eet nærmere hen til ham, og han kunde høre deres Stemmer. „Lad os lege Ravn! Oh, lad os lege

Ravn!" lød det som med een Røst, men dog saa svagt, saa svagt som en sagte Aftenluftnings Suk igjennem Sivene ved Bredden. „Ja, men hvem skal være Ravn?" De kastede nu Lod, og en ung Pige dandsede frem af Klyngen. Lekko stirrede stivt paa hende, men kunde ikke opdage den allerringeste Forskjel fra de andre hverken i hendes Træk eller i hendes Dragt. Kun var det tydeligt nok at mærke, at det kun var med Ulyst at hun spilte denne Rolle. Klyngen opløste sig nu i en lang Kjæde og flygtede i al Jil for den snue Fjendes Angreb. „Nei, nei, jeg vil ikke være Ravn længere!" sagde den unge Pige, ganske forkommen og mat. „Det skjærer mig i Hjertet at skulle berøve en stakkels Moder hendes smaae Unger!" — — „Nei, Du er ikke Heren!" tænkte Lekko ved sig selv. — „Ja, hvem skal saa være Ravn?" De unge Piger samlede sig nu atter i Klynge og kastede igjen Lod. „Saa, jeg skal være Ravnen!" udbrød en midt i Klyngen. Lekko betragtede nøie hendes Træk. Hurtig og dristig forfulgte hun Kjæden og foer til alle Sider for at gribe sit Bytte. Med eet bemærkede Lekko, at hendes Skikkelse ikke var saa straalende og gjennemsigtig som de andres, og at der viste sig et sort Punkt i den. I det samme hørtes der et Skrig: det var Ravnen, der havde kastet sig over en af de unge Piger i Kjæden og grebet hende, og det forekom

Lefko som om der pludselig vorede Kløer frem paa hendes Hænder og som om en djævelsk Ondskab lyste i hendes Blik. „Der er hun! Der er Heren!“ udbrød han, idet han pegte paa hende med Fingeren og derpaa vendte sig om for at gaae. Den skjønne Jomfru smilede, og de unge Piger styrtede med et Skrig over Heren, greb hende og førte hende bort. „Hvormed skal jeg belønne Dig, Yngling? Jeg veed, at Guld behøver Du ikke. Men — Du elsker Hanna, og din strenge Fader negter Dig sin Tilladelse til at ægte hende. Tag denne Skrivelse og bring ham den; saa vil han ikke negte den længere!...“ Hun rakte sin lille hvide Haand hen imod ham, og en ganske vidunderlig Glands straalede fra hendes Ansigt.... Med en ubetvingelig Sitren og heftig Hjertebanken tog han Brevet og — vaagnede.

VI.

Opvaagningen.

„Det maa dog vist have været en Drøm!" sagde Lefko ved sig selv, idet han reiste sig op fra den lille Høi. „Og dog — alt stod saa lyslevende for mig, som om jeg var fuldvaagen!... Vidunderligt! Ganske vidunderligt!" vedblev han, idet han saae sig om. Maanen stod lige over hans Hoved, hvoraf han sluttede, at det var Midnat; alt trindtomkring var ganske tyst og stille; en kjølig Luftning paaviftede ham fra Søen; deroppe stod melancholsk det gamle Huus med de tillukkede Vinduesskodder; Mosset og Ukrudet viste, at det i lang Tid maatte have været ubeboet. Netop i det samme aabnede han sin Haand, der, saalænge hans Søvn varede, krampagtig havde været sammenknuget, og udbrød i et Udraab af Forbauselse, da han mærkede, at han holdt en Skrivelse i den. „Oh, gid jeg kunde læse!" tænkte han ved sig selv, idet han stod og vendte og dreiede den paa alle Kanter. I dette samme Øieblik hørte han Stemmer og Støi bagved sig.

„Nu raſk, og grib ham blot! Hvad er I bange for? Vi er jo ti mod een. Jeg indeſtaaer for, at det er et Menneſke og ingen Djævel!" Det var Golova'en, der henvendte disſe Ord til ſine Ledſagere, og Lefko følte ſig i det ſamme greben af flere Hænder paa eengang, af hvilke nogle ordenlig ryſtede af Skræk. „Kaſt nu, Bro'erlil, din væmmelige Maſke! Du har nu længe nok jaget Skræk i Folk med den!" ſagde Golova'en til ham, idet han greb ham i Kraven med ſitrende Haand og ſtivt ſtirrede paa ham. „Hvad for noget! Lefko! Min Søn!" udbrød han derpaa, idet han atter gav ſlip og forbauſet traadte et Par Skridt tilbage. „Saa det er Dig, din Hundeſøn! Ja, her maa da ogſaa Djævelen være med i Spillet! Jeg grubler og grubler og kan ikke faae i mit Hoved, hvad det er for en Gavtyv, for en Djævel i vendt Tulup, der tør fordriſte ſig til at gjøre alle disſe Optøier; og ſaa viſer det ſig nu, at det er ingen anden end Dig, Golova'ens egen Søn, der vover at trodſe din Fader lige op i Øinene, anſtifte Complotter og digte gemene Sange!... Hæ, hæ, hæ, Lefko! Hvad ligner det! Det er nok Ryggen, der kløer paa Dig, Fa'erlil! Bind ham!"

„Stop lidt, Fader! Jeg har Ordre til at levere Dig denne Skrivelſe her," ſagde Lefko.

„Skrivelse! Reis ad Helvede til med din Skrivelse! Bind ham blot!"

„Ja men, med Jeres Tilladelse, Hr. Golova!" sagde Districtsskriveren, der havde aabnet Skrivelsen. „Det er Commissarens Haand."

„Commissarens?"

„Commissarens?" gjentoge Deseatskij'erne mechanisk.

„Commissarens? Vidunderligt! Gaadefuldere og gaadefuldere!" tænkte Lefko ved sig selv.

„Læs! Læs!" sagde Golova'en. „Hvad skriver da Commissaren?"

„Ja, lad os faae at høre, hvad Commissaren skriver!" sagde Brændevinsbrænderen med Piben imellem Tænderne og iført med at slaae Ild.

Skriveren rømmede sig og gav sig derpaa til at læse:

„Ordre til Golova'en Jefukh Makogonenko. Da det er kommet mig for Øre, at Du, istedenfor at inddrive de forlængst forfaldne Restancer og overholde Orden i Byen, skaber Dig som om Du var tosset, Du gamle Nar og tillader Dig uanstændig Opførsel . . ."

„Hvad for noget! Hvad for noget!" afbrød Golova'en ham, „Gud hjælpe mig, om jeg har hørt et eneste Ord af det."

Skriveren begyndte derpaa paany:

„Ordre til Golova'en Jeftukh Makogonenko. Da det er kommet mig for Øre, at . . . ."

„Godt! Godt! Det er det samme!" udbrød Golova'en. „Vel hørte jeg ikke hvad det var, men saameget veed jeg ialfald, at det ikke er Hovedet det gjælder. Læs kun videre!"

„Saa befaler jeg Dig herved, at Du for det første ufortøvet gifter din Søn Lefko Makogonenko med Kazakpigen Hanna Petrytsjenko der af Byen, for det andet reparerer Broen over Landeveien og for det tredie ikke uden mit Vidende leverer Heste af Byen til Øhrr. Junkere af Landretten, ikke engang om de kom directe fra Ministeriet. Og saafremt jeg ved min Ankomst skulde finde, at denne min Ordre ikke er bleven efterkommen, saa gjør jeg Dig alene ansvarlig for Følgerne. Kozjma Derkasj-Drisjpanofskij, afskediget Lieutenant, Commissar."

„Nei, See, See!" sagde Golova'en med opspilet Mund. „Vil man blot høre! Alt skal gaae ud over Golova'en, og han har blot at lystre! Uvægerligen at lystre! Nei, nei! Undskyld! . . . „Nu vel!" vedblev han, idet han henvendte sig til Lefko, „ifølge Commissarens Ordre skal jeg, skjønt jeg rigtignok ikke begriber, hvorledes denne Sag er kommen ham for Øre, lade Dig faae Pigen; kun skal Du først faae min Nagajka at føle. Du kjender den vel nok, den der hænger derinde paa Væggen ved lige under Helgenbillederne? Imorgen den Dag skal jeg sætte en ny

Snært i den .... Hvor har Du faaet den Skrivelse fra?"

Den Forvirring uagtet, hvori Lefko befandt sig paa Grund af den saa aldeles uventede Vending, hans Sag med eet havde taget, havde han dog Omløb nok i Hovedet til at opdigte et Svar og skjule Sagens rette Sammenhæng. „Da jeg igaaraftes gik mig en Tour udenfor Byen, traf jeg netop Commissaren ligesom han var sprungen ud af sin Britsjka. Da han fik at vide, at jeg havde hjemme her i Byen, leverede han mig denne Skrivelse og befalede mig derhos mundtlig at sige Dig, at han paa Tilbageveien vilde tage ind til Dig og spise til Middag."

„Saa det sagde han?"

„Ja!"

„Hører I?" sagde Golova'en, idet han med en vigtig Mine henvendte sig til sine Ledsagere: „Hører I, at Commissaren i egen Person vil spise til Middag her hos os, det vil sige hos mig? Hm!" Her hævede Golova'en atter Fingeren iveiret og bragte Hovedet i samme Stilling som om han lyttede efter noget. „Commissaren, hører I? Commissaren indtager sin Middagsmad hos mig! Hvad mener I, Hr. Skriver, og Du, Kum? Ingen ringe Ære! Hm?"

„Nei, saalænge jeg kan erindre," sagde Skrive-

ren, „har ikke en eneste af vore Golova'er havt Commissaren hos sig til Middag."

„Ja, Golova og Golova er ogsaa to Ting!" bemærkede Golova'en med et veltilfreds Smiil. Hans Mund fortrak sig, og en Slags huul, hæs Latter, der snarere lignede Lyden af en fjern Torden, lød fra hans Læber. „Hvad mener I, Hr. Skriver: skulde det ikke i Anledning af en saa fornem Gjæsts Komme være rettest at udstede Ordre til, at der af hver Hytte leveres enten en Kylling eller deslige ... He?"

„Ganske vist, Hr. Golova! Ganske vist!"

„Og naar skal saa Brylluppet staae, Fader?" spurgte Lefko.

„Brylluppet? Som om jeg skulde gjøre Brylluppet! ... Nu vel, i Anledning af saa fornem en Gjæsts Ankomst, saa kan jo Popen vie Jer imorgen! Men det er Pokker ikke for Jeres Skyld, men for at Commissaren kan see, hvad det vil sige at udføre en Ordre punktlig! Nu, Børnlil, nu tilsengs! Begiv Jer nu hver til sit! ... Det idag Forefaldne tilbagekalder i min Erindring den Tid, da jeg ..." Ved disse Ord bøiede Golova'en atter med en vigtig Mine Hovedet forover og skottede med et betydningsfuldt Blik opad.

„Nu skal vi ha' Tak! Nu skal Golova'en til at fortælle om den Tid, da han var Conducteur hos Tsarinden!" sagde Lefko, og inderlig glad og fornøiet

ilede han derpaa med hurtige Skridt hen til den os velbekjendte Hytte med Kirsebærtræerne udenfor. „Gud optage Dig i sit himmelske Rige, fromme og skjønne Jomfru!“ bad han ved sig selv. „Gid Du i hiin Verden evig maa smile i de hellige Engles Selskab! For intet Menneske vil jeg nogensinde aabenbare hvad der er skeet i denne Nat undtagen for Dig alene, min Halju! Du er ogsaa den eneste der vil troe det og i Forening med mig opsende dine Bønner for den stakkels druknede Jomfrues Sjæls Frelse!“ Han nærmede sig nu til Hytten. Vinduet stod aabent. Maanen skinnede ind ad det, og dens Straaler faldt paa den indenfor siddende sovende Hanna. Hovedet havde hun støttet paa Haanden; hendes Kinder glødede; hendes Læber bevægede sig og stammede utydelig hans Navn. „Sov sødt, min Due! Og drøm om alt det bedste, Verden eier! Og dog vil selv det ikke være Noget imod din Opvaagnen!“ Derpaa gjorde han Korsets Tegn over hende, lukkede sagte Vinduet i og begav sig bort. Nogle Minutter efter sov allerede hver en Sjæl i Landsbyen; kun Maanen alene seilede ligesaa straalende og vidunderlig deilig igjennem den vellystfulde ukrainske Himmels umaalelige Dybder; kun i Høiderne aandede Alt den samme Pragt og Høitidelighed, og Natten, den majestætiske Nat, straalede i hele sin Glands; kun Jorden laae der ligesaa skjøn

i vidunderlig Sølverglands; men intet menneskeligt Væsen berusedes nu længere ved dette Syn; Alt hvilede nu i Søvnens Arme. Kun af og til afbrødes Tausheden af Hundenes Gjøen, og den drukne Kalenik famlede endnu længe om paa Landsbyens stille Gader og ledte efter sin Hytte.

Den forsvundne Skrivelse,

en virkelig Begivenhed,

fortalt af Cantoren ved Kirken i * * *.

Den forsvundne Skrivelse.

„Saa, I vil saa gjerne have, at jeg igjen skal fortælle Jer Noget om min Bedstefader? — Nu vel da, siden jeg kan glæde Jer saa meget med det! Ja, Fortiden! Fortiden! Hvilken Fryd, hvilken Lyst er det ikke at høre om det, der langt, langt tilbage i Tiden er skeet her i Verden! Og er det saa tilmed Noget, hvori ens egen Familie, ens Bedstefader eller Oldefader har taget Deel, nu, saa er da ogsaa Glæden fuldkommen! Ja gid jeg faae et Anfald af Hoste paa den hellige Varvaras Fest, om det saa ikke er en retsom om man enten kunde hensætte sig i sine Forfædres Sjæl eller ens Forfædres Sjæle leve op igjen i en selv! . . . Ja, de Pigebørn og de Knøse, det er mig formelig en sand Lyst og Glæde! Aldrigsaasnart faaer de Øie paa mig, førend det ogsaa strax lyder fra alle Sider: „Foma Grigorjevitsj! Foma Grigorjevitsj! Nu da? Nu da? Nu faaer vi da en Historie, en rigtig rædsom Historie! Ikke sandt? Nu strax?“ . . . Tara ta

ta, ta ta ta, og saa gaaer det i een Guddommelighed! .... Ja fortælle, det er jo det mindste af det; det kan man jo sagtens; naar saa blot ikke Efterveerne kom om Natten, naar de ere komne tilsengs! Men saa kommer det; saa ligger hver og en og skjælver under sin Dyne som om Feberen var kommen over dem, og gjemte saa gjerne sit Hoved i sin Tulup. Blot en Rotte saa kradser paa en Gryde, saa er det saadant et stakkels Pigebarn strax som om Pokker var løs; saa gaaer hun reent fra det af bare Skræk og befaler sin Sjæl Gud i Vold. Men naar saa Morgenen kommer, saa er det som om slet intet var passeret, saa overhænger de en igjen om at fortælle en ny Historie, en rigtig skrækkelig Historie. — Nu vel da! Hvad skal jeg saa nu fortælle Jer? Der vil ikke just lige falde mig Noget ind .... Dog bi! Saa vil jeg da fortælle Jer om, hvorledes Hexerne engang legede „Nar" med min salig Bedstefader. Kun siger jeg Jer med Forord — for at I ikke skulle gaae reent fra Sands og Samling — at det er en skrækkelig Historie, saa skrækkelig, at det næsten ordenlig er en Samvittighedssag at fortælle den. — Først maa jeg nu sige Jer, at min salig Bedstefader for sin Tid stod langt over de simple Kazak'er. Ikke nok med at han kunde skrive: nei, han vidste baade hvor han skulde bruge store og smaae Bogstaver. Om Søndagen

kunde han i Kirken oplæse Evangeliet saaledes, at selv nu ingen Præst skal gjøre ham det efter. Men nu veed I selv, at man, saafremt man paa hans Tid vilde have sammensanket alle vellærde Personer i hele Baturin, neppe nok vilde have kunnet opdrive en Næve-fuld, endsige en Huefuld. Det var da saa heller intet Under, at enhver, der mødte ham, hilste ham med største Ærbødighed. —

Engang nu skulde Hetman'en i en eller anden Anledning have en Skrivelse besørget til Tsarinden. Den daværende Corpsskriver — Pokker tage mig om jeg nu kan huske hans Navn! — Viskreak, Motuzotsj, Goloputsek eller deslige . . . nok, et ganske forunderligt Navn — lod min Bedstefader kalde og sagde ham, at Hetman'en havde givet Ordre til, at han som Cou-reer skulde overbringe Tsarinden en Skrivelse. Min sa-lig Bedstefader holdt ikke af lange Forberedelser. Han syede Skrivelsen ind i sin Hue, førte sin Hest frem, kysséde sin Kone og sine to Smaagrise, som han kaldte dem, og af hvilke den ene var deres ærbødige Tjener her, og sprængte derpaa afsted, saa der stod en heel Støvsky efter ham. Inden Hanen endnu havde galet fjerde Gang næste Dags Morgen, var min salig Bed-stefader allerede i Konotop. Her var der netop Mar-ked og Gaderne derfor saa overfyldte, at det ordenlig fortnede for hans Øine. Men da det var saa tidligt,

sov de endnu alle, og det paa den bare Jord. Ved Siden af en Ko saae man en Svirebroder med en Næse saa rød som en Dompap; lidt derfra sad en Sælgekone og snorkede ved Siden af sine Fyrsteen, sit Indigo, sine Hagel og sine Kringler; under en Telæga laae en Zigeuner, ovenpaa et Læs Fisk en Tsjumak, og paa selve Steenbroen strakte sig en skjægget Moskovit ved Siden af sine Bælter og Handsker... nok, der var Folk af alle mulige Sorter, som Tilfældet jo er paa et Marked. Min salig Bedstefader holdt lidt for at tage det Hele noget nærmere i Øiesyn. I Teltene begyndte der nu lidt efter lidt at blive Liv: Jødefruentimmer klingrede med Flasker; Røgen hvirvlede op saa hist og saa her, og Duften af brasende Lækkerbidskener udbredte sig over hele Markedet. Min salig Bedstefader huskede nu med eet paa, at han hverken havde Fyrstaal eller Tobak hos sig og besluttede derfor at see sig noget om paa Markedet. Han var neppe nok kommen en Snees Skridt, førend han træffer paa — en Zaporoger, en rigtig Sviregast, hvad hans Ansigt ogsaa strax udviste. Han var iført et Par vide, ildrøde Beenklæder og en blaae Zjupan; om Livet havde han et lyst couleurt Bælte, og ved hans Side hang hans Sabel og hans Pibe med en Messingkjæde, der gik ham næsten lige ned til Hælene — nok, en ægte Zaporoger i et og alt. Han standser, ret-

ter sig, dreier paa sine lange Knevelsbarter, klirrer med sine Sinker og — giver sig saa til at dandse. Og hvor han kunde dandse! Hans Fødder gik rundt saa hurtig som et Rokkehjul; som Hvirvelvinden greb han med Haanden i alle Bandura'ens Strenge, satte saa Næven i Siden og dandsede Kazakdandsen, og dertil sang han, saa det var en sand Lyst at høre. Der var saaledes gaaet nogen Tid, og vor Coureer kunde ingen flere Zaporogere opdage. Da man saaledes tilfældigviis var truffet paa hinanden, tog det ene Ord det andet, og Bekjendtskabet var, som det pleier at gaae, hurtig stiftet. De sad nu snart saa dybt i en Sladder, at min salig Bedstefader nær reent havde glemt at drage videre. Og saa drak de dertil saa tæt som om det kunde været ved et Bryllup lige før den store Faste. Tilsidst blev de da endelig kjede af længere at sidde og svire og kaste deres Penge bort og besluttede at see sig om paa Markedet, saameget hellere som et Marked jo ikke varer evig. De bleve derhos enige om, bestandig at holde sig sammen og under ingen Omstændigheder at skilles ad. Det var allerede næsten Aften da de rede ud. Solen var netop gaaet ned; hist og her i Horizonten glødede i dens Sted ildrøde Striber, og de spættede Enge og Marker laae foran dem retsom om det kunde været de sortbrynede unge Koners Stads-Plakhta'er. Vor Za-

poroger var ret kommen i Snakkehjørnet. Min salig Bedstefader og endnu en Kazak, der havde sluttet sig til dem, vare allerede ikke langt fra at troe, at Djævelen var faret i ham. Og saa vare hans Fortællinger saa grinagtige, at min salig Bedstefader flere Gange maatte tage sig i Siden og var nærved at briste af Latter. Over Sletten blev det imidlertid bestandig mørkere og mørkere, og Fortællingerne blev efterhaanden mere og mere usammenhængende, indtil vor Fortæller endelig ganske forstummede og foer sammen ved den mindste Lyd. „Ahæ, Landsmand! Er det virkelig din Mening at tælle Uglerne? Du sad nok hellere hjemme luunt inden Døre?" — „Ja, jeg vil ingen Hemmeligheder have for Jer," svarede han, idet han med eet vendte sig om imod dem og stivt fæstede sit Blik paa dem. „Jeg maa da sige Jer, at min Sjæl allerede for lang Tid siden er solgt til Djævelen!" — „Det var da ogsaa en Nyhed, den! Som om der gaves Nogen, der ikke en eller anden Gang var kommen i med onde Magter! I saadant et Tilfælde er der ikke andet der hjælper end en dygtig Sviir!" — „Ja, Børnlil! Dertil skulde jeg visselig ikke være den sidste, saafremt ikke netop Terminen er udløbet i Nat! — Derfor, Brødre!" vedblev han, idet han greb deres Hænder, „derfor Brødre! Lov mig, at I ikke ville forlade mig, og at I, blot for denne ene Nat, ikke ville lukke et Øie!

Og jeg skal aldrig i Evighed glemme Jer det!" — Nu, hvem vilde vel negte at staae et Menneske bi i en saadan Nød? Min salig Bedstefader erklærede strax reentud, at han hellere vilde miste sin Haarpidsk, om saa skulde være, end at tillade Djævelen at komme en Christensjæl nær med sin Hundesnude. —

Vore Kazak'er vilde muligt have fortsat deres Ridt endnu længere, hvis ikke hele Himlen nu var bleven saa overtrukken som om den havde faaet et sort Slør for, og hvis det ikke trindtomkring var blevet saa mørkt som under en Faareskinds Tulup. Kun ude i det Fjerne blinkede der et lille Lys, og Hestene, der kunde lugte den nære Stald, sprængte afsted med spidsede Øren og funklende Øine. Det syntes, som om Lyset kom dem imøde, og det varede ikke ret længe førend vore Kazak'er naaede en forfalden Kro. Paa den Tid vare Kroerne langtfra hvad de ere nu. Man kunde neppe vende sig i dem, endsige dandse Gorlitsa'en eller Gopak'en; ja man kunde ikke engang saameget som faae en Plads til at ligge paa, naar Brændevinen begyndte at stige en til Hovedet og Fødderne at beskrive Cirkler. Gaardspladsen var aldeles optagen af Tsjumak'ernes Vogne, og i Stalden, i Forstuen, overalt laae der Folk og strakte sig og snorkede som Katte. Værten sad ganske alene ved sin Kaganets og indskar i sin Karvestok Antallet paa de Pægle og Halvpægle,

som Tsjumak'erne havde faaet tillivs. Efterat have bestilt Brændeviin til tre Personer, begav min salig Bedstefader sig ned i Vognskuret, hvor de lagde sig alle tre Side om Side. Det varede imidlertid ikke ret længe førend han mærkede, at hans Kammerader allerede vare faldne i en dyb Søvn. Han vakte nu Kazak'en, der laae ved Siden af ham, og mindede ham om det Løfte, de havde givet deres Kammerad. Kazak'en reiste sig halvt op, gned sig i Øinene og faldt derpaa strax isøvn igjen. Der var saaledes Intet andet for end at vaage alene. For at holde Søvnen borte gav min salig Bedstefader sig nu til at undersøge Vognene og see til Hestene. Derpaa tændte han sin Pibe, begav sig igjen tilbage og satte sig ved Siden af sine sovende Kammerader. Alt var saa tyst og stille, at man vilde kunnet høre en Flues Flugt. Med eet forekom det ham, som om han saae et Par Horn stikke frem fra det nærmeststaaende Læs. Hans Øine vare imidlertid nu saa nær ved at falde i, at han var nødt til hvert Øieblik at gnide dem med Bagen af sin Haand og vaske dem med det tilbageværende Brændeviin. Men aldrigsaasnart saae han igjen rigtig klart med dem, førend Alt ogsaa var forsvundet. Det varede imidlertid ikke ret længe førend det atter viste sig. Min salig Bedstefader spilede nu Øinene op det bedste han kunde; men den forbandede Søv-

nighed gjorde, at alt viste sig i en Taage for ham. Hans Hænder sank; hans Hoved sænkede sig ned paa Brystet, og der kom med eet saa dyb en Søvn over ham, at han faldt om paa Jorden saa tung som en Steen. Han sov meget længe og kom først paa Benene igjen, da Solen allerede beskinnede hans ragede Hoved. Efterat have strakt sig et Par Gange og kløet sig i Nakken, bemærkede han nu først, at der ikke var nær saa mange Vogne som Aftenen iforveien. Tsjumak'erne maatte saaledes være taget afsted i Dagbrækningen. Han saae sig nu om efter sine egne Folk; Kazak'en sov endnu, og Zaporogeren — var borte. Han spurgte sig nu for; men der var Ingen der vidste mindste Besked om ham. Kun hans Svitka laae endnu paa det Sted, hvor han havde ligget. Min salig Bedstefader begyndte nu at blive forskrækket og ilde tilmode. Han gik ud for at see efter, hvorledes det stod sig med Hestene: hans og Zaporogerens — vare borte. Hvad kunde dette vel betyde? Sæt endogsaa, at Djævlen havde hentet Zaparogeren; hvem skulde da have taget Hestene? Efter nøie at have overveiet Alt, kom min salig Bedstefader endelig til den Slutning, at Djævelen rimeligviis maatte være ankommen tilfods, og at han, da Helvede jo er temmelig langt borte, havde stjaalet hans Hest. Det skar ham nu ret i Hjertet, at han ikke havde holdt sit givne Løfte.

— „Godt!“ tænkte han ved sig selv. „Her er jo intet videre ved at gjøre, og jeg maa nu fortsætte min Vei tilfods! Hvem veed, om jeg ikke maaskee underveis kan træffe paa en Hestehandler, der kommer her fra Markedet; saa kan jeg jo kjøbe mig en Hest.“ — Han vilde nu til at tage sin Hue, men — borte var den, og min salig Bedstefader slog Hænderne sammen af Forskrækkelse, da han med eet erindrede, at han og Zaporogeren havde byttet Huer for Løier Aftenen iforveien. Det var da altsaa klart, at Djævelen ogsaa havde taget den. Fløiten var saaledes Hetman'ens Foræring, og fløiten var Skrivelsen til Tsarinden! Ved denne Tanke gav min salig Bedstefader sig til at tractere Djævelen med saadanne Navne, at jeg næsten tør bande paa, at han maa være kommen til at nyse ordenlig ved det deroppe i Helvede. Dog — Skjældsord alene kunne jo ikke gjøre det, og ihvor meget min salig Bedstefader saa end kløede sig i Nakken, var han dog ikke istand til at udfinde noget Raad. Hvad var der nu herved at gjøre? Han besluttede at tage Andre paa Raad med, samlede alle de Godtfolk, der for Tiden vare i Kroen, Tsjumak'er og andre og fortalte dem nu, at saadan og saadan var det gaaet til, og i hvilken Forlegenhed han nu befandt sig. Med Hagerne støttede paa deres Stave stode Tsjumak'erne der og grublede og grublede, idet de rystede paa Ho-

vedet og bandte paa, at de endnu aldrig i deres Levedage havde hørt saa galt, at Djævelen havde taget en af Hetman'ens Skrivelser. Nogle af dem gjorde derhos den kun lidet trøstende Bemærkning, at naar først Djævelen eller en Moskovit havde stjaalet et eller andet, saa kunde man med god Samvittighed skyde en hvid Pind efter det. Værten alene blev siddende ganske taus i sin Krog. Min salig Bedstefader gik endelig hen til ham. „Den, der tier," tænkte han ved sig selv, „er tidt den Klogtigste af dem alle." Vor gode Vært var imidlertid temmelig ordknap, og havde min salig Bedstefader ikke gjort et Greb i sin Lomme og bragt fem Gylden for Lyset, vilde han ikke have faaet det mindste ud af ham. „Ja, jeg skal sige Dig, paa hvad Maade Du kan faae Skrivelsen tilbage"; sagde han derpaa, idet han trak ham til en Side. Min salig Bedstefader begyndte ordenlig at føle sig noget lettere om Hjertet. — „Saameget kan jeg læse i dine Øine, at Du er en Kazak og ingen Kryster; men hør nu! Ikke langt herfra Kroen dreier Veien af tilhøire ind i Skoven. Det første, det begynder at mørknes, maa Du strax afsted. I Skoven boe der Zigeunere, der komme ud af deres Huler og smedde Jern selv i saadanne Nætter, i hvilke ellers kun Hexerne ride om paa deres Ildklemmer. Men deres Gjøren og Laden skal Du ikke bryde Dig det mindste om!

Du vil faae en forfærdelig Larm og Støi at høre inde i Skoven; men Du gaaer blot altid i den modsatte Retning af den, hvorfra Larmen kommer, og naar Du saa kommer til en lille Sti forbi en forbrændt Træstamme, saa bliver Du ved at følge den uafladelig, uafladelig! ... Du vil rive Dig tilblods paa Tjørnene, og et tæt Nøddekrat vil spærre Dig Veien; men alt dette bryder Du Dig slet ikke om; men bliver ved at vandre fremad, bestandig fremad! Først naar Du kommer til en lille Flod, først da maa Du standse! Der vil Du saa nok selv see hvad videre Du har at gjøre; kun eet maa Du ikke glemme: at gribe i Lommen efter det, som Lommerne jo ere indrettede til; thi det er noget som Djævlene ere ligesaa store Elskere af som Menneskene, forstaaer Du?" Efterat have givet ham denne Besked, satte Værten sig igjen hen i sin Krog, og det var ikke muligt at presse et eneste Ord mere ud af ham.

Min salig Bedstefader var en Mand, der ikke var forknyt af sig. Mangen en Gang, naar han traf paa en Ulv, havde han ikke været bange for ligefrem at gribe den ved Halen, og naar han først begyndte at bruge Næven iblandt Kazak'erne, saa faldt de rundtomkring ham som om det kunde have været Pærer. Og dog — løb det ham nu næsten koldt nedad Ryggen, da han i denne bælgmørke Nat betraadte den

mørke Skov. Der var ikke en Stjerne at see paa hele Himlen. Trindtomkring var det saa mørkt, saa mørkt som i en Viinkjælder. Den eneste Lyd han hørte var den kolde Vinds Suſen i Træernes Toppe høit, høit oppe over hans Hoved og Træernes Hviſken naar de, lig omtaagede Kazakhoveder, nikkede og nikkede og med deres Blade tilmumlede hinanden forvirret og uſammenhængende Snak. Vinden blev nu saa ſkarp og kold, at min ſalig Bedſtefader ret bitterlig ſavnede ſin Faareſkindstulup, og lige med eet opſtod der i Skoven saa frygtelig en Larm, at han ikke var langt fra at blive reent fortumlet i Hovedet, en Larm ſom om hundrede Hamre vare i Arbeide paa eengang, og i det ſamme oplyſte et ildrødt Skjær den hele Skov. Ved dette fik min ſalig Bedſtefader nu ſtrax Øie paa den lille Sti, der ſnoede ſig igjennem Krattet, og kort efter traf han ogſaa paa den forbrændte Træſtub og paa Tjørnebuſkene, alt ganſke og aldeles ſom der var blevet ham ſagt, og han ſaae nu, at Kromanden ikke havde narret ham. Det var imidlertid kun en maadelig Fornøielſe at arbeide ſig frem igjennem de ſpidſe Tjørn. Aldrig havde han endnu i ſine Levedage ſeet, at de forbandede Torne kunde rive en ſaaledes tilblods; næſten ved hvert Skridt maatte han uvilkaarlig udſtøde et Smertesſkrig. Lidt efter lidt arbeidede han ſig imidlertid frem til et aabent Sted, og, ſaavidt

han var istand til at skjønne, begyndte Skoven nu at blive tyndere og Træerne, jo længere han kom fremad, desto mægtigere, tilsidst saa mægtige, at han ikke engang henad Polen til havde seet Magen til dem. Med eet blinker der igjennem dem en lille Flod saa mørk som hærdet Staal. Min salig Bedstefader blev længe staaende paa Bredden af den og speidede til alle Sider. Ovre paa den anden Side af Floden brændte der en Ild, der, som det syntes, pludselig gik ud, men øiebliklig igjen tændtes — i selve Floden, hvis Vande sitrede retsom en polsk Adelsmand imellem Kazak'ernes Kløer. Og see, der er jo endogsaa en Bro! Nu, det er maaskee en, som Djævlepakket alene bruger til at gaae over paa. Min salig Bedstefader er imidlertid dristig nok til at betræde den, og hurtigere end en Anden vilde kunne faae sin Tobaksdaase frem og tage sig en Priis — var han ovre paa den modsatte Bred. Nu først opdagede han, at der rundt om Ilden sad en heel Deel Personer med saa væmmelige Fjæs, at han sikkert til enhver anden Tid gjerne havde givet hvad det saa end skulde være for at kunne slippe fri for at gjøre deres Bekjendtskab. Men som Sagerne nu stode, var der intet andet for end at indlade sig med dem. Han begyndte med at gjøre en dyb Reverents for dem og hilse dem med et „Gud være med Jer, Godtfolk!" Ikke en eneste af dem saa

meget som nikkede med Hovedet. De sad alle ganske tause ifærd med at strøe Noget i Ilden. Da min salig Bedstefader derpaa bemærkede, at en af Pladserne ikke var optagen, satte han sig uden videre Omstændigheder i Besiddelse af den. Utyskerne sagde ikke et Ord og han ikke heller. Længe sad de saaledes aldeles tause. Tilsidst blev min salig Bedstefader kjed af dette, greb i sin Lomme, tog sin Pibe op og saae sig derpaa omkring; — der var ikke en eneste af dem, der saae paa ham. „Maa jeg være saa fri, Godtfolk — for, som man siger (jeg maa her bemærke, at min salig Bedstefader ikke havde levet saa lidt med i Verden, saa at han godt forstod at føie sine Ord og at han, selv om det havde været for Tsaren han stod, neppe engang havde ladet sig forknytte) „sig selv maa man ikke glemme og andre ikke støde — maa jeg være saa fri Godtfolk ... Jeg har her en Pibe, men Intet til at tænde den ved..." Herpaa svarede de ikke et eneste Ord, kun tog en af dem en brændende Brand, hvormed han sigtede lige paa min Bedstefaders Pande, saa at han, saafremt han ikke i rette Tid havde gjort en Vending til Siden, rimeligviis vilde have mistet sit ene Øie. Da han nu saaledes saae, at Tiden hengik til ingen Nytte, besluttede han — enten saa Djævlepakket vilde høre ham eller ei — at rykke frem med sit Ærinde. Djævlene spidsede nu Øren og rakte de-

res Labber frem. Min salig Bedstefader, der strax anede hvad det var de vilde, samlede alle de Penge, han havde hos sig, og kastede den hele Næsefuld ind imellem dem, som man kaster Been for Hunde. Aldrigsaasnart var dette skeet, førend den hele Scene pludselig forandredes, Jorden sitrede, og det var ham som om han med eet styrtede lige ned i selve Helvede — hvorledes det gik til var han ikke istand til at forklare. Hvem der nu blev ilde tilmode var min salig Bedstefader, da han først rigtig havde faaet seet sig om, og man kan heller ikke negte, at det nok var til at blive ilde tilmode over: Fjæs paa Fjæs saa langt Øiet rakte, en saa talløs Mængde Hexer, at Sneeflokkene neppe engang falde i saadanne Masser selv ved Juletider og alle saa udmeiede og sminkede som Fruentimmer til et Marked, og alle, saamange som de vare, dandsede de, som om de vare aldeles fulde, en eller anden djævelsk Dands, og gjorde en Støi saa det var reent forfærdeligt! Hvert christent Menneske maatte være blevet angst og bange blot ved at see de frygtelige Spring, det Djævelspak gjorde. Al sin Skræk uagtet kunde min salig Bedstefader dog ikke bare sig for at briste i Latter, da han saae, at skjævbenede Djævle med Hundesnuder i eet væk lograde med Halerne og søgte at gjøre sig lækre for Hexerne retsom Karlene ellers for de unge Piger, saae Musicanterne slaae sig

med Næverne i Kinderne som man ellers slaaer med Trommestikker paa en Tromme og hørte dem blæse igjennem deres Næser som man ellers blæser paa Valdhorn. Aldrigsaasnart fik de Øie paa min salig Bedstefader førend ogsaa hele Massen stimlede sammen omkring ham. Svine-, Hunde-, Gjede- og Hestesnuder, alle spidsede de sig nu for at kysse ham, og han blev saa væmmelig ved det, at han spyttede paa dem. Tilsidst greb de ham og placerede ham ved et Bord, der omtrent var ligesaa langt som Veien fra Konotop til Baturin. „Nu, dette er endda slet ikke saa galt!" tænkte han ved sig selv, da han saae, at der paa Bordet var anrettet Svineryg, Polser, Blomkaal og andre Lækkerbidskener, hvoraf man ialfald kunde see, at det Djævlepak just ikke fastede. Min salig Bedstefader var ikke seen til at tage for sig. Han lod sig det ret smage, skjød tilsidst uden videre Omstændigheder et Fad med stegt Flesk og en Vildbrad hen til sig, tog en Gaffel, omtrent af Størrelse som en Høfork, greb det bedste Stykke, lagde et Stykke Brød ovenpaa det og stak det derpaa i sin... nei i — en anden Mund. Den maatte være lige ved Siden af hans Øren, og den tyggede og slog Tænderne imod hinanden, saa man kunde høre det hele Bordet over. Uden at lade sig mærke med Noget tog min salig Bedstefader igjen et Stykke og stak det — Oh Vee! atter — i en anden Mund. Han

prøvede tredie Gang — atter forbi. Nu blev han rasende og glemte aldeles al sin Skræk og i hvilke Kløer han befandt sig, og foer lige ind paa Hexerne: „I har nok isinde at holde mig for Nar, I Djævlepak, lader det til! Men jeg vil nu blot sige Jer, at, hvis I ikke øiebliklig udleverer mig min Hue, saa kald I mig en Katholik, om jeg ikke skal dreie Halsen om paa Jer alle tilhobe, I Svinetryner!" Neppe havde han faaet udtalt, førend alle Skræmslerne med eet gav sig til at vise Tænder og brast ud i en saa væmmelig Latter, at det ordenlig gik min salig Bedstefader lige til Marv og Been. „Top!" hvæsede endelig en af Hexerne, som han ansaae for den fornemste iblandt dem paa Grund af at hendes Fjæs var endnu væmmeligere end alle de andres. „Top! Din Hue skal Du ogsaa faae, men først efterat Du har spillet tre Gange „Nar" med os!" Hvad var nu vel herved at gjøre? Min Bedstefader kom med den ene Udflugt efter den anden, men gav tilsidst efter, og der blev nu bragt Kort, der vare saa skidne som dem, hvormed vore Præstedøtre spaae, om de ville blive gifte eller ei. „Men hør nu!" hvæsede Hexen anden Gang. „Vinder Du blot een af Gangene, saa er Huen din; taber Du derimod alle tre Gange, saa faaer Du ikke alene aldrig din Hue at see mere, men muligviis ikke engang Dagens Lys! — „Giv blot! Giv blot,

gamle Her! Der komme saa hvad der vil!" — Der blev nu givet. Min salig Bedstefader tog sine Kort op: — det rene Jux, saadant noget som det aldrig engang er værdt at see paa, kun ligesom til Spot een eneste lille Trumf. Af de andre Couleurer var Tien den høieste; af parrede Kort var der slet ingen, og Heren sad med bare Fem'ere. Det var altsaa tabt! — Aldrigsaasnart var Spillet ude og min salig Bedstefader bleven „Nar," førend der ogsaa fra alle Sider med eet lød en bedøvende Vrinsken, Gjøen og Grynten: „Nar! Nar! Nar!" — „Saa gid I da ogsaa sprække hver og een, I Djævlepak!" raabte min Fader, idet han stoppede sine Fingre i Ørene. — „Godt!" tænkte han derpaa ved sig selv, „denne Gang var det Heren der gav. Nu vil jeg engang selv give." — Han gav og tog sine Kort op; de kunde ikke være stort bedre: Trumfer allesammen. I Begyndelsen gik det nu ogsaa saa godt som man vel kunde ønske sig. Heren havde kun en Fem og fire Konger. Da min salig Bedstefader, som sagt, sad med lutter Trumfer paa Haanden, stak han uden at betænke sig det mindste, alle Kongerne med Trumf. — „He, he! Det er ikke paa Kazakviis! Hvormed er det, Du stikker, Landsmand?" — „Hvormed? Naturligviis med Trumf!" — „Ja, maaskee I hos Jer kalder det Trumf; vi gjør det ikke!" — Han seer efter, og ganske rigtig: alle

hans Trumfer ere forvandlede til de allerusleste Kort. Det var da ogsaa Pokkers til Djævlekonster! Han havde nu saaledes anden Gang tabt Spillet, og det hele Djævlepak intonerede nu igjen af fuld Hals: „Nar! Nar! Nar!“ saa at Bordet ordenlig rystede, og Kortene dandsede omkring paa det. Min salig Bedstefader blev nu ilter og gav for sidste Gang. Det gik igjen meget godt. Hexen spillede igjen Fem'en ud; han stak og kjøbte derpaa af Stammen en heel Haandfuld Trumfer. „Trumf!“ raabte han nu, idet han slog Kortet i Bordet, saa at det krummedes heelt sammen. Uden at sige et Ord stak Hexen det imidlertid med en Otte i daarlig Couleur. „Hvormed er det Du stikker, din gamle Hex?“ — Hexen tog sit Kort op igjen, og underneden det laae en simpel Sex. „Det er Djævelskonster!“ raabte min salig Bedstefader, idet han med al Kraft slog Næven i Bordet. Til alt Held havde Hexen imidlertid kun maadelige Kort, hvorimod min salig Bedstefader netop nu i rette Tid havde dem parrede. Han vilde nu til at trække af Stammen, men — der var ikke et Kort i den. Uden at lade sig forknytte spiller han en simpel Sex ud, som Hexen stikker. „Hvad Pokker gaaer der af Dig? Hvad betyder dette? Hæ, hæ, saa der er igjen Djævelskonster med i Spillet!“ — Min salig Bedstefader stikker nu et Øieblik sine Kort under Bordet og gjør

Korsets Tegn over dem. Paa Haanden har han nu Es, Konge, Knegt i Trumf, og han spiller Kongen ud. „Nu, denne Gang skal jeg vel ikke være Nar! Trumfkonge! Hvad for noget? Stukken? Ah, Dit Utyske!.... Men Esset, vil Du ikke ha' det ogsaa? Es! Knegt!“.... Som en Torden lød det nu hele Helvede igjennem. Heren faldt i Convulsioner og med eet foer min salig Bedstefaders tabte Hue — hvorfra den kom maa Gud vide — ham lige ind i Ansigtet. — „Nei, nei! Saa godt Kjøb skal I ikke slippe!“ raabte han, idet han satte Huen paa Hovedet og antog en truende Mine. „Hvis min troe Hest ikke øieblikkelig staaer her foran mig, saa gid Lynet maa ramme mig paa selve dette urene Sted hvor jeg nu staaer, om jeg ikke skal gjøre Korsets hellige Tegn over Jer alle, een og hver, saamange som I er!“ og han var lige i Begreb med at løfte Haanden, da med eet hans Hests Skelet laae foran ham. „Saa vær saa god! Her har Du din Hest!“ Ved dette Syn brast han ordenlig i Graad den Stakkel som et ufornuftigt Barn; saa bitterlig ondt gjorde det ham for hans gamle, troe Kammerad. „Ligemeget! Saa maae I skaffe mig en anden, ligegyldig hvilken, der kan bringe mig bort fra Jeres Rede!“ En af Djævlene knaldede med sin Pidsk, og i det Samme sprængte en ildrød Hest frem, og med

Pilens Hurtighed var min salig Bedstefader paa Ryggen af den.

En dødelig Angst paakom ham imidlertid underveis, da han mærkede, at Hesten, uden at lystre Tømmen og uden at bekymre sig det mindste om hans Raab og Skrig sprængte afsted over Afgrunde og Sumpe. Han passerede saa frygtelige Steder, at der senere kom en Gysen over ham, hver Gang han fortalte derom. Kastede han saa engang sit Blik nedad, saa blev det endnu meget værre: de frygteligste Afgrunde og Svælg. Men for det Djævelsdyr var det som slet ingenting: det satte lukt over dem. Min salig Bedstefader klamrede sig fast til det af alle Kræfter; men det hjalp ikke. Midt mellem Træstammer og Tuer blev han slynget ned i Afgrunden og tørnede nede i Dybet saaledes imod Grunden, at det var et Vidunder, at han ikke knak Halsen. Hvad der fra det Øieblik foregik med ham, var han sig ialfald aldeles ikke bevidst. Da han endelig kom lidt til sig selv igjen og saae sig om, var det høilys Dag. Alle Omgivelserne vare ham bekjendte, og han selv laae — paa Taget af sit eget Huus. —

Efterat have gjort Korsets Tegn, krøb min salig Bedstefader ned. Det var da ogsaa Pokker til Djævlekonster! Hvilke forbausende Ting der dog ogsaa

kunne arrivere et stakkels Menneske! I det Samme kommer han til at see paa sine Hænder; — de ere aldeles blodige, og da hans Blik falder i en Ballie med Vand, seer han, at det Samme er Tilfældet med hans Ansigt. Efterat have vasket sig godt af for ikke at skræmme Børnene, træder han ganske sagte indenfor, og hvad skeer? Børnene løbe ham forskrækkede imøde og trykke sig op til ham, idet de pege paa Moderen og udbryde: „See blot! See blot! Moder farer op som om hun var gal!" Og virkelig: hans Kone, der er falden isøvn over sit Arbeide, sidder med Tenen i Haanden og farer isøvne op og ned paa Bænken. Min salig Bedstefader tog hende ganske sagte ved Armen og vakte hende: „Godmorgen, Kone! Hvordan har Du det?" Hun stirrede længe paa ham med opspilede Øine inden hun var istand til at gjenkjende ham, og derpaa fortalte hun ham, hvorledes hun havde drømt, at Ovnen foer omkring i Stuen og med Ildklemmen jog baade Potter og Gryder og Ballier og Gud veed hvad ellers paa Døren. — „Nu!" udbrød min salig Bedstefader. „Saa Du har det isøvne og jeg vaagen! Jeg seer nu, at det er det rigtigste, at vi lade Popen læse over Hytten, og jeg skal ikke mere sætte mig imod det." Efterat have taget sig nogle Øieblikkes Pusterum, skaffede min salig

Bedstefader sig en Hest og sprængte derpaa afsted uden at hvile et eneste Øieblik hverken Nat eller Dag førend han havde naaet sit Bestemmelsessted og overleveret Skrivelsen til Tsarinden egenhændig. Og der saae han nu saa vidunderlige Ting, at han havde nok at fortælle om hele sit Liv igjennem: hvorledes han havde seet Paladser, der vare saa høie, at selv om man havde sat ti Hytter som hans den ene ovenpaa den anden, vilde det dog ikke engang have slaaet til; hvorledes han først var bleven ført ind i eet Gemak — nei; i nok en eet — nei; et til — heller ikke; endnu et — lige saa lidt; i et femte da — og først her endelig sad hun selv med en Guldkrone paa Hovedet i en ny graa Svitka, med røde Støvler paa og spiste de deiligste Galusjka'er; hvorledes hun befalede ham at fylde sin Hue med Ducater; hvorledes .... dog — det vilde blive altfor vidtløftigt at fortælle. Sin Historie med Djævelen gad min salig Bedstefader derimod aldrig tale om, og hændtes det engang, at en eller anden kom til at lede Talen hen paa den, saa tang han ganske stille som om det var Noget, der aldeles ikke vedkom ham, og det holdt uhyre vanskeligt at faae ham til at fortælle det Hele, saaledes som det var gaaet til. Og aabenbart til Straf for, at han ikke strax efter det Passerede havde ladet Velsignelsen læse

over Hytten, arriverede der hvert Aar netop til samme Tid en besynderlig Historie med hans Kone. Ihvad man end gjorde derimod, det hjalp slet intet; hendes Fødder vilde nu engang ikke lystre hende og, enten hun vilde eller ei, maatte hun dandse.

Anden Afdeling.

Fortale.

See her har De nu anden eller, rettere sagt, sidste Afdeling! Det var mig, oprigtig talt, imod, meget imod at udgive den. Æren, seer De, maa man jo dog ogsaa holde paa. Og, imellem os sagt, begynde Folk her paa Gaarden allerede saa smaat at gjøre Nar af mig: „Mon gamle Bedstefader ikke skulde have en Skrue løs", siger de; „ligner det vel noget paa sine gamle Dage at more sig med saadanne Børneløier!" Og sandt at sige, er det ogsaa paa den høie Tid, at jeg slaaer mig til Ro. De troe maaskee, mine kjære Læsere, at jeg blot udgiver mig for at være saa gammel? Ja, Gud hjælpe mig Stakkel! Naar man ikke længer har en Tand tilbage i Munden, saa behøver man desværre ikke at lyve sig sin Alder til. Hvad der er godt mørt, det kan jeg vel nok saa nogenlunde endnu komme afsted med at tygge; men hvad der er det mindste seigt eller haardt, har jeg for lang Tid

siden maattet opgive at binde an med. — Nok, De har nu saa her igjen en Afdeling! Blot De nu ikke ogsaa vil skjende! Det er aldrig godt at skjende til Afsked, og mindst paa en, som De, høist rimeligt, aldrig mere vil træffe sammen med. — I denne Afdeling nu skal De faae Fortællere at høre, der ere Dem saagodtsom aldeles ubekjendte, med Undtagelse maaskee af Foma Grigorjevitsj. Junkeren derimod i den ærtegule Kaftân, han der, som De nok husker, altid fortalte i en saa pyntet og udmeiet Stiil, at selv mange oprakte Moskoviter ikke vare istand til at forstaae ham, han er allerede forlængesiden sløiten. Efterat have lagt sig ud med alle de andre, ophørte han ogsaa at komme til os. Jeg har maaskee ikke fortalt Dem hvorledes det gik til? Nu vel, saa skal De nu høre, hvad det var for en fortræffelig Komedie! Sidst Sommer engang, om ikke netop paa min Patrons Dag saa ialfald ved den Tid, fik jeg Besøg (Thi jeg maa da sige Dem, mine kjære Læsere, at mine Landsmænd — Gud give dem Helsen og Sundhed! — ikke glemme den Gamle. Det kan vel nu allerede være en halvtredsindstyve Aar siden jeg begyndte at holde min Navnedag; men hvor gammel jeg egenlig er, det er noget som hverken jeg selv eller Mutter nøiagtig vil kunne sige Dem; jeg antager, at jeg saadan omtrent er

de halvfjerds. Popen i Dikanjka, Fader Kharlampij, var den Eneste, der vidste, hvad Aar jeg er født; Skade blot, at det nu er halvtredsindstyve Aar siden han døde!) Nok — paa den Tid, siger jeg, fik jeg Besøg af Zakhar Kirilovitsj Tsjukopupenko, Stepan Ivânovitsj Kurotsjka, Taras Ivânovitsj Smatsjnenjkij, Assessoren Kharlampij Kirilovitsj Khlosta og saa endnu af .... af ... Ja nu er jeg ikke istand til at huske hans Navn ... Osip ... Osip ... For Pokker da ogsaa! Det er en Mand, som hvert Barn, i hele Mirgorod kjender! ... Naar han taler, slaaer han i eet væk Knips med Fingren og holder sig i Siden ... Nu, det faaer saa at være! Jeg husker det vel saa nok en anden Gang. Foruden dem kom da ogsaa Deres gode Bekjendte Junkeren fra Poltâva. Foma Grigorjevitsj regner jeg nu slet ikke med, da han jo er som hjemme. Samtalen dreiede sig just om (Og jeg maa i saa Henseende bemærke, at der i mit Huus aldrig tales om Narrestreger eller om Bagateller; hvorimod jeg altid har været en stor Ynder af den Slags Samtaler, der, som man siger, forene det Nyttige med det Behagelige) .... Samtalen dreiede sig just om, hvorledes man skulde nedsylte Æbler. Min Gamle havde netop hertil bemærket, at det første man burde gjøre var at udvaske dem rigtig godt, dernæst lade

dem staae og gjære og saa først . . . . „Ikke det mindste af alt det!“ raabte med eet Poltåver'en, idet han stak Haanden i sin ærtegule Kaftân og med en vigtig Mine gav sig til at spanke op og ned i Værelset. „Ikke det mindste af alt det! Nei, hvad man først og fremmest har at gjøre er at lægge dem i Kanuper *) og først bag efter . . . .“ Men nu beder jeg Dem, mine kjære Læsere, paa Tro og Love: har De nogensinde hørt, at noget Menneske har fundet paa at lægge Æbler i Kanuper? Jeg veed meget vel, at man lægger dem i Ribsblade, i Klover og deslige, men i Kanuper; nei saa galt har jeg endnu aldrig hørt i mine Levedage! Og dertil tør jeg nok paastaae, at der Ingen er der forstaaer sig paa de Dele saa godt som min Gamle. Nu, hvad siger De saa vel til det? — Jeg tog ham for hans egen Skyld lidt til Siden uden at de Andre mærkede det, og sagde saa til ham: „Hør, Makar Nazarovitsj,“ sagde jeg, „I skulde dog vogte Jer for at faae Folk til at lee ad Jer! I er jo dog en Mand af nogen Anseelse. I har jo endogsaa, efter hvad I selv har fortalt, engang spiist til Middag ved samme Bord som Gouverneuren. Men kommer I med saadant noget Snak andensteds, saa risikerer I, at man aldeles udleer Jer!“ Og

*) Reinfand (Tanacetum balsamita).

hvad troer De saa at han svarede hertil? Intet! Aldeles Intet! Han spyttede blot ud paa Gulvet, tog sin Hat og gik, og det uden engang saameget som at sige Farvel med et Ord eller et Nik. Og strax efter hørte vi, at hans Telægjka kjørte frem for Døren, hvorpaa han sprang op i den og — borte var han. — Nu, desto bedre! Vi har just ingen Trang til den Slags Gjæster! Imellem os sagt, mine kjære Læsere, gives der intet værre Pak paa Guds grønne Jord end den Slags indbildske, storsnudede Folk. Fordi hans Bedstefader engang i gamle Dage var Commissar et- eller andensteds, derfor troer han at kunne stikke Næsen saa høit tilveirs! Jo, jeg takker! Da veed jeg da, at en Commissar just ikke er saa stort et Creatur, at der ikke igjen skulde være Nogen over ham i hele den vide Verden! Nei, Gud skee Lov, er der da ogsaa Folk over Commissaren! Jeg kan for min Død ikke udstaae det fornemme Pak. Nei, saa er da f. Ex. Foma Grigorjevitsj en ganske anden Mand! Vel sandt, at han just ikke er synderlig høit paa Straa; men betragt ham blot engang! Er det ikke som jeg siger, at der ligger noget vist Værdigt og Fornemt i hans Ansigt, og at man, selv naar han tager sig en Priis ganske almindelig Snuus, uvilkaarlig maa føle Ærbødighed for ham? Og saa i Kirken, naar

han begynder at synge i Choret, saa kan man ordentlig blive ganske underlig om Hjertet! Ja, tit kan det saa ordentlig synes en som om ingen kunde maale sig med ham! . . . Og saa den anden Stakkel! Bilder sig formelig ind, at Folk ikke kan leve uden ham og hans Historier! Og dog — har jeg nu her et heelt Hefte fuldt!

Saavidt jeg husker, lovede jeg Dem ogsaa, at De i dette Hefte skulde faae en Fortælling af mig selv. Og sandt at sige var det ogsaa min Mening; men da det saa kom til Stykket, opdagede jeg først, at min Fortælling vilde tage i det allermindste tre saadanne Hefter. Saa faldt det mig ind, om jeg ikke skulde lade den trykke særskilt; men det opgav jeg dog igjen. Ja, jeg kjender Dem; jeg veed meget godt, at De nu vil holde Dem op over mig Gamle; men nei! Jeg gjør det ikke! Og nu Farvel! Maaskee vi ikke sees nu i lang Tid, og maaskee aldrig; men hvad gjorde saa ogsaa det? Jeg veed jo meget godt, at det er Dem lige fedt, om jeg lever eller døer! Blot et Aar eller to, og der er maaskee ikke een eneste iblandt Dem, der endnu venlig vil mindes den gamle Biopklækker

Rudyj Panjko.

Julenat.

Julenat.

I.

Dagen før første Juledag var tilende, og en klar Vinternat havde allerede afløst den. Stjernerne blinkede, og Maanen stod majestætisk op og begyndte at skinne for Menneskene og for hele Verden, for at Alle skulde være glade og synge Christi Lov og Priis *). Det

*) Juleaften og Julenat at synge udenfor Vinduerne kaldes hos os „koleadovatj" og Sangene selv „Koleadka'er." Den, der „koleaderer", faaer altid enten af Værten eller Værtinden eller af hvem anden, der er hjemme, en Pølse, et Brød, en Kobberskilling, eller deslige i sin Pose, alt eftersom Vedkommende er velstaaende til. Efter hvad Folk fortæller skal der engang have levet en Kjæmpe ved Navn Koleada, som blev anseet for en Gud, og efter ham skal Koleadka'erne have faaet deres Navn. Dog, dette maa staae ved sit Værd! Det er noget, som vi simple Folk ialfald ingen Mening kunne have om. Ifjor vilde Faber Osip have forbudt os at koleadere her paa Gaarden paa Grund

frøs endnu stærkere end om Morgenen; men saa var det igjen saa stille, saa stille, at Sneens Knirken under Støvlerne kunde høres i en halv Versts Afstand. Endnu havde ingen Klynge af unge Karle viist sig udenfor Hytternes Vinduer; Maanen alene skottede ind ad dem retsom for at indbyde de unge Piger, der endnu vare ifærd med at pynte sig, til snarest muligt at komme udenfor paa den knirkende Snee. Fra Skorstenen paa en af Hytterne bølgede Røgen langsomt op og trak sig derpaa som en Sky henad Himlen, og tilligemed Røgen steg en Her opad Skorstenen paa sin Kost.

Saafremt ellers Asfessoren fra Sorotsjinets netop i dette Øieblik var kommen forbi med sit Trespand af Bønderheste, i sin med Faareskind kantede, paa Ulanmaneer syede, Hue, i sin med sort Lammeskind forede Tulup og med sin djævelblændte Pidsk, hvormed han havde for Skik at skynde paa sin Kudsk; saa vilde han

---

af at det, som han sagde, var ligesom om man gjorde Ære af Djævelen. Men, sandt at sige, forekommer der i vore Koleadka'er nu ikke saameget som et eneste Ord om Koleada. Vi synge blot om Christi Fødsel, og til Slutning ønske vi Værten, Værtinden, Børnene og det hele Huus Helsen og Sundhed.

Biopklækkerens Anmærkning.

rimeligviis strax have bemærket hende; thi om det saa var i hele Verden, findes der ikke en Hex, der skulde kunne undgaae Assessoren i Sorotsjinets. Han veed paa sine Fingre, hvormange Grise hver Kjællings So kaster, og hvormange Stykker Lærred hun har i sin Kiste og, fremfor alt, hvormange Klædningsstykker og hvormeget Huusgeraad et christent Menneske til Julen har maattet sætte i Pant i Kroen. Men Assessoren fra Sorotsjinets kom denne Gang ikke forbi, og hvad skulde han vel igrunden ogsaa i et fremmed District, da han jo har nok i sit eget? Vor Hex var nu imidlertid kommen saa høit tilveirs, at hun tog sig ud deroppe som et lille sort Punkt. Hvorsomhelst dette Punkt viste sig, forsvandt strax Stjernerne fra Himlen, en efter en, og det varede ikke ret længe førend Hexen havde faaet sig samlet en heel Nævefuld. Kun en tre fire Stykker blinkede endnu. Med eet viste der sig fra den modsatte Side et andet sort Punkt, der bestandig voxede og voxede, udvidede sig mere og mere, og tilsidst ikke længer var noget Punkt meer. Om saa en Nærsynet istedenfor sine egne Briller havde taget et Par Briller saa store som Hjulene paa Commissarens Britsjka paa sin Næse, vilde han dog alligevel ikke have været istand til at skjelne, hvad dette egenlig var for noget. Seet forfra saae det ganske ud som en Tydsker: den spidse Snude, der uophørlig vendte

og dreiede sig til alle Sider og besnusede Alt, der kom den i Veien, endte sig ligesom i en Slags Svinetryne; Benene vare saa tynde, at Golova'en i Jareskof, hvis det ellers havde været hans, vilde have brukket dem i den første den bedste Kazakdands. Seet bagfra derimod saae det livagtig ud som en virkelig Gouvernementsadvocat i Uniform, navnlig paa Grund af, at det havde en Hale, der accurat var lige saa spids og lang som de nuværende Uniformsskjøder, og det var ialfald kun af det under Snuden voxende Bukkeskjæg, af et Par smaae, paa Hovedet fremstaaende, Horn og af den Omstændighed, at hele Personen var saa sort som en Skorsteensfeier, at man mulig vilde have kunnet slutte sig til, at det hverken var nogen Tydsker eller Gouvernementsadvocat, men simpelthen — Djævelen, der endnu kun havde denne ene Nat tilbage til at tumle sig her paa Guds grønne Jord og søge at forlokke skikkelige Folk til Synd. Det første Klokkerne begyndte at ringe til Fromesse første Juledags Morgen, maatte han, uden engang saameget som at turde see sig om, med Halen imellem Benene i flyvende Fart skynde sig tilbage til sin Hule. Nu havde han imidlertid saa smaat, saa smaat listet sig bag paa Maanen og havde allerede rakt Haanden ud for at gribe den, da han lige med eet igjen snappede den til sig og ligesom om han havde brændt sig, gav sig til at gjøre

Luftspring og blæse paa sine Fingre. Han listede sig nu paa den fra den anden Side; men ogsaa her trak han strax igjen Haanden til sig og foer tilbage. Alt dette Uheld uagtet opgav han dog ikke sin skjendige Plan. Idet han med eet løb til, greb han Maanen med begge Hænder, hvorpaa han gjorde tusinde Krumspring, skabte sig forfærdelig, blæste sig i Hænderne og skiftede den uafladelig fra den ene Haand i den anden, retsom en der med de bare Fingre har taget en Glød til at tænde sin Pibe ved. Langt om længe lykkedes det ham endelig at faae den practiseret ned i sin Lomme, hvorpaa han, som om der aldeles Intet var passeret, fortsatte sin Vei. I Dikanjka havde imidlertid ingen mindste Anelse om, at Djævelen havde stjaalet Maanen. Districtsskriveren havde rigtignok, idet han paa alle fire kom krybende ud af Kroen, seet, at Maanen dandsede omkring paa Himmelen paa en ganske forunderlig Maade, og havde i sin Angst og Forskrækkelse fortalt de Andre det; men de rystede blot paa Hovedet deraf; ja Nogle loe ham endogsaa lige op i Ansigtet. „Men," vil I spørge, „hvad kunde vel bevæge Djævelen til at foretage sig en saa ulovlig Handling?" Jo, det skal jeg strax sige Jer. Han vidste nemlig, at den rige Kazak Tsjub var bedet til Gilde hos Cantoren, der netop havde Besøg af en lige fra Arkhijerej'ens Syngeskole kommende Slægtning, der var iført

en blaa Frakke og havde en af de allerdybeste Basstemmer, at Cantoren foruden den nævnte Kazak ogsaa havde indbudet Golova'en, Kazak'en Sverbyguz og endnu en Person til, samt at der til Gildet foruden andre lækre Sager ogsaa vilde blive tracteret med Varenukha og med Brændeviin, der var distilleret paa Safran. Han vidste ogsaa, at vor Kazaks Datter, den smukkeste Pige i hele Landsbyen, saaledes vilde komme til at blive alene hjemme og i den Anledning efter al Sandsynlighed faae Besøg af Smeden, der var saa haandfast og stolt en Karl som vel nogen, og hvem han hadede næsten endnu mere end Fader Kondrats Prædikener. Vor Smed beskjeftigede sig nemlig i sine Fritimer med at male, ja gjaldt ovenikjøbet for den fortrinligste Maler i hele Egnen, saa at endogsaa salig Sotnik L . . . havde ladet ham hente til Poltàva ene og alene for at han skulde male Plankeværket omkring hans Huus. Der var ikke et Fad, hvoraf de gode Dikanjkere søbede deres Suppe, uden at ogsaa Smeden havde malet det. Hertil kom endnu, at han var et meget gudsfrygtigt Menneske og havde malet mange Helgenbilleder, af hvilke man endnu den Dag idag kan finde Evangelisten Lucas i Kirken i T * * *. Men Kronen paa hans Konst var dog et Billede, som var indsat i Kirkevæggen i Capellet tilhøire og som fremstillede St. Peter paa Dommens Dag med

Nøglerne i Haanden, efterat han havde jaget Djævelen ud af Helvede. Den forfærdede Djævel foer som forvildet omkring i Forudfølelse af sin Undergang, og de nu løsslupne Syndere satte efter ham og sloge paa det ynkeligste løs paa ham med Knut'er og Brande og alt hvad der faldt dem i Hænderne. Hele den Tid vor Maler var beskjeftiget med at male dette Billede paa en stor Trætavle, havde Djævelen gjort sig al optænkelig Umage for at forstyrre Arbeidet. Ofte havde han, uden at sees af Smeden, stødt ham paa Armen, og ofte havde han sanket Aske i Smedien og rystet den ud over Billedet, der dog, alle hans Anslag uagtet, heldig var blevet fuldført og indsat i Kirkevæggen; og fra det Øieblik af havde Djævelen bandet paa, at han nok skulde hevne sig paa ham. Vel havde han nu kun een eneste Nat tilbage til at tumle sig her i Verden; men derfor søgte han nu ogsaa at benytte den til paa en eller anden Maade at lade Smeden føle sin Hevn. Og netop herfor var det nu ogsaa, at han havde stjaalet Maanen, i det Haab nemlig, at den gamle Tjub, der var temmelig lad og kun maadelig tilbeens, derved skulde finde sig foranlediget til at blive hjemme, saameget mere som det just ikke var saa kort et Stykke Vei, han havde til Cantoren, og som Veien derhos baade gik uden om Landsbyen, forbi Møllerne og Kirkegaarden og langsmed Huulveien. I en maaneklar Nat kunde der neppe

have været Spørgsmaal om, at Varenukha'en og den paa Safran distillerede Brændeviin jo vilde have lokket Tsjub hjemmefra; i et saadant Bælgmørke derimod stod det med Grund til at vente, at det ikke saa let vilde lykkes Nogen at faae ham bort fra Ovnen og ud af sin Hytte. Og blev han hjemme, vilde Smeden, der allerede i lang Tid ikke havde staaet paa nogen god Fod med ham, dog, ihvor haandfast han end var, ikke for aldrig det vove at besøge Datteren. Da nu saaledes Djævelen havde faaet Maanen practiseret ned i sin Lomme, blev det med eet saa mørkt over det Hele, at just ikke enhver vilde have kunnet finde Vei til Kroen, endsige til Cantoren. Hexen, der pludselig befandt sig i Bælgmørke, udstødte et lydeligt Skrig, hvorpaa Djævelen listede sig til, tog hende under Armen og hviskede hende i Øret omtrent det Samme som vi altid hviske Fruentimmerne i Øret. Hvor det dog ogsaa er forunderlig indrettet her i Verden! Alles Stræben og Tragten gaaer saagodt som ene og alene ud paa Skinnet, paa at føre hverandre bag Lyset og at gaae og gjælde for mere end man er! I tidligere Tider kunde man see selve Dommeren og Byfogden i Mirgorod hele Vinteren igjennem i Tulup'er med simpelt Klædesovertræk og hele den ringere Embedsstand i en endnu simplere Dragt; nutildags derimod have baade Assessoren og Kæmneren anskaffet sig nye Faa-

reskindspelse med Klædesovertræk, Cancelliſten og Diſtrictsſkriveren gaae allerede nu paa tredie Aar i blaat Nankin til ſex Grivna'er*) Alen, og Sacriſtanen har faaet ſig et Par vide Nankins-Sommerbeenklæder og en ſtribet Camelots-Veſt. Du gode Gud, hvor Alt nu ſkal være fornemt! Naar ville dog engang Menneſkene blive fornuftige! — At Djævelen derimod gjør det Samme, det finde Folk ganſke forunderligt, og hvad der navnlig ærgrer dem meeſt, er det, at han vienſynlig anſeer ſig ſelv for en Skjønhed, uagtet han har en Figur ſaa det ordenlig er en Ynk at ſee. Med et Fjæs, ſom Foma Grigorjevitſj medrette kalder Affkyelighedernes Affkyelighed, er han ikke desmindre fræk nok til at agere Elſker! Dog — baade paa Himlen og under den var det nu ſaa mørkt, ſaa mørkt, at det var reent umuligt at ſee, hvad videre der forefaldt imellem dem.

*) En Grivna er 10 Kopæjka'er.

II.

„Saa Du har ikke endnu, Kum, besøgt Cantoren i hans nye Huus?“ sagde Kazak'en Tsjub, idet han traadte ud af Døren til sin Hytte, til en høi, mager Mand i en kort Tulup og med et langt Skjæg, der røbede, at det ialfald ikke i de sidste fjorten Dage var bleven berørt af Lee-Stykket, hvormed Bønderne, i Mangel af Rageknív, sædvanligviis barbere sig. „Det vil blive en ordenlig Sviir, den!“ vedblev Tsjub med straalende Ansigt. „Blot vi ikke komme for sildig!“ Med disse Ord gav Tsjub sig til at rette ved Bæltet, der stramt omsluttede hans Tulup, trykkede sin Hue fastere paa Hovedet og tog sin Knut, alle nærgaaende Hundes Skræk og Rædsel; men aldrigsaasnart havde han recognoseeret Himlen, førend han med eet stand-sede .... „Hvad Djævlen! Nei, see engang! See engang, Panas!“

„Hvad for noget?“ sagde hans Kum, idet ogsaa han reiste Hovedet iveiret.

„Hvad for noget? At Maanen er borte!“

„Nu, om saa var! — Ganske rigtigt — der er ingen!"

„Om saa var!" gjentog Tsjub, noget stødt over sin Kums uforstyrrelige Ligegyldighed. „Saa Dig er det lige fedt, lader det til!"

„Ja, hvad er vel derved at gjøre?"

„Det maa rimeligviis," vedblev Tsjub, „være en eller anden Djævel, der har faaet sig et Glas over Tørsten, den Hund, og nu er paa Spil her!.... Accurat som om det var for at holde Folk for Nar! ... Da jeg for et Øieblik siden sad derinde i Stuen og saae ud af Vinduet, var Natten saa deilig og og saa klar, saa det var en Lyst, og Sneen blinkede i Maaneskinnet. Man kunde skjelne Alt saa tydeligt, som om det var ved høilys Dag, og nu — aldrig saasnart er jeg udenfor Døren, førend det med eet er saa mørkt, at man ikke kan see et Skridt fremfor sig!" Saaledes vedblev Tsjub endnu længe at skjende og brumme, idet han dog med det Samme grundede paa, hvad Bestemmelse han skulde tage. Hans Tænder løb ordenlig i Vand ved Tanken om, hvilken luun Passiar han vilde kunde faae sig om dit og dat hos Cantoren, hvor uden Tvivl nu baade Golova'en og den fremmede Bas og Tjærehandelen Mikita — der hver fjortende Dag tog til Poltâva tiltorvs og altid havde saadanne Historier at opvarte med, at enhver, der

hørte paa ham, maatte holde sig paa Maven for ikke at briste af Latter — rimeligviis allerede havde indfundet sig. Han saae allerede i Tankerne Varenukha'en staae foran sig paa Bordet. Men ihvor fristende end alt dette var, mindede dog paa den anden Side Nattens tykke Mørke ham om den Ladhed, der er enhver Kazak saa kjær. Hvor behageligt var det ikke nu at kunne sidde paa Lezjanka'en med Benene trukne op under sig, ryge af sin Pibe og i en Slags berusende Halvblund lytte til de muntre unge Pigers og Knøses Koleadka'er og Sange, naar de samlede sig i Klynger udenfor Vinduerne! Og dette vilde han upaatvivlelig ogsaa have bestemt sig for, hvis han havde været alene; men nu, da de var to, var det deels ikke saa kjedeligt og deels ikke saa uhyggeligt at gaae i Mørke, og hertil kom endnu, at han ikke vilde, at de Andre skulde mærke, hvor lad og krysteragtig han var. Da han havde brummet ud, vendte han sig igjen til sin Kum.

„Saa der er ingen Maane, Kum?"

„Nei!"

„Forunderligt! Ganske forunderligt! Lad mig saa faae en Priis da! Jeg veed, at Du har altid god Tobak! Hvor kjøber Du den?"

„God Tobak! Ja det skulde jeg mene!" svarede

hans Kum, idet han trak sin konstig udskaarne Bark-Snusdaase frem.

„Saavidt jeg husker," vedblev Tsjub „var det salig Zuzulja, Kromanden, der engang skaffede mig noget Tobak fra Nærjin. Det var hvad man kunde kalde Tobak det! Saa delicat, saa delicat!... Men nu, Kum! Hvad skal vi gjøre? Det er jo bælgmørkt!"

„Nuvel, lad os saa blive hjemme da!" svarede vor Kum, idet han greb om Dørtaget.

Havde han ikke sagt dette, vilde Tsjub upaatvivlelig have besluttet sig til at blive hjemme; nu derimod var det ligesom der var Noget, der drev ham til at gjøre tvertimod. „Nei, Kum, lad os gaae! Nei, vi maa see vi kommer derhen!" Han havde imidlertid neppe udtalt disse Ord førend han ogsaa strax fortrød dem. Det var ham høist ubehageligt at træffe afsted i en saadan Nat. Hans eneste Trøst var, at det var ham selv, der havde bestemt det, og at han havde handlet stik imod det Raad, man havde givet ham.

Uden at røbe mindste Fortrydelse herover og som om det var ham aldeles ligegyldigt hvadenten han blev hjemme eller gik, saae vor Kum sig om, kløede sig i Nakken med Enden af sin Stok, og begge begav de sig nu paa Vei.

III.

Vi ville nu see, hvad Tsjubs smukke Datter foretog sig efterat hun var bleven alene hjemme.

Oksana havde endnu ikke fyldt sit syttende Aar, og dog var der allerede i hele Egnen ikke Tale om andet end hende. Iblandt de unge Knøse var der kun een Mening om, at smukkere Pige havde Byen aldrig havt og vilde aldrig faae. Oksana vidste godt og hørte godt Alt hvad der blev sagt om hende, og hun var ligesaa lunefuld som hun var smuk. Havde hun blot ikke gaaet i Plakhta, men i Capot, vilde hun have kunnet sige Spar to til hvad Frøken det skulde være. De unge Knøse kurede flokkevis til hende; men de tabte snart Taalmodigheden, faldt lidt efter lidt fra og henvendte sig til Andre, der ikke vare saa kræsne paa det. Kun Smeden alene stod fast og opgav ikke sit Frieri, og det uagtet det ikke gik ham et Haar bedre end alle de Andre. — Efter Faderens Bortgang stod Oksana længe og pyntede sig og coquterede foran et lille Speil i Blyramme og kunde ikke

ſee ſig mæt paa ſig ſelv. „Hvad dog ogſaa Folk tænke paa, at kalde mig ſmuk!“ ſagde hun ligeſom i Distraction, men igrunden blot for at ſige noget til ſig ſelv. „Det er jo ikke ſandt; jeg er jo ſlet ikke ſmuk!“ Men det friſke, livlige, ungdommelige Anſigt i Speilet med de funklende ſorte Øine og det ubeſkrivelig yndige, ſjælfulde Smiil, vidnede ganſke det Modſatte. „Eller er det maaſkee mine ſorte Øine og Øienbryn,“ vedblev vor Skjønne, uden at ſlippe Speilet, „der ere ſaa deilige, at Intet i Verden kan lignes ved dem? Det kan da ikke være denne Stumpnæſe eller disſe Kinder eller disſe Læber! Eller ſkulde det maaſkee være mine ſorte Lokker? Uh! De maae jo ordenlig kunne jage Folk Skræk i Livet, iſær om Aftenen: de ringle og bugte ſig jo omkring mit Hoved ſom om det var lange Slanger. Nei, nu ſeer jeg tydelig, at jeg aldeles ikke er ſmuk!“ Her holdt hun med eet Speilet noget længere bort fra ſig, og udbrød derpaa pludſelig: „Jo, jeg er ſmuk! Jeg er deilig! Vidunderlig deilig! Hvilken Salighed vil det ikke blive for den Mand, der engang faaer mig til Kone! Hvor han vil blive dødelig forelſket i mig, reent glemme ſig ſelv, kyſſe mig tildøde!“

„Forunderlige Pigebarn!“ hviſkede Smeden, der ganſke ſagte var traadt indenfor. „Hvor hun forſtaaer at roſe ſig ſelv! Nu har hun maaſkee allerede ſtaaet

der en heel Time og seet sig i Speilet uden at kunne see sig mæt, og saa roser hun sig selv ovenikjøbet ganske høit!"

„Jo pyt, Karle! Jeg skulde være et Parti for Jer!" vedblev vor smukke Coquette. „See blot engang, hvilken stolt Gang jeg har! Og saa denne Særk, der er broderet med rødt Silke, og disse Baand her paa Hovedet! Nei, dem har I aldrig seet Mage til! Alt dette har Fader foræret mig for at jeg skal gjøre et godt Parti!" Her smilede hun og gjorde med eet en Vending, hvorved hun pludselig fik Øie paa — Smeden. —

Hun udstødte et Skrig og traadte med et strengt Udtryk henimod ham.

Vor stakkels Smed stod som om han havde faaet en Spand Vand over Hovedet.

Det var igrunden vanskeligt at sige, hvad den forunderlige Piges solbrændte Ansigt egenlig udtrykte: der laae deels Strenghed i det, deels Spot over den forbløffede Smed, deels en dog neppe mærkelig Fortrydelse og Vrede og alt dette i en saa forunderlig Blanding og i sin Heelhed saa ubeskrivelig deiligt, at det bedste, man vilde have kunnet straffe hende med, vilde have været at kysse hende en Million Gange.

„Hvad vil Du her?" begyndte hun. „Skal jeg maaskee jage Dig paa Døren med Ildklemmen? Alle

skal I ha' Jer Gang her! I kan øiebliklig lugte naar Fader er ude af Døren. Jo, jeg kjender Jer! ... Nu, er min Dragkiste saa færdig?"

„Den skal nok blive færdig, mit lille Hjerte! Efter Helligdagene skal den nok blive færdig! Vidste Du blot, hvormeget Arbeide den har kostet mig: jeg har nu i hele to Aftener ikke været udenfor en Dør; men saa skal den ogsaa blive saadan, at ingen Præstedatter i hele Verden engang har Magen til den. Til Beslaget har jeg taget Jern, der endogsaa er langt fortrinligere end det, hvormed jeg beslog Sotnik'ens Tarataika, da jeg var paa Arbeide i Poltâva. Og saa, sikken en Maling! Om Du saa gjennemsøgte hele Omegnen paa dine smaae hvide Fødder, vilde Du dog ikke kunne finde Magen til den! Hele Kanten bliver med røde og gule Blomster. Den vil ordentlig komme til at skinne og straale som Flammer. Men saa maa Du heller ikke være vred paa mig længer, men kjønt give mig Lov til at snakke et Par Ord med Dig, til at see lidt paa Dig!"

„Ja værs'go'! Tal Du og see Du saameget som Du lyster! Det er der jo Ingen der forbyder Dig!"

Med disse Ord satte hun sig ned paa Bænken og gav sig igjen til at see sig i Speilet og ordne paa sine Lokker. Derpaa betragtede hun sin Hals, sin nye silkebroderede Særk, og et let Anstrøg af Selvtilfreds-

hed leirede sig om hendes Læber og paa hendes friske Kinder og straalede i hendes Øine. —

„Med Tilladelse at tage Plads hos Dig!" sagde Smeden.

„Ja værs'go'!" svarede Oksana, bestandig med det samme Udtryk af Selvtilfredshed om Læberne og i de livlige Øine.

„Forunderlige, uforlignelige Oksana, faaer jeg saa et Kys!" udbrød Smeden, der atter havde fattet Mod og nu trykkede hende op til sig i den Hensigt selv at tage det; men Oksana vendte Ansigtet bort, der allerede var kommet i en næsten umærkelig Afstand fra Smedens Læber, og stødte ham fra sig.

„Nei, see til ham! Han vil mere endnu! Neppe giver man ham Honning, førend han ogsaa strax forlanger Skee til! Væk! Dine Hænder ere jo næsten haardere end Jern, og saa lugter Du af Røg, saa det er skrækkeligt! Naar jeg seer mig rigtig for, har Du formodenlig sodet mig heelt over!"

Med disse Ord førte hun atter Speilet op til Ansigtet og gav sig igjen til at pynte paa sig.

„Nei, hun holder ikke af mig!" tænkte Smeden ved sig selv, idet han hængte med Hovedet. „For hende er det Hele blot Spøg, og jeg, jeg staaer her for hende som en Nar, og — er dog ikke istand til at faae Øinene fra hende. Ja, jeg kunde ønske evig at

maatte staae saaledes foran hende, med Øinene evig fæstede paa hende! Et vidunderligt Pigebarn! Hvad gav jeg ikke for at faae at vide, hvorledes det egenlig staaer sig med hendes lille Hjerte, hvem det egenlig er hun elsker! Men nei — hun føler ingen Trang til at elske Nogen. Hun elsker blot sig selv, og mig Stakkel piner og plager hun, saa at jeg næsten ikke kan see af bare Sorg; og dog elsker jeg hende saa høit som intet Menneske i Verden nogensinde har elsket eller vil kunne elske Nogen."

„Er det sandt, at Din Moder er en Her?" spurgte Oksana leende, og Smeden følte, at Alt ogsaa loe indeni ham. Hendes Latter fandt ligesom øiebliklig Gjenklang i hans Hjerte og i hans sitrende Aarer, og med Alt det følte han dog med det Samme en vis Utilfredsstillelse over, at det var ham formeent at bedække dette saa yndig leende Ansigt med sine Kys.

„Min Moder? Hvad bryder jeg mig om min Moder? Du er mig baade Moder og Fader og alt det Bedste, Verden eier! Ja, om saa Tsaren lod mig kalde og sagde til mig: — „Hør nu, Smed Vakula! Det staaer Dig frit for at udbede Dig af mig det Bedste mit hele Keiserdømme eier, og Du skal faae det. Skal jeg lade Dig gjøre en Guldambolt og ønsker Du Sølvhamre til at smede med?" — saa vilde jeg dog svare Tsaren og sige: „Nei! jeg ønsker hverken Sølv-

hamre eller Guldambolt eller ædle Stene eller engang hele dit Keiserdømme; men giv mig blot min Oksana!"

„Jo, Du er en rigtig Fyr! — Men min Fader veed nok hvad han gjør. Venter Din Moder, at han skal gifte sig med hende, saa kan hun faae Tid at vente!" vedblev Oksana med et skalkagtigt Smiil. „Men hvad i al Verden gaaer der af Pigebørnene, at de ikke kommer? .... Hvad betyder dette? Det er jo allerede for længe siden paa Tiden at koleadere. Jeg begynder ordenlig at kjede mig."

„Dem om det, min Engel!"

„Dem om det! Ja det er godt nok; men med dem kommer ogsaa Knøsene, og saa faaer vi Bal, og saa faaer vi fuldtop af de morsomste Historier!"

„Saa med dem morer Du Dig saa godt?"

„Ja ialfald langt bedre end med Dig! — Ah! Der var Nogen, der bankede. Det er vist Pigerne og Knøsene."

„Ja, hvad har jeg igrunden at blive efter?" sagde Smeden ved sig selv. „Hun har mig blot tilbedste. Hun bryder sig jo ikke mere om mig end om en forrusten Sinke. Nu vel! Om saa er, saa skal dog idetmindste ingen Anden kunne hovere paa min Bekostning. Det første, jeg faaer mindste Vished for, at nogen Anden staaer høiere hos hende end jeg, saa skal jeg lære ...."

Flere Slag paa Døren og en af Kulde sitrende Stemmes „Luk mig op!“ afbrød ham her i hans Betragtninger.

„Bliv Du! Jeg skal nok lukke op!“ sagde Smeden, idet han gik ud i Forstuen i en saadan Stemning, at han gjerne kunde have slaaet Ribbenene istykker paa den første den bedste han traf paa.

IV.

Frosten var tiltaget, og i de høiere Regioner var det nu saa koldt, at Djævelen neppe vidste hvad Been han vilde staae paa og i eet væk blæste sig i Hænderne og blot ønskede, at han havde et Sted, hvor han kunde faae sine Hænder varmede. Og det maa da just heller ikke være saa vanskeligt at komme til at fryse for den, der ellers tilbringer sin Tid i Helvede, hvor der som bekjendt, just ikke er slet saa koldt som her hos os om Vinteren, og hvor han, iført sin spidse Hue, bestandig, som om han var Kok, staaer ved sin Skorsteen og steger Syndere med samme Tilfredsstillelse, hvormed en Huusmoder pleier at stege Pølser til Julen. Selve Heren mærkede nu, at det begyndte at blive koldt, og det uagtet hun var temmelig varmt klædt. Hun løftede derfor Armene iveiret, fjernede Fødderne fra hinanden, indtog en Stilling som dens, der løber paa Skøiter, og lod sig uden at røre et Lem glide igjennem Luften, retsom om det kunde være ned ad en iisbelagt Skrænt, og lige ned i Skorstenen. Paa

samme Maade satte Djævelen sig i Fart bagefter hende og naaede hende lige ved Skorsteenshullet, hvorpaa de begge fore ned i Ovnen imellem Gryder og Potter. Solokha løftede nu ganske sagte Laaget op for at see, om hendes Søn Vakula ikke havde Fremmede; men da hun saa saae, at der slet Ingen var i Stuen, med Undtagelse blot af nogle Sække, der laae midt paa Gulvet, sprang hun op af Ovnen, slængte sin varme Pels af sig og gav sig til at ordne paa sin Klædedragt, og nogle Øieblikke efter vilde Ingen have været istand til at opdage, at hun nylig havde foretaget en Ridetour paa sin Kost. — Solokha var ikke stort over de fyrgetyve. Man kunde igrunden hverken kalde hende styg eller smuk. Det Sidste vilde det jo ogsaa være vanskeligt for hende at være i den Alder. Men hun forstod i den Grad at drage de fornemste Kazak'er til sig (der rigtignok, hvad det her ikke turde være overflødigt at bemærke, ogsaa kun saae meget lidt paa Skjønhed), at hun jevnlig havde Besøg baade af Golova'en og af Cantoren Osip Nikiforovitsj (det vil da sige naar hans Kone ikke var hjemme) og af Kazak'erne Kornij Tsjub og Kasjan Sverbyguz. Og — det være sagt til Ære for hende! — hun vidste fortræffelig, hvorledes hun skulde tage dem: det faldt ikke en eneste af dem ind, at han havde en Medbeiler. Naar nu saaledes en af disse Bønder eller Adelsmænd, som

Kazak'erne kalde sig, ifört sin Kobenjak*) om Søndagen vandrede til Kirke, eller, saafremt Veiret ikke var godt, til Kroen; hvorfor skulde han saa ikke see ind til Solokha, lade hendes fede Varenik'er smage sig og i den varme Stue faae sig en luun Passiar med den snaksomme og imødekommende Værtinde? Og for at kunne det tog han heller ikke i Betænkning at gaae en temmelig lang Omvei til Kroen, og det kaldte han — at see ind til hende underveis. Hændte det sig saa af og til, at Solokha en Søndag kom i Kirke, ifört en klar Plakhta med Nankinsgarnering og ovenover den en blaa Spenser, bag paa hvilken gyldne Ar vare broderede, og stillede sig tilhøire for Choret ganske nær ved det, saa kunde man være vis paa, at Cantoren hvert Øieblik rømmede sig og skottede henad den Kant, mens Golova'en glattede sine Knevelsbarter, ordnede sin Haarpidsk bag Øret og hviskede til sin nærmeste Nabo: En kjøn Kjælling! Hm? En Satans kjøn Kjælling!" Solokha var venlig imod enhver, og enhver indbildte sig, at hun var venlig imod ham alene; men enhver, der havde havt Lyst til at blande sig i Fremmedes Anliggender, vilde strax have kunnet opdage, at hun fortrinsviis søgte at gjøre sig lækker for Kazak'en Tsjub. Tsjub var Enkemand. Otte store Korn-

*) En Slags Kappe, der er forsynet med en Hætte (vidloga).

stakke stode altid udenfor hans Huus. To Par svære Oxer stak stadig deres Hoveder igjennem det flettede Sarai ud paa Gaden og brølede dygtig hver Gang de fik Øie enten paa deres Kuma, Koen eller paa deres Onkel, den gamle Tyr. En skjægget Gjed vovede sig endogsaa ofte op paa selve Taget, hvor den da tog paa med saa gjennemtrængende en Stemme som nogen Taarnvægter og drillede Kalkunerne, naar de kom ud, men hvorfra den i en Hast igjen kom ned, naar den fik Øie paa sine Fjender, Drengene, der gjorde Nar af dens Skjæg. Tsjub havde sine Kister fulde af Linned, Zjupan'er og gamle Kuntuss'er med Guldgaloner: hans salig Kone havde nemlig været en stor Elsker af Stads. I hans Have blev der, foruden Valmuer, Kaal og Solsikker, hvert Aar desuden saaet to Bede Tobak: altsammen Noget, som Solokha nok kunde have Lyst til at føie til sit Eget, hvorfor hun allerede itide tænkte paa, hvad Skik hun vilde sætte paa det Hele, naar hun engang fik det imellem Hænder, og stadig viste sig mere og mere forekommende imod den gamle Tsjub. Og for, ihvad det saa end skulde koste, at forhindre, at hendes Søn Vakula gjorde sine Hoser grønne hos Datteren og saaledes mulig tog Alt for sin egen Mund, hvorefter han rimeligviis ikke vilde have taalt den allerringeste Indblanding fra hendes Side, greb hun til det for alle fyrgetyveaarige

Kuma'er sædvanlige Middel: uafladelig at sætte Splid imellem Tsjub og Smeden. Muligt nok, at selve denne List og Snuhed fra hendes Side var Skyld i, at de gamle Kjællinger, navnlig hver Gang de havde faaet sig lidt over Torsten, allerede hist og her begyndte saa smaat at mumle om, at Solokha var en Hex, til Beviis hvorpaa de blandt Andet fortalte, at Knøsen Kizeakolupenko havde seet hende med en lille Hale bagpaa, at hun en Torsdag var bleven seet at springe over Gaden som en sort Kat, at hun engang i Svinestikkelse havde besøgt Popens Kone, havde galet som en Hane, sat Fader Kondrats Hat paa Hovedet og derpaa igjen var løben sin Vei. Engang, netop som Kjællingerne sad og talte herom, kom tilfældigviis Rogteren Tymisj Korosteavyj til, og han var ikke seen til at fortælle, hvorledes han sidste Sommer, omtrent ved St. Petersdag, da han engang med et Bundt Halm under Hovedet laae og sov i Stalden, med sine egne Øine havde seet, at en Hex med udflagne Haar og i bare Særk var kommen ind og havde givet sig til at malke Koerne, uden at han — i den Grad havde hun forhexet ham — var istand til at røre et Lem, og at hun desuden havde besmurt hans Læber med noget saa væmmeligt, at han gik og spyttede en heel Dag efter. Alt dette var imidlertid meget tvivlsomt og det navnlig af den Grund, at Asesesoren i Sorotsji-

nets, som bekjendt, var den Eneste, der kunde see Herer. Derfor rystede ogsaa alle anseede Kazak'er betænkelig paa Hovedet ved slige Fortællinger. — „Kjællingepræk!" var sædvanligviis hele deres Svar.

Da Solokha var kommen op af Ovnen og havde faaet sig pyntet, gav hun sig, som god Huusmoder, til at rydde op i Stuen og sætte hver Ting paa dens Plads; kun Sækkene rørte hun ikke; dem havde Vakula bragt ind, og dem kunde han selv bære ud igjen. Djævelen havde imidlertid ved at vende sig om lige i det han gled ned i Skorstenen faaet Øie paa Tsjub, der, Arm i Arm med sin Kum, vandrede afsted i en temmelig Afstand fra Hytten. Det Første, han havde at gjøre, var nu atter at flyve op af Skorstenen og spærre Veien for dem, til hvilken Ende han fra alle Sider opkastede Dynger af den frosne Snee. Der opstod nu med eet saadan en Sneestorm, at hele Luften blev ganske hvid. Sneen hvirvlede fra alle Sider ind paa dem og truede med at tilstoppe baade Øine, Mund og Øren paa vore Vandrende. Efterat have besørget dette, fløi Djævelen paany ned i Skorstenen i den faste Overbeviisning, at Tsjub og hans Kum nu vilde vende tilbage, træffe paa Smeden og rakke ham saaledes til, at han, idetmindste for lang Tid, ikke vilde være istand til at tage Penselen i Haand og male væmmelige Caricaturer.

V.

Og virkelig: Sneestormen var neppe begyndt at rase og den skarpe Vind at staae dem lige ind i Ansigtet, førend Tsjub ogsaa strax fortrød sin Beslutning, og, idet han trykkede Huen dybere ned over Øinene, gav sig til at skjelde ud baade paa sig selv, paa Djævelen og paa sin Kum. Hans Vrede var imidlertid for en stor Deel forstilt, og han var igrunden meget veltilfreds med Sneestormen. Til Cantoren havde de endnu vel omtrent idetmindste en otte Gang saa langt til som de allerede havde gaaet. De vendte nu derfor om. Vinden blæste dem i Nakken; men igjennem den hvirvlende Snee var det ikke muligt at see det mindste.

„Stop, Kum! Det lader til, at vi er kommen bort fra Veien!" sagde Tsjub, da de havde gaaet lidt. „Jeg er ikke istand til at see et eneste Huus. Det er da ogsaa Pokkers til Sneestorm! Det er bedst, Du gaaer noget til Siden der og seer, om Du ikke kan finde Veien, saa vil jeg imidlertid fortsætte i denne

Retning. At man ogsaa skal være ude i saadant et Veir! Glem nu blot ikke at raabe, det første Du finder Veien! Det er da ogsaa Pokkers til Sneestorm!"

Veien var imidlertid ikke til at finde. Efterat have dreiet af til Siden, traskede vor Kum i sine lange Støvler i lang Tid frem og tilbage, indtil han langt om længe — løb Næsen lige imod Kroen. Dette heldige Træf gjorde ham saa kisteglad, at han med eet glemte Alt og, efterat have rystet Sneen af sig, traadte ind i Forstuen uden at bekymre sig det mindste om sin tilbageladte Kammerad. Tsjub forekom det imidlertid som om han havde fundet Veien, hvorfor han standsede og gav sig til at raabe af fuld Hals; men da han mærkede, at hans Kum ikke kom, besluttede han sig til at fortsætte sin Vei alene. Det varede ikke ret længe førend han fik Øie paa sin Hytte. Hele Dynger af Snee laae baade rundt omkring den og ovenpaa den. Efterat have slaaet sine stivfrosne Hænder varme, gav han sig til at banke paa Døren og i en bydende Tone at raabe til sin Datter, at hun skulde lukke op.

„Hvad har Du her at bestille?" raabte Smeden i en barsk Tone.

Tsjub, der strax kjendte Smedens Stemme, traadte uvilkaarlig nogle Skridt tilbage. „Nei vist ikke, nei!" sagde han derpaa ved sig selv. „Det kan jo ikke være

mit Huus! Der vogtede Smeden sig nok for at komme! Og dog — naar jeg seer rigtig til, saa er det heller ikke Smedens. Hvis kan det da, for Pokker, være? Ah, nu har jeg det! Det var da ogsaa snurrigt, at jeg ikke strax kunde see det! Det er jo den halte Leftsjenkos, der nylig fik den unge Kone. Han er jo den Eneste her i Byen, hvis Huus ligner mit. Syntes det mig ikke nok underligt, at jeg i saadan en Hast allerede var hjemme! Leftsjenko maa jo nu sidde hos Cantoren; men hvad Pokker har Smeden her at gjøre? ... Ah! Nu forstaaer jeg det: han besøger den unge Kone! Rigtigt! Rigtigt! Det er godt at vide!"

„Hvem er Du? og hvad luffer Du her omkring ved Døren for?" raabte Smeden i en endnu barskere Tone, idet han traadte nærmere.

„Nei, sige ham mit Navn, det vil jeg Pokker ikke!" tænkte Tsjub. „Det vilde jo kun føre til, at han gik til Haandgribeligheder imod mig, det Utyske!" Han forandrede derfor sin Stemme og svarede: „Aah, jeg er et skikkeligt Menneske, der blot er kommen for at more Jer med at synge nogle Koleadka'er udenfor Jeres Vinduer."

„Reis Du ad Helvede til med dine Koleadka'er!" raabte Smeden opbragt. „Hvad staaer Du her efter? Pak Dig, og det strax!"

Denne fornuftige Beslutning havde Tsjub allerede

selv fattet; kun var det ham imod at være nødt til at lystre Smedens Befalinger. Det var næsten som om en ond Aand drev ham fremad og tvang ham til at sige imod. „Er det Noget at tage saadan paa for, Broerlil!“ sagde han derpaa med samme Stemme. „Jeg vil blot synge en Koleadka; det er det Hele!“

„Aha! Saa Ord alene kan ikke gjøre det! . . .“ Og i det Samme fik Tsjub et ordenligt Nakkedrag.

„Saa Du begynder ordenlig at slaae, troer jeg,“ sagde han, idet han traadte et Par Skridt tilbage.

„Pak Dig! Pak Dig!“ raabte Smeden, idet han gav Tsjub et Nakkedrag til.

„Hvad er dette?“ udbrød Tsjub i en Tone, der baade røbede Smerte og Ærgrelse og Frygt. „Jeg skulde da vel aldrig troe, at det er for Alvor Du slaaer, og dog — det lader til at blive vel grovt!“

„Pak Dig! Pak Dig!“ raabte Smeden, idet han slog Døren i for Næsen af ham.

„Nei, see til ham! Hvor han er bleven kry paa det!“ sagde Tsjub, da han var bleven alene paa Gaden. „Ja prøv, om Du tør! Kom herud, om Du tør! Nei, see til ham! Han bilder sig nok ind, at jeg ikke veed, hvorledes jeg skal finde ham! Jo vist, Bro'erlil! Jo vist! Jeg gaaer nu lige til Commissaren, gjør jeg, og Du skal ret snart høre fra mig, skal Du! Jeg bryder mig Pokker om, at Du er Smed og Maler!

... Men lad os dog engang see efter paa min Ryg og min Skulder! Jeg tør næsten bande paa, at der er blaae Striber; saadan har han slaaet mig, den Kjæltring! Kun Skade, at det er for koldt til at tage Pelsen af! Ja, bi Du blot, din forbandede Smed! Den Dag kan vel komme, da Djævelen gjør Ende baade paa Dig og paa din Smedie! At fordriste sig til at lægge Haand paa mig, den Kjøter! ... Dog — nu veed jeg da ialfald, at han ikke er hjemme. Solokha er nu rimeligviis alene. Hm! Det kan da ikke være saa synderlig langt herfra! Hvad, om jeg saae ind til hende et Øieblik? Veiret er jo for Øieblikket saa daarligt, at vi kan være vis paa, at Ingen vil forstyrre os. Ja maaskee vi endogsaa... Det var da ogsaa Fandens saa haardt som den forbandede Smed slog til!"

Med disse Ord dreiede Tsjub af til Siden, idet han kløede sig i Nakken. Tanken om den Behagelighed, der ventede ham i Solokhas Selskab, formindskede noget hans Smerte og gjorde ham endogsaa ufølsom imod selve Kulden, der vedvarede uafbrudt. Af og til foer der et sødt, selvtilfreds Smiil over hans Ansigt, hvis Skjæg og Knevelsbarter Sneestormen havde indsæbet nok saa godt som nogen Barbeer, der tyrannisk tager sit Offer ved Næsen, vilde have været istand til, og saafremt Sneestormen ikke havde været, vilde man endnu længe have kunnet see, hvorledes vor gode Tsjub

ſtandſede hvert Øieblik, kløede ſig i Nakken og udbrød: „Det var da ogſaa Fandens ſaa haardt ſom den forbandede Smed ſlog til!“ og derpaa atter fortſatte ſin Vei.

VI.

I det Fyren med Halen og Bukkeskjæget sløi først ned i Skorstenen og derpaa op ad den igjen, var den ved hans Side hængende Lomme, hvori han havde skjult den stjaalne Maane, kommen til at hænge fast ved Muren, hvorved den aabnedes og Maanen, benyttende sig af Leiligheden, igjen sløi ud af Skorstenen paa Solokhas Huus og atter straalende seilede igjennem Himmelrummet. Alt blev med eet oplyst; det var som om der slet ingen Sneestorm havde været; Sneetæppet laae der saa straalende som en uendelig Sølvermark, besaaet med Chrystalstjerner; Kulden tog ligesom noget af; Klynger af unge Piger og Knøse kom tilsyne med deres Sække; Sange lød trindtomkring, og der var neppe en Hytte, uden at jo Skarer af Sangere og Sangerske trængte sig omkring den. Hvor vidunderlig deilig skinner ikke Maanen! Det er en Fryd, der overgaaer al Beskrivelse, i en saadan Nat at blande sig imellem de leende og syngende unge Pigers Klynger eller imellem de unge Knøse, der ere

rede til alle de Spilopper og Optøier, en saa klar og straalende Nat alene er istand til at indgive dem. Det begyndte ordenlig at blive dem for varmt under den tykke Pels; Kinderne glødede endnu stærkere paa Grund af Kulden, og det var som om selve den Onde stod bag ved og drev dem fremad til Løier og Spilopper. Klynger af unge Piger med deres Sække havde allerede begivet sig til Tsjubs Hytte og omringede nu Oksana. Deres Skrigen og Leen og Snakken var nærved reent at bedøve Smeden. Alle kappedes de om at komme til at fortælle vor Skjønne Nyt, satte Sækkene fra sig og pralede af de Brød og Pølser og Varenik'er, som de allerede havde samlet sig et ret anstændigt Forraad af ved deres Koleadka'er. Oksana lod til ret at være i sit Es, sladrede saa med den og saa med den og lo i eet væk. Det var ikke uden en vis Ærgrelse og Misundelse at vor gode Smed var Vidne til hendes overgivne Munterhed, og denne Gang idetmindste forbandede han Koleadka'erne, som han ellers altid selv havde pleiet at deeltage i ret med Liv og Sjæl.

„Aah, Odarka!" udbrød vor muntre Skjønne, idet hun vendte sig til en af de unge Piger. „Du har jo der et Par ganske nye Sko! Hvor de er nydelige! Ovenikjøbet med Guldspænder! Ja Du kan rigtignok sige af Lykke, Odarka, at Du har En, der kjøber

Dig Alt hvad Du ønsker! Mig er der Ingen, der giver saa nydeligt et Par Sko!"

„Sig ikke det, min uforlignelige Oksana!" sagde Smeden. „Jeg skal forære Dig et Par, som neppe den fornemste Frøken har Mage til."

„Du?" sagde Oksana, idet hun tilkastede ham et spodsk, flygtigt Blik. „Ja, da gad jeg nok see, hvorledes Du vilde bære Dig ad med at skaffe mig et Par Sko, som jeg blot engang gad tage paa mine Fødder! Det skulde da være, om Du kunde skaffe mig dem, Tsarinden selv gaaer med."

„Naa, hun veed hvad hun vil ha'e!" udbrød den hele Pigeklynge med lydelig Latter.

„Ja!" vedblev den unge Pige stolt. „I er nu alle Vidner til, at saafremt Smeden Vakula bringer mig de Sko, som Tsarinden gaaer i, saa giver jeg ham her mit Ord paa, at jeg øiebliklig skal gifte mig med ham!"

De unge Piger førte nu vor Skjønne bort med sig.

„Ja spot Du kun! Spot Du kun!" sagde Smeden, idet han fulgte bagefter dem. „Jeg er nærved at lee over mig selv! Jeg grunder og grunder og kan ikke udgrunde, hvor jeg har gjort af min Forstand. Hun holder ikke af mig. Gud være med hende da! Som om Oksana var det eneste Pigebarn, der er til i Verden! Nei, der er da, Gud skee Lov, smukke Piger nok her i

Byen foruden hende! Og hvad er saa egenlig Oksana? En god Huusmoder bliver hun dog aldrig; det eneste, hun er Mester i, er at pynte sig. Nei! Det er paa den høie Tid, at jeg seer at høre op med slig Daarskab!" Men lige i samme Øieblik som Smeden tog denne Beslutning, var det som om en ond Aand fremmanede for ham Oksanas spodske, lille Ansigt, da hun leende sagde: „Skaf mig saa Tsarindens Sko, Smed; saa skal jeg strax gifte mig med Dig!" Hele hans Væsen kom nu i Oprør, og han var ikke istand til at tænke paa andet end — Oksana.

De Koleaderendes Skarer, Knøsene for sig og Pigerne for sig, ilede imidlertid fra Gade til Gade; men vor Smed gik sin egen Vei uden at see det mindste og uden at tage mindste Deel i disse Lystigheder, som han dog tidligere havde været saa indtagen i som vel Nogen.

VII.

Djævelen havde imidlertid ikke for Intet søgt at gjøre sig gode Venner med Solokha: han kysede hendes Hænder med samme forlibte Grimasser som Assessoren Popovna'ens *), lagde Haanden paa sit Hjerte, sukkede og sagde hende reentud, at hvis hun ikke gjengjaldt hans Lidenskab og, som det kunde falde sig, ogsaa belønnede den, vilde han springe i Vandet og fare lige lukt til Helvede. Solokha var just ikke grusom af sig, hvortil endnu kom, at hun og Djævelen jo, som bekjendt, trængte til hinanden. Endskjønt hun gjorde meget af at see Folk om sig og sjelden var uden Selskab, havde hun dog bestemt at tilbringe denne Aften alene og det navnlig af den Grund, at de fornemste Folk i Byen vare budne til Gilde hos Cantoren. Det gik imidlertid heelt anderledes. Neppe havde Djævelen faaet sit Andragende fremført, førend de med eet hørte den svære, fiirskaarne Golovas Stemme.

*) Præstekonen.

Solokha løb ud for at lukke op, og den siffige Djævel sprang ned i en af de paa Gulvet liggende Sække. Efterat Golova'en havde rystet Sneen af sin Hue og stukket et Glas Brændeviin ud, som Solokha bød ham, fortalte han hende, at han paa Grund af Sneestormen ikke gik til Cantoren, men da han tilfældigviis havde seet Lys i hendes Vindue, var han nu kommen for at tilbringe Aftenen med hende. Han havde neppe nok faaet udtalt, førend der atter hørtes Banken paa Døren og Cantorens Stemme. „For Guds Skyld! Skjul mig et- eller andensteds!" hviskede Golova'en. „Jeg vilde ikke for aldrig det nu træffe sammen med Cantoren!" Solokha var længe raadvild, hvor hun skulde gjøre af den svære Golova. Langt om længe tog hun endelig en med Kul fyldt Sæk, rystede Kullene ud i en Tønde og fik Golova'ens hele Person, Knevelsbarter, Hoved og Hue inclusive, practiseret ned i den.

Cantoren traadte nu pustende og hændergnidende ind i Stuen og fortalte, at der slet ingen Gjæster havde indfundet sig hos ham, hvorfor han, uden at bekymre sig om Sneestormen, havde benyttet sig af Leiligheden til at „see lidt ind til hende." Med disse Ord traadte han nærmere, rømmede sig, smidskede for hende, befølte med sine Fingre hendes fyldige, blottede Arm og udbrød med en Mine, der baade røbede Skjel-

meri og inderlig Selvtilfredshed: „Jh, hvad er det for deilige Ting, J har der, min smukke Solokha?“ og da han havde sagt dette, traadte han atter lidt tilbage.

„Hvad for noget? Aah, det er jo min Arm, Osip Nikiforovitsj!“ svarede hun.

„Hm! Saa det er Jeres Arm! Hi, hi, hi!“ udbrød Cantoren, særdeles veltilfreds med den saaledes gjorte Begyndelse, og gav sig derpaa til at spanke op og ned i Stuen.

„End det da, sødeste Solokha?“ vedblev han derpaa ganske med samme Mine, idet han let klappede hende paa Halsen og saa igjen trak sig lidt tilbage.

„Men, kan J da ikke see, Osip Nikiforovitsj?“ svarede Solokha. „Det er jo min Hals, og dette er Halskjæden!“

„Hm! Saa det er Jeres Hals og Halskjæde! Hi, hi, hi!“ og han gav sig atter til at spanke op og ned i Stuen og gnide sig i Hænderne.

End det da, uforlignelige Solokha?“ . . .

Men hvad det var Cantoren denne Gang var ved at befole med sine lange Fingre skal jeg ikke kunne sige, da der just i det Samme atter hørtes en Banken paa Døren og Kazak'en Tsjubs Stemme.

„Ak! Du min Gud og Fader! Der har vi nok

Fremmede!" udbrød Cantoren forskrækket. „Hvis nu nogen traf en Mand i min Stilling her, saa var jeg da ulykkelig! Det vilde strax komme Fader Kondrat for Øre...." Dog — Cantorens Frygt var igrunden af en ganske anden Slags, nemlig Frygt for, at det skulde blive forebragt hans Kone, der, selv uden det, med tyrannisk Haand forstod at rydde op i Haarene paa hans Hoved. „For Gud og Himlens Skyld, kjæreste Solokha!" udbrød han, sitrende over hele Legemet. „Jeres Godhed, som Apostelen Lucas siger i det tredie, i det tredie Cap..... Gud! Nu banker det igjen! For Himlens Skyld, skjul mig et- eller andensteds!"

Solokha greb atter en Sæk og rystede Kullene ud i Tønden, hvorpaa vor ikke just synderlig corpulente Cantor sprang ned i den og dukkede sig saa dybt ned, at der ovenover ham endnu vilde have været meer end Plads nok idetmindste til en halv Sæk Kul til.

„God Aften, Solokha!" sagde Tsjub, idet han traadte ind i Stuen. „Du havde maaskee ikke ventet mig, hæ? Ikke sandt, Du havde ikke ventet mig iaften?... Jeg kommer maaskee til Uleilighed?..." Derpaa blev han derpaa med et betydningsfuldt Smiil, der vistnok viste, at hans just ikke synderlig kløgtige Hoved forgjoopbød Alt for at sige noget ret vittigt og moersomt. „Du har maaskee Besøg af en eller anden?... Ja,

hvem kan vide det! Du skulde da vel aldrig have skjult en eller anden her hos Dig, hæ? Og henrykt over disse sine satiriske Udfald, brast Tsjub nu i Latter, imens han i sit Indre triumpherede ved den Tanke, at han dog saa vist som Noget var den Eneste, der nød godt af Solokhas Gunst. „Nu Solokha! Lad os nu faae os et Glas! Jeg var næsten bange for, at Halsen skulde fryse til paa mig, saa hundekoldt er det! Det er en deilig Julenat, Gud har sendt os iaar! Det skal jeg love for! Hør blot! Hør blot, Solokha, hvor Vinden piber! ... Hænderne fryser ordenlig ganske stive paa en! Jeg kan ikke engang faae min Pels knappet op! Uh, til Veir det er!"

„Luk op! Luk op!" lød i det Samme en Stemme ude fra Gaden, og i samme Øieblik dundrede det paa Døren.

„Hvad er det! Der er nok en der banker!" sagde Tsjub, idet han pludselig standsede.

„Luk op! Luk op!" lød det endnu kraftigere end første Gang.

„For Pokker, det er jo Smeden!" udbrød Tsjub og snappede sin Hue. „Hør nu, Solokha! Du maa see at skjule mig et- eller andensteds! Jeg vil ikke for aldrig det træffe sammen her med det forbandede Afskum! Gid han faae al Landsens Ulykker, den Djævlesøn!" Solokha, der selv var bleven bange, blev nu

aldeles forstyrret i det og glemte sig selv i den Grad, at hun med et Tegn gav Tsjub at forstaae, at han skulde krybe ned — i den samme Sæk, i hvilken Cantoren allerede laae. Den arme Cantor vovede ikke engang at give sin Smerte Luft i Hosten og Stønnen, da den svære Golova satte sig saagodtsom lige paa Hovedet af ham og anbragte sine iisklædte, gjennemfrosne Støvler paa begge Sider af hans Tindinger.

Smeden traadte nu ind i Stuen uden at sige et Ord og uden engang saa meget som at tage Hatten af Hovedet og smed sig strax ned paa Bænken. Det var tydelig at mærke, at han ikke var i godt Humeur. Solokha havde neppe nok faaet Døren lukket i efter ham, førend det bankede paany. Det var Kazak'en Sverbyguz. At faae ham practiseret ned i en Sæk, vilde nu have været en reen Umulighed og det af den gode Grund, at det ikke vilde have været muligt at finde en Sæk, der var stor nok. Han var endnu sværere end Golova'en og høiere end Tsjub. Solokha førte ham derfor ud i Haven, for her at høre hvad han havde at sige hende. Smeden kastede imidlertid et speidende Øie omkring i Stuen, idet han af og til lyttede til de Koleaderendes fra det Fjerne gjenlydende Sange. Tilsidst standsede hans Blik paa de paa Gulvet liggende Sække. „Hvad Pokker! Ligger de Sække der endnu? De skulde jo for længe siden have væ-

ret skaffede bort. Den dumme Forlibelse har ogsaa gjort mig næsten reent forstyrret i Hovedet. Imorgen er det Helligdag, og endnu ligger alt det Krammeri her i Stuen! Det er bedst jeg seer at faae dem baaret ind i Smedien!" Han gav sig nu ilav med de svære Sække, snørede dem tættere til og gjorde Anstalter til at tage dem paa Ryggen. Men det var tydelig nok at mærke, at hans Tanker vare ganske andre Steder, hvor, maa Gud vide: ellers havde det været umuligt andet end at han maatte have hørt, hvor ynkelig Tsjub gav sig, da Haarene paa hans Hoved ved Sækkens Tilsnøren ikke just vare langt fra at gaae med, og hvor høit den svære Golova lige med eet tog paa at hikke. „Er det da ikke muligt, at jeg kan slaae den Oksana af Hovedet?" sagde Smeden ved sig selv. „Der er jo dog igrunden ikke noget ved hende. Det er min faste Beslutning ikke at tænke paa hende; og dog — tænker jeg alligevel saagodtsom slet ikke paa Andet end paa hende. Hvorledes kan det dog gaae til, at Tankerne saaledes imod ens egen Villie kan snige sig ind i ens Hoved?... Hvad Djævelen! Skulde Sækkene virkelig være blevne tungere siden sidst! Der maa dog vistnok være kommet Noget i foruden Kullene. Dog ... Jeg Nar, der reent glemmer, at Alt, Alt nu forekommer mig tungere end før! Før kunde jeg som ingenting med den ene Haand alene

bøie et Femkopækka-Stykke eller en Hesteſko og rette dem igjen og nu — nu er jeg ikke engang istand til at løfte den Smule Kul. Paa den Maade vil det ikke vare ret længe til Vinden er istand til at blæse mig omkuld. ... Nei!" vedblev han, idet han opmandede sig. „Saa kjællingagtig er jeg da, Gud skee Lov, ikke bleven endnu! Endnu er det da ikke kommet saa vidt med mig, at Nogen med Grund skal kunne spotte over mig! Om der saa var ti saadanne Sække, skulde jeg endda være Mand for at tage dem allesammen!" Med disse Ord slængte han rask Sækkene paa Nakken, og det uagtet de vare saa tunge, at selv to stærke Mænd vilde have havt Møie med at bære dem. „Det er bedst, jeg faaer den der med!" vedblev han, idet han ogsaa tog den lille, paa Bunden af hvilken Djævelen laae sammenkrympet. Med disse Ord forlod han Huset, idet han nynnede paa Sangen:

Jeg hos Piger ei gjør Lykke.

VIII.

Stedse lydeligere og lydeligere lød Sangene og Raabene gjennem Gaderne. Folkestimlen forøgedes bestandig ved Tilstrømning fra Nabolandsbyerne. De unge Knøse gjorde tusinde Konster og Spilopper. Snart hørtes midt imellem Koleadka'erne en eller anden lystig Sang, som en af de unge Kazak'er paa staaende Fod improviserede, og snart gav igjen en af Hoben, istedenfor at synge Koleadka'en, sig til at brøle af fuld Hals:

Und mig — efter gammel Skik —
Und mig en Varenik!
Giv mig saa et Brød,
Nogle Pølser og lidt Grød!

En skogrende Latter belønnede Gavstrikken. Ofte aabnedes ogsaa et lille Vindue, og en gammel Kone, de eneste der tilligemed de udlevede Fædre vare blevne tilbage i Husene, rakte enten en Pølse eller deslige ud ad det, og Knøsene og Pigerne kappedes da om, hvem der først kunde komme til at holde sin Sæk un-

der og snappe Byttet. Etsteds kom de unge Karle med eet sprængende fra alle Sider og omringede Pigerne. Der blev nu en Støien og Skrigen. Her kastede en med Sneebolde; der bemægtigede en anden sig en Sæk med hele dens Indhold. Paa et andet Sted jagede Pigerne efter en ung Knøs og spændte Been for ham, saa at han styrtede hovedkuls til Jorden med sin Sæk saa lang som han var. Det lod næsten til, som om de vilde fortsætte disse Løier og Optøier hele Natten igjennem, og som om Frosten, netop i den Anledning, havde været saa artig at lægge sig noget. Natten vedblev at være klar og lys, og Maanens Skin blev ved Reflexerne fra Sneen endnu hvidere. — Vor Smed standsede just med sine Sække. Fra de unge Pigers Klynge forekom det ham at han hørte Oksanas Stemme og klare Latter. En Sitren foer igjennem alle hans Aarer. Han kastede Sækkene fra sig, saa at den paa Bunden liggende Cantor gav sig til at stønne ynkelig ved Stødet, og Golova'en atter begyndte at hikke af fuld Hals, og sluttede sig derpaa, blot med den mindre Sæk paa Nakken, til den Skare af unge Knøse, der fulgte bag efter Pigeklyngen, hvorfra han troede at have hørt Oksanas Stemme.

Ganske rigtigt: det er hende! Hun staaer der ordenlig saa stolt som en Tsarinde med de straalende sorte Øine. En kjøn ung Knøs er just ifærd med at

fortælle hende et eller andet, der rimeligviis maa være moersomt, siden hun leer i eet væk. Dog — hun leer jo altid. Næsten ganske uvilkaarlig, uden selv at vide hvorledes det gik til, havde Smeden trykket sig igjennem Hoben og stod nu lige foran hende. — „Ah, Vakula, Du der! Velkommen!" sagde den Skjønne med det samme spodske Smiil, der saa nylig nær havde bragt Vakula til at gaae fra Forstanden. „Nu, har Du saa koleaderet dygtig? Aeh, sikken en lillebitte Sæk, Du har! Og Skoene, som Tsarinden gaaer med, har Du faaet fat i dem? Skaffer Du mig blot dem, saa tager jeg Dig øiebliklig!" Og smilende drog hun derpaa afsted med Hoben.

Den stakkels Smed blev staaende som fastnaglet til Stedet. „Nei, jeg kan ikke mere: al min Kraft er borte," udbrød han tilsidst. „Men hvorfor er hun ogsaa saa djævelsk smuk? Hendes Blik, hendes Stemme, Alt ligesom brænder mig! ... Nei, jeg kan ikke udholde dette længer! Jeg maa gjøre en Ende paa det, om saa min Sjæl skal gaae tilgrunde derved! Jeg vil drukne mig i en af Vaagerne; saa er den Historie ude!" Efterat have sagt disse Ord, ilede han med faste Skridt efter Flokken, som han snart indhentede, hvorpaa han gik lige hen til Oksana og sagde med fast Stemme: „Levvel, Oksana! Tag Du nu kun hvem Du lyster! Gjør kun Hovedet kruset paa

hvem det falder Dig ind! Mig seer Du aldrig mere her i Verden." Det var tydelig at mærke, at den unge Pige ved dette Optrin blev ganske forbauset og vilde sige Noget; men Smeden havde allerede tilvinket hende sit Farvel — og væk var han.

„Hvorhen, Vakula?" raabte de unge Karle til ham, da de saae ham kile afsted. „Levvel! Brødre!" gav Smeden til Svar. „Om Gud vil, sees vi nok i den anden Verden; i denne er det ude med vort Kammeradskab. Dom mig ikke for strengt! Sig til Fader Kondrat, at han læser en Messe over min syndige Sjæl! Glorien paa Undergjørerens og Gudmoders Billeder har jeg, hvor stor en Synder jeg saa end er, ikke malet for verdsligt Gods. Alt, hvad der findes efter mig, tilfalder Kirken. Levvel!" Efterat have sagt disse Ord gav Smeden sig igjen til at kile afsted med Sækken paa Nakken. „Han har nok faaet en Skrue løs!" mumlede de unge Knøse indbyrdes. „Gud være Din Sjæl naadig!" stammede andægtig en gammel Kjælling, der just kom forbi. „Saa det blev Enden paa det, at Smeden hængte sig!"

IX.

Efterat Vakula imidlertid havde løbet nogle Gader igjennem, standsede han for at puste. „Men hvad er det dog igrunden for Galskab, jeg har ifinde!“ tænkte han ved sig selv. „Retsom om Alt var tabt! Nei, jeg vil dog prøve endnu et Middel; jeg vil gaae hen til Zaporogeren, den tykke Patsjuk. Han kjender jo, efter hvad Folk siger om ham, hver en Djævel, der er til, og kan gjøre Alt hvad han vil. Ham vil jeg gaae til! Min Sjæl er dog fortabt alligevel!“ Ved at høre dette gjorde Djævelen, der nu saa længe havde ligget uden at røre et Lem, pludselig et Hop af Glæde i sin Sæk; men Smeden, der stod i den Formening, at det var ham selv, der ved et Ryk i Sækken havde foranlediget denne dens Bevægelse og berøvet den dens Ligevægt, gav den et dygtigt Slag med sin knyttede Næve, kastede den derpaa atter op paa Nakken og traskede afsted henad den tykke Patsjuks Huus til.

Den tykke Patsjuk havde rigtignok langt tilbage i Tiden været i Zaporozje; men om han saa siden var

bleven jagen bort derfra eller selv var løben sin Vei, var der Ingen, der vidste noget sikkert om. Han havde nu allerede i lang Tid, i en tolv femten Aar omtrent, boet i Dikanjka. I Begyndelsen levede han ret som en ægte Zaporoger: han arbeidede ikke det allerbitterste, sov de Trefjerdedele af Dagen, spiste for sex og stak næsten et heelt Anker ud paa een Gang, noget, der forøvrigt heller ikke var saa forunderligt, da han, uagtet han just ikke var høi, var af en ganske usædvanlig Tykkelse, og det saaledes nok kunde gjøres nødigt, at han tog endeel til sig. Derfor var ogsaa hans Buxer saa vide, at det, ihvor lange Skridt han saa end tog, aldrig var muligt at opdage hans Fødder, og naar han vraltede afsted, saae det derfor livagtig ud som om det var en Viintønde, der bevægede sig henad Gaden, og det var rimeligviis dette, der havde givet Anledning til at Folk gav ham Øgenavnet „den tykke Patsjuk." Kun faa Uger efter hans Ankomst til Landsbyen vidste allerede enhver, at han var en Troldmand. Enhver, der feilede Noget, sendte strax Bud til Patsjuk, og Patsjuk behøvede blot at mumle nogle faa Ord over ham, saa var Sygdommen formelig som — blæst bort. Hændte det sig f. Ex., at en eller anden forsulten Kazak havde faaet et Fiskebeen i Halsen; saa forstod Patsjuk saa konstmæssig at dundse ham med Næven i Nakken, at Benet løsnedes og ikke gjorde hans

Kazakhals mindste Skade. — I den sidste Tid havde man imidlertid kun sjelden seet noget til Patsjuk, hvortil Grunden rimeligviis maatte søges deels i hans Ladhed og deels maaskee ogsaa i hans tiltagende Corpulence, der Aar for Aar havde gjort det vanskeligere og vanskeligere for ham at gaae. Enhver, der trængte til hans Hjælp, maatte derfor selv opsøge ham i hans Bolig. — Det var ikke uden en vis Befippelse, at Smeden aabnede Døren, hvorpaa han strax fik Øie paa Patsjuk, der sad paa Gulvet paa tyrkisk Maneer, foran en lille Tønde, ovenpaa hvilken der stod et Fad med Galusjka'er, accurat i Høide med hans Mund. Uden at røre saameget som en Finger, gjorde han blot en ganske let Bøining med Hovedet henimod Fadet og søbede saaledes af Suppen, hvorhos han fra Tid til anden med Tænderne snappede en Galusjka. „Nei, han er dog virkelig," tænkte Vakula ved sig selv, „endnu en god Deel ladere end selve Tsjub! Tsjub spiser dog idetmindste med Skee; men denne her gider jo ikke engang saameget som løfte en Haand!" Patsjuk var, idetmindste efter hvad det lod til, altfor beskjeftiget med sine Galusjka'er til at lægge Mærke til Smeden, der aldrigsaasnart var kommen over Dørtærskelen, førend han ogsaa gjorde en dyb Reverens for Værten.

„Jeg kommer for at søge Raad hos Dig, Pat-

sjuk!" sagde han derpaa, idet han gjentog sin Reve-verens. Den tykke Patsjuk rettede sit Hoved iveiret og gav sig derpaa igjen til at søbe.

„Efter hvad Folk siger om Dig ..." vedblev Smeden, idet han tog Mod til sig. „Og jeg haaber, at Du ikke tager det fortrydelig op, da jeg ikke anfører det for at fornærme Dig i mindste Maade ... Efter hvad Folk siger om Dig, staaer Du paa en god Fod med Djævelen." Vakula havde aldrigsaasnart faaet disse Ord over sine Læber, førend han ogsaa med eet blev bange for, at han havde udtrykt sig altfor frit og ligefrem og ikke tilbørlig krydret sine Ord, og i den Tanke, at Patsjuk øiebliklig vilde gribe baade Tønde og Fad og kaste ham dem lige i Hovedet, traadte han forsigtig nogle Skridt tilbage og holdt Hænderne for Ansigtet, for i det mindste ikke at faae det skoldet af den brændende Suppe med Galuschka'erne.

Men Patsjuk rettede blot atter Hovedet iveiret og gav sig saa igjen til at søbe.

Smeden tog nu Mod til sig og besluttede at blive ved. „Gud skjenke Dig alt Godt i Overflødighed, Patsjuk! Jeg kommer til Dig for at søge Raad." Vor Smed forstod, som man vil have seet, ret godt at føie sine Ord; det havde han lært saavel under sit Ophold i Poltâva for at male Sotnik'ens Plankeværk. „Jeg er kommen til at sidde saaledes i det, jeg Syn-

der, at der ikke mere er noget Middel, der kan hjælpe mig. Derfor har jeg bestemt mig til at tye til selve Djævelen, komme saa hvad komme vil! — Hvad siger Du saa hertil, Patsjuk?" vedblev han derpaa, da hans Vært uforanderlig vedblev med sin Taushed. „Troer Du, at der kan gjøres Noget for mig?"

„Ja, har Du Brug for Djævelen, saa gjør Du bedst i at gaae til ham!" svarede Patsjuk, uden engang saameget som at værdige ham et Blik og stadig vedblivende at snappe Galusjka'er.

„Ja, det er netop derfor jeg er kommen til Dig," vedblev Smeden med et Buk! „og veed Du ikke Veien til ham, saa er jeg bange, der er Ingen der veed den."

Hertil svarede Patsjuk ikke et eneste Ord, men blev blot ved at spise de Galusjka'er, der vare tilbage.

„Kan Du gjøre mig den Tjeneste," fortsatte Smeden, „saa negt mig den ikke! En Tjeneste er den anden værd, og sig mig blot, hvad Du vil have: Flesk, Pølser, Hirsemeel, Lærred, Hvede eller hvad andet Du maatte have Brug for ... og det skal strax staae til Tjeneste, naar Du blot vil sige mig, hvorledes jeg skal finde Vei til ham!"

„Den, der har Djævelen paa Nakken, behøver just ikke at gaae langt for at finde ham," sagde Patsjuk endelig ganske ligegyldig uden at forandre Stilling.

Ved disse Ord gav Vakula sig til at stirre paa ham som om Opløsningen paa denne gaadefulde Tale stod ham skreven paa Panden. „Ja, hvad mener Du med det?“ spurgte taus hans Mine, og hans halvtaabnede Mund gjorde allerede Anstalter til at fluge det første Ord fra hans Værts Læber som om det var en Galuskа. Men Patsjuk sagde Intet. I det Samme bemærkede Vakula, at baade Tønden og Galuskа'erne pludselig vare forsvundne, og at der i deres Sted stode to Træfade, af hvilke det ene var fyldt med Varenik'er, det andet med Tykmelk, en Omstændighed, der for Øieblikket ganske lagde Beslag paa hans Tanker. „Lad os engang see,“ sagde han ved sig selv, „hvorledes Patsjuk dog vil bære sig ad med at spise Varenik'er! Blot bøie Hovedet ned som nylig ved Galuskа'erne, det gjør han dog vel ikke; og det kan han jo desuden slet ikke, da Varenik'erne jo først maae dyppes i Tykmelken.“ Han var neppe bleven færdig med disse Betragtninger, førend Patsjuk med eet aabnede Munden, fæstede Blikket stivt paa Varenik'erne og derpaa spilede den endnu høiere op. I det Samme sprang en Varenik op af Fadet, rullede sig omkring i Tykmelken, sprang op igjen og fløi lige ind i Patsjuks Mund. Patsjuk spiste den, spilede derpaa igjen Munden op, og en anden Varenik gik samme Vei og saa fremdeles. Den eneste Uleilighed, han havde, var blot at

tygge og sluge. „Det var da som Pokker, det!" tænkte Smeden ved sig selv og spilede i sin Forbauselse Munden op, og hvad skeer? Lige i det Samme mærker han, at en Varenik flyver ham ind i Munden og oversøler hans Læber med Tykmelk. Efterat have spyttet Varenik'en ud igjen og aftørret sine Læber, faldt Smeden med eet i Tanker og gav sig til at gruble over, hvilke vidunderlige Ting der dog ogsaa foregaae her i Verden, og hvilke Konster den onde Aand dog er istand til at lære et Menneske, men bestyrkedes derved tillige endnu mere i den Tro, at Patsjuk var den Eneste, der vilde kunne hjælpe ham. „Det er bedst, jeg bukker for ham igjen," sagde han ved sig selv, „for at faae ham godt stemt for mig ... Men, for Pokker! Det er jo Faste og — han sidder her og spiser Varenik'er, fede Varenik'er! Er jeg da gaaet reent fra Forstanden, at jeg staaer her og tager Deel i en saadan Synd!" Og med disse Ord styrtede vor gudfrygtige Smed lige med eet over Hals og Hoved ud af Døren.

Djævelen, der laae i Sækken, og allerede noget for tidlig havde glædet sig til det, der vilde komme, kunde imidlertid ikke udholde den Tanke, at et saa kosteligt Bytte skulde slippe ham af Hænderne. Han saae Leilighed til at springe op af Sækken og satte sig overskrævs paa Smedens Hals.

Det varede ikke ret længe før Smeden rystede af Kulde, og ganske forkommen og angst vidste han hverken ud eller ind. Han vilde just til at forse sig, da Djævelen i det Samme satte sin Hundesnude til hans høire Øre og sagde: „Det er mig, din gode Ven, der er rede til at gjøre hvad det saa skal være for en Ven og Kammerad!“ Derpaa vendte han sig om til hans venstre Øre og sagde: „Du skal faae saamange Penge som Du vil have!“ Og derpaa igjen til det høire og hviskede: „Oksana skal blive din den Dag idag!“

Smeden var standset og stod og grundede.

„Nuvel!“ sagde han langt om længe. „Paa denne sidste Betingelse er jeg din!“

Ved at høre dette klappede Djævelen i Hænderne af Glæde og gav sig til at galopere op og ned paa Smedens Hals. „Nu er Smeden fortabt!“ tænkte han ved sig selv. „Nu, Fa'erlil, skal jeg hevne mig paa Dig for alle dine væmmelige Malerier og Caricaturer af Djævelen! Hvad mon mine Kammerader vel ville sige, naar de faae at vide, at jeg har faaet Kløer i selve det allergudfrygtigste Menneske i hele Landsbyen?“ Og her loe Djævelen høit op af Glæde ved Tanken om, hvorledes han skulde drille hele den behalede Slægt deroppe i Helvede og ærgre den halte

Djævel, der gik og gjaldt for den første Gavtyv iblandt dem.

„Nu, Vakula!“ peb Djævelen ham i Øret, idet han, af Frygt for, at Smeden ellers skulde løbe fra ham, blev ved at sidde paa hans Hals. „Du veed vel nok, at uden Contract kan jeg ikke hjælpe Dig.“

„Ja, jeg er rede!“ sagde Smeden. „Efter hvad jeg har hørt, er det Skik og Brug hos Jer, at man underskriver med Blod. Bi blot et Øieblik, mens jeg tager et Søm op af min Lomme!“ Med disse Ord lod han, som om han førte Haanden om til sin Baglomme, men — greb istedenfor Djævelen ved Halen.

„Ah, din Gavstrik!“ raabte Djævelen leende. „Lad det nu være nok!“

„Jo vist, Fa'erlil!“ sagde Smeden. „Men hvad synes Du om dette her?“ Og i det Samme gjorde han Korsets Tegn, hvorpaa Djævelen lige med eet blev saa stille som en Muus. „Bi nu blot lidt,“ vedblev han, idet han slæbte Djævelen ved Halen henad Jorden, „saa skal jeg lære Dig en anden Gang at søge at forlokke skikkelige Folk og gode Christne til Synd!“ Derpaa satte han sig overskræws paa ham og løftede Haanden for at gjøre Korsets Tegn over ham.

„Naade, Naade, Vakula!“ stønnede Djævelen ynkelig. „Jeg skal gjøre Alt hvad Du vil have, naar

Du blot ikke mere vil gjøre det frygtelige Korses Tegn over mig!"

„Ah, see nu synger han i en ganske anden Tone, den forbandede Tydsker! Godt, saa skal jeg strax sige Dig, hvad Du skal gjøre. Før mig øieblikkig bort igjennem Luften, hører Du, saa hurtig som en Fugl!"

„Ja, men hvorhen?" sukkede den ulykkelige Djævel.

„Til Petersborg, lige til Tsarinden!" Og vor Smed blev næsten som forstenet af Skræk, da han i det Samme mærkede, at det i en flyvende Fart gik igjennem Luften.

X.

Oksana stod længe og grundede over Smedens besynderlige Tale. En indre Stemme sagde hende allerede, at hun havde været vel slem imod ham. „Hvis han nu virkelig tager en eller anden skrækkelig Beslutning? Hvem veed, om han maaskee ikke af bare Sorg kan gaae hen og forelske sig i en Anden og i sin Vrede kalde hende Byens første Skjønhed? Dog nei: det gjør han ikke; dertil holder han altfor meget af mig. Jeg er saa smuk; han forlader mig ikke for aldrig det; det Hele er ikke andet end Forstillelse. Jeg er vis paa, at der gaaer neppe ti Minutter, førend han er her igjen for at see paa mig. Og dog — jeg har været for slem imod ham. Jeg maa lade ham kysse mig, men saaledes, at det faaer Udseende af at være imod min Villie. Hvor han saa vil blive glad!" Og vor lunefulde Skjønne deeltog nu igjen i sine Veninders overgivne Løier.

„Stop!" sagde en af dem. „Smeden har glemt sine Sække. See blot! See blot! Det var da Pokkers

til Sække! Han har ganske anderledes forstaaet at gjøre sig Fordeel ved sin Sang end vi. Der seer næsten ud til at være en heel Bedekølle her, og dertil Pølser og Brød i en saadan Mængde, at de ikke er til at tælle. Naa! Her er jo mere end nok for hele Julen!"

„Er det virkelig Smedens Sække? sagde Oksana. „Nu, saa lad os i en Fart bringe dem hjem til mig! Der kan vi saa rigtig see Indholdet efter!"

Dette Forslag modtoges med en lydelig Bifaldslatter.

„Vi kan ikke bære dem!" raabte paa eengang hele Klyngen, der forgjeves anstrengte sig for at faae Sækkene af Stedet.

„Bi blot lidt!" sagde Oksana. „Lad os hente en Slæde, saa kan vi kjøre dem paa den!"

Og hele Klyngen løb nu afsted efter en Slæde.

Vore stakkels Fanger vare imidlertid, som man nok kan tænke sig, hjertelig kjede af at sidde og kukelure i deres Sække. Cantoren havde rigtignok været saa heldig at rive et Hul, der var saa stort, at han maaskee nok vilde have kunnet krybe igjennem det; men at krybe ud af Sækken i Folks Paasyn og saaledes selv gjøre sig til Latter for dem, følte han dog just ingen synderlig Lyst til. Han besluttede derfor hellere at vente, og hans eneste Livstegn

var, at han af og til gav sig under Trykket af Tsjubs svære Støvler. Tsjub paa sin Side længtes ligesaa meget efter at slippe ud, saameget hellere som han mere og mere fik at mærke, hvor høist ubeqvemt det var at sidde paa det, der befandt sig nedenunder ham; men da han hørte sin Datters Forslag, beroligedes han og besluttede at blive, da han beregnede, at han maatte have mindst hundrede, maaskee endogsaa et Par hundrede, Skridt til sit Huus, og at han, hvis han selv sprang op, først maatte ordne paa sit Toilette, knappe sin Pels til og binde sit Bælte om — og det var jo et heelt Arbeide! Og hertil kom endnu, at hans Hue laae hos Solokha. Saa var det dog jo igrunden meget bedre, at han lod Pigebørnene trække sig hjem. Det gik imidlertid ganske anderledes til, end Tsjub havde tænkt sig. Imens Pigerne vare henne efter Slæden, kom just en af Bønderne ud fra Kroen. Han var i daarligt Humeur paa Grund af at Krokonen nu ikke havde villet creditere ham det mindste, og han havde nu besluttet at gaae og vente paa, om der ikke skulde komme en eller anden af de velhavende Kazak'er forbi, som han kunde faae til at tractere sig; men som gode Christne bleve de uheldigviis allesammen hjemme og spiste til Aften i deres Familiers Kreds. Idet vor gode Mand nu gik og anstillede moralske Betragtninger over Tidernes Slethed og Krokonens Steenhjerte, kom han

med eet til at løbe imod Sækkene og standsede ganske forundret. „Det var da Pokkers til Sække, en eller anden har tabt her paa Veien!“ sagde han ved sig selv, idet han saae sig om. „Der maa vist være en Svineryg i! Hvem Pokker mon der dog har været saa heldig at tjene sig saadan en Portion sammen ved sin Sang! Det var da Pokkers til Sække, det! Sæt nu, at de er fyldte med bare Hirse- og Hvedebrød, saa er det jo næsten en heel lille Formue; og indeholde de endogsaa blot Fladbrød, saa er det jo dog ogsaa Noget, der ikke er at foragte: Jødekjællingen giver idetmindste en halv Pægel for hvert.“ Med disse Ord greb han Sækken med Tsjub og Cantoren i og slængte den op paa Nakken, men mærkede strax, at den var altfor tung. „Nei, den er s'gu' altfor tung for een Person,“ sagde han. — „Ah, see der har vi jo Væveren Sjapuvalenko! Han kommer jo som om han var kaldet! ... Godaften, Ostap!“

„Godaften!“ svarede Væveren, idet han standsede.

„Hvorhen?“

„Hvorhen mine Fødder føre mig.“

„Nei hør, min gode Mand! Saa kan Du jo hjælpe mig med at bære disse Sække bort! Det maa være En, der har samlet sig det ved at synge og saa kastet dem fra sig her paa Veien! Tag fat med; saa deler vi halvt!“

„De Sække her? Ja, men hvad indeholder de, Hvedebrød eller Fladbrød?"

„Alle mulige Sorter, saavidt jeg kan mærke!"

De rev nu i en Fart nogle Staver ud af Gjærdet, lagde Sækkene paa dem og løftede dem op paa deres Skuldre.

„Men hvor skal vi hen med dem? Til Kroen?" spurgte Væveren underveis.

„Ja, det havde jeg netop ogsaa først tænkt paa; men jeg er bange for, at den forbandede Jødekjælling saa troer, at vi har stjaalet dem, saa meget mere som det kun er et Øieblik siden jeg kommer derfra. Nei, lad os saa hellere bringe dem hjem til mig! Der vil Ingen forstyrre os: min Kone er ikke hjemme!"

„Ja, er Du sikker paa det?" spurgte den forsigtige Væver.

„Ja, jeg er da, Gud være lovet, endnu ikke gaaet reent fra Forstanden," svarede den Anden, „saa at det kunde falde mig ind at bringe det hjem, hvis hun var der. Men hun er ude paa Farten med Kjællingerne."

„Hvem der?" raabte hans Kone, da de havde naaet Huset, og hun hørte dem ude i Forstuen. „Hvem der?" Og i det Samme aabnede hun Døren.

Vor gode Mand stod som lynslaaet.

„Jo, Du er en deilig en!" sagde Væveren forknyt.

Vor Vens Kone var af den Slags Fruentimmer, som der desværre findes fuldt op af her i Verden. Hun var, ligesom hendes Mand, saagodtsom aldrig hjemme, men tilbragte næsten den hele Dag omkring i Byen hos de andre Kjællinger, hvor hun da sludrede i eet væk og aad med den største Appetit, og som en Følge heraf var det kun om Morgenen, at hun sloges med sin Mand, da det ialmindelighed var den eneste Tid, hun traf sammen med ham. Deres Hytte var dobbelt saa gammel som Districtskriverens Burer, og dens Straatag var fuldt af Huller. Af Gjærdet var der kun Rester tilbage, og det navnlig af den Grund, at Ingen forsynede sig med Stok, naar han gik hjemme fra, i det Haab, at hans Vei nok vilde falde forbi deres Have, hvor han saa kunde tage sig en Stave af Gjærdet. Paa Skorstenen havde de neppe nok Ild hver tredie Dag. Alt, hvad vor stakkels Mands omme Ægtehalvdeel kunde sammentigge hos gode Folk, gjemte hun altid saa omhyggelig som muligt for ham, ja hun gik endogsaa saa vidt, at hun undertiden egenmægtig satte sig i Besiddelse af hvad han selv havde tjent og ikke endnu fundet Leilighed til at drikke op henne i Kroen. Al sin Phlegma uagtet var vor stakkels Mand just ikke den, der lod sig cujonere af hende, hvoraf Følgen da ogsaa var, at han saagodtsom aldrig gik hjemme fra uden at være dygtig ophovnet un-

der begge Dinene, og at hans kjære Ægtefælle jamrende og sukkende tyede til de andre Kjællinger og ikke vidste det, hun vilde fortælle dem om Mandens Ladhed og Dovenskab, og alle de Bank, hun fik af ham.

Enhver vil efter dette let selv kunne tænke sig, hvorledes baade Væveren og vor Ven bleve tilmode ved dette saa ganske uventede Sammentræf. De slængte naturligviis øiebliklig Sækken fra sig, traadte frem foran den og søgte at skjule den bag deres Skjøder; men det var desværre allerede for seent: ihvor daarligt end vor Kums Kone saae med sine gamle Øine, havde hun dog allerede faaet Øie paa Sækken.

„Ah, det var Ret!" udbrød hun med en Mine, der livagtig udtrykte en Rovfugls Glæde over sit Bytte. „Det kan jeg forstaae! Det kan man kalde flinke Folk! Og dog — jeg har en Anelse om, at det ikke kan være gaaet rigtig til! Aabn strax Jeres Sæk! Hører I! Aabn strax Jeres Sæk og viis mig, hvad I har i den!"

„Ja, det kan Du faae Djævelen til og ikke os," svarede vor Kum nok saa tappert.

„Ja, hvad har Du ogsaa hermed at gjøre?" bemærkede Væveren. „Det er jo os, der har tjent det sammen, og ikke Dig!"

„Nei, jeg vil see det! Viis mig det øiebliklig, dit fulde Bæst!" brølte Konen, idet hun med knyttet

Næve gav sin lange Mand en ordenlig Næsestyver og trængte sig frem til Sækken. Men Væveren og vor Kum forsvarede den mandhaftig og nødte hende tilsidst til at retirere. Det varede imidlertid kun et Øieblik til hun kom løbende med en Ildklemme i Haanden, med hvilken hun behændig gav Manden et dygtigt Slag over Armen og Væveren et over Ryggen, og derpaa med eet igjen stod lige ved Siden af Sækken.

„Hvad Fanden lod vi hende komme til for?" sagde Væveren, da han havde sundet sig lidt.

„Hvad Fanden lod vi hende komme til for! Ja hvad lod Du hende komme til for?" svarede vor Kum ganske koldblodig.

„Saa I har Jernildklemme!" bemærkede Væveren efter en kort Pause, idet han kløede sig i Nakken. „Min Kone kjøbte ifjor een paa Markedet, som hun gav fem Kopæiker for; men den er som Ingenting imod Jeres ... den gjør næsten slet ikke ondt ..."

Vor Kums triumpherende Ægtehalvdeel havde imidlertid sat sin Kaganets fra sig paa Gulvet og løsnet Sækken og var nu ifærd med at undersøge den.

Hendes gamle Dine, der nys vare saa flinke til at opdage den, maae dog denne Gang have slaaet hende feil. „Ah, her ligger jo et heelt Sviin!" raabte hun med eet, klappende i Hænderne af Glæde.

„Et Sviin! Et heelt Sviin!" hviskede Væveren,

idet han stødte til vor Kum. „Og det Hele er din Skyld!"

„Ja, hvad er her ved at gjøre?" svarede vor Kum, idet han traf paa Skuldrene.

„Hvad her er ved at gjøre? Hvad staaer vi da her for? Lad os da tage Sækken fra hende for Pokker! Nu, fremad!"

„Væk! Væk! Det er vores Sviin!" raabte Væveren, idet han marscherede frem.

„Væk! Væk, din Djævelsqvind! Det tilhører jo ikke Dig!" raabte vor Kum, der nu ogsaa rykkede nærmere.

Kjællingen var just ifærd med igjen at gribe Ildklemmen, da Tsjub lige med eet sprang op af Sækken og pludselig stod midt imellem dem, strækkende sig som En, der vaagner af en langvarig Søvn.

Konen udstødte et Skrig og slog Hænderne sammen af Forfærdelse, og de to Andre stode og stirrede med opspilet Mund.

„Det Dummerhoved! Saa det kalder hun et Sviin! Det var et deiligt Sviin det!" sagde vor Kum med stirrende Øine.

„En saadan Mand i Sækken!" sagde Væveren, idet han forfærdet traadte nogle Skridt tilbage. „I sige saa hvad I vil, saa maa det være gaaet til med

Djævelskonster! Det veed jeg da for Pokker, at han ikke er fløien herind ad Vinduet!"

„Hvad Fanden, det er jo vor Kum!" udbrød Værten med eet, da han havde seet nøiere til.

„Ja, hvem troede Du det var?" svarede Tsjub leende. „Nu, var det ikke et rigtigt Puds, jeg der spillede Jer? Og I vilde formelig have spiist mig som om jeg havde været en Svinesteg! Men, det er det Samme: Noget skal jeg dog glæde Jer med for Jeres Uleilighed. Der er endnu Noget tilbage der i Sækken, og er det end ikke noget Svin, saa er det dog formodenlig ialfald en Griis eller noget Lignende. Jeg mærkede hele Tiden, at der var Noget, der rørte sig nedenunder mig."

Væveren og Værten kastede sig nu atter over Sækken, mens Værtinden tog fat i den fra den modsatte Side, og det vilde efter al Sandsynlighed paany være kommet til Slagsmaal, hvis Cantoren, der indsaae, at det nu var umuligt at holde sig skjult længere, ikke med det Samme var sprungen op af Sækken.

Kjællingen var ikke langt fra at gaae fra Sands og Samling og slap i en Fart det ene af Cantorens Been, ved hvilket hun netop havde begyndt at hale ham op af Sækken.

„Nei, nu har jeg ... Nok en en!" raabte Væveren forfærdet. „Du gode Gud, hvad skal der blive

af os! ... Det er nærved at løbe rundt i mit Hoved ... Saa, det er nu kommet saavidt, at det ikke længer er Pølser og Fladbrød, man kaster i Sækkene til Folk, men levende Mennesker!"

„Hvad Djævelen!" udbrød Tsjub, der just ikke var den iblandt dem, der var mindst forbauset over dette. „Hvad Djævelen! Han ogsaa med! Den Fandens Solokha! ... Ah, nu forstaaer jeg, hvorfor hun havde Stuen fuld af Sække. Der har rimeligviis i hver Sæk siddet et Par Fyre og kukeluret! Og jeg Dummerhoved, der ordenlig bildte mig ind, at jeg havde hende ganske for min egen Mund ... Nei, det er dog Pokkers til Kjælling, det!"

XI.

Pigerne bleve noget forundrede, da de saae, at den ene Sæk var borte.

„Ja, saa faaer vi at nøies med den ene; der er jo ikke Andet ved at gjøre," sagde Oksana, hvorpaa de Alle gave sig ifærd med den, og slæbte den op paa Slæden.

Golova'en havde fast besluttet at forholde sig aldeles rolig, da han, fornuftigt nok, tænkte som saa, at hvis han gav sig til at raabe til dem, at de skulde lade Sækken ligge og løsne for den, vilde de tossede Pigeborn strax løbe deres Vei i den Formening, at det var Djævelen, der sad i Sækken, og Følgen vilde da blot blive, at han vilde komme til at blive liggende over paa Gaden, maaskee hele Natten igjennem. Pigerne toge imidlertid hinanden venskabelig ved Haanden og fore derpaa saa hurtig som en Piil afsted med Slæden, hen over den knirkende Snee. Flere af dem gjorde Sprang af Narrestreger op paa den, enkelte endog saa op paa selve Golova'en, der imidlertid, efter sin

engang tagne Beslutning, taalmodig fandt sig i Alt. Endelig naaede de da Tsjubs Huus, hvorpaa de sloge Dørene baade til Forstuen og til Stuen op paa vid Væg, og under lydelig Latter slæbte Sækken ind. „Lad os saa da til at see, hvad der er i den!“ raabte de nu i Munden paa hverandre og stimlede sammen om Sækken for at løsne den. I det Samme blev imidlertid Golova'ens Hikke, der havde plaget ham hele den Tid, han havde siddet i Sækken, endnu voldsommere end nogensinde før. „Uh, der sidder En i den!“ skreg de nu Alle paa eengang og styrtede i deres Skræk henimod Døren.

„Hvad Djævelen er det her? Hvad gaaer der af Jer, at I farer afsted, som om I var gale?“ spurgte Tsjub, der i det Samme traadte ind ad Døren.

„Uh, Fader!“ udbrød Oksana. „Der sidder En i Sækken!“

„I Sækken? I hvad for en Sæk?“

„Den, som Smeden har kastet fra sig midt paa Veien,“ svarede de Alle i Munden paa hverandre. „Nu, sagde jeg det ikke nok?“ Tænkte Tsjub ved sig selv. — „Om saa var, saa er det da ikke noget at blive saa bange for! Lad os engang see, hvad det er for en Fyr! — Du der i Sækken,“ vedblev han derpaa, — undskyld, at vi ikke kalde Dig ved dit Navn, da vi ikke veed

det, saa lidt som hvad Landsmand Du er — vær nu saa god at komme herud!"

„Golova'en sprang nu op af den.

„Aa—h!" skreg Pigerne.

„Saa, Golova'en er ogsaa kommen paa den Galei!" sagde Tsjub ved sig selv, idet han med en vis Tvivl maalte ham fra Top til Taa. „Nei, nei!" vedblev han derpaa høit. „Hæ, hæ!" Mere var han ikke istand til at faae frem.

Golova'en selv var ikke mindre forlegen og vidste slet ikke, hvorledes han skulde tage sig i det. „Det er nok dygtig koldt udenfor?" sagde han endelig, idet han henvendte sig til Tsjub.

„Ja, det fryser lidt!" svarede Tsjub. „Men med Tilladelse at spørge Dig: hvormed smører Du dine Støvler? med Fedt, eller med Beg?"

Det var naturligviis slet ikke dette, han vilde have sagt. Han vilde have spurgt: „Hvor Pokker, min gode Golova, er Du kommen i Sækken der?" og det var ham selv ganske ubegribeligt, hvorledes hans Mund kom til at sige noget ganske andet.

„Helst med Beg," svarede Golova'en. „Men nu Farvel, min gode Tsjub!" Og med disse Ord trykkede han sin Hue dybere ned over Øinene og gik.

„Jeg dumme Bæst, at spørge ham, hvormed han smører sine Støvler!" udbrød Tsjub med Blikket fæstet

paa Døren, af hvilken Golova'en var gaaet ud. „Det er da ogsaa Pokkers til Solokha! At putte saa fornem en Mand i en Sæk! ... Det er da ogsaa Fandens til Kjælling! Men jeg Dummerhoved, jeg er! ... Men hvor blev den forbandede Sæk af?"

„Jeg slængte den hen i Krogen der," svarede Oksana. „Der er jo nu ikke mere i den."

„Ikke mere i den! Ja, lad os see efter først! Hid med den! Der maa vist være een til i den! Ryst den godt! ... Saa, der er Ingen? Den forbandede Kjælling! Og jeg, der ansaae hende for en sand Helgen ..."

Dog — vi ville nu lade Tsjub i Ro, at han i Mag kan give sin Ærgrelse Luft, og vende tilbage til Smeden, saa meget hellere som det allerede er seent.

XII.

I Begyndelsen blev vor gode Vakula ordenlig ængstlig, da han blev hævet op fra Jorden og det saa høit, saa høit, at han slet ikke mere kunde see Noget under sig og endogsaa kom Maanen saa nær, at den havde revet ham hans Hue af Hovedet saafremt han ikke itide havde bøiet sig. Det varede imidlertid ikke ret længe førend han atter tog Mod til sig og endogsaa begyndte at more sig over Djævelen. Alt straalede deroppe i Høiderne. Den lette Sølvertaage uagtet var Luften dog aldeles klar. Alt, selv det allermindste, stod saa tydelig for En som ved høilys Dag. Man kunde saaledes have seet hvorledes en Troldmand, siddende i en Gryde, foer dem forbi saa hurtig som en Stormvind, hvorledes Stjernerne samlede sig i Klynger og legede Blindebuk, hvorledes en heel Sværm af Aander ballede sig sammen til en Sky, hvorledes en Djævel, der dandsede foran Maanen, tog Huen af for vor Smed, da han red ham forbi, hvorledes en Kost, som en Hex havde redet paa, kom fa-

rende tilbage og meget andet. Enhver, der fik Øie paa Smeden, standsede og saae efter ham, men var strax igjen langt borte og fortsatte sin egen Vei. Vor Smed fløi imidlertid afsted med Lynets Fart, og med eet laae Petersborg under ham som indhyllet i Ild (Staden var nemlig netop den Aften illumineret i en eller anden Anledning). Efterat Djævelen var kommen indenfor Bommen, forvandlede han sig til en Hest, og vor Smed befandt sig pludselig paa en fyrig Ganger midt i Stadens Gader. Du Gud og Fader! Den Larm og Vrimmel og Glands! Paa begge Sider taarnede sig fireetages Huse op; Hestenes Trampen og Hjulenes Raslen var som en Torden, der gjenlød fra alle fire Hjørner; Husene voxede ligesom op af Jorden ved hvert Skridt; Broer knagede og bragede; Kareter fløi forbi; Kudske og Forridere raabte i Munden paa hinanden; Sneen peb under de Tusinder af Kaner, der kom flyvende fra alle Sider; Fodgjængerne trængte og trykkede paa hinanden langs de med Lamper behængte Huse, og uhyre Skygger, hvis Hoveder naaede heelt op til Skorstenene og Tagene, fore hen over Murene. Halv fortumlet saae vor Smed sig i eet væk om til alle Sider. Det forekom ham, som om Husene stirrede paa ham med utallige Ildøine. Af Herrer i Pelse med Klædesovertræk saae han en saadan Masse, at han ikke vidste, hvem han skulde tage

Huen af for. „Du min Gud og Fader, hvor det her vrimler af fornemme Folk!“ tænkte Smeden ved sig selv. „Gud naade mig om det ikke er Assessor paa Assessor hver og en og alle tilhobe! End de der i de straalende Britsjka'er med Glasruder for? Er det ikke Borgermestre, saa maa det da ialfald være Commissarer, eller maaskee noget endnu fornemmere!“ Han blev her afbrudt ved det Spørgsmaal af Djævelen: „Skal vi lige op til Tsarinden?“ — „Nei, er Du gal!“ svarede Smeden. „Hvor veed jeg ikke; men der maae være nogle Zaporogere her, som i dette Efteraar kom igjennem Dikanjka. De kom fra Sætsj med nogle Papirer til Tsarinden, og med dem vil det være bedst at raadføre sig først. — Hei, Din Satan! Smut nu ned i min Lomme og før mig strax til Zaporogerne!“ Djævelen svandt i Øieblikket ind og gjorde sig saa lille, saa lille, at han uden Vanskelighed kunde smutte ned i Smedens Lomme, og Vakula fik neppe engang Tid til at see sig om, førend han pludselig stod udenfor et stort Palads. Uden selv rigtig at vide hvorledes det var gaaet til, stod han med eet inde paa Trappegangen, hvorpaa han aabnede en Dør, men foer øiebliklig nogle Skridt tilbage, blændet af den Glands, der straalede ham imøde fra det rigtsmykkede Gemak, hvortil den førte. Det varede imidlertid kun et Øieblik til han atter tog Mod til sig, da han

fik Die paa de samme Zaporogere, der i Efteraaret vare komne igjennem Dikanjka, og som nu sad der paa Silkedivaner med Fødderne med de begede Støvler paa trukne op under sig og røg af den allerstærkeste Tobak. —

„Goddag, Godtfolk! Gud hjælpe! Hvem skulde have troet, at vi skulde mødes her!“ sagde Smeden, idet han traadte nærmere og bukkede sig næsten lige til Jorden. —

„Hvad er det for en Fyr?“ spurgte den ham nærmestsiddende Zaporoger en anden, der sad noget længere borte. —

„Saa, I kjender mig ikke igjen?“ sagde Smeden. „Det er mig, Vakula, Smeden. Da I — Gud forunde Jer Helsen og et langt Liv! — i Efteraaret kom igjennem Dikanjka, bedede I der et Par Dage, som I nok husker, og det var mig, der satte en ny Skinne paa Jeres ene Forhjul.“

„Ah!“ sagde den samme Zaporoger igjen. „Det er jo den samme Smed, der maler saa godt. Velkommen, Landsmand! Hvad bringer Dig hertil?“

„Aah, jeg havde blot Lyst til at see mig om i Verden, som man siger.“

„Nu da, Landsmand!“ vedblev Zaporogeren, idet han gav sig en vigtig Mine og, tydeligt nok, vilde vise,

at han forstod at tale reent russisk. „En stor By denne? Hm?“

„Smeden, der ingenlunde vilde have den Skam at lade sig gaae paa eller at gjælde for en uerfaren Bondeklods og der, som alt tidligere bemærket, endogsaa var kommen saa vidt, at han kunde læse Tryk, svarede strax ganske koldsindig: „Ja, et ret smukt Gouvernement, dette! Fortræffelige Malerier og Huse, mange af dem endogsaa beskrevne med uhyre Bogstaver af Bladguld! Proportionerne fortræffelige! Der kan ikke være to Meninger om!“

Da Zaporogerne hørte Smeden udtale sig saa konstforstandig og frit, fik de med eet høie Tanker om ham.

„Ja, siden vil vi altid faae Tid til nærmere at tales ved, Landsmand; nu staaer vi netop i Begreb med at begive os til Tsarinden.“

„Til Tsarinden? Aah, saa kan I gjøre mig ret en stor Tjeneste, Godtfolk, ved at tage mig med.“

„Dig?“ sagde Zaporogeren omtrent med samme Mine, hvormed en Hovmester svarer sin fireaarige Elev, der beder ham om at maatte komme op paa en stor, „virkelig“ Hest. „Hvad Fanden vil Du gjøre der? Nei, det lader sig aldeles ikke gjøre.“ Og med et betydningsfuldt Udtryk tilføiede han derpaa: „Vi

har nu saadan vores egne Anliggender at tale med Tsarinden om."

„Aah nei, tag mig med!" vedblev Smeden. „Faae Du dem til det!" hviskede han i det Samme ganske sagte til Djævelen, idet han med knyttet Næve gav et Slag paa sin Lomme, og neppe havde han faaet disse Ord sagt, førend ogsaa strax en anden af Zaporogerne udbrød: „Aah, lad os kun tage ham med, Brødre!"

„Nu vel da, saa lad os tage ham med!" svarede de Andre.

„Men saa maa Du i en Fart iføre Dig samme Dragt som vi!"

Smeden var ikke seen til at faae fat i en grøn Zjupân, og neppe havde han faaet den paa, førend Døren med eet aabnedes, og en guldgaloneret Tjener traadte ind og meldte, at det nu var paa Tiden at tage afsted. —

Hvad Smeden ikke var bleven forundret før, det blev han nu, da han rullede afsted i en uhyre Stadskareet, der hvilede paa Fjedre, de fireetages Huse paa begge Sider fore forbi ham, og selve Steenbroen, som det syntes ham, med en tordnende Larm, ilede bort under Hestenes Hover. —

„Jesus Christus, hvor her er lyst!" tænkte han

ved sig selv. „Hjemme hos os er der ikke engang saa klart ved høilys Dag!“

Kareterne holdt nu udenfor Slottet. Zaporogerne stode ud, traadte ind i den pragtfulde Forhal og gik derpaa op ad den glimrende oplyste Hovedtrappe. „Nei, sikken Trappe!“ hviskede Smeden ved sig selv. „Det er jo ordenlig en Samvittighedssag at træde paa den! Sikke Decorationer! Og saa siger Folk, at Eventyrene lyve! Her er da Syn for Sagn! Du min Gud og Fader, sikket Nækværk! Sikket Arbeide! Jernet alene maa jo have kostet over en Snees Rubler!“

Efterat være komne opad Trappen traadte Zaporogerne ind i den forreste Sal, og Smeden fulgte dem med største Forsigtighed, da han ved hvert Skridt, han tog, var angst for at glide ud paa Gulvet. Derpaa kom de igjennem tre andre Sale, og Smedens Forbauselse voxede bestandig. Da de gik igjennem den fjerde, traadte han, næsten uden selv at vide af det, hen foran et paa Væggen hængende Maleri. Det var Jomfru Marie med Jesusbarnet paa Armen. „Jøsses, til Maleri! Det kan man kalde Maleri det!“ tænkte Smeden. „Det er jo ordenlig, som om hun talte, som om hun var levende! Og saa Jesusbarnet! Han folder ordenlig sine smaae Hænder og be'er, den lille Snut! Og sikke Farver! Du gode Gud, sikke Farver! Der kan ikke engang være saameget Okker i som

for to Skilling; det er det rene Spanskgrønt og Lakfernis! Og hvor den blaae Farve straaler! Udmærket Arbeide! Det maa være grundet med Blyvand! — Men, ihvor fortræffelige disse Malerier end er", vedblev han, „saa er dog dette Messinghaandtag endnu fortræffeligere." Med disse Ord traadte han hen til Døren og gav sig til at befole Laasen. „Sikket Arbeide! Sikken Udførelse, saa reen! Det kan kun tydske Mestere have gjort, og det maa da ogsaa have været til tydske Priser ...." Vor Smed vilde rimeligviis endnu længe have hengivet sig til lignende Betragtninger, hvis ikke i det Samme en guldgaloneret Lakei havde stødt ham paa Armen og mindet ham om, at han ikke maatte blive tilbage efter de Andre. Efterat Zaporogerne vare komne igjennem to Sale til, standsede de og fik Ordre til at vente i den, hvor de nu vare og hvor der tillige befandt sig en Masse Generaler i guldbroderede Uniformer. Zaporogerne holdt sig sammen og bukkede til alle Sider. Et Øieblik efter traadte, ledsaget af en talrig Suite, en temmelig høi og svær Herre i Hetmansuniform og gule Støvler ind i Salen. Hans Haar sad i Uorden; han skelede lidt med det ene Øie; i Udtrykket i hans Ansigt laae der noget vist stolt og majestætisk, og enhver af hans Bevægelser røbede, at han var vant til at befale. Alle Generalerne, der i deres guldbroderede Uniformer spadserede frem og tilbage i

Salen, fik med eet travlt og gave med dybe Buk Agt paa hvert af hans Ord og paa hvert af hans Vink for strax at udføre det. Men Hetman'en lagde aldeles ikke Mærke til det. Han værdigede dem neppe engang et lille Nik med Hovedet og gik lige hen til Zaporogerne.

Vore Zaporogere bukkede sig lige til Jorden.

„Er I alle her!" spurgte han derpaa noget langtrukkent og talende igjennem Næsen.

„Alle, Fa'er!" svarede Zaporogerne med en gjentagen Reverens.

„Glem nu ikke at sige som jeg har lært Jer!"

„Nei, Fa'er, det skal vi ikke!"

„Er det Tsaren?" spurgte Smeden en af Zaporogerne.

„Du med din Tsar! Nei, det er saagar Potjomkin!" svarede denne.

I det tilstødende Værelse hørtes der nu Stemmer, og Smeden vidste neppe hvor han skulde gjøre af sine Øine, da han saae den Mængde af straalende Damer, der nu traadte ind i Salen i Atlaskeskjoler med lange Slæb, og den Masse af Hoffolk i guldbroderede Kaftân'er. Han blev som blændet af denne straalende Glands og kunde Intet skjelne mere. Med eet kastede alle Zaporogerne sig ned og udbrød som med een Røst: „Naade, Mo'er, Naade!" Skjønt Smeden

Intet kunde see, fulgte han dog strax Exemplet og kastede sig ligeledes plat ned paa Gulvet.

„Staae op! Staae op!“ lød det ovenover dem med en bydende og dog tillige behagelig Stemme.

Flere af Hoffolkene fik nu pludselig travlt og stødte til Zaporogerne.

„Nei, vi staae ikke op, Mo'er! Vi staae ikke op! Døe for Dig ville vi, men ikke staae op!“ raabte Zaporogerne.

Potjomkin bed sig i Læberne. Tilsidst gik han selv hen og hviskede bydende en af Zaporogerne Noget i Øret, hvorpaa de alle stode op.

Nu fik vor Smed ogsaa Mod til at reise Hovedet iveiret, hvorved han fik Øie paa en foran ham staaende Dame, der var lille af Vært, temmelig corpulent, med pudret Haar, blaae Øine og et majestætisk og dog smilende Udtryk, for hvis Magt Alt maatte bøie sig og som strax røbede Herskerinden.

„Serenissime har lovet mig at gjøre mig bekjendt med mit Folk, som jeg hidtil kun har seet saare lidet til,“ sagde Damen med de blaae Øine med et nysgjerrigt Blik paa Zaporogerne. „Nu, forpleier han Jer saa godt her?“ vedblev hun, idet hun traadte nærmere.

„Ja, vi takke allerunderdanigst, Mo'er! Proviantten, vi faaer, er god; men Bederne her er rigtignok

ikke noget imod dem, vi har hjemme i Zaporozje. Hvorfor besøger Du os ikke engang imellem?"

Potjomkin rynkede Panden, da han mærkede, at Zaporogerne aldeles ikke talte saaledes som han havde lært dem.

En af dem tog nu Mod til sig og traadte frem og sagde: „Med din naadigste Tilladelse, Mo'er! Hvorved har vort trofaste Folk paadraget sig din Vrede? Har vi maaskee rakt den hedenske Tatar Haanden? Eller har vi nogensinde sluttet os til Tyrken? Eller har vi nogensinde forraadt Dig enten i Tanke eller Gjerning? Hvorfra stammer da din Vrede? Først hørte vi, at Du vilde anlægge Fæstninger imod os, saa, at Du vilde forvandle os til Carabinerer, og nu hører vi igjen om nye Planer. Hvori har Zaporogerhæren forseet sig? Vel aldrig deri, at vi viste din Armee Veien over Perekop og hjalp dine Generaler med at betvinge Krimenserne? . . . ."

Potjomkin stod ganske taus og pudsede skjødesløst med en lille Børste Brillantringene, hvormed hans Fingre vare smykkede.

„Nu hvad vil I da?" spurgte Jekaterina hurtig.

Zaporogerne skottede betydningsfuldt til hverandre.

„Nu er det Tid! Tsarinden spørger jo, hvad vi

vil!" sagde Smeden ved sig selv, og idet han med eet atter kastede sig ned, udbrød han:

„Naade, Deres tsariske Majestæt, Naade! Med Tilladelse, uden Fortrydelse sagt, at spørge Deres tsariske Majestæt, hvem der har syet de Sko, De har paa Deres Fødder? Jeg skulde næsten troe, at der nutildags ikke i noget Kongerige i hele Verden findes en Skomager, der vilde kunne sye Magen til dem. Du min Gud og Fader, hvis min Kjæreste kunde gaae i saadant et Par Sko!"

Tsarinden smilede. Hoffolkene smilede ogsaa. Potjomkin rynkede Pande og smilede paa eengang. Zaporogerne begyndte at rykke Smeden i Ærmet i den Tro, at han var gaaet fra Forstanden.

„Staae op! Staae op!" sagde Tsarinden naadig. „Har Du endelig saa stor en Lyst til saadant et Par Sko, saa er det ialfald et Ønske, det ikke er saa vanskeligt at opfylde. Bring ham strax et Par af de kostbareste guldbroderede Sko! — See her!" vedblev hun, idet hun vinkede til en i nogen Afstand staaende Herre, med et fyldigt men temmelig blegt Ansigt, og hvis beskedne Kaftan med de uhyre Perlemorsknapper strax røbede, at han ikke hørte til Hoffolkenes Tal. „See, her har I et Sujet, der er Eders geniale Pen fuldkommen værdigt!"

„Deres keiserlige Majestæt er altfor naadig! Her-

ittil udfordredes idetmindste en Lafontaines Pen!" sva-
rede Herren med Perlemorsknapperne med et dybt
Buk.

„Da maa jeg sige Dem, at jeg er ganske indta-
gen i Deres „Brigadeer." De skriver fortræffelig!" —
„Men, sig mig engang," vedblev hun, idet hun paany
henvendte sig til Zaporogerne, „er det sandt, hvad Folk
siger, at der hjemme hos Jer i Sætsj er der Ingen der
gifter sig?"

„Nei, Mo'er! Du kjender nok selv Ordet: „Det
er ikke godt, at Manden er alene!" svarede den samme
Zaporoger, der nys havde samtalet med Smeden, og
denne blev ganske forundret over at høre, at den
samme Person, der saa godt kjendte de Fornemmes
Sprog, talte til Tsarinden i den allergroveste Bonde-
dialect. „Et snu Folkefærd!" tænkte han ved sig selv.
„Der maa rimeligviis stikke Noget under!"

„Vi er ikke Munke," vedblev Zaporogeren, „men
flyndige Mennesker, og vi gjør, som alle skikkelige Christne,
mok af at leve godt. Der er en stor Deel af os, der
er gifte; kun har vi ikke vores Koner hos os i Sætsj.
Mogle er gifte i Polen, Andre i Ukraina, Andre igjen
Tyrkiet."

Der kom nu en Lakai og bragte Smeden Skoene.
„Du min Gud og Fader, hvor de er kostbart forsirede!"
mudbrød han henrykt, idet han tog dem i Hænderne.

„Men langt nydeligere endnu maae da de smaae Fød-
der være, der kan komme i saadanne Sko!“

Keiserinden, der virkelig havde særdeles smukt dan-
nede og nydelige smaae Fødder, kunde ikke tilbageholde
et Smiil ved at høre denne Compliment af den simple
Smed, der i sin zaporogiske Dragt, sit solbrændte An-
sigt uagtet, gjerne selv kunde gjælde for en Skjønhed.

Henrykt over Keiserindens naadige Opmærksom-
hed, vilde vor Smed netop til at rette en heel Deel
Spørgsmaal til hende, om det var sandt, at Tsarerne
ikke nød Andet end Mjød og Flesk etc. etc.; men da
han i det Samme mærkede, at Zaporogerne trak ham
i Ærmet, besluttede han at tie stille, og da saa Keiserin-
den paany henvendte sig til Zaporogerne og udspurgte
dem om Livet i Sætsj og om Sæder og Skikke der,
passede han sit Snit og trak sig lidt tilbage, hvorpaa
han med eet bøiede Ansigtet ned til sin Lomme og
hviskede ganske sagte: „Bring mig nu bort herfra igjen
saa hurtig som muligt!“ Et Øieblik efter var han al-
lerede ude af Staden igjen. —

XIII.

„Han har drukket sig! Han har drukket sig! Gid jeg aldrig komme levende fra dette Sted om han ikke har drukket sig!“ sagde den svære Væverkone, der stod ude paa Gaden midt i en Klynge af Dikanjkas Kjællinger.

„Har jeg maaskee nogensinde faret med Løgn? Har jeg nogensinde fraskjaalet Nogen hans Ko? Har jeg nogensinde forhexet Nogen ved et ondt Øie, siden I ikke vil troe mig?“ raabte en anden med en violet Næse og i Kazakskvitka, idet hun fegtede med Hænderne. „Gid jeg saasandt aldrig meer maa faae engang saameget Vand jeg kan drikke, om ikke den gamle Perepertsjikha med sine egne Øine har seet, at Smeden har hængt sig!“

„Hængt sig? Smeden hængt sig?“ sagde Golova'en, der paa sin Vei fra Tsjubs til sit Hjem nu standsede et Øieblik og traadte nærmere til de Samtalende.

„Nei, sig heller: „Gid jeg aldrig maa faae saa-

meget Brændeviin jeg kan drikke, dit gamle Svinebæst!" svarede Væverkonen. „Det er kun Folk som Dig og dine Lige, der hænger sig! Han har drukket sig, har han, drukket sig derhenne i Vaagen! Det er Noget, jeg veed ligesaa godt som at Du kommer lige fra Brændeviinskneipen!"

„Din gemene Qvind! Hvem rakker Du ned paa?" raabte forbitret Kjællingen med den violette Næse. „Det var bedre Du holdt din Kjæft i, din Mær! Du bilder Dig maaskee ind, at jeg ikke veed, at Du har Besøg af Cantoren hver Aften?"

Væverkonen blev med eet saa ilter som en kalkunsk Hane.

„Hvem? Cantoren? Hvem besøger Cantoren? Du taler nok i Vildelse nu!"

„Cantoren?" raabte Cantorinden, der i sin Hareskindstulup med det mørkeblaae Nankins-Overtræk nu trængte sig nærmere til de tvende stridende Parter. „Jeg skal give Jer Cantor, skal jeg! Hvem taler her om Cantoren?"

„Der staaer hun, som han besøger!" sagde Kjællingen med den violette Næse, idet hun pegte paa Væverkonen.

„Saa det er Dig, din Tæve;" raabte Cantorinden, idet hun traadte lige hen til Væverkonen, „saa det er Dig, din Hex, der gjør ham fortumlet i Ho-

vedet og lokker ham til Dig ved det giftige Tøi, Du
indgiver ham?"

„Vig fra mig, Satan!" raabte Væverkonen, idet
hun traadte nogle Skridt tilbage.

„Føi! Din forbandede Hex! Føi! Føi!" Og med
disse Ord spyttede Cantorinden Væverkonen lige i An-
sigtet.

Væverkonen vilde nu gjengjælde hende med samme
Mønt, men istedenfor at træffe hende kom hun til at
spytte i Ansigtet paa — Golova'en, der, for bedre at
kunne høre hvad der blev sagt, havde trængt sig frem
lige til de kjæmpende Parter. „Ah, Din uforskammede
Kjælling!" raabte Golova'en, idet han tørrede Ansig-
tet af med sit Ærme og hævede sin Knut. Denne
hans Bevægelse havde den Virkning, at Pokker tog
ved alle Kjællingerne, der nu under idelige Skjeldsord
spredtes ad til alle Sider. „Nei, sikken Uforskammet-
hed!" gjentog Golova'en, der stadig stod og tørrede sig
i Ansigtet. — „Saa Smeden har druknet sig! Du
gode Gud, det Geni han havde for Maling! Og saa
— de fortræffelige Knive, Leer og Plouge han forstod
at smedde! Og saa — de Kræfter den Karl havde!
— Ja," vedblev han grublende, „af den Slags Folk
har vi just ikke mange her i Byen. Mærkede jeg det
ikke nok mens jeg sad i den forbandede Sæk, at den
Stakkel havde taget Skade paa Forstanden! Den ar-

me Smed! Saa, nu har han faaet Ende paa det! Og jeg, der juſt i diſſe Dage ſkulde have havt min Skimmelhoppe ſkoet hos ham!"... Og anſtillende mange andre ſlige chriſtelige Betragtninger, vandrede nu Golova'en tilbage til ſin Hytte.

Oksana blev ikke lidt urolig, da diſſe Rygter kom hende for Øre. Vel fæſtede hun ikke ſynderlig Lid til Perepertſjikas Dine og Kjællingernes Snak, og vel vidſte hun, at Smeden var altfor gudsfrygtigt et Menneſke til at han ſkulde kunne beſlutte ſig til at ſtyrte ſin Sjæl i Fordærvelſe; og dog — hvis han nu muligt havde begivet ſig bort med det faſte Forſæt aldrig mere at vende tilbage? Og hvor vilde et Menneſke ſom han ikke blive modtaget med Kys i Haand? Og ſaa — holdt han jo dog ſaa meget af hende! Og ſaa — fandt han ſig jo dog i alle hendes Luner langt taalmodigere end alle de Andre! Hele Natten igjennem kaſtede vor Skjønne ſig ſnart til den ene ſnart til den anden Side paa ſit Leie og var ikke iſtand til at faae Søvn i Øiet blot et Øieblik. Snart laa hun i en fortryllende Nøgenhed, ſom dog Nattens Mørke ſkjulte endogſaa for hende ſelv, og ſkjendte lydelig paa ſig ſelv; ſnart igjen blev hun atter ſtille, beſluttede ſlet ikke at tænke mere derpaa, og — tænkte dog ikke paa Andet end paa det alene; ſaa blusſede hendes Kinder

oop, og da Morgenen endelig kom, var hun forelsket i
Smeden til op over Ørene.

Tsjub ytrede hverken nogen Glæde eller Beklagelse over Smedens Skjebne. Hans Tanker dreiede sig kun om Eet: det var ham ikke muligt at glemme Solokhas Troløshed, og selv isøvne laae han og skjeldte ud paa hende.

Endelig kom da Morgenen. Allerede ved Daggry var Kirken propfuld af Folk. De gamle Koner med deres hvide Slør og i deres hvide Klædesskjorta'er stode andægtig og korsede sig ved selve Indgangen til Kirken. Foran dem stode de fornemmere Matroner i deres grønne og gule Kofta'er, nogle endogsaa i lyseblaae, guldbroderede Kuntusj'er. De unge Piger søgte, med hele Baandboutiker paa Hovedet og med Halsen behængt med Halsbaand, Kors og Ducater, at trænge sig nærmere og nærmere til Ikonostas'en *). Allerforrest stode imidlertid Honoratiores og de simple Bønder imellem hverandre med deres Knevelsbarter og Haarpidske og tykke Halse og kun maadelig barberede Hager, for største Delen iførte Kobenjak'er, under hvilke skjaaes hvide, undertiden ogsaa blaae Svitka'er. Paa

*) Saaledes benævnes i den græske Kirke den lave Skillevæg, der adskiller Alteret fra den øvrige Deel af Kirken, og paa hvilken Helgenbillederne anbringes.

ethvert af alle disse Ansigter kunde man tydelig læse, at det var Festdag. Golova'en stod hele Tiden og slikkede sig om Munden, rimeligviis ved Tanken om, hvorledes han skulde gjøre sig tilgode med sin Pølse; de unge Piger tænkte blot paa, hvor deiligt det vilde blive at faae sig en Slædetour paa Isen med Knøsene; de gamle Koner vare de Eneste, der andægtig fremstammede deres Bønner. Da Sverbyguz faldt paa Knæ, gjorde det saadan en Spectakel, at man kunde høre det hele Kirken over. Kun Oksana alene stod der som om hun slet ikke vidste Noget af sig selv; man kunde ikke see om hun bad eller ei. Hendes Hjerte bestormedes af saa mange forskjellige Følelser, den ene smertelige og sørgeligere end den anden, at hendes Ansigt kun udtrykte en ganske ubestemt Forstyrrelse og Nedslagenhed. Taarer sitrede bestandig i hendes Øine. De unge Piger vare ikke istand til at fatte Grunden hertil og tænkte mindst paa, at det var Smeden, der var Skyld i det Hele. Det var imidlertid dog ikke Oksana alene, der beskjeftigede sig med Smeden. Saagodtsom den hele Menighed havde en Følelse som om Festdagen — ingen rigtig Festdag var, som om der var Noget, der manglede den. Hvad der gjorde det endnu værre, var at Cantoren efter sin Reise i Sækken var bleven ganske hæs og peb med neppe hørlig Stemme, og skjønt nu rigtignok den omtalte fremmede

Sanger sang en fortræffelig Bas, følte dog enhver, at det dog vilde have været noget ganske andet, hvis Smeden havde været tilstede, da han altid, saasnart de begyndte at istemme „Fadervor" eller „Du, som Cheruber", pleiede at gaae op til Choret og derfra føre Sangen an i samme Tonart som Skik og Brug var i Poltàva. Fromessen var allerede forbi; Høimessen var forbi ... og der var endnu ingen Smed kommen. Hvor i al Verden kunde dog Smeden være bleven af?

XIV.

Djævelen foer næsten endnu hurtigere afsted med Smeden paa Tilbageveien end paa Henveien. Det varede kun et Øieblik før Vakula igjen stod udenfor sin Hytte. I det Samme gol Hanen. „Hvorhen?" raabte Smeden, idet han ved Halen greb Djævelen, der vilde til at liste sig bort. „Bi lidt! Bi lidt, Kammerad! Vi er ikke qvit endnu! Jeg har endnu ikke takket Dig!" Med disse Ord greb han en Vaand, hvormed han gav ham tre Slag, og den arme Djævel skulkede derpaa bort saa slukøret som Bonden, hvis Rygstykker Assessoren nylig har bearbeidet. Og han var da saaledes, istedenfor at narre, bedrage og lokke Andre, selv engang bleven narret. — Vakula gik derpaa ind i Forstuen, hvor han kastede sig paa en Bunke Hø og strax faldt i Søvn. Da han vaagnede igjen, var det allerede Middag, og han blev ordenlig ganske forskrækket over at see, at Solen stod saa høit paa Himlen. „Jeg har altsaa baade sovet Fromessen og Høimessen over!" udbrød han nedslaaet og blev næsten ganske

fortvivlet ved Tanken om, at Gud selv som en Straf for hans syndige Forsæt at styrte sin Sjæl i Fordærvelse havde paasendt ham denne Søvn, der havde forhindret ham i at komme i Kirke paa selve saa høi en Helligdag. Han trøstede sig imidlertid med, at han næste Søndag vilde skrifte Alt for Popen, og at han hele Aaret igjennem vilde gjøre halvtredsindstyve Knæfald hver Dag. Derpaa kastede han et Blik ind i Stuen: der var slet Ingen. Solokha var altsaa endnu ikke vendt tilbage. Han tog nu forsigtig Skoene frem af sin Brystlomme og hensank paany i Forundring over det kostbare Arbeide og den synderne Nats vidunderlige Begivenheder. Efterat han derpaa havde vasket sig, omklædt sig i sine bedste Klæder og havde taget den Zjupán, som han havde faaet af Zaporogerne, ovenover, fremtog han af sin Dragkiste en ganske ny Faareskindshat med blaa Pul, som han ikke havde havt paa sit Hoved een eneste Gang siden han kjøbte den under sit Ophold i Poltâva, og foruden den et i de meest forskjelligartede Farver straalende Bælte, viklede begge disse Ting tilligemed en Nagajka ind i et Tørklæde og begav sig paa Veien hen til Tsjubs.

Tsjub gjorde store Øine, da han saae Smeden træde ind ad Døren og vidste ikke ret, hvorover han meest skulde undre sig, enten over, at Smeden var opstaaet igjen, eller over, at han vovede at komme til ham,

eller over, at han havde klædt sig paa saa lapset en Maade. Men hans Forundring steg endnu mere, da Vakula løste sit Tørklæde op, lagde Hatten og Bæltet, som man endnu aldrig der i Byen havde seet Mage til, foran ham og derpaa selv kastede sig for hans Fødder og fremstammede i en bønlig Tone: „Tilgivelse, Fader! Vær nu ikke vred paa mig længer! Her har Du en Nagajka! Bank mig kun med den saameget som Du lyster! Her er jeg! Jeg fortryder Alt! Bank mig! Men vær ikke længer vred paa mig! Der var jo dog en Tid, da Du sluttede Venskab og Broderskab med min salig Fader!"

Det var ikke uden en vis hemmelig Tilfredsstillelse, at Tsjub saae Smeden ligge for sine Fødder, denne samme Smed, der ikke veg saameget som en Fingersbred for Nogen i hele Byen og som kunde bøie Femkopækstykker og Hestesko sammen som om det var Pandekager. Han tog imidlertid Nagajka'en, gav ham tre Slag over Ryggen med den og sagde derpaa: „Nu! Det faaer at være nok! Staae saa op igjen! Tag altid efter, hvad de Ældre siger Dig! Og lad saa Alt imellem os være glemt! Men sig mig nu engang, hvad dit Ærinde igrunden er!"

„At bede Dig om Oksana, Fa'er! Giv mig hende!"

Tsjub betænkte sig noget, betragtede Hatten og

Bæltet, der begge vare fortræffelige, gjenkaldte i sin Erindring Solokhas Troløshed og sagde derpaa i en aldeles bestemt Tone: „Godt! Saa send mig dine Svat'er!“

„Oh!“ udbrød i det Samme Oksana, der var traadt ind ad Døren og havde faaet Øie paa Smeden, som hun nu forbauset og glædedrukken stod og stirrede paa.

„Kom her, skal Du see, hvilke nydelige Sko jeg bringer Dig!“ sagde Vakula. „De selvsamme, som Tsarinden gaaer med!“

„Nei, nei! Jeg bryder mig ingen Sko om!“ udbrød hun, idet hun slog med Hænderne og vedblev at stirre paa ham. „Jeg bryder mig ingen Sko om! Jeg kan godt være dem foruden ...“ Videre kom hun ikke, men blev med eet ganske rød i Ansigtet.

Smeden traadte nu nærmere og greb hendes Haand. Vor Skjønne slog Øinene ned. Aldrig havde hun nogensinde været saa smuk som i dette Øieblik. Den henrykte Smed trykkede et sagte Kys paa hendes Læber, hvorved hendes Kinder blussede endnu mere op, Noget, der gjorde hende endnu smukkere.

XV.

Da salig Arkhijerej'en engang kom igjennem Dikanjka, tiltalte Byens Beliggenhed ham, og idet han kjørte igjennem Gaden, holdt han udenfor en ganske ny Hytte. „Hvem tilhører den Hytte her, der er saa smukt malet?" spurgte han en kjøn ung Kone, der stod udenfor Døren med et spædt Barn paa Armen?" — „Smeden Vakula!" svarede Oksana — thi hende var det — idet hun neiede for ham. „Fortræffeligt! Fortræffeligt Arbeide!" sagde derpaa hans Høiærværdighed efter nøiere at have beseet Døren og Vinduerne. Alle Vinduesrammerne vare nemlig malede røde, og Døren var heelt bemalet med Kazak'er tilhest med deres Piber i Munden. Men i endnu mere rosende Udtryk udtalte Hs. Høiærværdighed sig om Vakula, da han fik at høre, at han havde underkastet sig den kirkelige Bod og gratis malet hele den venstre Side af Choret grønt med røde Blomster. Dog, dette var ikke engang Alt: i Sidemuren lige ved Indgangen til Kirken havde Vakula malet Djævelen i Helvede og det saa hæslig,

at Alle spyttede naar de gik forbi, og at Mødrene, naar Glutten paa deres Arm stak i at græde, bar den hen til Billedet og sagde: „Der kan Du see ham! Der er han malet!“ hvorpaa Barnet strax taug stille og med et ængstligt Blik paa Maleriet trykkede sig tæt op til Moderens Bryst.

Joân Feodorovitsj Sjponjka

og

hans Tante.

Juan Teodoroff

Sipontia

o

Luis Emile.

Med denne Historie arriverede der en Historie. Den
dblev os nemlig fortalt af Stepan Ivânovitsj Kurotsjka
ifra Gadeatsj. Først maa jeg imidlertid bemærke, at
mmin Hukommelse er ubeskrivelig slet: enten man siger
mmig Noget eller ei, kommer ganske ud paa eet. Det er
omtrent det Samme som at øse Vand i en Si. Da
eg nu godt selv vidste, at det stod sig saaledes med
mmig, anmodede jeg ham udtrykkelig om at nedskrive den
il mig, og han der — Gud give ham Helsen og
Sundhed! — altid har viist sig fra en særdeles honet
Side imod mig, var strax villig og gjorde det. Heftet
jjemte jeg i det lille Bord, som De jo godt kjender;
et staaer i Krogen tilhøire naar man træder ind ad
Døren ... Dog — jeg glemmer reent, at De jo slet
ikke har besøgt mig. Min Gamle, som jeg nu allerede
har levet sammen med i tredive Aar, har — og hvor-
for skulde jeg vel lægge Skjul paa det? — aldrig
vært at læse. Nu kommer jeg tilfældigviis engang til
at see, at hun er ved at bage Kager paa noget Pa-
pir. Og De kan troe, mine kjære Læsere, at hun er

en sand Mester i at bage Kager; bedre faaer De dem ingensteds i hele Verden. Jeg saae nu nøiere efter, og hvad seer jeg: Skrifttræk. Det anede mig strax, hvorledes det var fat: jeg løber strax til Bordet — ikke engang Halvdelen af Heftet var tilbage. Alt det øvrige havde hun ganske rigtig revet istykker til Kagerne. Herved var nu slet Intet at gjøre. Ulykken var jo nu engang skeet. — Ifjor kom jeg just tilfældigviis igjennem Gadeatsj, og endnu inden jeg naaede Byen, slog jeg en Knude paa mit Tørklæde, for saaledes at være sikker paa ikke at glemme at bede Stepan Ivânovitsj om en ny Afskrift. Og ikke nok dermed: jeg tog af mig selv det høitidelige Løfte, at det første jeg nøs derinde i Byen, skulde jeg huske paa det. Alt forgiæves! Jeg kjørte igjennem Byen, jeg nøs, jeg snød min Næse i mit Tørklæde og — glemte det Hele aldeles, og det var først efterat jeg var kommen et godt Stykke paa den anden Side af den, at jeg huskede paa det. Her var altsaa intet Andet for end at lade Historien aftrykke ufuldendt. Hvis nu forøvrigt En eller Anden skulde være særdeles opsat paa at faae Resten af den at vide, saa behøver han jo blot at tage til Gadeatsj og henvende sig desangaaende til Stepan Ivânovitsj, der — det er jeg fuldkommen overbeviist om — med største Forekommenhed vil fortælle den igjen, lige fra Begyndelsen til Enden, om saa var. Han boer lige

ved Steenkirken. Man kommer først til en lille Gyde, og naar man dreier ind i den, er det den anden eller tredie Port. Eller hvad der er maaskee endnu sikrere: naar man i Gaarden faaer Die paa en lang Stang med en Vagtel paa Enden eller en før Kone (ikke hans, da han, hvad det muligt ikke vil være afveien for at bemærke, lever som Ungkarl) i grøn Spenser kommer En imøde, saa kan man være temmelig vis paa, at det er hans Gaard. Forøvrigt vil De ogsaa kunne træffe ham paa Bazar'en, hvor han ialmindelighed indfinder sig hver Formiddag før Klokken ti for at gjøre Indkjøb af Fisk og Grønt til sit Bord og faae sig en Passiar med Fader Antip eller med Jøde-Kræmmeren. De vil strax kunne kjende ham, da han er den Eneste, der gaaer i couleurte Lærreds-Beenklæder og gul Nankins-Frakke. — Endnu Et: naar han gaaer, svinger han altid gevaltig med Armene, hvorfor ogsaa salig Assessoren der i Byen, Denis Petrovitsj, saasnart han i Afstand fik Die paa ham, strax udbrød: „See der! See der! Der kommer Veirmøllen!"

Ivân Feodorovitsj Sjponjka
og
hans Tante.

I.

Ivân Feodorovitsj Sjponjka.

Det kan vel nu allerede være en fire Aar siden Ivân Feodorovitsj Sjponjka fik sin Afsked og tog ud paa sin Gaard Vytrebenjki, hvor han endnu lever. Da han endnu simpelthen hed Vanjnsja, gik han i Districtsskolen i Gadeatsj og var, hvad det ikke vil være afveien at bemærke, en særdeles velartet og flittig Dreng. Læreren i russisk Grammatik, Nikifor Timofejevitsj Djæjepritsjastie, sagde ofte, at hvis alle hans Drenge vare saa flittige som Sjponjka, behøvede han aldrig naar han gik paa Skolen, at tage sin Lineal med, hvormed han nu, som han selv tilstod, tit og ofte maatte bearbeide de Dovnes og Uroliges Hænder i den

Grad, at han ordenlig kunde blive ganske træt af det. Hans Skrive- og Stileboger vare altid propre og limierede, og der var ikke saameget som en Plet at opdage paa dem. Han sad altid rolig med Hænderne ved sig selv og Øinene fæstede paa Læreren, og man skulde aldrig see ham fæste Papiirsstykker paa den foran ham siddende Kammerad eller skjære i Bordet eller inden Lærerens Komme lege Tæsnaja Baba *). Hver Gang en af Drengene havde Brug for en Pennekniv, henvendte han sig strax til Iván Feodorovitsj, eller, som han dengang ligefrem kaldtes, Vanjusja, som da ogsaa øiebliklig tog den frem af et lidet, ved et Knaphul i hans graae Frakke hængende, Læderetui og lolot bad om ikke at skrabe Pennen med Eggen, da Bagsiden netop var bestemt dertil. Denne hans exemplariske Opførsel og velvillige Charakteer havde gjort, at endogsaa Læreren i Latin, hvis blotte Høsten ude i Gangen inden hans Bais-Chenille og koparrede Ansigt endnu havde viist sig i Døren, satte hele Classen i Skræk, naar bleven opmærksom paa ham. Denne frygtede Lærer, der altid havde to Riis liggende paa Cathedret

*) Denne Leg bestaaer, saavidt mig bekjendt, deri, at Drengene i saa stort et Antal som muligt sætte sig paa en af Bænkene og derpaa trykke løs paa hverandre af alle Kræfter saalænge til Halvdelen er trykket ud af Bænken.

foran sig, og for hvem Halvdelen af Drengene altid laae paa Knæ, havde sat Ivân Feodorovitsj til at være „Auditor," og det uden Hensyn til, at der dog i Classen fandtes flere Andre af langt bedre Evner. Og vi maae ved denne Leilighed ikke lade en Begivenhed uomtalt, der havde Indflydelse paa hele hans senere Liv. En af de ham betroede Drenge havde, for at bevæge „Auditoren" til i hans Charakteerbog at skrive „scit" engang da han ikke kunde saameget som et Ord af sin Lectie, medbragt i Classen en i et Papiir indsvøbt, i Sylteтøi svømmende, Pandekage. Skjønt nu Ivân Feodorovitsj ellers altid var streng retfærdig, var det ham dog denne Gang, da han uheldigviis ovenikjøbet var sulten, ikke muligt at modstaae Fristelsen: han tog imod Pandekagen, lagde Bogen foran sig og gav sig til at spise, en Beskjeftigelse, hvori han i den Grad fordybede sig, at han ikke engang bemærkede, at der med eet blev en Gravens Taushed i Classen, og til sin Skræk og Forfærdelse vaagnede han først derved, at en frygtelig Haand, der kom frem af en Bais-Chenille, tog ham ved Øret og trak ham ud paa Gulvet. „Hid med Pandekagen! Hid med den, siger jeg Dig, din Canaille!" brølte den frygtede Lærer, tog derpaa Pandekagen og kastede den ud af Vinduet, idet han paa det strengeste forbød Drengene, der legede ude i Gaarden, at tage den op igjen. Der-

paa gav han med Linealen Iván Feodorovitsj nogle dygtige Slag over Hænderne, og hvorfor ikke? Det var jo dog Hænderne, der vare de Skyldige; det var jo dem, der havde taget den, og ingen anden Legemsdeel. Fra dette Øieblik af tiltog den ham desuden medfødte Ængstlighed mere og mere. Muligt endogsaa, at denne samme Begivenhed var Skyld i, at han aldrig følte nogen Lyst til at indtræde i Statstjenesten, da han nu af Erfaring havde lært, at Bedragerier idetmindste ikke altid lade sig stikke under Stol. Han var endnu ikke fuldt femten Aar, da han rykkede op i en anden Classe, hvor han foruden i den lille Catechismus ogsaa fik Underviisning i de fire Species, Geometri, Pligtlære og Brøk; men da han saae, at jo længere han kom frem i Skoven, desto flere Træer var der, og desuden fik Efterretning om, at hans Fader var afgaaet ved Døden, blev han kun to Aar til i Skolen, hvorpaa han, med sin Moders Samtykke, indtraadte i det p...ske Infanteriregiment. Dette Regiment var nu langtfra af den simple Sort som saamange andre Infanteriregimenter: uagtet det for det meste laae indqvarteret omkring paa Landet, var det dog paa en saadan Fod, at det ikke engang stod synderlig tilbage selv for de fleste Cavalleriregimenter. Den største Deel af Officererne drak ikke Andet end den bedste Aquavit og vare ligesaa drevne i at trække Jøderne ved

deres lange Haar som nogen Husarofficeer; ja enkelte iblandt dem dandsede endogsaa Mazurka, en Omstændighed, som Obersten aldrig lod nogen Leilighed gaae forbi til at omtale hvergang Talen kom paa Regimentet. „Ja," sagde han da sædvanligviis, idet han efter hvert Ord trommede med Fingrene paa sin tykke Mave, „ja, jeg har endogsaa Officerer, der dandse Mazurka, og det ikke endda saa faa, slet ikke saa faa." For end yderligere at give Læserne et Begreb om den høie Grad af Dannelse, hvortil det p...ske Infanteriregiments Officerer havde bragt det, vil jeg blot endnu tilføie, at et Par af dem vare saa lidenskabelige Hazardspillere, at de bortspillede baade deres Uniform, Hue, Kappe, Porte-épée, ja selv deres Undertøi, Noget, man ikke engang, idetmindste ikke overalt, vil kunne træffe paa ved Cavalleriregimenterne. Omgangen med slige Kammerader formindskede imidlertid aldeles ikke Iván Feodorovitsj's Ængstlighed og Tilbageholdenhed, og da han nu hverken drak Aquavit, for hvilket han foretrak en simpel Snaps til Middag og Aften, eller dandsede Mazurka eller spillede Bank, var han naturligviis saagodtsom altid overladt til sig selv. Mens de Andre saagodtsom uophørlig vare paa Farten omkring hos Proprietairerne i Egnen, sad han og kukelurede hjemme i sit Qvarteer og sysselsatte sig med de for en from og god Sjæl passende Beskjeftigelser:

snart blankede han sine Knapper, snart læste han i en eller anden Drømmebog, snart opstillede han Musefæl- der omkring i Krogene i sit Værelse, og snart slængte han sin Uniform fra sig og kastede sig paa sin Seng. Men derfor var der heller ikke i hele Regimentet en eneste Officeer, der kunde maale sig med ham i Punct- lighed, og han commanderede sin Afdeling saa exempla- risk, at Compagnichefen altid fremstillede ham som et Mønster. Det varede derfor heller ikke ret længe, i det Hele kun 11 Aar, til han fra Fændrik avancerede til Secondlieutenant. Han havde imidlertid faaet Ef- terretning om, at hans Moder var død, og at hans Tante, hendes kjødelige Søster, som han kun kjendte derfra, at hun baade i hans Barndom og senere, da han var i Gadeatsj, undertiden havde sendt ham tørrede Pærer og fortræffelige Kryderkager, som hun selv havde lavet (Med hans Moder havde hun altid levet paa en noget spændt Fod, og det var navnlig Grunden til, at Ivân Feodorovitsj senere ikke havde seet hende) at denne hans Tante, siger jeg, af Velvillie for ham havde overtaget hans lille Eiendoms Bestyrelse, hvorom hun i sin Tid skriftlig underrettede ham. Da han nærede den fuldkomneste Tillid til sin Tantes Dygtig- hed, vedblev han imidlertid, som hidtil, at staae i Tje- neften. En Anden vilde maaskee i hans Sted være bleven stolt efterat være naaet saa høit op; men Stolt-

hed var Noget, der var ganske fremmed for hans Charakteer, og Iván Feodorovitsj var som Secondlieutenant ganske den Samme som han havde været som Fændrik. Fire Aar vare forløbne efter denne for ham saa vigtige Begivenhed, og han stod just ifærd med at følge sit Regiment fra Storrusland til Gouvernementet Mohilef, hvor det for Fremtiden skulde cantonere, da han modtog et Brev af følgende Indhold:

„Kjære Søsterson,

Iván Feodorovitsj!

„Jeg oversender Dig herved sem Par strikkede Strømpesødder og fire Stykker fine Lærredsskjorter, og jeg har derhos et Par Ord at tale med Dig om dine Affairer. Da Du nu allerede har opnaaet en ikke ubetydelig Tsjin (Rang) og dertil er i den Alder, at det er paa Tiden, at Du ogsaa begynder at beskjeftige Dig med Landhusholdningen, seer jeg ingen Grund til, at Du længere bliver i Tjenesten. Jeg er jo nu allerede tilaars og kan ikke længer have saa nøie et Opsyn med Alt som jeg ønskede, og hertil kommer endnu adskilligt Andet, som jeg mundlig maa tale med Dig om. Kom derfor, Vanjusja, saasnart Du kan! I Forventning om ret snart at have den Glæde at see Dig forbliver jeg din Dig høitelskende Tante

Vasilissa Tsuptsjefjska.

„P. S. Vi har i denne Tid i vor Kjøkkenhave en ganske forunderlig Hvidroe, der langt mere ligner en Kartofel end en Hvidroe."

En Ugestid efter besvarede Iván Feodorovitsj denne Skrivelse som følger:

„Høistærede Frøken Tante,

Vasilissa Kasjparovna!

Jeg takker forbindligst for det Tilsendte. Navnlig vare mine Strømpesødder meget gamle, saa at min Tjener havde maattet stoppe dem fire Gange, hvorved de vare blevne temmelig smaae til mig. Med Hensyn til Deres Ytring om, at jeg bør forlade Tjenesten, saa er jeg deri ganske enig med Dem og har allerede for et Par Dage siden indgivet min Ansøgning om Afsked. Saasnart jeg faaer den, tager jeg strax herfra. Hvad Deres tidligere Commission om sibirisk Sædehvede angaaer, saa har det været mig reent umuligt at udføre den, da der i hele Gouvernementet intet har været til at opdrive. Den sædvanlige Svineføde her er Mask.

Jeg forbliver med Høiagtelse, høistærede Frøken Tante, Deres ærbødigste Søsterson

Iván Sjponjka.

Ikke ret længe efter erholdt Iván Feodorovitsj sin Afsked med Premierlieutenants Charakteer, og endnu samme Dag leiede han for fyrgetyve Rubler en Jøde fra Mohilef til Gadeatsj og besteg sin Kibitka netop paa den Tid, da Træerne begyndte at iklæde sig de første spæde og sparsomme Blade, Jorden at bedækkes med friske, grønnende Urter og Foraarets Duft at aande over Engene. —

II.

Reisen.

Paa Reisen forefaldt der just ikke noget særdeles mærkeligt. De brugte over fjorten Dage til den. Nok muligt, at Iván Feodorovitsj vilde kunne være kommen noget hurtigere afsted; men den gudfrygtige Jøde bedede om Sabbathen, som han tilbragte i Bøn fra Morgen til Aften. Iván Feodorovitsj hørte forresten, som jeg allerede tidligere har havt Leilighed til at bemærke, til dem, der aldrig kjede sig. Han benyttede Tiden deels til at aabne sin Reisekuffert, tage sit Linned frem og see det nøie efter, om det var godt vasket, godt sammenlagt og deslige, deels til forsigtig at plukke Dunene af sin nye, nu ikke længer med Epauletstropper forsynede, Uniform, og pakkede dernæst paa bedste Maade det Hele ned igjen. Af Bøger var han, i det Hele taget, just ingen stor Elsker, og kikkede han endogsaa engang imellem i en Drømmebog, saa var det nærmest kun fordi det morede ham at træffe paa Noget, der var ham bekjendt, og som han allerede tidli-

gere havde læst, omtrent som Kjøbstadborgeren, der daglig besøger Clubben ikke fordi han venter at faae noget synderlig nyt at høre der, men blot for der at træffe sine gamle Bekjendte, med hvem han i uminde-lige Tider har været vant til at faae sig en Passiar der, eller som Embedsmanden, der med inderlig Til-fredshed flere Gange om Dagen kikker i Statscalende-ren, ikke for at studere Diplomatiken, men ene og alene fordi det er ham en sand Fryd at see sit dyrebare Navn paa Prent. „Ah! Ivân Gavrilovjtsj! Ivân Gavrilovitsj! Hvem kan det være?" gjentager han saa sagte for sig selv. „Jh! Det er jo mig selv! Hm! ...." Og næste Gang læser han det ganske med de samme Udraab, og saaledes fremdeles.

Efter fjorten Dages Reise ankom Ivân Feodo-rovitsj til en lille Landsby omtrent en hundrede Ver-ster fra Gadeatsj. Det var netop en Fredag. Solen var allerede forlængesiden gaaet ned, da han i sin Ki-bitka kjørte ind i Stationsgaarden, der ikke var et Haar bedre end alle andre Stationsgaarde, hvor man sædvanligviis altid med største Forekommenhed forsyner den Reisende med fuldtop af Hø og Havre, retsom om han var en Posthest, hvorimod han, hvis han har Lyst til at faae sig Noget at spise, saaledes som skikkelige Folk ialmindelighed spise, fordetmeste vil blive nødt til at gjemme sin Appetit til en anden Leilighed. Dette var

nu imidlertid Noget, som Iván Feodorovitsj vidste udenad paa sine Fingre, og derfor havde han allerede iforveien forsynet sig med en hel Deel Kringler og en Pølse, hvortil han nu blot forlangte en Snaps, Noget, der aldrig er Mangel paa i noget Stationshuus, og gav sig ifærd med sit Aftensmaaltid, idet han tog Plads paa en Bænk ved et i Leergulvet faststaaende Egebord. Imens han sad der og spiste, hørte han med eet Lyden af en Britsjka. Porten knirkede; men det varede endnu en Stund inden Britsjka'en kjørte ind i Gaarden. En Basstemme hørtes derpaa at skjelde ud paa den gamle Kone, der havde Beværtningen. „Nu vel da, saa gaaer jeg indenfor," hørte han ham sige; „men hvis jeg bliver bidt blot saamegetsom af en eneste Væggeluus derinde i dit Hummer, saa kald mig Mads, om jeg ikke skal mørbanke Dig, din gamle Hex! Og for Hvet gi'er jeg ikke en Skilling!" Et Øieblik efter gik Døren op, og en tyk Mand i en grøn Frakke traadte eller, rettere sagt, slæbte sig ind i Stuen. Hans Hoved sad ganske ubevægelig paa hans korte Hals, der, paa Grund af en svær toetages Hage, saae endnu tykkere ud end den var. Det var ved første Øiekast tydelig nok at see, at han hørte til den Slags Folk, der aldrig have behøvet at bryde deres Hoved med Smaating, men, som man siger, have dandset paa Roser hele Livet igjennem.

„Vel bekomme, Høistærede!“ sagde han, da han fik Die paa Iván Feodorovitsj.

Iván Feodorovitsj svarede med et Buk, men sagde Intet.

„Med hvem har jeg den Ære at tale, om jeg tør være saa fri?“ vedblev den tykke Gjæst.

Ved dette Spørgsmaal reiste Iván Feodorovitsj sig uvilkaarlig op og gjorde Honneurs som han var saa vant til hver Gang Obersten havde spurgt ham om Noget. „Iván Feodorovitsj Sjponjka, afskediget Lieutenant“, svarede han derpaa.

„Og tør jeg være saa ubeskeden at spørge, hvor De agter Dem hen, Høistærede?“

„Til min Gaard Vytrebenjki!“

„Vytrebenjki! Vytrebenjki!“ udbrød vor Spørger. „Saa tillad mig, Høistærede!... Velkommen! Velkommen!“ Og med disse Ord vraltede han, idet han bestandig fegtede med Armene, retsom om der enten var Nogen, der vilde spærre ham Veien eller som om han var beskjæftiget med at trænge sig igjennem en tæt Folkehob, hen imod ham, og da han havde naaet ham, omfavnede han ham paa det hjerteligste og kysfede ham først paa venstre og dernæst paa venstre Kind og saa atter igjen paa høire, noget som Iván Feodorovitsj igrunden slet ikke fandt saa ubehageligt, da den Ubekjendtes Kinder vare saa bløde som Edderdunshynder. „Saa tillad

mig, Høistærede, saa maae vi strax gjøre Bekjendtskab med hinanden!" vedblev Tyksakken. „Jeg er Proprietair i samme District og ovenikjøbet Deres Nabo. Min Gaard ligger i Byen Khortysitsje, ikke mere end en fire, fem Verster fra Deres, og mit Navn er Grigorij Grigorjevitsj Stortsjenko. Og hvis De nu ikke med det allerførste besøger mig i Khortysitsje, saa skal De faae med mig at bestille. For Øieblikket har jeg netop Hastværk .... Hvad er det?" sagde han derpaa ganske kort til sin Jokey, en Knøs i en Kazaksvitka med Lapper paa Albuerne, og som just med en enfoldig Mine var ifærd med at opstable paa Bordet nogle Pakker og Æsker. „Hvad er det? Hvad er det?" Og hans Stemme blev efterhaanden barskere og barskere. „Hvem har sagt, at Du skulde sætte det herind, Fa'erlil? Hvem har sagt, at Du skulde sætte det herind, din Kjøter? Sagde jeg Dig ikke, at det første Du skulde gjøre var at opvarme Kyllingen, hæ Mosjø? — Afsted! Pak Dig!" tilføiede han, idet han stampede med Foden. „Hei! Stop, din Æsel! Hvor har Du gjort af Flaskefoderet? — Ivân Feodorovitsj!" vedblev han derpaa, idet han skjenkede et Glas Liqueur, „vær saa artig!"

„Tu .. Tusind Tak! De ... De maa have mig undskyldt! Jeg har allerede ..." stammede Ivân Feodorovitsj noget forlegen.

„Ingen Snak, Høistærede!“ udbrød Proprietai-
ren. „Ingen Snak! Jeg vil ikke høre det mindste!
Jeg gaaer ikke af Stedet førend De har drukket ud!“

Da Iván Feodorovitsj saaledes saae, at der in-
gen Mulighed var for at blive fri, stak han Glasset
ud, og det ikke uden Tilfredsstillelse.

„Og tag nu for Dem, Høistærede! Her er Kyl-
lingesteg!“ vedblev den tykke Grigorij Grigorjevitsj,
og det han skar den for paa et Træfad. „Jeg maa
igjøre Undskyldning for, at den er noget vel meget stegt!
Min Kokkepige Jasdokha seer undertiden lidt for dybt
i Flasken. — Hei, Du!“ Og her vendte han sig til
Lakaien i Kazakstvitka'en, der just var ifærd med at
indringe en Sengs Klæder ind. „Red til mig der midt
paa Gulvet! Og læg dygtig Halm under Hovedet!
Og gaae saa ud til Kjællingen og faae en Tot Hamp,
jeg kan have at stoppe i Ørene! — Fra det Øieblik
af, Høistærede, at der i en af vore forbandede Kroer
var en Kakerlak, der krøb mig ind i det venstre Øre,
var jeg nemlig altid for Skik at stoppe Noget i Ørene
om Natten. De væmmelige Katsap'er (Bønder) spise
dem, som jeg siden fik at vide, endogsaa med For-
nøielse i deres Suppe. Jeg kan ikke beskrive Dem,
hvad der foregik med mig: det var reent forfærdeligt
om det kradsede og krilrede. Langt om længe var der
en gammel Kone i vor Egn, der hjalp mig, og kan

De gjette hvorved? Blot ved at læse over mig. Hvad siger De om Doctrene, Høistærede? Jeg troer s'gu, at de ligefrem har os for Nar; elleve Gange af tolv udretter en klog Kone mere end alle Doctre tilsammen!"

„Ja, De har ganske Ret i hvad De der siger. Det er ikke saa sjelden Tilfældet at ...." Her standsede han med eet i det og var ikke istand til at faae et eneste Ord mere frem. Jeg maa i saa Henseende bemærke, at han just ikke var af dem, hvem det, som man siger, flyder fra Tungen. Muligt, at det stammede fra en vis Ængstlighed og Undseelighed og muligt ogsaa fra hans Stræben efter altid at udtrykke sig paa det siirligste.

„RystHalmen dygtig!" raabte Grigorij Grigorjevitsj til Lakaien. „Den er saa snavset her, fuld af Pinde og Qviste. Og nu, Godnat, Høistærede! God rolig Nat! Imorgen sees vi formodenlig ikke, da jeg maa afsted allerede før Daggry. Deres Jøde holder sandsynligviis Sabbath, og saa er der jo slet ingen Grund for Dem til at være tidlig paa Benene. Men glem nu ikke min Indbydelse! Besøger De mig ikke med det allerførste i Khortysitsje, saa bliver vi ikke gode Venner! Det kan jeg sige Dem!"

Grigorij Grigorjevitsjs Kammertjener hjalp ham nu hans Frakke og Støvler af og gav ham hans Khalat paa, hvorpaa han kastede sig paa sit Leie, hvor

han livagtig tog sig ud som en svær Dyne, der var lagt ovenpaa en anden. „Hei, Du! Hvorhen, din Satan? Kom her og læg mig Tæppet tilrette! Kom saa mere Halm under Hovedet! Har Du vandet Hestene? Meer endnu! Meer endnu! Her, under denne Side! Og stop saa Tæppet godt til! Saadan! Lidt endnu! Saa!... Aah! Aah!" Efterat Grigorij Grigorjevitsj havde givet sig nogle Gange endnu, faldt han i Søvn, og snorkede snart saa rædsomt, at Værtinden, der laae paa Lezjanka'en, vaagnede og stirrede om til alle Sider. Da hun imidlertid ikke kunde see Noget, slog hun sig til Ro og sov ind igjen. —

Da Ivân Feodorovitsj vaagnede næste Dags Morgen, var den tykke Proprietair allerede borte.

Dette var den eneste mærkelige Begivenhed, der indtraf paa hele Reisen, og tredie Dagen efter var Ivân Feodorovitsj i Nærheden af sin Gaard. Hans Hjerte bankede heftig, da han fik Die paa Veirmøllen, der stod og slog med sine Vinger, og da han, efterhaanden som Joden fik sine Skindmære pidskede opad Bakken, oversaae mere og mere af Pilealleen derneden for, igjennem hvilken den lille Sø blinkede livlig og klar og paaviftede ham sin Friskhed. Der havde han saa tit badet sig; der havde han saa tit med de andre Børn vadet ud lige til Halsen for at fange Krebs. Kibitka'en kjørte nu ud paa Dæmningen, og Ivân Fe-

odorovitsj fik Øie paa det gamle rørtækte Huus og paa de samme Æble- og Kirsebærtræer, som han saa tit hemmelig var krøben op i. Da han kjørte ind i Gaarden, kom der en Masse Hunde af alle Sorter farende imod ham fra alle Hjørner og Kanter: gule, sorte, graae, spættede. Nogle fore gjøende ind imellem Fødderne paa Hestene, mens andre løb til bagfra, da de havde mærket, at Hjulaxelen var smurt med Fedt; en, der stod henne ved Kjøkkendøren med Poten paa et Been, tog paa af fuld Hals, mens en anden i større Afstand kilede frem og tilbage i eet væk og svaiede med Halen, retsom om den vilde sige: „Her skal I see, Godtfolk, hvilken Fyr jeg er!" Karle i smudsige Skjorter kom nu ogsaa løbende til for at see hvad der var paafærde. En So, der vraltede om i Gaarden med sexten Grise, stak med et forskende Blik Trynen iveiret og gryntede høiere end sædvanligt. I Gaarden laae der en heel Mængde Hvede, Hirse og Rug i lange Rader for at tørres i Solen, og paa Taget var der i samme Hensigt lagt en heel Deel Græs, vild Cichorie og deslige. Iván Feodorovitsj var saa aldeles optagen med at tage alt dette i Øiesyn, at han først ret kom til Besindelse igjen, da en spættet Hund gav sig til at bide den fra sit Sæde nedstegne Jøde i Hælen. Det qvindelige Tyende, bestaaende af Kokkepigen, en Kone og to andre Piger

ii uldne Skjørter, kom nu ligeledes løbende til, og efter
ode første Udraab af Forundring: „Det er Herren! Det
ser Herren!“ underrettede de ham om, at hans Tante
ofor Øieblikket var ude i Kjøkkenhaven ifærd med at
ssaae Mais, tilligemed Pigen Palasjka og Kudsken
Omeljko, der tillige agerede baade Gartner og Væg-
ter. Men Tanten, der allerede i det Fjerne var ble-
ven Kibitka'en vaer, kom i samme Øieblik tilstede, og
Iván Feodorovitsj blev ganske forbauset, da hun, idet
hun omfavnede ham, næsten løftede ham op fra Jor-
den, og det varede længe førend han ret kunde faae
ii sit Hoved, at det virkelig var den samme Tante,
der nylig havde skrevet ham til om sin Alder og Sva-
geligheb.

III.

Tanten.

Tanten, Vasilissa Kassparovna, var paa den Tid ikke ret langt fra de halvtreds. Hun havde aldrig været gift, og hun sagde altid, at hendes Jomfrustand var det, hun satte meest Priis paa af Alt. Jeg maa forøvrigt bemærke, at, saavidt mig bekjendt, Ingen heller nogensinde havde friet til hende, hvilket rimeligviis kom deraf, at alle Mandfolk følte en vis Forknyttelse i hendes Selskab, hvorfor Ingen havde havt Mod til at erklære sig. „Hun veed, hvad hun vil!" pleiede de at sige og det ikke uden Grund; thi hun forstod at sætte Alt igjennem; men hun gik altid saa stille, saa stille med det. Den fulde Møller f. Ex., der var saagodtsom aldeles forfalden, havde hun ene og alene ved sin kraftige Haand og ved daglig at holde ham i Ørene uden at bruge nogetsomhelst andet Middel, gjort til den flinkeste Fyr af Verden. Hun var af Kjæmpehøide, og hendes Corpulence og Styrke svarede fuld-

kommen dertil. Man skulde næsten have været fristet til at troe, at Naturen havde begaaet en utilgivelig Feil ved at indrette det saaledes, at hun maatte gaae med Kappe og Shawl istedenfor med Dragon-Knevels-barter og lange Ridestøvler. Hendes Bestjestigelse svarede imidlertid ganske til hendes Ydre. Hun roede selv sin Baad tiltrods for nogen Fisker, gik paa Fugle-jagt og i Marken med Høstfolkene. Hun vidste paa sine Fingre Antallet paa Melonerne og Græskarrene i Kjøkkenhaven. Hun tog en Told af fem Kopæjker af hvert Læs, der passerede hendes Dæmning. Hun klatrede i egen Person op i Træerne og rystede Pæ-rer ned, og hun afstraffede sine lade Vasaller med den samme frygtede Haand, med hvilken hun rakte den Værdige en Snaps. Hun kunde næsten paa een og samme Tid bruge Mund paa Folkene, farve Garn, passe Kjøkkenet, lave Kvas og brygge Mjød. Hun var selv overalt tilstede og var bestandig paa Farten fra den tidligste Morgen til den sildigste Aften. Men Følgen heraf var da ogsaa, at Iván Feodorovitsjs lille Eiendom, der ved sidste Revision kun talte atten Sjæle, var, i Ordets fuldeste Forstand, i en blomstrende Forfatning. Hun holdt derhos inderlig af sin Sø-sterson, saae paa det Omhyggeligste paa hans Bedste og strabede dygtig Penge sammen til ham. Efterat Iván Feodorovitsj var kommen hjem, forandredes hans

Levemaade aldeles, og hans Liv tog en ganske anden Retning; ja det lod nu næsten til, som om Naturen netop havde skabt ham til at bestyre en lille Eiendom paa atten Sjæle. Om det saa var selve Tanten, kunde hun ikke lade være at udtale det som sin Mening, at der vilde blive en fortræffelig Landmand af ham, skjønt hun forresten endnu langtfra tillod ham at blande sig i alle Husholdningens Grene. „Nei, see til Barnet!" pleiede hun at sige, og det uagtet Iván Feodorovitsj snart havde de fyrgetyve paa Bagen. „Hvorledes skulde han ogsaa kunne forstaae sig paa det!" Han opholdt sig forresten saa godt som bestandig i Marken hos Høstfolkene, og dette var ret en sand Nydelse for hans fromme, enfoldige Sjæl. Den samtidige Klang af ti eller endnu flere blinkende Leer, Lyden af det i lige Rader faldende Korn, de af Høstpigerne af og til istemte snart muntre, snart melancholske Sange, alt dette tilsammen gjorde et dybt Indtryk paa ham. Og saa den klare, rolige Eftermiddag, der er saa uforlignelig i disse Egne, og den frie, friske Luftning, der opliver Alt! Steppen rødmer, blaaner, gløder under sit Blomsterstrykke; Agerhønen, Vagtlen, Maagen, Faarekyllingen, Tusinder af Insecter pibe, summe, surre, skrige i eet væk uden et et eneste Øieblik Ophør. Og saa Solnedgangen, den straalende Solnedgang! Oh, hvor et saadant Hele dog er frisk

og henrivende og deiligt! Saa antændes der Baal hist og her, og Kjedlerne sættes over Ilden, og rundt om Kjedlerne leire sig de skjæggede Leemænd, og Galusjka'erne dampe og Mørket falder paa .... Hvad der i saadanne Øieblikke foregik i Ivân Feodorovitsjs Bryst lader sig ikke beskrive. Sættende sig hos Leemændene glemte han reent at smage paa deres Galusjka'er, som han dog var en stor Elsker af. Han blev siddende der ubevægelig paa samme Plet og fulgte med Øinene Maagens Flugt eller talte de gyldne Kornneg, der smykkede Marken.

Det varede ikke ret længe før Ivân Feodorovitsj i hele Egnen gik og gjaldt for en udmærket Landbruger, og Tanten havde ret Glæde af sin Søsterson, men lod heller aldrig nogen Leilighed til at rose ham hengaae ubenyttet. En Dag nu henimod Slutningen af Høsttiden — det var en af de sidste Dage i Juli — tog Vasilissa Kassjparovna med en hemmelighedsfuld Mine Ivân Feodorovitsj under Armen og sagde til ham, at hun nu vilde tale med ham om Noget, der længe havde ligget hende paa Hjerte.

„Det er Dig, min kjære Ivân Feodorovitsj," begyndte hun, „rimeligviis bekjendt, at din Eiendom ved sidste Revision talte atten Sjæle, et Antal, der forøvrigt nu er steget til fire og tyve. Dog — det var egenlig ikke det, jeg vilde tale med Dig om. Du har

jo nok seet Skoven derhenne paa den anden Side af vor Toft og ogsaa Engen, der strækker sig bagved Skoven igjen og som indeholder ikke stort mindre end hele tyve Desiatina'er og giver saameget Hø, at den aarlige Indtægt af den vil kunne anslaaes til over hundrede Rubler, navnlig saafremt der, som Rygtet gaaer, bliver indqvarteret et Cavalleriregiment i Gadeatsj?"

„Ja, jeg veed nok, Tante, at Høet for Øieblikket er i høi Priis."

„Ja, det er nu godt nok; men veed Du ogsaa, at alt det egenlig tilhører Dig? ... Du gjør store Øine, seer jeg. Nu vel, hør nu blot efter! Du husker vel nok Stepan Kuzjmitsj? Dog — hvor jeg ogsaa kan staae og tale hen i Taaget! Du var jo dengang ganske lille og neppe nok istand til at udtale hans Navn! Hvor vil jeg ogsaa hen! Nu husker jeg det saa godt, hvorledes Du — det var netop en St. Philipsdag — da jeg, ligesom jeg kom ind fra Vognen, tog Dig paa Armen, paa et hængende Haar reent havde spoleret en ny Kjole for mig, hvis jeg ikke, heldigt nok, endnu itide havde leveret Dig tilbage til din Amme; saa uartig var Du dengang! — Dog — det er jo ikke det Talen er om. — Nok, hele den Eiendom der paa den anden Side af vores og selve Landsbyen Khortyssjtsje tilhørte dengang Stepan Kuzjmitsj.

Denne Stepan Kuzjmitsj begyndte nu, — hvad jeg her er nødt til at bemærke, men ingenlunde omtaler for i mindste Maade at nedsætte din Moder, — Gud glæde hendes Sjæl! — hvorvel hun altid var uretfærdig imod mig... Nok, denne Stepan Kuzjmitsj begyndte, som sagt, allerede længe førend Du blev født at aflægge din Moder Visiter og det altid paa saadanne Tider, da han vidste, at din Fader ikke var hjemme. Dog — herpaa vil jeg nu ikke videre gaae ind, men kun bemærke, hvad det her navnlig kommer an paa, at bemeldte Stepan Kuzjmitsj udstedte et Gavebrev, ifølge hvilket han testamenterede Dig den Eiendom, hvorom Talen her er. Din salig Moder var imidlertid, imellem os sagt, af en ganske forunderlig, lunefuld Charakteer. Om det saa havde været selve Djævelen — Tilgiv mig, Herre, at jeg nævner dette hæslige Navn! — Om det saa havde været selve Djævelen, vilde han dog ikke have kunnet blive klog paa hende. Hvor hun nu gjorde af det omtalte Document, er Noget, som hun og Gud alene maae vide. Jeg har en stærk Formodning om, at det er kommet i Hænderne paa den gamle Knast Grigorij Grigorjevitsj Stortsjenko. Denne tykke Gavtyv tog ialfald Eiendommen i Besiddelse, og jeg tør næsten holde hvad det saa skal være paa at han har hemmeligholdt Documentet!"

„Med Tilladelse, Tante! Det skulde da vel al-

drig være den samme Stortsjenko, med hvem jeg gjorde Bekjendtskab i Stationshuset?" Og her gav Ivân Feodorovitsj sig nu udførlig til at fortælle om sit Sammentræf med ham.

„Men hvem kan vide!" bemærkede hans Tante, efter i nogen Tid at have gaaet og grundet. „Hvem kan vide! Muligt, at han ikke er den Kjæltring, jeg har antaget ham for! Det er jo kuns endnu et Halvaarstid siden han flyttede her til Egnen, og i saa kort en Tid er det ikke let at lære noget Menneske tilbunds at kjende. Den Gamle, hans Moder, skal, efter hvad jeg har hørt, være en ret fornuftig gammel Kone, og hvis man ellers kan stole paa, hvad Folk fortæller, en stor Mester i at sylte Agurker, hvortil endnu kommer, at hun og hendes Piger væve de fortræffeligste Tæpper. Men ialfald, da han, som Du siger, kom Dig særdeles velvillig imøde, saa gjør ham et Besøg! Hvem veed, om den gamle Synder ikke muligt føler sin Samvittighed besværet og har ifinde at udlevere hvad der ikke med Rette tilhører ham? Var Britsjka'en blot istand, saa kunde Du have taget den; men jeg skal nu sige til Omeljko, at han skal see den efter."

„Det er aldrig værdt, kjære Tante! Jeg kan jo godt tage Jagtvognen, som Du undertiden bruger."

Og hermed endtes denne Samtale. —

IV.

Middagsmaaltidet.

Henved Middagstider var Ivân Feodorovitsj allerede paa Veien til Khortysjtsje, og jo mere han nærmede sig Herregaarden, desto mere sank hans Mod. Hovedbygningen var noget langagtig og havde Trætag, ikke, som de fleste omliggende Gaarde, Rørtag. Porten var af Egetræ, og inde i Gaarden var der to Lader ligeledes med Trætag. Ivân Feodorovitsj befandt sig omtrent i samme Stilling som Lapsen, der, da han kom paa Bal, fandt Alle, i hvor hans Die end saa vendte sig hen, langt finere og modernere klædte end han selv. Af Høflighed lod han sin Vogn holde udenfor Ladedøren og gik derfra tilfods hen til Hovedtrappen.

„Ah! Ivân Feodorovitsj!" udbrød den tykke Grigorij Grigorjevitsj, der just gik ude i Gaarden i Frakke, men uden Halstørklæde, Vest og Seler, og selv denne temmelig lette Dragt lod til at genere hans uhyre Corpulence. Sveden haglede ham idetmindste ned ad

Ansigtet. „Jo, De er en net Fyr, De! Det var Dem der lovede at komme strax det første De havde hilst paa Deres Tante og saa — blev De reent borte!" Efter disse Ord mødtes Ivân Feodorovitsjs Læber med de samme bløde Hynder, der allerede ere os bekjendte fra tidligere.

„Ja, jeg har været saa beskjeftiget .... Og selv nu kommer jeg i Forretninger og kun for et Øieblik..."

„For et Øieblik? Nei, det bliver der s'gu ikke noget af. — Hei, Du!" raabte derpaa vor tykke Vært, hvorpaa Tjeneren i Kazakstvitka'en øiebliklig kom løbende ud af Kjøkkenet. „Sig til Kasjan, at han strax lukker Porten ilaas, hører Du, og at han saa øieblikkig spænder denne Herres Heste fra! — Vær saa artig at træde indenfor! Det er ordenlig saa hedt herude, at jeg er bleven vaad ligetil Skjorten."

Saasnart Ivân Feodorovitsj var kommen indenfor, besluttede han strax ikke at lade Tiden hengaae ubenyttet, og, al sin Forlegenhed uagtet, gik han uden Omsvøb lige løs paa Sagen.

„Min Tante har været saa god at underrette mig om, at salig Stepan Kuzjmitsj ved et Gavebrev..."

Man vilde have vanskeligt ved at forestille sig hvilket høist fortrædeligt Udtryk Grigorij Grigorjevitsjs qvapsede Ansigt antog ved disse Ord. „Det er ogsaa Pokkers, at jeg ikke er istand til at høre saameget som

et eneste Ord!" sagde han. „Men jeg maa sige Dem, at jeg engang har havt en Kakerlak her i mit venstre Øre. De forbandede russiske Bønder fører Kakerlaker med sig overalt hvor de kommer hen. Ingen Pen vilde være istand til at beskrive, hvilken Pine det var. Det kradsede og krilrede, saa det næsten ikke var til at udholde. Langt om længe var der endelig en klog Kone der hjalp mig og det blot ved et ganske simpelt Middel ...."

„Jeg vilde have sagt" ... vovede Iván Feodorovitsj at afbryde ham, da han mærkede, at Grigorij Grigorjevitsj med Forsæt søgte at lede Talen hen paa noget ganske Andet. „Jeg vilde have sagt, at der i salig Stepan Kuzjmitsjs Testament skal være omtalt et Gavebrev, ifølge hvilket ...."

„Ah, nu forstaaer jeg! Det er Noget, Deres Tante har bildt Dem ind. Men jeg forsikrer Dem højt og helligt, at det er Opdigtelse, den pure Opdigtelse! Min Onkel har aldrig udstedt noget saadant Gavebrev. Ganske sandt: i hans Testament tales der vom saadant et Document; men hvor er det? Der er Ingen, der har kunnet producere det. Dette siger jeg Dem ene og alene fordi jeg af Hjertet ønsker Dem vel; det er puur Opdigtelse!"

Ved at høre dette, besluttede Iván Feodorovitsj for Øieblikket ikke at tale videre om denne Sag, da

han tænkte som saa, at det jo dog var muligt, at hans Tante kunde være feil underrettet.

„See, der har vi min Moder og mine Søstre!“ vedblev Grigorij Grigorjevitsj. „Saa maa der være rettet an; vær saa artig!“ Og med disse Ord tog han Iván Feodorovitsj under Armen og førte ham ind i et tilstødende Værelse, hvor der paa et Bord var serveret Drikkevarer og Brød.

I det Samme traadte ogsaa en ældre Kone ind. Hun havde Kappe paa, var temmelig lille, og af Figur lignede hun complet en Kaffekande. Med hende fulgte hendes to Døtre, den ene blond, den anden brunet. Som en dannet Cavaleer traadte Iván Feodorovitsj frem og kysfede først den Gamle og dernæst begge Frøkenerne paa Haanden.

„Det er vor Nabo, Moder, Iván Feodorovitsj Sjponjka!“ sagde Grigorij Grigorjevitsj.

Den Gamle fæstede Blikket stivt paa Iván Feodorovitsj, men med et høist godmodigt Udtryk, omtrent som om hun kunde have ifinde at spørge ham: „Hvormange Agurker sylter De til Vinteren?“

„Har De drukket?“ spurgte hun derpaa.

„Du maa nok ikke have faaet sovet rigtig ud, Moder!“ sagde Grigorij Grigorjevitsj. „Hvem spørger vel nogensinde sine Fremmede, om de har drukket? I retter blot an; men om vi drikker eller ei, det bliver

vores Sag. — Iván Feodorovitsj, tør jeg spørge, om De behager Rom eller Aqvavit? — Træd kun nærmere, Iván Ivánovitsj, vær saa god!" vedblev han derpaa, idet han vendte sig om, og Iván Feodorovitsj fik nu først Øie paa Iván Ivánovitsj, der traadte hen til Bordet. Han var i lang Frakke med en uhyre opstaaende Krave, der gik ham heelt op i Nakken, saa det saae ud som om hans Hoved sad i den som i en Britsjka. Iván Ivánovitsj traadte, som sagt, hen til Bordet, gned sig derpaa i Hænderne, saae paa det mindste Glasset efter, skjenkede i, holdt det op for Lyset og stak det derpaa ud i eet Drag, men sank ikke Indholdet strax, men først efter at have gurglet det dygtig omkring i Munden, og da han saa havde draget sig et Stykke Brød med syltede Champignons til, vendte han sig om til Iván Feodorovitsj.

„Er det ikke Iván Feodorovitsj Sjponjka, jeg har den Ære at tale med, om jeg ellers tør være saa fri?"

„Til Tjeneste!" svarede Iván Feodorovitsj.

„Saa har De ogsaa forandret Dem uhyre siden jeg saae Dem sidst. For seer De", vedblev Iván Ivánovitsj, „jeg kan endnu saa tydelig erindre Dem, da De ikke var større end som saa!" Med disse Ord holdt han sin flade Haand frem omtrent saameget som en Alen fra Gulvet. „Deres salig Fader — Gud optage ham i sit himmelske Rige! — var en sjelden

Mand. Hans Græskar og Meloner var altid af en Størrelse, som man nutildags aldrig træffer paa. Nu her f. Ex.", vedblev han, idet han trak ham lidt til Siden, „her vil De ogsaa blive tracteret med Meloner efter Bordet; men hvad er det for Meloner? Noget, man ikke engang gider seet paa! — Ja, De vil maaskee neppe engang troe mig, Høistærede, naar jeg fortæller Dem, at han derimod havde Meloner, der, saa sandt som jeg staaer her for Dem, var omtrent af denne Størrelse!" vedblev han med en vis hemmelighedsfuld Mine, idet han krummede Armene som om han stod i Begreb med at omfatte et tykt Træ.

„Lad os saa komme til Bords!" sagde Grigorij Grigorjevitsj, idet han igjen tog Iván Feodorovitsj under Armen. Grigorij Grigorjevitsj indtog sin sædvanlige Plads for Bordenden og hængte derpaa en uhyre Salvet om sig, hvorved han fik et Udseende ikke ganske uligt de Heltes, som man undertiden kan faae at see afmalede paa Barbeerskilter. Iván Feodorovitsj indtog rødmende den ham anviste Plads ligeoverfor de to Frøkener, og Iván Ivánovitsj var ikke seen til at sætte sig lige ved Siden af ham, kisteglad over, at han nu havde faaet en, som han kunde meddele sine Kundskaber.

„Jeg seer, De tager Capers, Iván Feodorovitsj; men det er Kalkunsteg!" sagde den Gamle til

„Ivân Feodorovitsj, hvem en Tjener i graae Kjole med høisforte Opslag i det Samme præsenterede et Fad. „Et Stykke af Brystet, om jeg tør bede Dem!"

„Ingen Nøden, Moder!" sagde Grigorij Grigorjevitsj. „Vær Du kun rolig for, at vor Gjæst nok selv veed, hvad han skal tage! Ivân Feodorovitsj! En Vinge! Nei, den anden der! Aah, hvorfor tager De saadant et lille Stykke! Tag dog et Laarstykke idetmindste! — Hvad staaer Du ogsaa der og gaber over Fadet! Luk da Munden op, din Klodrian! Bøi Knæ og sig saa: „Ivân Feodorovitsj, vær saa artig at tage Laarstykket!"

„Ivân Feodorovitsj, vær saa artig at tage Laarstykket!" stammede Tjeneren, idet han bøiede Knæ.

„Hm! Saa det skal kaldes Kalkunsteg!" hviskede Ivân Ivânovitsj med en foragtelig Mine, idet han vendte sig til sin Nabo. „Ja, det er rigtignok ogsaa derefter! Nei, da skulde De blot engang see mine Kalkuner! Jeg forsikrer Dem, at paa een af dem er der mere Fedt end paa hele ti af den Slags, som disse. Ja, De vil maaskee neppe troe mig, Høistærede, naar jeg siger Dem, at de er saa smækfede, at det ordenlig usselet ikke er behageligt at see dem vralte omkring i Gaarden!" ...

„Ivân Ivânovitsj, der løist Du!" udbrød Grigorij Grigorjevitsj, der havde lyttet til hans Tale.

„Jeg vil blot sige Dem," vedblev Ivân Ivânovitsj i samme Tone og ganske som om han ikke havde hørt et Ord af hvad Grigorij Grigorjevitsj bemærkede, „jeg vil blot sige Dem saameget, at da jeg ifjor var i Gadeatsj, blev der mig budet halvtredsindstyve Kopæjker for Stykket, og det uden at jeg vilde sælge dem."

„Ivân Ivânovitsj! Der løist Du, siger jeg Dig!" gjentog Grigorij Grigorjevitsj, idet han, for Tydelighedens Skyld, betonede hvert Ord, og talte høiere end før.

Ivân Ivânovitsj vedblev imidlertid at lade, som om det var Noget, der aldeles ikke vedkom ham, og fortsatte, skjønt med en noget sagtere Hvisken: „og det uden at jeg vilde sælge dem. Der var ikke een eneste i hele Gadeatsj...."

„Ivân Ivânovitsj! Du er gal; det er det Hele!" sagde Grigorij Grigorjevitsj høit. „Ivân Feodorovitsj er langt bedre bekjendt med de Ting end Du er; og Du kan være vis paa, at han ikke troer et Ord af hvad Du siger!"

Ivân Ivânovitsj blev nu alvorlig fornærmet, taug ganske stille og gav sig ifærd med en Kalkun og det uagtet den ikke i mindste Maade kunde sammenlignes med hans, der vare saa fede, at det ordenlig var ubehageligt at see.

Lyden af Knive, Skeer og Tallerkener afløste nu
i nogen Tid Samtalen; men Alt overdøvedes af Gri-
gorij Grigorjevitsjs Smasken, der var ifærd med at
udsuge Marven af et Lammebeen. —

„Maa jeg spørge," begyndte Ivân Ivânovitsj
sendelig igjen, idet han af sin Britsjka rakte Hovedet
frem imod Ivân Feodorovitsj, „maa jeg spørge, om De
har læst en Bog betitlet „Korobejnikofs Reise til de
hellige Steder"? En sand Vedergvægelse baade for Aand
og Hjerte! Saadanne Bøger skrives der ikke nutildags!
Skade, at jeg ikke nøiagtig kan erindre hvad Aar den
ser fra!"

Da Ivân Feodorovitsj hørte, at Talen var om
Bøger, fik han med eet særdeles travlt med at øse
Sauce.

„Ja, det er virkelig forbausende, Høistærede, at
tænke sig, at en ganske simpel Borgermand har kunnet
bebesøge hine fjerne Steder! En Reise, Høistærede, paa
over tretusinde Verster! Over tretusinde Verster! Det
er da ogsaa tydeligt nok, at det maa have været Her-
ren selv, der har skaffet ham Midler til dette Ophold
i Palæstina og Jerusalem."

„Saa han har virkelig," svarede Ivân Feodoro-
vitsj, der navnlig havde hørt sin Tjener tale en heel
Deel om Jerusalem, „saa han har virkelig, siger De,
været i Jerusalem! ..."

„Hvad er det, De taler om, Ivân Feodorovitsj!“ spurgte nu Grigorij Grigorjevitsj henne fra Bordenden.

„Ja, jeg har ogsaa ladet mig fortælle, at der skal existere saadanne fjerne Lande!“ bemærkede Ivân Feodorovitsj, kisteglad over at have faaet saa lang og vanskelig en Periode udtalt. —

„De skal ikke troe ham, Ivân Feodorovitsj!“ sagde Grigorij Grigorjevitsj, der ikke rigtig havde kunnet høre, hvad han sagde. „De skal ikke troe ham! Han lyver altid!“

Da Maaltidet var tilende, begav Grigorij Grigorjevitsj sig, efter Sædvane, op paa sit Værelse for at faae sig en Middagsluur, hvorimod Gjæsterne ledsagede den gamle Værtinde og Frøkenerne ind i Gjæstestuen, hvor det samme Bord, paa hvilket nylig umiddelbar før Middagsmaaltidet Drikkevarerne havde været anbragte, nu ligesom ved en pludselig Forvandling stod dækket med Assietter med Bagværk af forskjellige Slags og Kurve med Græskar, Kirsebær og Meloner. — Grigorij Grigorjevitsjs Fraværelse udøvede en kjendelig Indvirkning paa hele Selskabet. Den gamle Værtinde blev med eet meget snaksommere og gav endogsaa af sig selv, uden mindste Anmodning, en heel Deel Hemmeligheder tilbedste vedrørende Tillavningen af Crême og Tørringen af Pærer. Om det saa var Frøkenerne,

fik de Munden paa Gled; kun var Blondinen, der, efter Udseende at dømme, vel kunde være en fire- til fem og tyve Aar, en fem, sex Aar yngre end Søsteren, ikke nær saa snakkom som denne. Men hvem der især fik travlt og lod Munden løbe var Iván Iváновitsj. Da han nu var sikker paa, hverken at blive sat irette eller forstyrret, snakkede han opad Stolper og nedad Vægge, om Agurker, om Kartoffellægning, om, hvor langt fornuftigere Folk havde været i gamle Dage end nutildags, hvor langt større Forstand og Opfindelsesevner man træffer paa jo længere man gaaer tilbage i Tiden, etc. etc. Kort, han hørte til deres Tal, der sætte deres høieste Nydelse i at samtale og snakke, og som derfor ogsaa snakke om Alt løst og fast, Alt, hvad man overhovedet kan snakke om. Kom Talen engang imellem paa alvorlige og vigtige Materier, lagde han ialmindelighed Hovedet lidt paa Siden og drog et dybt Suk efter hvert Ord; kom den saa igjen paa dagligdags, huuslige Anliggender, stak han Hovedet ud af sin Britsjka og brugte saa stærkt et Minespil, at man næsten i det alene vilde have været istand til at læse, hvorledes man skulde bære sig ad med at lave Pærekvas, hvor store de Meloner vare, som han talte om, og hvor fede de Gjæs vare, som han havde gaaende i sin Gaard. Først henimod Aften

lykkedes det Iván Feodorovitsj, og endogsaa da kun med største Møie, at komme til at sige Farvel. Vel blev han fra alle Sider overhængt om at blive der Natten over; men, al sin Forekommenhed uagtet, havde han fast besluttet at tage bort og — tog bort. —

V.

Tantens nye Plan.

„Nu, fik Du saa Documentet fralokket den gamle Gavtyv?“ Med dette Spørgsmaal blev Ivân Feodorovitsj modtagen af sin Tante, der allerede i flere Timer med Utaalmodighed havde staaet paa Trappen og ventet paa hans Ankomst og tilsidst endogsaa havde taget Station ude i Porten.

„Nei, Tante!“ svarede Ivân Feodorovitsj, idet han sprang ud af Vognen. „Grigorij Grigorjevitsj benegter, at der existerer et saadant Document.“

„Og det troer Du! Han lyver, den Skurk! Det skal jeg sige ham lige op i hans Øine, ihvor jeg end saa træffer ham. — Forresten er det maaskee ogsaa nok saa godt, først at tale med vor Underdommer om, hvorvidt det vil kunne lade sig gjøre at stevne ham til at fremlægge det .... Dog, det var ikke just det, jeg for Øieblikket vilde tale med Dig om. Nu, sig mig saa engang, var det saa godt, det I fik?“

„Ja, det var det! Ja, fortræffeligt, Tante!“

„Nu, hvad Retter fik I da? Fortæl! Jeg veed nok, at den Gamle er flink i sit Kjøkken."

„Vi fik Posteier med suur Flode, Tante! Og saa fik vi fyldte Duer med ...."

„Ikke Kalkuner med Blommer?" spurgte Tanten, paa Grund af at hun netop selv var anerkjendt for sit Mesterskab i at tillave denne Ret.

„Jo, det fik vi ogsaa! .... Det er ellers ret nette Piger Grigorij Grigorjevitsjs Søstre, især Blondinen!"

„Ah!" udbrød Tanten med et stivt Blik paa Ivân Feodorovitsj, der ordenlig blev ganske rød derved og med eet slog Øinene ned. En ny Tanke var pludselig opstaaet i hendes Hoved. „Saa, er hun det? Nu, hvorledes er hendes Øienbryn?" Og her vil det ikke være afveien at bemærke, at Tanten satte et Fruentimmers største Skjønhed i Øienbrynene. —

„Accurat, Tante, saaledes som dine, efter hvad Du saa tit har fortalt mig, maae have været i dine unge Dage."

„Saa!" sagde Tanten, særdeles smigret ved Ivân Feodorovitsjs Bemærkning, hvormed han forresten aldeles ikke havde tænkt paa at sige hende nogen Compliment. „Nu, og hvad havde hun paa? Skjønt Magen til Tøi som det, jeg her har i min Capot, vil det holde haardt at finde nogensteds. — Dog — det

var jo ikke det jeg vilde tale om .... Nu, fik Du saa talt med hende?"

„Ja, det vil sige ... Hvorledes mener De, Tante? De troer da vel aldrig ....."

„Nu, om saa var; saa var der da ikke noget ondt i det! Hvem veed? Maaskee det allerede ved Jeres Fødsel kan være bestemt, at der engang skulde blive et Par af Jer."

„Jeg kan ikke forstaae, Tante, hvor De kan troe saadant noget om mig. Saa kjender De mig slet ikke."

„See saa! Nu er han nok bleven fornærmet!" sagde Tanten. „Det Barn han dog ogsaa er!" tilføiede hun ved sig selv. „Han forstaaer slet ikke at føre sig op! Jeg maa see at faae dem sammen, at de kan lære hinanden at kjende!"

Tanten gik nu ud i Kjøkkenet, og Iván Feodorovitsj blev alene.

Fra dette Øieblik af tænkte hun ikke paa Andet end hvorledes hun skulde bære sig ad for ret snart at faae sin Søsterson gift og selv faae nogle smaae Søsterssønneborn at dægge for. Hendes Hoved var ganske opfyldt med Tanken om Forberedelserne til Brylluppet og, mærkeligt nok, fik hun tillige med eet meget travlere og tog sig langt ivrigere af alle huuslige Forretninger end tidligere, en Omstændighed, der forøvrigt kun havde til Følge, at de snarere gik værre

frahaanden end bedre. Ofte, naar hun stod og lavede Kager, noget, som hun aldrig betroede Kokkepigen, glemte hun reent sig selv og bildte sig ind, at der stod et af de smaae Søsterssønneborn ved Siden af hende og bad om Noget, hvorpaa hun saa ganske adspredt rakte den lille det bedste Stykke, en Omstændighed, som Huuskatten øiebliklig benyttede sig af til at snappe det, og det var først dens lydelige Smaskken der var istand til at vække hende af hendes Drømmerier, og til Straf fik den saa altid en Portion Bank af Ildklemmen. Ja, hun forsømte endogsaa sine Yndlingsbeskjeftigelser, og tog f. Ex. ikke mere paa Jagt, navnlig efterat hun engang havde været saa uheldig at skyde en Krage for en Agerhøne, Noget, der aldrig tidligere var hændet hende.

Nok — tre, fire Dage efter blev Britsjka'en fra Vognskuret trukken ud i Gaarden. Kudsken Omeljko, den Samme, der tillige agerede baade Gartner og Vægter, hamrede og hamrede ligefra den tidligste Morgenstund af, beskjeftiget med at beslaae den med Læder og uophørlig forstyrret af Hundene, der bestandig listede sig til for at slikke Hjulene. Til Læsernes Efterretning maa jeg her bemærke, at denne Britsjka omtrent var ligesaa gammel som Adam, og skulde Nogen fordriste sig til at benegte dette, saa kan De rolig paastaae, at det er en skammelig Løgn. Paa hvad Maade den

forresten var bleven bevaret under Syndfloden, vides ikke med Bestemthed: Noah maa rimeligviis have havt et Skuur til den ombord i Arken. Det er ret Skade, at jeg ikke seer mig istand til at give Læseren en omstændelig Beskrivelse af den. Jeg maa nøies med at bemærke, at Vasilissa Kasjparovna var særdeles tilfreds med dens Architectur og ikke lod nogen Leilighed ubenyttet til at beklage sig over, at de gammelmodens Equipager vare komne af Brug. Selv det, at den heldte endeel til Siden, saa at navnlig den høire Side var meget høiere end den venstre, var ganske efter hendes Hoved, da den, som hun sagde, saaledes kunde synes netop med Forsæt at være indrettet til, at smaae Folk kunde stige op i den fra den ene Side og høie Folk fra den anden. Den kunde forøvrigt rumme fem Stykker „smaae Folk" og tre af den Caliber som Tanten. Hen paa Eftermiddagen blev Omeljko endelig færdig, hvorpaa han gik til Stalden og kom tilbage med tre Krikker, der ikke vare synderlig yngre end Britsjka'en, og som han nu gav sig til at spænde for. Da der var forspændt, steg Iván Feodorovitsj op i den fra den ene Side og Tanten fra den anden, og derpaa rullede den afsted. Bønderne, der mødte den paa Veien, standsede ærbødig ved Synet af en saa glimrende Equipage (kun en høist sjelden Gang havde Tanten tidligere benyttet den), toge Huen af og bukkede

dybt. Et Par Timer efter holdt den foran Trappen (at det er Stortsjentkos Trappe Talen her er om, behøver jeg vel neppe at tilføie). Grigorij Grigorjevitsj selv var ikke hjemme, hvorimod den gamle Frue og Frøkenerne kom ud og toge imod Gjæsterne. Tanten traadte dem med en majestætisk Holdning imøde, satte med stor Behændighed den ene Fod frem og sagde derpaa høit og tydeligt:

„Det glæder mig særdeles, nu endelig at kunne have den Ære personlig at bevidne Dem min Agtelse og derhos tillige takke Dem for Deres imod min Søsterson Iván Feodorovitsj udviste Gjæstfrihed, som han ikke nokſom kan rose. Hvor Deres Boghvede ellers staaer fortræffelig, Frue! Jeg havde netop Leilighed til at bemærke det paa Veien igjennem Landsbyen. Tør jeg være saa fri at spørge, hvormange Traver De kan regne pr. Deseatina?"

Herpaa fulgte en almindelig Afkysſen. Først da de vare komne ind i Gjæstestuen, tog den Gamle tilorde og sagde:

„Hvad Boghveden angaaer, saa maa jeg tilstaae, at jeg desværre ikke er istand til nøiagtig at besvare Deres Spørgsmaal, da det er Noget, der hører til Grigorij Grigorjevitsjs Departement, og som jeg allerede i lang Tid slet ikke har befattet mig med, og det af den gode Grund, at det gaaer over mine Kræfter, at

jeg er bleven for gammel. I gamle Dage stod den
it saa frodig, at den, hvad jeg endnu saa tydelig er-
indrer, kunde gaae En til midt paa Livet; men hvor-
ledes det nu staaer sig, maa Gud vide; skjønt efter
hvad Folk siger, skal jo Alting være gaaet fremad og
ellevet endnu bedre end i gamle Dage!" Her udstødte
den Gamle et Suk, i hvilket enhver blot nogenlunde
opmærksom Jagttager strax vilde have hørt den gode
gamle Tids, det attende Aarhundredes, Hjertesuk.

„Jeg har ladet mig fortælle, Frue, at De med
Deres egne Piger har bragt det til at væve de for-
træffeligste Tæpper," sagde derpaa Vasilissa Kasjpa-
rovna, en Bemærkning, hvormed hun netop berørte den
Gamles ømme Sted. Hun fik ved at høre den orden-
lig ligesom nyt Liv og udbredte sig vidtløftig over,
hvorledes man skulde bære sig ad med at farve Gar-
net og deslige. Fra Tæpperne kom Talen dernæst
paa Nedsyltningen af Agurker og Tørringen af Pæ-
rer, og der var neppe nok hengaaet en Timestid, før-
end vore tvende Damer allerede underholdt sig saa for-
trolig med hinanden som om de havde været gamle
Bekjendte; ja Vasilissa Kasjparovna begyndte allerede
at føre Samtalen i saa sagte og hvisfende en Tone,
at det var Iván Feodorovitsj reent umuligt at høre,
hvad det var, der forhandledes.

„Men har De ikke Lyst at see Leiligheden?"

sagde endelig den Gamle, idet hun reiste sig fra sin Plads, hvorpaa Frøkenerne og Vasilissa Kasjparovna gjorde det Samme og derpaa fulgte hende ind i Damernes Værelse. Tanten havde imidlertid ved et Vink givet Ivân Feodorovitsj at forstaae, at han skulde blive, og hun hviskede nu Noget til den Gamle.

„Masjenjka!" sagde denne derpaa, henvendende sig til den yngste Frøken, „bliv Du her og underhold vor Gjæst saalænge, at han ikke skal kjede sig!"

Blondinen blev følgelig og tog Plads i Divanen. Ivân Feodorovitsj sad som paa Naale, rødmende og med nedslagne Øine, Noget Frøkenen imidlertid, som det lod, aldeles ikke lagde Mærke til, da hun udelukkende var beskjeftiget med enten at stirre hen paa Væggen eller Vinduerne eller med Øinene at følge Kattens Bevægelser, der ængstlig listede sig frem under Stolene.

Ivân Feodorovitsj tog imidlertid lidt Mod til sig og besluttede at begynde paa en Samtale; men det var som om han tabte hvert Ord paa Halvveien. Det var ham derhos ikke muligt at finde paa Noget at tale om.

Tausheden havde nu omtrent varet et godt Qvarteer, og Frøkenen blev siddende ganske som tidligere.

Langt om længe mandede Ivân Feodorovitsj

ig endelig med eet op og sagde med bævende Stemme:
„I Sommer har vi mange Fluer, Frøken!"

„Ja, usædvanlig mange!" svarede Blondinen. „Min Broder har lavet en Fluesmække af en af Mo-ers gamle Sko; men det vil slet ikke forslaae."

Hermed ophørte Samtalen, og, alle hans An-strengelser uagtet, var det Iván Feodorovitsj reent umuligt at finde paa Noget videre at sige.

Endelig kom da Værtinden tilligemed Tanten og den anden Frøken tilbage igjen, og kort efter tog Va-lissa Kassjparovna, uagtet de indstændigste Anmodnin-ger om at blive Natten over, Afsked med den Gamle og Døtrene, der ledsagede Gjæsterne ud paa Trap-pen, hvor de længe bleve staaende og nikkede til Tan-ten og hendes Søsterson, endogsaa efterat disse vare komne i Vognen.

„Nu, Iván Feodorovitsj! Nu fik Du Dig jo en lang Samtale under fire Øine med den yngste Frø-ken!" begyndte Tanten, da de vare komne ud af Gaarden. „Naa, hvad talte I saa om?"

„Ja, det er en meget vakker og beskeden ung Pige!" svarede Iván Feodorovitsj.

„Ja, Iván Feodorovitsj! Jeg har i den Hen-seende netop noget meget alvorligt at tale med Dig om. Du har jo nu — hvorfor Gud være lovet! — allerede naaet dit otte og tredivte Aar. Din Tsjin (Rang) er

der Intet at udsætte paa. Det Eneste, der nu staaer tilbage, er at tænke paa Efterkommere. Med andre Ord, Du bør see med det allerførste at faae Dig en Kone."

„Hvorledes, Tante!" udbrød Iván Feodorovitsj ganske forskrækket. „Hvorledes? En Kone! Nei, Tante, sig dog ikke saadant Noget mere! De gjør mig ganske forknyt ved at sige sligt. Jeg har jo endnu aldrig været gift; hvordan skulde jeg saa vel vide, hvorledes man skal bære sig ad med en Kone! Nei, det har jeg ikke mindste Idee om."

„Det giver sig nok, Iván Feodorovitsj! Det giver sig nok!" svarede Tanten smilende; men ved sig selv tænkte hun: „Det Barn han dog ogsaa er! Kan ikke forstaae det allermindste!" — „Ja, Iván Feodorovitsj!" vedblev hun derpaa høit: „Bedre Kone end Marja Grigorjevna faaer Du neppe. Desuden synes Du jo selv godt om hende. Jeg har allerede talt en heel Deel derom med den Gamle. Hun saae gjerne, at Du blev hendes Svigerson. Vel veed jeg endnu ikke, hvad den Gavtyv Grigorij Grigorjevitsj siger dertil; men det er ogsaa ganske ligegyldigt. Skulde han finde paa ikke at ville udlevere hendes Medgift, saa søger vi ham blot ...." I dette Øieblik kjørte Britsjka'en ind i Gaarden, og de gamle Krikker bleve ordenlig ganske livlige ved at lugte den nære Stald.

„Hør nu, Omeljko!" sagde Tanten til Kudsken. „Førend Du vander Hestene, maa Du først lade dem staae og puste ud! Dampen staaer jo af dem, de Stakler! — Nu, Iván Feodorovitsj!" vedblev hun derpaa, idet hun vendte sig til sin Søsterson. „Tænk nu noie over hvad jeg har sagt Dig! Jeg maa nu ud i Kjøkkenet. Jeg har reent glemt at give Solokha Ordre til at have Aftensmad færdig til os, og at hun af sig selv skulde være falden paa at gjøre det, det kan der vel neppe være Tale om; dertil er hun altfor dum."

Iván Feodorovitsj blev staaende som lynslaaet. Vel sandt: Marja Grigorjevna var en ret tækkelig Pige; men at gifte sig!... Det forekom ham saa forunderligt, saa skrækkeligt, at han ikke engang kunde tænke paa det uden Frygt og Bæven. At leve sammen med en Kone!... Ubegribeligt! Reent ubegribeligt! Saa kunde han jo aldrig være ene i Stuen! Saa var de jo altid to!.... Sveden haglede ham ordenlig ned ad Ansigtet, da han rigtig søgte at sætte sig ind i denne Tanke.

Han gik tilsengs tidligere end sædvanligt; men alle Anstrengelser uagtet var det ham dog i lang Tid ikke muligt at lukke et Øie. Endelig og endelig kom da den saa længselsfuldt ønskede Søvn, men hvilken Søvn! Saa usammenhængende, urimelige Drømme havde han endnu aldrig drømt før! Han drømte, at

Alt dreiede sig rundt med ham, og at han selv gav sig til at løbe af alle Kræfter, saalænge til han tilsidst ikke kunde mere. Lige med eet er der en, der ruskr ham i Øret. „Au! Hvem er det?“ — „Det er mig, din Kone!“ svarede en barsk Stemme, og i det Samme vaagnede han. Men selv vaagen forekom det ham, at han var gift, og at Alt i deres Huus saae ganske besynderligt, ganske forunderligt ud. I hans Sovekammer stod der istedenfor den enkelte en dobbelt Seng, og paa en Stol sad hans Kone. Han følte sig saa aldeles forknyt. Han vidste hverken, om han skulde gaae hen til hende eller hvad han skulde sige til hende, og med eet opdagede han, at hun havde et Gaasehoved. Ganske ude af sig selv vender han sig om til den anden Side; men ogsaa her staaer der en Kone, ligeledes med et Gaasehoved. Han springer op og vil løbe ud af Værelset; men idet han tager sin Hue, seer han, at der ogsaa i den sidder en Kone. Sveden hagler ham ned ad Ansigtet. Han griber i Lommen efter sit Lommetørklæde: ogsaa i Lommen sidder der en Kone. Saa forekommer det ham, at han seer sin Tante; men med eet er det ikke hans Tante, men et Klokketaarn. Saa mærker han, at der er en, der med et Reb haler i ham som for at ringe, ret som om han var Knebelen i Klokken. „Hvem er det, der trækker i mig?“ spørger han i en klagende Tone.

„Det er mig, din Kone!“ svarer det. „Du er jo en Klokke!“ — „Nei, jeg er ingen Klokke! Mit Navn er Ivân Feodorovitsj!“ — „Jo vist er Du en Klokke!“ siger det p . . . ske Infanteriregiments Oberst, der netop gaaer forbi. Saa forekommer det ham med eet, at hans Kone slet ikke er noget Menneske, men en Slags uldent Tøi, og at han just staaer i en Kræmmerboutik i Mohilef. „Hvad Slags Tøi behager De?“ spørger Kræmmeren. „Tag Dem Noget af dette Stykke „Kone“! Det er netop den allerhøieste Mode! Deilig stærkt Tøi! Det bruger nu alle Herrer til Frakker!“ Kræmmeren tilmaaler ham nogle Alen „Kone“ og river dem af. Ivân Feodorovitsj tager det under Armen og gaaer hen med det til Jødeskrædderen. „Det er sjgu ellers noget daarligt Tøi, De der har faaet!“ siger Jøden. „Det duer sjgu ikke til Frakker . . .“ I dette Øieblik kommer han endelig til sig selv igjen, og den kolde Sved hagler ham ned ad Ansigtet. —

Det Første, han gjorde da han vaagnede om Morgenen, var at raadspørge en Drømmebog, der dog desværre ikke gav ham mindste Oplysning med Hensyn til hans forunderlige, usammenhængende Drøm.

I hans Tantes Hoved var der imidlertid opstaaet en ganske anden Plan, hvorom det næste Capitel vil give Oplysning. —

Det forhexede Sted,

en virkelig Begivenhed,

fortalt af Cantoren ved Kirken i ***.

Det forhexede Sted.

Hvad tænker I dog ogsaa paa! At I dog ikke engang kan blive kjede af den evige Fortællen! Det begynder dog virkelig snart at blive noget trættende med det evindelige: „Fortæl! Fortæl!“ Og dog kan man ikke undlade fri for det! Nu vel da! Naar det endelig skal være, saa skal jeg fortælle Jer endnu en Historie, men det bliver, saasandt som jeg staaer her, ogsaa sidste Gang. — Vi talte nylig om hvad et Menneske ofte er istand til at udrette med den onde Aands Bistand, som man siger. Ja, der gives meget forunderligt her i Verden! Men paa den anden Side: er det Djævelens Villie at forhexe en, saa gjør han det, og der hjælper slet ingen kjære Moder. Nu skal I blot høre! Vi var fire Børn ialt. Jeg var endnu et Barn, i det høieste vel en halv Snees Aar gammel. Dog — hvor vil jeg hen? Jeg maa jo have været meget ældre; for nu husker jeg først, hvorledes min Fader, da jeg engang for Løier gav mig til at krybe paa alle

fire og gjøe som en Hund, rystede paa Hovedet og sagde: „Foma! Foma! Ligner det Noget? Det er nu snart paa Tiden, at Du faaer Dig en Kone, og Du skaber Dig endnu retsom om Du var et halvvorent Drengebarn!“ — Min salig Bedstefader levede dengang endnu og var endogsaa ret rørig og rask, omendskjønt han vel af og til længtes efter at komme til Ro. Ofte faldt han ogsaa i Tanker.... Dog, hvad kan det nytte, jeg fortæller, naar I ikke sidder rolige og hører efter? Der ligger den ene henne og rager i Ovnen nu næsten en heel Time efter et Kul til sin Pibe, mens den anden farer frem og tilbage i Værelset... Hvad ligner det vel? Ja, var det saa endda mig, der plagede Jer med Historier imod Jeres Villie; men det er jo Jer selv, der har overhængt og tigget mig om det! Skal jeg saasandt fortælle, saa maae I ogsaa kjønt høre efter! — Min Fader var allerede først paa Foraaret kjørt til Krim med Tobak tilsalg; kun husker jeg ikke lige for Øieblikket, om det var med to eller med tre Læs. Tobakken var dengang i Priis. For itide at opdrage ham til Tsjumak, havde han taget min lille treaars Broder med. Hjemme var vi saaledes blot: min Bedstefader, min Moder, to Brødre og jeg selv. Lige op til Veien havde min salig Bedstefader anlagt sig en Basjtân og var flyttet over i sin Kurenj, hvor han for det meste opholdt sig,

og hvorhen han ogsaa ofte tog os Børn med sig for
at vi skulde hjælpe ham at holde Spurvene og Ska-
derne borte fra Basjtân'en. Dette var nu, imellem os
sagt, Noget, vi slet ikke syntes saa ilde om, da vi saa,
naar lang Dagen var, kunde proppe os saa fulde med
Græskar, Meloner, Roer, Løg, Ærter og deslige, at
Hanerne ordenlig tilsidst begyndte at gale i Maven
paa os. Og hertil kom endnu, at det ogsaa tit ka-
stede Noget af sig: der var nemlig en stærk Færdsel lige
nder forbi, og det var en sjelden Reisende, der ikke havde
Lyst til at gjøre sig tilgode med et Græskar eller en
Melon. Ja selv fra Nabogaardene bragte Folk os
Høns, Æg og Kalkuner ibytte, saa det var, som I seer,
et rigtigt Slaraffenliv, vi førte. Men af det Hele var
noog den Omstændighed, at der daglig kom et halvhun-
drede Tsjumakvogne forbi, det min salig Bedstefader satte
mmeest Priis paa. Tsjumak'erne er, som I nok veed, et
Folkefærd, der har seet sig endeel om i Verden. Naar
noe først begyndte at fortælle, fik det aldrig Ende, og det
naar just Noget, der var min salig Bedstefader ligesaa
stor en Lyst som varme Galusjka'er for den Sultne.
Saa hændte det sig jo ogsaa mangen en Gang, at
nogen traf gamle Bekjendte imellem dem. Ham kjendte
noe ialfald alle. Og nu kan I let selv forestille Jer,
hvor muntert det gik til, naar Talen kom paa gamle
Tider: Tara, Tara, dengang og dengang og dengang

og dengang, og saaledes fremdeles i een Guddommelighed. Engang nu — og det staaer endnu saa tydeligt for mig, som om det var skeet den Dag idag — engang nu gik min salig Bedstefader ved Solnedgang ude i Basjtân'en, beskjeftiget med at aftage de store Blade, som han om Formiddagen havde lagt over Græskarrene, for at de ikke skulde svides af Solens Straaler. „See der! Ostap!" siger jeg i det Samme til min Broder. „See der kommer Tsjumak'er!" — — „Tsjumak'er! Tsjumak'er! Hvor kommer de?" spørger strax min salig Bedstefader, der netop havde sat et Mærke ved en ualmindelig stor Melon, for at vi Drenge ikke ved Leilighed skulde spise den. Ganske rigtig — en Række af en fem, sex Vogne bevægede sig frem ad Veien. Forrest gik en Tsjumak med allerede aldeles graanede Knevelsbarter. Da han var kommen os paa — ja, hvad skal jeg sige? — vel omtrent paa en halv Snees Skridt nær, standsede han. „God Dag Maksim! Nu, saa har det da føiet sig saaledes, at vi skal sees engang endnu!" — Min salig Bedstefader gav sig til at blinke med Øinene. „Ah! Jh see, Goddag, Goddag! Hvor kommer Du fra? Og Boleatsjka, er han med? Goddag, Goddag, Bro'er! Hvad Djævelen! Her har vi dem jo samlede allesammen, baade Krutotrysjtsjenko og Petsjerytsja og Kovelek og Stetsjko! Goddag, Goddag! Og Velkommen alle-

sammen! Ah, ha, ha! Ho, ho!" Og nu gik det paa
Omfavnen og Kysſen løs. Derpaa bleve Ørnene
ſpændte fra og ſlupne løs for at græsſe; Vognene
med deres Læs bleve ſtaaende ude paa Veien, og alle
Tſjumak'erne toge i Kreds Plads foran Kurenj'en og
gav ſig til at ryge af deres Piber. Dog — Ryg-
ning blev der da juſt ikke ſtort af: Alles Munde kom
ſaaledes igang med Fortællinger og Samtaler, at den
ſnart holdt reent op. De fik dernæſt Noget at ſtyrke ſig
paa, og da de ſaa havde ſpiiſt ſig mætte, kom min ſa-
lig Bedſtefader med Meloner, af hvilke enhver fik ſin,
ſom han ſkrællede med ſin Kniv (thi I maae vide, at
det var erfarne Folk, diſſe Tſjumak'er, der havde
ſeet ſig om i Verden og nok vidſte, hvorledes man
ſkulde bære ſig ad; om det ſaa havde været ved en
Herremands Bord, vilde de have kunnet klare for ſig
ſaagodtſom Nogen) og borede et lille Hul i med Fin-
geren, hvorpaa han udſugede Saften, ſkar Melonen
iſtykker og — i Munden med den. „Hvad ſidder I
der, Karle, og gaber efter? Nu muntert! Op med Jer
og lad os faae os en Svingom! Oſtap! Hvor er din
Skalmeie? Og lad os ſaa faae Kazatſjok'en! Nu, Foma,
Armene i Siden! Saadan! Saadan! Ret ſaa! Hei,
Hop!" Og hvor jeg var let tilbeens dengang! Nu
derimod ... Den forbandede Alderdom! Nu gaaer det
ikke ſaaledes til! Iſtedenfor at gjøre Krumſpring maa

jeg nu være glad til, at jeg kan vralte afsted. Min salig Bedstefader sad længe hos Tsjumak'erne og morede sig over at see paa os. Med eet mærker jeg, at hans Fødder begynde at komme i Bevægelse, retsom om de ikke kunde andet. „See engang! See engang, Foma!" siger Ostap. „Gud naade mig, om gamle Bedstefader ikke begynder at dandse!" Og hvad synes I? Neppe nok havde han faaet det sagt, førend den Gamle ikke var istand til at holde Styr paa sig længer. Det koste saa hvad det vilde, saa vilde han vise sig for Tsjumak'erne fra en honnet Side. — „Jo Pyt, Karle! Jo Pyt! Saa det kalder I at dandse! Nei saadan skal det være!" udbrød han, idet han sprang op, stemmede Hænderne i Siderne og slog Hælene sammen. Og en Skam var det, om jeg vilde negte det: den Gamle forstod sandelig endnu at dandse. Han dandsede, som om det kunde været med Hetmanens Frue. Vi andre gjorde strax Plads, og den gamle Knast dandsede nu henad Pladsen foran Agurkebedet. Da han er midt paa den og just vil til at svinge rundt for at gjøre et eller andet Konststykke, negte Fødderne ham deres Tjeneste og ere paa ingen Maade til at bringe videre! Hvad Pokker! Han vender om igjen, dandser afsted paany, naaer Midten af Pladsen — accurat den samme Historie! Ihvad han saa gjorde, var det ikke muligt at faae dem videre;

de vare som fastnaglede i Jorden. „Det var da Fandens til Sted det! Det maa være et eller andet djævelsk Anslag! Det maa være selve Herodes, Menneskeslægtens Fjende, der her er paa Spil!" Og paa den anden Side — at lade sig saaledes gaae paa i Tsjumak'ernes Paasyn, det skammede han sig ogsaa ved. Han dandser derfor frem paany, men saa smaat, saa smaat, saa langsomt, saa langsomt, og saa — saa nydeligt, at det ordenlig var en Fornøielse at see paa. Han naaer atter Midten af Pladsen; men nei! Det er ham igjen ikke muligt at komme videre. „Ah, din forbandede Satan! Gid der saasandt sad en raaden Melon i Halsen paa Dig! I den Grad at have en gammel Mand tilbedste!" Og i det Samme hører han Latter bagved sig: Han seer sig om: der er hverken Bassjân eller Tsjumak'er eller det Mindste; Alt er med eet aldeles forsvundet, og baade foran ham og bagved og til Siderne ikke Andet end den vide, jevne Slette. „Æhæ! Saa skulde da ogsaa Pokker..." Han begyndte nu at blinke med Øinene og at see nøiere til. Stedet forekom ham ikke aldeles ubekjendt. Paa den ene Side var der en Skov, og bagved denne ragede der en høi Stang frem. „Hvad Pokker! Det er jo Dueslaget i Popens Have!" Fra den anden Side viser der sig ligeledes noget Sort. Han seer nærmere til: det er Distrikts skriverens Lade. Saa langt havde

altsaa Djævelen faaet ham lokket hen! Han gjorde nu omkring og traf snart paa Stien. Maanen var ikke til at see; men i dens Sted var der en hvid Plet, der blinkede igjennem Skyerne. „Imorgen faaer vi stærk Blæst!“ tænkte min salig Bedstefader ved sig selv. Ved Siden af Stien viste sig et Lys paa en lille Jordhøi. „Nei! see der!“ udbrød han, satte Hænderne i Siderne og gav sig til at stirre paa det. Det gik imidlertid strax ud, men viste sig snart igjen, bestandig længere og længere borte. „Der maa ligge en Skat!“ udbrød min salig Bedstefader. „Jeg tør vædde hvad det saa skal være paa, at der maa ligge en Skat!“ Og han spyttede allerede i Hænderne for at begynde at grave efter den, da han med eet huskede paa, at han ingen Spade havde hos sig. „Hvor det dog ogsaa er Skade! Hvem veed? Jeg havde maaskee blot behøvet at skrælle Græstørven af; maaskee den ligger lige under den. Dog — nu er her jo desværre slet Intet ved at gjøre. Jeg vil dog idetmindste mærke mig Stedet for at jeg senere ikke skal kunne glemme hvor det er!“ Med disse Ord tog han en fra et Træ nedblæst Green, som han lagde paa den lille Jordhøi, hvor han havde seet Lyset brænde og gik derpaa videre henad Stien. Den unge Egeskov begyndte nu at blive tyndere og tyndere, og noget efter fik han Øie paa et flettet Gjerde. „Rigtigt!

Sagde jeg det ikke nok, at det maatte være Popens Toft! Der har vi jo hans Gjerde! Saa har jeg da nu ikke engang en Verst til Basjtân'en." Det var imidlertid allerede temmelig seent da han naaede hjem. Han havde slet ingen Appetit. Efterat have vakt min Broder Ostap og spurgt ham, om det var længesiden Tsjumak'erne vare tagne afsted, svøbte han sig ind i sin Tulup og lagde sig til Ro. Da saa min Broder spurgte ham: „Men hvor Pokker har Du været henne idag, Bedstefader?" svarede han blot ganske kort: „Sligt skal Du aldrig spørge om, Ostap; det faaer Du nok at vide, naar Du engang bliver saa gammel som jeg er!" Kortefter snorkede han saa høit, at Spurvene, der allerede havde samlet sig i Basjtân'en, forskrækkede fløi bort igjen.

Dagen efter, det første Mørket begyndte at falde over Sletten, trak min salig Bedstefader i sin Svitka, spændte sit Bælte om Livet, tog sin Spade under Armen, satte sin Hat paa Hovedet, tømte et Kruus Kvas, aftørrede saa sine Læber paa sine Skjøder og begav sig dernæst paa Veien lige ad Popens Have til. Han kom forbi Gjerdet og Egekrattet og til en Sti, der førte igjennem Skoven og ud paa Marken. Det maatte jo være ganske det samme Sted, hvor han var Dagen iforveien. Derhenne staaer jo Dueslaget; men Laden? Laden er jo ingensteds at see. „Nei, det

maa saa dog ikke være her! Det maa vist endnu være noget længere borte! Jeg faaer ialfald først at vende tilbage til Laden!" Han vendte nu tilbage, og tog derpaa en anden Vei. Da han saa seer sig om igjen — er Laden der ganske rigtig, men Dueslaget er borte. Han vender igjen tilbage og nærmer sig Dueslaget; men nu er Laden borte. I det Samme begynder det saa smaat at regne. Han skynder sig atter hen til Laden; men nu er Dueslaget igjen borte; til Dueslaget, og saa er atter Laden borte. „Din forbandede Satan! Gid Du da ogsaa faae en Ulykke!" tænkte han ved sig selv. Regnen havde nu begyndt at øse ned. Han tog sine Støvler af og svøbte dem ind i sit Tørklæde, for at de ikke skulde tage Skade af Regnen og tog derpaa Benene med sig hjemad. Ganske drivvaad naaede han endelig sin Kurenj, indhyllede sig i sin Tulup og lagde sig til Ro efterat have mumlet Noget imellem Tænderne og regaleret Djævelen med saadanne Skjeldsord, som jeg aldrig i mine Dage endnu havde hørt Magen til, og som vare af en saadan Caliber, at jeg næsten er vis paa, at jeg, hvis det havde været om Dagen, vilde være bleven ganske rød over dem. Da jeg vaagner næste Dags Morgen, gaaer min salig Bedstefader, som om aldeles Intet var passeret, allerede ude i Basjtân'en og dækker sine Græskar til. Ved Middagsbordet blev den Gamle

ret snakſom igjen og havde Morſkab af at gjøre Løier med min yngſte Broder og ſkræmme ham, og efter Vordet ſkar han ſig en Fløite af et Stykke Hyld og gav ſig til at ſpille paa den. Han forærede derhos os Børn en Melon af en ganſke forunderlig ſlangeagtig Form, ſom han kaldte tyrkiſk, en Slags, ſom man nutildags aldrig ſeer Noget til, og ſom rimeligviis ſtammede langveis fra. Ved Aftentider tog min ſalig Bedſtefader ſin Spade og gik ud for at grave et Bed til de ſildige Græskar. Da han kom forbi det forhexede Sted, kunde han ikke bare ſig for at mumle imellem Tænderne: „Det forbandede Sted!“ Derpaa gik han hen til Midten af Pladſen, netop der, hvorfra det Aftenen iforveien havde været ham reent umuligt at dandſe videre og ſlog i ſin Ærgrelſe et dygtigt Slag paa Jorden med Spaden. Med eet befinder han ſig accurat i de ſamme Omgivelſer ſom Aftenen iforveien: paa den ene Side rager Dueſlaget, paa den anden Side Laden iveiret. „Nu! Godt er det ialfald, at jeg har taget Spaden med mig! See, der har vi jo Stien! Og der er jo den lille Jordhøi! Og der ligger den nedfaldne Green! Og der brænder og lyſer det! Saa kan jeg jo aldrig tage feil!“ — — Idet han løftede Spaden iveiret retſom om han vilde til at ſlaae løs paa et Sviin, der aflagde hans Baſſtân et Beſøg, traadte han nu nærmere og ſtand-

sede først lige foran den lille Jordhøi. Lyset var forsvundet. Paa Høien laa der en stor, mosbegroet Steen. „Den Steen maa jeg jo først have væk!“ tænkte han ved sig selv og gav sig strax til at omgrave den fra alle Sider. „Det var ogsaa Fandens til Steen, den!“ Ved af alle Kræfter at stemme Fødderne imod Jorden, var han imidlertid endelig tilsidst saa heldig at faae den væltet ned. „Plump! Lig Du nu der! Nu skal det gaae anderledes rask!“ Med disse Ord gjorde min salig Bedstefader en kort Pause, tog sin Tobaksdaase frem, rystede noget Tobak ud i sin flade Haand og vilde netop til at føre det til Næsen, da han lige med eet — hører en nyse lige ovenover hans Hoved, og det saa høit, at Træerne ordentlig rystede, og saa stærkt, at min salig Bedstefader fik hele Ansigtet overstænket. „Naar Du endelig skal nyse, saa kunde Du da idetmindste vende Dig bort fra Folk!“ sagde han, idet han gned sig i Øinene. Derpaa seer han sig om: der er slet Ingen. „Saa veed jeg da ialfald for en anden Gangs Skyld, at Djævelen ikke er nogen Ynder af Tobak!“ vedblev han, idet han atter stak sin Snuustobaksdaase i sin Brystlomme og tog sin Spade. „Den Dumrian! Hverken hans Bedstefader eller Fader har nogensinde faaet en saa delicat Snuus som denne!“ — Han gav sig nu til at grave. Grunden var blød, og Spaden gik let igjen-

nnem den. Med eet støder den imod Noget, der giver
sen Klang. Han kaster mere Jord op og faaer ende=
illig Die paa en Kjedel. „Ah, see der har vi jo al=
llerede Fyren!“ udbrød min salig Bedstefader, idet han
sstak Spaden ind under den. „Ah, see der har vi jo
nallerede Fyren!“ qvidrede et Fuglenæb, der havde bidt
sig fast i Kjedlen. Min salig Bedstefader foer for=
skrækket et Par Skridt tilbage og slap Spaden. „Ah,
ssee der har vi jo allerede Fyren!“ brægede et Faare=
dhoved oppe fra Toppen af et Træ. „Ah, see der har
avi jo Fyren!“ brummede en Bjørn, idet den stak sin
Snude frem bag et af Træerne. Min salig Bedste=
sfader stod og sitrede af Angst. „Saa her er det or=
dentlig farligt blot at sige et Ord!“ mumlede han ved
sig selv. „Her er det ordenlig farligt at sige et Ord!“
qvidrede Fuglenæbet. „Farligt at sige et Ord!“ bræ=
gede Faarehovedet. „At sige et Ord!“ brummede
Bjørnen. „Hm!“ stammede min Bedstefader ganske
forskrækket. „Hm!“ qvidrede Fuglenæbet. „Hm!“
dbrægede Faaret. „Hum!“ brummede Bjørnen. Gan=
ske forstyrret vendte min salig Bedstefader sig nu bort.
Du gode Gud, den Nat det da ogsaa var! Maanen
var der nu slet ikke Tanke om; men ikke engang saa=
meget som en eneste Stjerne var der at see: trindt=
omkring ham Bjergkløfter og Afgrunde, og ovenover
dhans Hoved hang der et Bjerg ud, der syntes

hvert Øieblik at skulle falde ned over ham, og fra hvilket et væmmeligt Fjæs stirrede paa ham. Uh! Uh! Det havde en Næse som en Blæsebælg, Næseboer, der hver kunde have rummet en Spandfuld Vand, Læber som Bjælker, røde, opspilede Øine, og det rakte i eet væk Tunge ad ham. „Aah, saa reis ad Helvede til, dit væmmelige Fjæs! Reis ad Helvede til, baade Du selv og din Skat!" Med disse Ord slap han Kjedlen og vilde just til at løbe sin Vei; men da han saa, idet han saae sig om, lagde Mærke til, at det Hele igjen var forsvundet, betænkte han sig og blev. „Det er blot Djævelen, der vil prøve paa at skræmme mig!" tænkte han ved sig selv. Derpaa tog han igjen fat paa Kjedlen — Nei! Den var for svær! Hvad var der herved at gjøre? Her kunde han dog ikke blive staaende hele Natten. Han anstrengte endnu engang alle sine Kræfter og omfattede den med begge sine Arme. Et Ryk og nok eet og nok eet og — han fik den endelig op. „Det tog paa Kræfterne! Nu maa vi sgu ha'e os en Priis først!" Han tog igjen sin Snuustobaksdaase frem; men førend han rystede Tobakken ud i sin Haand, saae han sig forsigtig om til alle Sider, om der Ingen var. Nei, saavidt han kunde see, var der ikke en Sjæl. Men med eet forekommer det ham som om en af Træstubbene gav sig til at puste sig op, som om den efterhaanden fik Øine, store, røde

Dine, vide Næseboer, og at Næsen derpaa begyndte at rynke sig som om den vilde til at nyse. „Nei! Nei! Det er nok sikrest, at jeg ingen Priis tager mig!“ tænkte min salig Bedstefader ved sig selv og stak sin Snuustobaksdaase til sig igjen. „Ellers risikerer jeg, at Djævelen igjen nyser mig Ansigtet fuldt!“ Han greb nu i en Fart Kjedlen og gav sig til at kile afsted af alle Kræfter. „Au! Au! Au!“ raabte han, da han mærkede, at der hele Tiden var Noget, der ligesom med en Vaand eller et Riis slog ham paa Fødderne. „Au! Au! Au!“ Han kilede imidlertid kun stærkere paa, og først da han havde naaet Popens Have, standsede han et Øieblik for at puste. —

„Hvor Pokker kan da Bedstefader være bleven af?“ tænkte vi andre, da vi allerede havde ventet flere Timer paa ham. Min Moder var allerede for længesiden kommen fra Gaarden med et Fad ganske varme Galusika'er til os. Vi ventede og ventede; men der kom ingen Bedstefader. Tilsidst satte vi os da endelig til at spise til Aften uden ham. Da vi havde spiist, skyllede Moder Fadet reent, og idet hun, for ikke at komme det paa Bedene der rundtomkring, seer sig om efter Et eller Andet, hvori hun kunde helde Skyllevandet, bliver hun med eet en Kumme vaer, der kom vraltende hen imod hende. Det var allerede noget mørkt. Det maatte rimeligviis, tænkte hun,

være en eller anden af Karlene, der vilde gjøre Løier og derfor havde skjult sig bagved den og skjød den fremad foran sig. „Nu! Den kommer jo som om den var kaldet! Den kan jeg jo komme Skyllevandet i!“ sagde hun og øste det koghede Vand i den. „Au! Au! Au!“ jamrede i det Samme en dyb Bas. Hun seer nøiere til, og hvad seer hun: min salig Bedstefader. Nu, det havde hun jo umulig kunnet vide. Det saae jo aldeles livagtig ud som om det var en Kumme, der kom vraltende. Ihvor sørgeligt dette nu end var, saa kunde vi dog neppe bare os for Latter ved at see salig Bedstefaders graae Hoved dryppe af Skyllevand og besat med Græskar- og Melon-Skrællinger. „Det er da ogsaa Fanden til Kjælling!“ udbrød han, idet han tørrede sig af i sine Skjøder. „Saaledes at skolde en retsom man skolder Svin ved Juletider! — Nu, Knegte! Nu skal I for Fremtiden faae Penge nok til Kringler! Nu skal I komme til at gaae i guldbroderede Zjupân'er, om I har Lyst! See blot her, see blot her, hvad jeg bringer Jer!“ vedblev han, idet han viste dem Kjedlen. Og hvad troe I saa vel, at der var i den? Guld, siger I? Jo jeg takker; det var noget deiligt Guld det! Nei, ikke Andet end det bare Gruus og Sand! Ved at see dette gav min salig Bedstefader sig ordenlig til at spytte ad Kjedlen, hvorpaa

han slængte den fra sig og omhyggelig vaskede sine Hænder.

Og fra det Øieblik af besvor min salig Bedstefader altid os Børn om aldrig at stole det allermindste paa Djævelen. „Tro ham ikke! Tro ham ikke!“ sagde han ofte til os. „Hvert Ord, han siger, den Hundesøn, hvert eneste Ord er Løgn, puur Løgn! Der er ikke Sandhed i ham saameget som for en eneste Kopæjka!“ Og hver Gang saa vor Gamle hørte tale om, at det enten et- eller andensteds ikke var rigtig fat, mudbrød han altid: „Korser Jer! Korser Jer, Børnlil! Ellers har vi ham! Ellers har vi ham!“ Og saa var han altid selv den første til at gjøre Korsets Tegn. Men det forherede Sted, som han i Dandsen ikke havde været istand til at komme over, lod han indhegne med et flettet Gjærde, og der gav han os Ordre til at henkaste alt Feieskarn og Affald og alt det Ukrud, vi lugede op i Basjtân'en. — See, saaledes holdt Djævelen et skikkeligt Menneske for Nar! Jeg kjender forresten endnu godt Eiendommen. Senere hen kjøbte nogle Kazak'er i Nabolaget den af min salig Bedstefader. Bedre Jord kan man ikke ønske sig, og den giver altid den bedste Afgrøde, alene med Undtagelse af det forherede Sted. Vel lægge de ogsaa der Agurker og deslige, og Afgrøde giver det ogsaa, men det,

der vorer der, er altid saa forunderlig vanskabt, at det ikke er muligt at afgjøre hvad det egenlig er for Noget. Græskar er det ikke; Agurk er det ikke; Melon er det heller ikke; kort: Djævelen alene veed, hvad det egenlig er for Noget.

Den frygtelige Hevn.

Der Irrgläubige Hiob.

Den frygtelige Hevn.

I.

I Kijefs Forstad er der Lystighed og Gammen. Esaûl-
en Gorobets holder netop sin Søns Bryllup, og han
har i den Anledning faaet fuldtop af Gjæster. I
gamle Dage holdt Folk meget af at leve godt og end-
nu mere af at drikke, men først og fremmest dog af
at more sig. Iblandt Gjæsterne var Zaporogeren
Mikitka, der paa sin brune Hingst var kommen lige-
fra et lystigt Gilde paa Pereſjleaer Marken, hvor han
i hele syv Dage og Nætter havde været med at iskjenke
den røde Viin for den kongeligsindede Adel. Iblandt
Gjæsterne var ogsaa Esaûl'ens fortrolige Ven, Danilo
Burulbasj fra den anden Side af Dnjepr, hvor hans
Gaard laa midt imellem twende Bjerge. Han havde
sin unge Frue Katerina og sin spæde, aarsgamle Søn
med sig. Alle Gjæsterne kunde ikke nokſom beundre Fru
Katerinas blændendehvide Ansigtsfarve, hendes Dien-
dbryn, der vare saa sorte som tydsk Fløiel, hendes fine

Klædes Stads-Kjole, Livstykke af himmelblaat Halv-Tabenek og hendes med Sølvsinker beslaaede Støvler; men mere end alt andet undrede de sig dog over, at hendes gamle Fader ikke var kommen med. Kun eet Aar havde han boet paa den anden Side af Dnjepr; derpaa havde han været eetogtyve Aar borte uden at man i al den Tid havde hørt det allermindste til ham og var først vendt tilbage igjen da Datteren var gift og havde faaet sig en lille Søn. Han vilde rimeligviis have havt mange vidunderlige Ting at fortælle. Hvorledes kunde det vel være Andet, da han havde tilbragt saamange Aar i fremmede Lande? Der er jo dog Alt ganske anderledes; Menneskene ere jo der af en ganske anden Slags, og christne Kirker kjender man jo der Intet til... Dog, han kom, som sagt, ikke. —

Gjæsterne bleve nu beværtede med Varenukha med tørrede Rosiner og Blommer og paa et lille Fad serveredes Karavaj'en *), hvis underste Deel, hvori der var indbagt Mønter, Musicanterne strax gave sig ifærd med, idet de lagde deres Tsymbler, Violiner og Buben'er **) fra sig saalænge. Imidlertid traadte de unge Piger og Koner, efterat have tilviftet sig Kjølighed med deres broderede Tørklæder, atter frem af

*) Bryllupskagen. **) Tambouriner.

Rækkerne, imens de unge Knøse med Hænderne stem-
mede i Siderne og stolt seende sig om til alle Sider
allerede stode rede til at flyve dem imøde, da i det
Samme Esaûl'en kom bærende med to Ikon'er *) for
at lyse Velsignelsen over de Nyformælede. Disse
Ikon'er havde han faaet forærende af en from Munk,
den gamle Varfolomej (Bartholomæus). Vel var det
ikke noget synderlig kostbart og rigt Arbeide; de straa-
lede ikke af Guld og Sølv; men den, i hvis Huus
de vare, vovede ingen onde Magter at komme nær.
Esaûl'en løftede dem nu iveiret og vilde netop til at
fremsige en kort Bøn, da med eet Børnene, der laae
og legede paa Gulvet, udstødte et Angstskrig, og strax
derpaa ogsaa de Vorne forskrækkede vege tilbage og
Alle pegte paa en midt iblandt dem staaende Kazak.
Hvem han var, var der Ingen der vidste. Han
havde mesterlig dandset Kazakdandsen og faaet den
ham omgivende Klynge til at lee ret hjertelig. Men
da nu Esaûl'en hævede Ikon'erne iveiret, forandredes
pludselig hele hans Ansigt. Hans Næse blev længere
og længere og krummede sig til Siden; hans Øine
bleve fra brune forvandlede til grønne: hans Læber
blaanede; hans Hage begyndte at sitre og blev saa
spids som et Spyd; en Huggetand sprang frem af

*) Helgenbilleder.

hans Mund; bag hans Hoved hævede sig en Pukkel, og vor Kazak stod der med eet — som en udlevet Olding.

„Det er ham! Det er ham!“ lød det nu fra Hoben, og Alle trængte sig tættere op til hverandre. — „Det er Troldmanden, der er kommen igjen!“ skreg Mødrene, idet de krystede deres Børn i deres Arme.

Majestætisk og høitidelig traadte nu Esaûl'en frem, og idet han holdt Ikon'erne henimod ham, sagde han med høi og lydelig Røst: „Vig bort, Satan! Her er intet Sted for Dig!“ og i samme Øieblik forsvandt den Gamle, idet han knurrede og viste Tænder retsom en Ulv. Som Havet i Storm bruste nu Talen larmfuld op iblandt den forsamlede Mængde. „Hvad er det for en Troldmand?“ spurgte de Unge og Uerfarne. „Det varsler Ulykke!“ sagde de Gamle, rystende paa Hovedet. Og overalt i hele Esaû'lens Gaard samlede Folk sig i Klynger og hørte paa Historien om den forunderlige Troldmand. Men saagodtsom enhver Fortæller fortalte den paa sin Viis, og Ingen vidste noget sikkert om ham.

Der blev nu rullet et Fad Mjød ud i Gaarden, og da hertil ovenikjøbet kom flere Ankere græsk Viin, begyndte Lystigheden snart paany. Musicanterne spillede atter op, og de unge Piger og Knøse, hele det lystige, overgivne Kazakfolk, fløi afsted i deres straa-

lende Zjupân'er. Selv halvfemsindstyveaarige og hun-
redaarige Oldinge, der havde faaet sig lidt over Tør-
sten, dandsede nu med og mindedes ret med Lyst
langstforsvundne Dage. Saaledes fortsattes Gildet
til langt ud paa Natten og det et Gilde, som man
nutildags ingensteds kan finde Magen til.

Langt om længe begyndte da endelig Gjæsterne
at gaae fra hverandre; men kun faae af dem gik hjem;
mange bleve og tilbragte Natten ude i Esaûl'ens
rummelige Gaard, og endnu flere lagde sig, uden vi-
dere, til Ro, en under en Bænk, en anden plat ned
paa Gulvet, en tredie ved Siden af sin Hest, en
fjerde i Nærheden af Stalden og saaledes fremdeles.
Hvor det traf sig, at Kazak'ens omtaagede Hoved
rullumlede hen, der blev han ogsaa liggende og snor-
kede saa det næsten kunde høres hele Kijef over. —

II.

En mild Glands udbreder sig over hele Verden: det er Maanen, der staaer op hist henne bag Bjergene. Det er som om den breder en kostelig, sneehvid Damaskesdug ud over Dnjeprs klippefulde Bred og som om Skyggerne vige længere og længere tilbage ind i Granskovens Dybder. —

Midt ude paa Dnjepr flyder en Baad. I Forenden sidde to Kazak'er med deres sorte Kazakhuer paa Skak, og under Aarernes Slag flyve Funker til alle Sider retsom Gnister fra et Fyrstaal.

Hvorfor synge vore Kazak'er ikke? Hvorfor tale de ikke et Ord om, at Klerkerne nu igjen gjennemstreife Ukraina og omdøbe Kazakfolket til Katholiker, eller om Slaget, der nys stod ved Saltsøen og varede hele to Dage igjennem? Oh, hvorledes skulde de vel kunne synge eller tale om tapper Vaabendaad! Deres Herre Danilo sidder jo der hensjunken i mørke Tanker, imedens Ærmet paa hans carmoisinrøde Zjupân hænger ud over Baaden ned i Bølgerne, og deres

Frue Katerina vugger sagte sin Lille uden at vende Øiet fra ham et eneste Øieblik, imens Vandet som graaligt Støv slaaer op paa hendes uovertrukne Klædes-Festdragt. Hvilken Lyst midt ude fra Dnjepr at fastirre paa de høie Bjerge, de udstrakte Enge, de grønne Skove! Bjerge er det og dog ingen Bjerge: de have jo ingen Fod; saavel foroven som forneden ende de sig jo i spidse Tinder og saavel over som under dem er jo den dybe Himmel. Og Skovene, der bekrandse Høiderne hist, det er jo egenlig ingen Skove: det er Haar, fremvorede paa den ældgamle Skovfaders Hoved. Forneden væder hans Skjæg sig i Vandet, og saavel under Skjægget som over Haaret er den dybe Himmel. Og saa disse Enge endelig — det er jo grundren ingen Enge: det er jo et grønt Bælte, der omslutter Himmelkuglens Midte, imens Maanen seiler majestætisk afsted saavel paa den øvre som paa den nedre Halvkugle.

Pan Danilo betragter imidlertid ikke Landskabet; han sidder og stirrer paa sin unge Kone. „Hvorfor er Du saa sorrigfuld, min unge Viv, min egen Engle-Katerina?“ — „Jeg er ikke sorrigfuld, Pan Danilo! Det er kun de forunderlige Fortællinger om Trolddommanden, der ængste mig. Han skal have seet saa frygtelig ud allerede som nyfødt, og intet af de andre Børn skal nogensinde i hans Barndom have villet

lege med ham; det skal bestandig forekomme ham som om Alle lee ad ham. Naar han ved Aftentider møder Nogen, skal det altid synes ham, som om den, han møder, aabner Munden og skjærer Tænder ad ham, og Dagen efter finder man Vedkommende død. Jeg er bleven saa forunderlig, saa ængstlig tilmode ved at høre paa disse Fortællinger."

Med disse Ord tog Fru Katerina sit Torklæde og aftørrede dermed det i hendes Arme sovende Barns Ansigt. Paa Torklædet havde hun med rødt Silke broderet Blade og Bær. —

Uden at mæle et Ord gav Pan Danilo sig til at stirre ud i det dunkle Fjerne, hvor der langt borte inde i Skoven hævede sig en mørk Jordvold, bag hvilken et ældgammelt Slot ragede frem. Paa hans Pande kom tre dybe Rynker tilsyne, og med den venstre Haand glattede han sine ungdommelige Knevelsbarter. „Det Frygtelige ligger just ikke saameget i, at han er en Troldmand," bemærkede han derpaa, „som i at han er en slem Gjæst at komme ilav med. Hvor i al Verden er han ogsaa kommen paa det dumme Indfald, at drage herhen? Jeg har hørt fortælle, at Leakh'erne skulle have isinde at anlægge en Fæstning et- eller andensteds her i Nærheden for at afskjære os Veien til Zaporogerne. Nu, hvem veed! ... Men faaer jeg saasandt blot mindste Nys om, at

...oe finder Tilhold hos ham, saa jevner jeg hans Djæv-
...erede med Jorden, gjør jeg, og ham selv opbrænder
...jeg, den gamle Troldmand, saa at der ikke bliver en
Stump tilbage af ham for Ravnene at hakke i. Og
...aa kan jeg heller ikke troe Andet end at han baade
...naa være i Besiddelse af Guld og andre gode Ting ...
See, der henne, der boer han, den Djævel! Hvis
...an virkelig skulde have samlet sig endeel Guld ...
Vi kommer nu ret strax forbi en heel Deel Kors; det
...er Kirkegaarden, hvor hans urene Forfædres Been
...jensmulre. Efter hvad Sagnet fortæller, have de i
...evende Live hver og en været rede til for Penge at
...ælge sig til Djævelen baade med Hud og Haar.
Hvis han virkelig skulde have samlet sig endeel Guld,
...iger jeg, saa er der nu ingen Tid at spilde; det
...er ikke hver Dag, at man i Krigen ..."

„Ja, jeg veed godt, hvad det er Du har for.
Jeg aner intet Godt af vort Sammentræf med ham.
Men hvorledes har Du det? Du drager Veiret saa
...ungt, dit Blik er saa mørkt, dine Bryn trukne saa
...oybt ned over Dinene?"

„Ti, Kvinde!" udbrød Danilo vred. „Den,
...oer indlader sig med Jer, risikerer selv at blive til et
...Fruentimmer. Hei Du! Giv mig Ild til min Pibe!"
Disse sidste Ord henvendte han til en af Roerkarlene,
...oer ogsaa øieblikkelig gav sig til at banke glødende Aske

ud af sin Pibe og komme den i sin Herres. „At skræmme mig med en Troldmand!" vedblev Pan Danilo. „En Kazak frygter, Gud være lovet, hverken Djævle eller Klerker. Det vilde blive en deilig Historie, vilde vi rette os efter Jer Fruentimmer! Hvad siger I, Knøse? Nei, vort Kjæreste er vor Pibe og vor skarpe Sabel!"

Katerina taug og stirrede ned i de slumrende Vande, som Vinden i det Samme riflede, saa at hele Dnjepr straalede som flydende Sølv, som en Ulvepels i Natten.

Baaden vendte nu og holdt nærmere ind til den skovbevorede Bred. Noget oppe paa Land laae en Kirkegaard med en Mængde forfaldne Kors, imellem hvilke ingen Hyld voxe, og intet Græs grønnes; kun Maanen varmer dem fra sin Himmelhøide.

„Hører I, Karle? Der er en, der skriger, der raaber om Hjælp!" sagde Pan Danilo pludselig, idet han vendte sig til Roerkarlene.

„Ja, vi hører Skrig, og som det lader til kommer de derhenne fra," svarede de begge paa een Gang, pegende henimod Kirkegaarden.

Alt blev imidlertid strax stille igjen.

Baaden vendte nu atter og dreiede om Odden. Med eet slap Roerkarlene Aarerne og stirrede ubevægelig hen for sig. Selv Danilo studsede, og en is-

nnende Kuldegysen foer igjennem hans Kazakaarer. Korset paa en af Gravene gav sig til at vakle, og en hentørret Dødning reiste sig langsomt op under det. Skjæget gik ham til Bæltet. Neglene paa hans Fingre vare saa lange som Fingrene selv, ja endnu længere. Langsomt hævede han Hænderne iveiret. Hele hans Ansigt fortrak sig krampagtig. Det var tydelig at see, at han led frygtelige Pinsler. „Jeg qvæles! Jeg qvæles!“ stønnede han med en vild, ikke menneskelignende Stemme, der ligesom en Kniv skar ham i Hjertet, og derpaa sank han igjen i Jorden. Derpaa begyndte et andet Kors at vakle, og atter reiste en Dødning op, der var endnu frygteligere end den første. Han havde endnu længere Negle end hin, og han raabte endnu vildere: „Jeg qvæles! Jeg qvæles!“ og sank igjen i Jorden. Det Samme gjentoges med endnu et tredie Kors og en tredie Dødning, der syntes at være blot et afpillet Skelet. Skjægget naaede ham lige til Hælene, og hans Fingre med de lange Negle borede sig ned i Jorden. Det var frygteligt at see ham strække Hænderne iveiret, retsom om han vilde gribe Maanen, og saa hylede han i den Sky som om de vare ifærd med at gjennemsauge hans gulnede Been... Barnet, der laae og sov i Fru Katerinas Arme, udstødte et Skrig og vaagnede.

Ogsaa hun selv udstødte et Skrig. Roerkarlene tabte i deres Forfærdelse deres Huer i Dnjepr, og selve Pan Danilo gyste.

Med eet forsvandt Synet ligesaa hurtig som det var kommet; men det varede længe inden Roerkarlene atter vare istand til at gribe Aarerne. Burulbasji kastede et Blik fuldt af Deeltagelse paa sin unge Kone, der forfærdet vuggede sit spæde Barn i sin Arm. Derpaa sluttede han hende i sine Arme og trykkede et Kys paa hendes Pande. „Frygt ikke, søde Katerina! Frygt ikke! See, nu er det Hele jo forbi!“ sagde han, idet han viste om til alle Sider. „Det er blot Troldmanden, der prøver paa at skræmme Folk, forat Ingen skal vove at nærme sig hans urene Rede. Men det er ogsaa kun Fruentimmer, han kan skræmme dermed!Ræk mig min Søn!“ Med disse Ord tog Danilo sin spæde Søn, løftede ham iveiret og trykkede hans Ansigt til sine Læber. „Nu, Iván! Du er da vel aldrig bange for Troldmænd? Sig kun: „Nei Fader! Jeg er en Kazak!“ Naa, naa, min Snut! Græd nu ikke mere! Nu er vi jo strax hjemme! Saa gi'er Moder Dig Grød og lægger Dig i din lille Vugge og synger for Dig:

Bysse, Bysselulle!
Sønnike, Bysselulle!
Vox saa op til Faders Lyst!

Vox saa op til Moders Trøst!
Alle Troldmænds Skræk Du være
Og Kazak'erne til Ære!

„Hvad det var, jeg vilde sige, Katerina: det forekommer mig, at din Fader ligesom ønsker at staae paa en slet Fod med os. Først kommer han her saa barsk og mørk og alvorlig, som om han var ganske vred over Et eller Andet... Nu vel, men hvorfor kommer han da? Der er jo Ingen der forbyder ham at holive borte. Og ikke nok dermed: da vi saa drak Skaaler, vilde han ikke drikke paa Kazak'ernes Frihed! Og Barnet tog han ikke en eneste Gang paa Armen! Jeg havde fra først af gjerne betroet ham Alt, hvad der ligger mig paa Hjertet; men der var Noget, der holdt inmig tilbage og qvalte Ordet paa mine Læber. Nei, man har intet Kazakhjerte! Hvorsomhelst Kazakhjerter træffes, ere de nærved at sprænge Brystet for at flyve mod hinanden imøde. — Nu, mine flinke Karle, er vi snart ved Land? Jere Huer skal I ikke sørge over; jeg skal selv give Jer nye. Dig, Stetsjko, skal jeg give en ny uldbroderet Fløielshue, som jeg engang huggede af en Tartar tilligemed hans Hoved. Alt hvad Fyren havde paa tog jeg til mig; kun hans Sjæl lod jeg fly ve. Nu, læg til! Naa, Ivân, nu er vi jo strax ajjemme og Du bliver endnu ved at græde! Her, Katerina, har Du ham igjen!"

Alle steg de nu iland. Bag Bjerget ragede et Straatag frem: det var Pan Danilos Familiebolig. Bag det var der igjen et Bjerg, og saa først kom den vide Slette, paa hvilken man i en Strækning af over hundrede Verster ikke vilde have kunnet træffe et levende Menneske.

III.

Pan Danilos lille Gaard laa, som sagt, i en af tvende Bjerge indesluttet Dal, der strakte sig ned til Dnjepr. Den var kun ringe, af Udseende ganske som de simple Kazak'ers og bestod kun af et Par Værelser; der var imidlertid Plads nok til ham, hans Kone, een gammel Tjenestepige og en halv Snees udvalgte unge Knøse. Rundtom Væggen i det større Værelse gik der forøven en Egetræes-Hylde, der var fuldt besat med Fade og Potter og andet Huusgeraad, iblandt hvilket man ogsaa hist og her kunde see Sølvbægere og Kopper indfattede i Guld, deels Foræringer, deels Krigsbytte. Under denne Hylde hængte kostbare Musketer, Sabler, Carabiner og Spyd, som Tatarer, Tyrker og Leakh'er havde maattet af med, enten de ville eller ei, hvorfor de da ogsaa vare dygtig forhugne og fulde af Mærker, der, naar Danilo stod og betragtede dem, ret levende satte ham tilbage i de Træfninger, i hvilke han havde vundet dem. Forneden løb der rundtom Væggen en glathøvlet Bænk,

ved Siden af hvilken der, lige foran Lezjanka'en, hang en Vugge i nogle Reb, der vare trukne igjennem en i Loftet anbragt Ring. Hele Gulvet var af haardtstampet Leer. Paa Bænken havde Danilo og hans Kone deres Leie; paa Lezjanka'en laa den gamle Pige; i Vuggen blev det spæde Barn lullet og kysset isøvn, og paa Gulvet laae ofte Karlene, der imidlertid som oftest foretrak at sove under aaben Himmel paa den bare Jord. Thi en Kazak behøver hverken Puder eller Dyner; han lægger blot simpelthen et Bundt Halm under sit Hoved og gjør sig det bequemt paa det bløde Græs. Hans Lyst er det, naar han vaagner op om Natten, at kunne see den høie, stjernebesatte Himmel over sig og gjennemrystes af Nattekulden, der forfriske hans Kazaklemmer; saa strækker han sig, tænder sin Pibe og mumlende Noget hen for sig halvt isøvne søber han sin varme Pels tættere om sig. —

Det var just ikke synderlig tidlig Burulbassj kom paa Benene Morgenen efter Gildet, og strax han var kommen op, satte han sig hen paa et Hjørne af Bænken og gav sig til at slibe en ny tyrkisk Sabel, som han havde tilbytted sig, imens Fru Katerina gav sig til at brodere i Guld paa et Silke-Haandklæde. Med eet træder hendes Fader ind ad Døren, mørk og bister, med en Meerskumspibe imellem Tænderne. Han

gaaer lige hen til Datteren og spørger hende i en
treng Tone, hvad Grunden var til, at hun først var
ommen saa seent hjem Natten iforveien.

„Om Sligt har I at henvende Jer til mig, og
ikke til hende," bemærkede Pan Danilo. „Det er
Mandens Sag, ikke Konens. Det er idetmindste —
den Fortrydelse sagt — Skik og Brug her hos os.
Det er nok muligt, at det er anderledes derude i de
remmede, vantroe Lande — det er Noget, jeg ikke
ssiender til."

Alt Blodet steg med eet Svigerfaderen til Ho-
edet, og hans Øine lynede vildt. „Da gad jeg dog
ide, hvem Anden end Faderen det tilkommer at have
Opsigt med Datteren!" mumlede han ved sig selv.
Nu vel da, saa spørger jeg Dig: hvor har Du dre-
et om til langt ud paa Natten?"

„Ja, see det var noget ganske Andet, min gode
Svigerfader! Hertil har jeg blot at svare, at jeg for-
længesiden har traadt mine Børnesko. Jeg forstaaer
allerede baade at sidde til Hest og at bruge min skarpe
Sabel; ja der er endnu een Ting til, jeg forstaaer:
ingen at staae til Regnskab for hvad jeg foretager
mig."

„Ja, jeg seer nu, hvad jeg allerede vidste for-
eien, Danilo, at Du søger Kiv med mig. Den, der

skjuler og ikke kan være sine Handlinger bekjendt, han har sjelden nogen reen Samvittighed."

„Ja, Du kan jo troe, hvad Du vil!" svarede Danilo. „Men jeg troer ogsaa, hvad jeg vil. Jeg er Gud være lovet, aldrig endnu greben i nogen vanærende Gjerning. Jeg har altid kjæmpet for den rette Tro og for Fædrelandet, og jeg har aldrig baaret mig ad som visse Landstrygere, der, imens Troens Forsvarere kjæmpe paa Liv og Død, drive omkring, Gud veed hvor, og først bagefter indfinde sig for at høste den Sæd, de ikke have været med at saae. Den Slags Folk er endnu værre end de Unerede og lade sig aldrig see i nogen Kirke. Med dem var det i sin Orden om man spurgte dem, hvor de havde drevet om."

„Aha, Kazak! Du veed nok ikke, lader det til, hvorledes jeg skyder, og det er heller ikke derfor; det er jo ogsaa daarligt nok: kan jeg paa hundrede Favne træffe En lige i Hjertet, saa er det ogsaa det Hele, og jeg hugger desværre ogsaa kun saa som saa; af min Modstander bliver der ialfald dog altid saa store Stykker tilbage som de Gryn, man bruger til Grød."

„Jeg er til Tjeneste!" sagde Pan Danilo, idet han kjækt svang sin Sabel over sig som en Mand, der ret vel vidste, hvortil han havde slebet den.

„Danilo!" skreg Katerina høit, idet hun greb hans Arm og klyngede sig fast til den. „Husk dog

paa, Affindige, betænk dog, hvem det er, Du løfter din Arm imod! Og Du, Fader! Dine Haar ere allerede saa hvide som Snee, og dog farer Du op som en uforstandig Yngling!"

„Kone!" raabte Danilo truende. „Du veed godt, at Sligt er mig imod. Pas Du blot dit Eget!"

Frygtelig klirrede nu Sablerne, Jern huggede løs paa Jern, og Kazak'erne overøste hinanden med Gnister som om det var med Støv. Lydelig grædende løb Katerina ind i det tilstødende Værelse, kastede sig paa sit Leie og stoppede Fingrene i Ørene for ikke at høre Sabelhuggene. Men vore Kazak'er huggede ikke saa lempelig til, at det var saa let en Sag at overhøre deres Hug. Det var som om hendes Hjerte skulde sprænges; hvert Slag foer som en Gysen igjennem hele hendes Legeme; Tuk, Tuk, Tuk. „Nei! Det er ikke til at udholde! Det er ikke til at udholde! ... Maaskee vælder allerede det røde Blods Strøm ud af det hvide Legeme; maaskee svigter allerede Kraften min elskede Danilo, og jeg ligger her!" Og dødsbleg og neppe istand til at drage Veiret traadte hun atter ind i Værelset.

Frygtelig huggede Kazak'erne løs, dog uden at Seiren endnu havde erklæret sig for nogen af dem. Faldt Katerinas Fader ud, trak Danilo sig tilbage, og faldt Danilo ud, trak hiin sig tilbage. De skum-

mede. Nu svinge de atter Sablerne. Uh! Hvor de klirre! Og tordnende — flyve i det Samme Klingerne af. — „Jeg takker Dig, o Gud!“ udbrød Katerina, men udstødte igjen et lydeligt Skrig, da hun saae, at Kazak'erne nu greb til deres Musketer, saae Flintestenene efter og spændte Hanerne. Pan Danilo skjød og feilede. Svigerfaderen tager nu Sigte... Han er gammel, og han seer jo langtfra saa skarpt som en Yngre; men hans Haand ryster ialfald ikke. Skuddet gik af... Pan Danilo vaklede, og det røde Blod farvede hans Kazakzjupâns venstre Ærme. „Nei!“ raabte han. „Nei! Saa billigt Kjøb sælger jeg mig ikke! Det er ikke den venstre Arm, men den høire, der er Atamân. Jeg har en tyrkisk Pistol hængende der paa Væggen. Den har endnu aldrig svigtet mig. Ned af Væggen, gamle Kammerad! Og viis mig endnu en sidste Tjeneste!“ Og med disse Ord udstrakte han sin Haand efter den.

„Danilo!“ raabte Katerina fortvivlet, idet hun greb ham i Armen og kastede sig for hans Fødder. „Danilo! Hør mig! Hør mig! — Det er ikke for mig, jeg beder. Din Skjebne er ogsaa min. Foragtelig er den Qvinde, der kan overleve sin Mand! Nei! Dnjepr, den kolde Dnjepr skal saa blive min Grav... Men tænk paa din Søn, Danilo! Tænk paa din spæde Søn! Hvem skal saa beskytte det stak-

ɔ*els arme Barn? Hvem skal saa kjæle for ham? Hvem skal saa lære ham at sprænge afsted paa sin ɯkulsorte Ganger, kjæmpe for Friheden og for Troen, og saa drikke og svire paa ægte Kazakviis? Mit stakɔkels Barn! Mit arme, ulykkelige Barn! Din egen Faɔder vil ikke kjendes ved Dig! See, hvor han vender ɯsit Ansigt bort fra Dig! — Oh! Nu kjender jeg Dig! Du er jo et vildt Dyr og intet Menneske! Dit Hjerte ɯer et Ulvehjerte og din Sjæl en Slangesjæl! Jeg ɯtroede dog, at der endnu var idetmindste en Draabe Medlidenhed tilbage i dit Bryst, at der i dit Steenjdhjerte dog glødede en Gnist af menneskelig Følelse. Jeg Daare, der ikke vidste bedre! Det er Dig jo tvertimod ɯsen sand Lyst. Om det saa var i Graven, ville dine Been dandse af Lyst naar de høre, hvorledes Leakh'erne ɔssom vilde Bestier kaste din spæde Søn ind i Flamɯmerne, og hvorledes han skriger under deres Knive. Oh, nu kjender jeg Dig! Du stod med Glæde op af idin Grav om saa skulde være og puste til Ilden, ɔnnaar Flammerne hvirvle op omkring ham!"

„Nok, Katerina! Nok! Ræk mig ham saa, min qsspæde Ivân, at jeg kan kysse ham! Nei, mit Barn! Nei, Ingen skal vove at røre saameget som et Haar ɔqpaa dit Hoved! Du skal voxe op til dit Fædrelands Ære! Som Stormvinden skal Du sprænge afsted i Spidsen for Kazak'erne med din Fløielshue paa Hove-

det og din skarpe Sabel i Haanden! — Giv mig saa Haanden, Fader! Og lad saa Alt hvad der er passeret imellem os, være glemt! Har jeg gjort Uret imod Dig, saa tilgiv mig den! — Hvorfor rækker Du mig ikke Haanden?" vedblev Pan Danilo, idet han vendte sig til Katerinas Fader, der blev staaende som fastnaglet til Stedet, uden at der i hans aldeles ligegyldige Ansigt viste sig Spor hverken af Vrede eller af Forsoning.

„Fader!" udbrød Katerina, idet hun omfavnede og kyssede ham. „Vær dog ikke ubønhørlig! Tilgiv Danilo! Han vil nu ikke ostere krænke Dig!"

„Ja, saa tilgiver jeg ham, men alene for din Skyld, min Datter!" svarede han, idet han gjengjaldt hendes Kys og idet hans Øine lynede frygtelig. En let Gysen gjennemfoer Katerina: baade dette Kys og dette lynende Blik forekom hende saa ganske forunderligt. Hun var nær ved at segne om og støttede sig paa Bordet, paa hvilket Pan Danilo nu lagde sin saarede Arm for at forbinde den, og han gjorde sig allerede Scrupler over, at han havde handlet urigtig og ikke paa Kazakviis, ved at bede om Tilgivelse, hvor han dog slet ingen Brøde var sig bevidst.

IV.

Det var Dag; men Solen skinnede ikke igjennem. Himmelen var overtrukken, og en fiin Regn faldt over Sletten, over Skovene og over den brede Dnjepr. Katerina vaagnede, men ikke glad tilmode; hendes Øine vare ganske forgrædte og hun selv urolig og forstyrret.

„Kjæreste Mand! Dyrebareste Mand!" sagde hun. „Jeg har drømt en forfærdelig Drøm."

„Nu, hvorom da, min kjære Katerina?"

„Jeg drømte — og Alt stod, forunderligt nok, ligesom lyslevende for mig — jeg drømte, at min Fader ikke er nogen Anden end netop selve den afskyelige Troldmand, som vi saae hos Esaûl'en. Kun beder jeg Dig ikke at fæste Lid til det Mindste af hvad jeg saaledes drømte: vi veed jo dog altfor vel, hvilket urimeligt Tøi man ofte kan drømme. Det forekom mig, som om jeg sitrende af Angst stod foran ham og som om hvert Ord, han sagde, foer som en Gysen

igjennem alle mine Aarer. Og vidste Du saa blot, hvad det var, han sagde ...."

„Nu, hvad sagde han saa da, min egen Engle-Katerina?"

„See paa mig, Katerina!" sagde han. „Er jeg ikke smuk? Det er noget dumt Snak, Folk siger, at jeg er styg! I mig vilde Du kunne faae ret en smuk Mand. See blot engang, hvilke smukke Øine jeg har!" — Med disse Ord fæstede han sine ildfulde Øine paa mig. Jeg udstødte et Skrig og vaagnede."

„Ja, der ligger ofte megen Sandhed i det, vi drømme. Men, for at tale om noget Andet, veed Du vel, at det begynder at røre sig hiinsides Bjergene, at det muligt ikke just vil vare ret længe til Leakh'erne atter lade sig see? Gorobets sendte mig nylig Bud om at være paa min Post, hvad han imidlertid ikke havde behøvet: jeg er altid paa min Post, ogsaa uden hans Raad. Inat have mine Svende opkastet ikke mindre end tolv Forhugninger. Indfinder det Pak sig, saa skal vi beværte dem med Blyblommer, og Junkerne skulle komme til at dandse til Pidskeslag."

„Og veed min Fader Noget om alt dette?"

„Din Fader? Din Fader er mig en reen Gaade, som jeg til Dato er ude af Stand til at gjette. Han maa sikkert derude i de fremmede Lande have læsset mange Synder paa sin Samvittighed. Thi hvad

skulde vel ellers være Grunden til, at han, der nu har opholdt sig her over en Maaned, ikke saameget= som en eneste Gang har været rigtig munter og over= given, som det sømmer sig hver god Kazak? Og saa det, at det ikke har været muligt at bevæge ham til at smage paa vor Mjød — hører Du, Katerina? — ikke muligt at faae ham til en eneste Gang at smage paa vor Mjød; Du husker jo nok, den Mjød, som jeg afpressede Joderne i Brest. — Hei Du!" raabte Danilo derpaa til en af sine Svende. „Spring ned i Kjelderen og bring mig en Dunk af Jødernes Mjød! — — Og ikke engang Brændeviin drikker han. Men hvad der er værre end alt dette er at han, saavidt jeg har kunnet mærke, ikke engang troer paa den Herre Christus. Hvad siger Du til det, Fru Ka= terina?"

„Gud, hvor kan Du dog tale saaledes, Pan Danilo!"

„Og er det saa ikke ganske forunderligt," raabte Danilo, idet han tog imod Leerdunken, som den til= bagekomne Svend rakte ham, „er det saa ikke ganske forunderligt, at det netop skal træffe sig saaledes, at om det saa er de hedenske Hunde af Katholiker, saa er de forfaldne til Brændeviin, og at det kun er Tyr= kerne alene, der ikke drikke? — Nu, Stetsjko! Du har nok taget din Part dernede i Kjelderen?"

„Nei, jeg har blot smagt saa smaat paa den, Herre!“

„Du lyver, din Hundeson! See blot engang, hvor Fluerne falder over dine Knevelsbarter! Og desuden kan jeg godt see paa dine Øine, at Du har skyllet idetmindste en halv Vedro ned! De Kazak'er! De Kazak'er! Det er et rigtigt Folkefærd det! Alt andet er en Kazak rede til at opofre for sin Kammerad; kun sit Glas tømmer han selv! Ikke sandt, Fru Katerina, det er nu lang Tid siden, jeg tog mig Noget over Tørsten? Hæ?“

„Lang Tid siden! Det er jo ikke længere siden end ....“

„Vær Du ganske rolig: meer end en Dunk drikker jeg ikke! — — Men der har vi jo igjen den forbandede Tyrk!“ brummede han imellem Tænderne, da han i det Samme fik Øie paa sin Svigerfader, der bøiede sig for at kunne komme igjennem Døren.

„Men hvad betyder dette, min Datter?“ spurgte Faderen, idet han tog sin Hue af og rettede paa sit Bælte, ved hvilket der hang en Sabel, besat med Ædelstene. „Solen staaer allerede høit paa Himmelen, og Du har endnu ikke Maden færdig!“

„Den skal strax være færdig, Fader! — Tag den Krukke der med Galuska'erne!“ sagde Fru Katerina derpaa til den gamle Tjenestepige, der var

sfærd med at vaske op. „Dog, det er det Samme! Det
ær bedst, jeg selv tager den," vedblev hun. „Gaae Du
ud og kald paa Karlene!"

Alle toge de nu i en Kreds Plads paa Gulvet.
Rigeoverfor Helgenbillederne sad Svigerfaderen, paa
hans venstre Side Pan Danilo og paa hans høire
Fru Katerina og en halv Snees af de trofasteste
Svende i deres blaae og gule Zjupân'er. —

„Jeg kan ikke lide de Galuſjka'er!" sagde Svi-
gerfaderen efter at han havde smagt paa dem og idet
han lagde sin Skee fra sig. „De smager jo af slet in-
genting."

„Ja, jeg veed nok, at Du gjør mere af Jødernes
Rudler," tænkte Pan Danilo ved sig selv. „Hvor kan
Du sige, at de Galuſjka'er ikke smager af Noget?" sagde
han derpaa høit. „Skal det sige, at de er daarlig tilla-
vede? Da veed jeg dog, at min Katerina forstaaer sig paa
at lave Galuſjka'er, og at Magen til hendes sjelden fin-
des endog paa selve Hetman'ens Bord. Saa jeg troer,
at der ingen Grund er til at vrage dem. Det er en
Christen Ret, som alle hellige og fromme Folk have
naaget tiltakke med."

Svigerfaderen svarede ikke et Ord. Ogsaa Pan
Danilo taug.

Derpaa kom der Svineryg paa Bordet med
Kaal og Blommer til.

„Svinesteg er jeg ingen Ynder af!“ sagde Katerinas Fader, idet han langede til Kaalen med sin Skee.

„Hvad har Du da imod den?“ spurgte Danilo. „Det er jo kun Tyrker og Jøder, der ikke spise den.“

Svigerfaderens Ansigt formørkedes endnu mere.

Det Hele han spiste var et Stykke Brød dyppet i Melk, og istedenfor Brændeviin drak han en underlig fortudseende Drik af en Flaske, som han tog frem af sin Brystlomme. —

Efter Maaltidet faldt Danilo isøvn og vaagnede først henimod Aften, hvorpaa han gav sig til at skrive Breve til Kazakhæren, imedens Fru Katerina sad paa Lezjanka'en og vuggede med den ene Fod. Som Pan Danilo sidder der og skriver, skotter han kun med det venstre Øie paa Papiret, mens han med det høire seer ud ad Vinduet, hvorfra man ude i det Fjerne seer Bjergene og Dnjepr glindse, bag Dnjepr Skovene blaane og ovenover dem den klare Aftenhimmel straale. Dog — det er hverken den straalende Aftenhimmel eller de blaanende Skove, der tildrage sig Pan Danilos Opmærksomhed. Han stirrer hen paa Næsset, paa hvilket det gamle, mørke Slot ligger. Det forekom ham nemlig som om han med eet saae Lys i eet af Slottets snevre smaae Vinduer. Men det Hele forsvandt øiebliklig igjen. Han maatte rime-

illigviis saa have taget feil. — Det Eneste man kunde
dhøre var Dnjeprs Brusen derudenfor og dens pludselig
vakte Bølgers Slag idet de, den ene efter den anden,
ffra tre Sider paa eengang brød sig imod Strandbred-
den. Den idetmindste spinder ingen Ænker. Den
knurrer blot saa smaat, den Gamle. Alt gaaer just
ikke efter dens Hoved. Alt er blevet saa forandret
rundt omkring den, og nu ligger den og brummer
over Klipperne ved dens Bred og over Skovene og
Engene og fører Klage over dem til Sortehavet.
Men see — der midt ude paa dens brede Ryg viser
der sig med eet en Baad, og det er igjen som om der
glolinkede et Lysskjær fra Slottet. Danilo stødte sagte
sin Pibe, og dens Lyd bragte strax hans troe Svend
ind i Værelset. „Tag din Flint og spænd din Sabel
om saa hurtig som muligt, Stetsjko, og følg saa med
mig!“

„Saa Du gaaer?“ spurgte Fru Katerina.

„Ja, kjære Kone! Jeg maa gjøre en Runde for
at see efter, om Alt er i sin Orden.“

„Jeg er saa bange for at være alene. Søvnen
er nærved at overvælde mig, og hvis jeg nu drømte
den samme Drøm igjen? Ja, jeg er ikke engang gan-
ske vis paa, at det kun var en Drøm; saa lyslevende
stod det Hele for mig.“

„Vor gamle Pige bliver jo her hos Dig, og derude i Forstuen og i Gaarden ligge jo Kazak'erne."

„Ja men hun sover allerede, og Kazak'erne har jeg ingen rigtig Lid til. Nei hør, Pan Danilo: laas mig saa da inde her i Værelset og tag Nøglen med Dig! Saa er jeg mere rolig. Og lad saa Kazak'erne lægge sig her lige udenfor Døren!"

„Som Du vil!" sagde Danilo, idet han tørrede Støvet af sin Flint og kom Krudt paa Panden. Hans troe Stetsiko stod allerede fuldt rustet ved hans Side. Danilo satte sin Faareskindshue paa Hovedet, lukkede Vinduet i, skjød Slaaen for Døren, lukkede den ilaas, og gik derpaa midt imellem sine sovende Kazak'er igiennem Gaarden og op i Bjergene. Det var næsten aldeles klaret op. En frisk Luftning viftede fra Dnjepr. Havde man ikke fra det Fjerne kunnet høre Maagens Skrig, kunde Alt være syntes som pludselig forstummet. Med eet høres der en Raslen ... Burulbassj og hans troe Tjener skjulte sig sagte bag en Tjørnebusk, der dækkede en af Forhugningerne. En Person i en rød Ziupân med et Par Pistoler i Bæltet og Sabel ved Siden kom gaaende ned fra Bjerget. „Det er min Svigerfader!" hviskede Pan Danilo, idet han iagttog hans Bevægelser fra sit Skjul. „Hvor mon han skal hen, og af hvad Grund mon han er ude paa denne Tid? Stetsiko, hav nu Dinene

mmed Dig, og pas mig nøie paa, hvad Vei han tager!"
Manden i den røde Zjupân vandrede ned lige til selve
Flodbredden og dreiede derpaa henad Næsset til. „Ah!
Saa der er det han skal hen!" sagde Pan Da-
nilo. „Nu, Stetsjko, smuttede han ikke lige ind i
Troldmandens Hule?"

„Jo, Pan Danilo, upaatvivlelig. Ellers maatte
han jo være kommen tilsyne igjen paa den anden
Side; men det er han ikke. Han forsvandt lige ved
Slottet."

„Bi lidt! Saa maae vi strax ned og paa Spor
efter ham. Her maa stikke Noget under. Ja, Kate-
rina! Sagde jeg Dig det ikke nok, at din Fader er et
slet Menneske; det er ikke for Intet, at han vægrer
sig ved at gjøre, hvad dog enhver Rettroende bør."

Et Øieblik efter kom Danilo og hans troe Tje-
nner allerede tilsyne nede paa Odden, men kun for
strax igjen at forsvinde inde i Skoven, der omgav
Slottet. Dettes øvre Vindue oplystes nu langsomt,
mmens Kazak'erne, der stode der nedenfor, grundede paa,
hvorledes de skulde bære sig ad med at komme op til
det. Der var hverken Port eller Dør at see. Fra
Gaarden af maatte der jo rimeligviis være en Ind-
gang; men hvorledes komme indenfor? De kunde lyde-
illig høre Lænker klirre og Hunde fare frem og tilbage.
„Hvad staaer jeg dog ogsaa her saa længe og betænker

mig paa?" udbrød Pan Danilo, da hans Blik med eet faldt paa et høit Egetræ, der stod lige udenfor Vinduet, og hvorfra man maatte kunde see lige ind ad det. „Bliv Du nu staaende hernedenfor!" sagde han til Svenden, „mens jeg klatrer op i Egetræet!" Han spændte nu sit Bælte af, kastede sin Sabel fra sig for at den ikke skulde klirre, og, holdende sig fast ved Grenene, klatrede han op i Træet. Vinduet var endnu ganske oplyst. Han satte sig paa en Green lige ved Siden af det, holdt sig med den ene Haand fast ved Træet og kikkede ind i Værelset. Der var ingen Lys at see i det, og dog var det ganske oplyst. Rundtom paa Væggene saaes ganske forunderlige Tegn, og rundtomkring hængte der Vaaben, men saa ganske besynderlige, af en Slags, som hverken Tyrkerne bruge dem eller Krimenserne eller Leakh'erne eller Christne eller det tapre svenske Folk. Under Loftet fløi Flagermuus frem og tilbage, og deres Skygger foer i eet væk henover Væggene, Dørene og Gulvet. Pludselig aabnes ganske sagte en Dør, og en Person i en rød Zjupân træder ind i Værelset og gaaer lige hen til et med en hvid Dug bedækket Bord. „Det er jo ham! Det er jo min Svigerfader!" Og Pan Danilo trykkede sig lidt lavere ned og klyngede sig endnu fastere til Træet. Dog, det havde igrunden ikke behøvedes: hans Svigerfader var altfor beskjeftiget til at see ef-

er, om der var Nogen, der saae ind ad Vinduet. Mørk og nedstemt traadte han hen til Bordet og rev Dugen af, hvorpaa der lige med eet udgjød sig over hele Værelset et klart, lyseblaat Skjær, hvormed dog det tidligere bleggules Bølgninger ikke blandede sig, men svømmede i det som i et lyseblaat Hav og traf hen i Striber retsom man seer paa Marmor. Derpaa satte han en Krukke paa Bordet og gav sig til at akomme forskjellige Urter i den. Pan Danilo, der paa det nøieste iagttog ham, lagde med eet Mærke til, at han ikke længere havde den røde Zjupân paa, men derimod vide Beenklæder saaledes som Tyrkerne bruge dem, Pistoler i Bæltet og paa Hovedet en ganske forunderlig Slags Hue, der var beskreven med nogle Characterer, som dog hverken vare russiske eller polske. Han kom til at see ham ind i Ansigtet — ogsaa Ansigtet begyndte pludselig at forandre sig: Næsen forlængedes og hængte ned over Læberne, Munden udvidede sig lige til Ørene, en Huggetand traadte ud af den og bøiede sig til Siden, kort: foran ham stod den selvsamme Troldmand, som havde viist sig ved Brylluppet hos Esaûl'en. „Saa var din Drøm dog sand, Katerina!" tænkte Burulbassj ved sig selv. Troldmanden gav sig nu til at gaae rundt om Bordet, hvorpaa Tegnene paa Væggen forvandledes bestandig hurtigere og hurtigere, og Flagermusene fløi bestandig

raskere og raskere op og ned, frem og tilbage. Det lyseblaae Skjær blev nu svagere og svagere og forsvandt tilsidst ganske, hvorpaa Værelset oplystes af et let rosenfarvet Lys, der, forunderligt nok, syntes ligesom med en sagte Klang at udbrede sig til alle Hjørner og Kroge og derpaa med eet forsvandt og afløstes af et fuldstændigt Mørke. Det Eneste der hørtes var en Lyd som naar Vinden i den stille Aftentime farer hen over Vandspeilet og kruser det, idet den sagte bøier Sølverpilene endnu dybere ned i Vandet. Og pludselig forekom det Pan Danilo som om Maanen skinnede, som om Stjernerne blinkede, og som om den mørkeblaae Himmel hvælvede sig derinde i Værelset, og en kold Natteluft blæste ham i Ansigtet. Og saa forekom det ham igjen (og her greb han sig selv i Ørene for at forvisse sig om, at han ikke sov) at der dog ingen Himmel hvælvede sig derinde, men at det var hans eget Sovekammer: paa Væggen saae han sine egne tatariske og tyrkiske Sabler; rundtom Væggen gik Hylden, der var besat med Husgeraad og Kjøkkentøi af alle Slags; paa Bordet stod der Brød og Salt; om det saa var Vuggen hængte den der... men istedenfor Helgenbillederne stirrede nogle hæslige Fjæs paa ham; paa Lezjanka'en.... Dog — en tæt Taage havde allerede igjen bedækket Alt, og det blev atter ganske mørkt, og med en ganske besynderlig Klang

opfyldtes atter hele Værelset med et rosenfarvet Skjær, og Troldmanden stod der atter ganske ubevægelig med den besynderlige Turban paa Hovedet. Klangen blev bestandig stærkere og stærkere, det lette rosenfarvede Skjær bestandig klarere og klarere, og noget Hvidt, der saae ud som om det kunde være en Sky, svævede gjennem Værelset. Og saa forekom det igjen Pan Danilo, som om denne Sky dog igrunden ingen Sky var, men som om det var en qvindelig Skikkelse, der stod foran ham. Dog — hvad Stof kunde hun vel være af? Var hun maaskee vævet af Luft? Hvorledes gik det ellers til, at hun kunde staae der uden at berøre Jorden og uden at støtte sig til Noget, og at det rosenrøde Skjær og Tegnene paa Væggen vare synlige gjennem hende? Men see, med eet er det, som om hun rystede paa sit gjennemsigtige Hoved; lidt efter lidt kommer der Glands i hendes lyseblaae Øine; hendes Haar ringle sig og bølge ned over hendes Skuldre retsom en lysegraa Morgentaage; hendes Læber farves af en let Rødme retsom naar Morgenrødens første, neppe mærkelige, Skjær udgyder sig over den hvide, gjennemsigtige Morgenhimmel; hendes Bryn ldblive mørkere og mørkere ... „Min Gud, det er jo Katerina!“ Og det var med eet Pan Danilo som om lle alle hans Lemmer stivnede. Han anstrengte sig for at sige Noget; men hans Læber bevægedes uden at

frembringe nogen Lyd. Troldmanden stod bestandig ubevægelig paa samme Plads. „Hvor var Du været?“ spurgte han endelig, og en Gysen gjennemfoer den foran ham staaende qvindelige Skikkelse.

„Oh! Hvorfor har Du kaldet mig hid?“ sukkede hun. „Jeg følte mig saa lykkelig. Jeg befandt mig just paa det samme Sted, hvor jeg er født og hvor jeg har tilbragt femten Aar. Oh, hvor der var deiligt! Hvor grøn og hvor duftende var ikke Engen, hvor jeg legede i min Barndom! Og de samme Markblomster, den samme Hytte og den samme Have! Oh, hvor omt omfavnede ikke min kjære Moder mig! Hvilken Kjærlighed straalede hende ikke af Øinene! Hun kjærtegnede mig, kysede mig baade paa Mund og Kind, redte med sin Kam mit blonde Haar... Oh Fader!“ Og her fæstede hun sine lyseblaae Øine stivt paa Troldmanden. „Oh, Fader! Hvorfor dræbte Du min Moder?“

Barsk truede Troldmanden hende med Fingeren. „Naar har jeg bedet Dig at tale om det!“ sagde han i en Stemme, der bragte den luftige Skjønne til at sitre. „Hvor er din Herskerinde for Øieblikket?“

„Min Herskerinde, Katerina, faldt nylig isøvn, og glad blev jeg og hævede mig strax op og fløi bort. Jeg havde saa inderlig og saa længe længtes efter at see min Moder igjen; med eet var jeg igjen kun fem-

ten Aar gammel og følte mig saa let, saa let som en Fugl. Men hvorfor har Du kaldet mig hid?"

„Husker Du hvad jeg sagde Dig iaftes?" spurgte Troldmanden i saa sagte en Tone, at det neppe kunde høres.

„Jo desværre; det husker jeg altfor godt, skjønt jeg vilde give Alt, Alt hvad det skulde være, for at kunne glemme det. Den arme Katerina! Hun veed kun lidt af det, som hendes Sjæl veed!"

„Det maa være Katerinas Sjæl," tænkte Pan Danilo ved sig selv; men han vovede endnu bestandig ikke at røre sig af Pletten.

„Gaae i Dig selv, Fader! Er det ikke frygteligt, naar efter hvert Mord, Du begaaer, reise de Døde sig af deres Grave?"

„Igjen den gamle Snak!" afbrød Troldmanden hende barsk. „Jeg staaer fast paa min Beslutning, og jeg skal nok vide at faae Dig til at føie mig, Katterina! Skjenker Du mig saa din Kjærlighed?"

„Oh, dit Uhyre Du er! Thi det er Du og ikke min Fader!" sukkede hun. „Nei, det skal aldrig skee! Vel sandt: Du har ved dine djævelske Konster faaet Magt til at kalde Sjælen ud af Legemet og pine den; men kun Gud har Magt til at tvinge den til at handle efter hans Villie. Nei! Aldrig, aldrig skal Katterina, saalænge jeg er i hendes Legeme, beslutte sig

til Noget, der er Gud imod. Fader! Dommens Dag er nær! Selv om Du ikke engang var min Fader, selv da burde Du ikke ville friste mig til at forraade min elskede, trofaste Ægtefælle, og selv om jeg ikke elskede ham, og selv om han ikke var mig tro, selv da vilde jeg ikke bedrage ham; thi de meenederske og troløse Sjæle ere Gud en Vederstyggelighed." Ved disse Ord fæstede hun sine Øine stivt paa Vinduet, under hvilket Pan Danilo sad og blev dernæst staaende aldeles ubevægelig ....

„Hvad stirrer Du efter? Hvem seer Du der?" brølte Troldmanden. Den luftige Qvindeskikkelse sittrede; men Pan Danilo var allerede forlængesiden nede igjen og tilligemed sin troe Stetsjko atter paa Veien til Bjergene. „Frygteligt! Frygteligt!" sagde han ved sig selv, og det ellers saa uforfærdede Kazakhjerte følte sig ganske ængstlig tilmode. — Det varede ikke ret længe førend han atter stod i sin Gaard, hvor Kazak'erne endnu laae og sov ligesaa fast som da han forlod den, paa den Vagthavende alene nær, der sad og røg af sin Pibe. Himmelhvælvingen var ganske overstraaet med Stjerner.

V.

„Hvor det var herligt, at Du vakte mig!“ sagde Katerina, idet hun gned sig i Øinene med sit Særkeærme og stivt stirrede paa sin Mand, der stod foran hende. „Du kan ikke tænke Dig, hvor frygtelig en Drøm jeg har havt! Mit Bryst aandede saa tungt, saa tungt! Uh! Det var mig, som om jeg skulde døe . . .“

„Hvad var det da for en Drøm, min søde Katerina? Det var da vel aldrig den samme?“ Og her fortalte nu Burulbasj sin Kone Alt hvad han havde været Øievidne til.

„Hvoraf har Du faaet det at vide, kjæreste Danilo?“ spurgte Katerina forbauset. „Men nei! Meget af det, som Du der fortalte, er mig ganske ubekjendt. Nei, jeg drømte ikke, at min Fader havde nedrævt min Moder ligesaalidt som om de Myrdede, nader stode op af deres Grave. Nei, Danilo! Det var ikke ganske saaledes som Du fortæller det. Uh, hvor frygtelig dog min Fader er!“

„Ja, det er da heller ikke saa forunderligt, om

der er meget af det, som Du ikke har seet; Du veed jo ikke en Tiendedeel af hvad din Sjæl veed. Eller veed Du maaskee, at din Fader er Antichristen? Det er ikke længere tilbage end ifjor, da jeg med Leakh'erne drog imod Krimenserne — thi dengang rakte jeg endnu dette vantroe Folk Haanden — at en hellig Mand, Abbeden i Broderklosteret, sagde mig, at Antichristen alene har Magt til at kalde hvilketsomhelst Menneskes Sjæl for sig; thi naar et Menneske sover, vandrer hans Sjæl frit omkring og flyver tilligemed Erkeenglene omkring Guds Throne. Din Faders Ansigt anstod mig slet ikke ligefra det første Øieblik, jeg saae ham, og havde jeg vidst, at Du havde en saadan Fader, havde jeg aldrig giftet mig med Dig; saa havde jeg forladt Dig og aldrig paabyrdet min Sjæl den Synd at træde i Forbindelse med Antichristens Slægt."

„Danilo!" udbrød Katerina, idet hun hulkende skjulte sit Ansigt i sine Hænder. „Hvori har jeg da forseet mig imod Dig? Har jeg nogensinde været Dig utro, min Elskede? Oh, hvormed har jeg paadraget mig din Vrede? Har jeg ikke tjent Dig tro og redelig? Har jeg sagt Dig et eneste uvenligt Ord, naar Du vendte hjem fra et altfor lystigt Gilde? Og har jeg ikke skjenket Dig en sortbrynet Søn?..."

„Græd ikke, søde Katerina! Græd ikke! Nu, da

jeg har lært Dig at kjende, vilde jeg ikke miste Dig for Alt i Verden! Al Synden tynger ene og alene paa din Fader."

„Oh nei! Oh nei! Kald ikke ham min Fader! Det er umuligt! Han er ikke min Fader! Om det saa var for Guds Aasyn, fornegter jeg ham! Den Antichrist, den Gudsfornegter skulde være min Fader! Oh nei! Oh nei! Om han saa var i Begreb med at drukne, rakte jeg ham ikke Haanden til Frelse; om han saa vansmægtede af Tørst, rakte jeg ham ikke en Draabe Vand. Oh nei! Oh nei! Kun Du alene, Du alene er mig nu baade Mand og Fader og Alt!"

VI.

I Pan Danilos dybe Kjelder sidder Troldmanden inden tre Laase smedet i Jernlænker, og derhenne ved Dnjepr staaer hans djævelske Slot i Flammer imens de blodrøde Bølger bruse og syde omkring dets ældgamle Mure. Det er ikke for sine Trolddomskonsters eller sine gudsbespottende Handlingers Skyld at Troldmanden sidder der i den dybe Kjelder; thi over dem er Gud alene Dommer; han sidder der for et hemmeligt Forræderies Skyld, for en med det rettroende russiske Lands Fjender indgaaet Overeenskomst om at sælge det ukrainske Folk til Katholikerne og lade de christne Kirker gaae op i Flammer. Mørk og nedslaaet sidder Troldmanden, og hans Tanke er saa fort som Natten. Han har endnu kun een, een eneste Dag tilbage at leve i. Næste Dag maa han sige Verden Farvel. Næste Dag venter Straffen ham. Og det er ingen ringe Straf, der venter ham. Det er endogsaa en Naade om man blot slaaer ham eller brænder ham levende. Mørk og tankefuld sidder

Troldmanden der med Hovedet sænket paa Brystet. Hvem veed? Maaskee han nu gaaer i sig selv i sine sidste Timer. Dog — hans Synder ere saa forfærdelige, at Gud ikke kan tilgive dem. — Lige ovenover ham er der et snevert, med Jernstænger forsynet, lille Vindue. Rasslende med sine Lænker stiger han op til det for at see, om ikke muligt hans Datter skulde komme forbi. Hun er saa mild og blid, saa sagtmodig som Duen; hun kunde da vel aldrig være ubarmhjertig imod sin Fader. — Nei, der kommer Ingen. Dernedenfor løber Veien; men der er ikke et Menneske at see paa den. Længere mede endnu vandrer Dnjepr; men den tager jo ikke Deel i Nogens Skjebne; den bruser blot afsted, og Fangen bliver ganske sorrigfuld tilmode ved at høre paa dens eensformige Larmen. Dog, der kommer jo En henne paa Veien. Det er en Kazak. Tungt aander Fangen atter op. Men — Alt er atter øde og tomt. Saaledes gik der nogen Tid. Med eet seer han Noggen komme ned fra Bjergene. Det er en Qvindeskikkelse i en flagrende grøn Kuntusj, og paa Hovedet har hun en guldbroderet Korablik ... Det er hende! Han trykkede sig tættere op til Vinduet. Nu er hun allerede ganske nær .... „Katerina! Min Datter! Vær barmhjertig! Hav Medynk med mig!“ ... Men hun seer stum; hun vil Intet høre; hun seer ikke engang op til Taarnet; hun er allerede forbi, allerede igjen

forsvunden. — Alt er igjen øde og tomt. Man hører igjen kun Dnjeprs melancholske Larmen. Ethvert Hjerte vilde føle sig sorrigfuldt tilmode. Men kjender Troldmandens Hjerte til Sorg? Dagen helder allerede. Solen er ved at gaae ned. Den er allerede forsvunden. Det er allerede Aften. Det lufter frisk. Man hører Ørnene brøle i det Fjerne, og Toner naae til Øret en- eller andensteds fra. Det maa rimeligviis være Folk, der komme fra Arbeide og ere glade. Ude paa Dnjepr kommer en Baad tilsyne... Dog — hvem bekymrer sig vel om den Fangne? Med eet staaer Maanen op. Fra den anden Side kommer En gaaende henad Veien, som det er vanskeligt nok at skjelne i Skyggen. Det er Katerina, der vender tilbage. „Min Datter! Min Datter! For Guds, for Christi Skyld! Om det saa er de vilde Ulveunger, saa sønderrive de ikke deres Moder! Min Datter, skjenk dog din gudsforgangne Fader blot et Blik!" — Dog hun hører Intet; hun gaaer forbi. „Min Datter! Min Datter! For din ulykkelige Moders Skyld!...." Hun standser. „Kom og hør mit sidste Ord!"

„Hvi kalder Du paa mig, Du Gudsfornegter? Kald mig ikke din Datter! Imellem os er alt Slægtskab forbi! Hvad er det, Du forlanger af mig for min ulykkelige Moders Skyld?"

„Katerina! Min Ende er nær. Jeg veed, at

din Mand, saafremt han ellers ikke muligt har ud-
tænkt en endnu frygteligere Straf, vil lade mig binde
fast til Halen af en Hest og derpaa jage den afsted . . ."

„Ja, men findes der maaskee her i Verden nogen
Straf, der svarer til dine Synder? Oppebi Du din
Straf! Du kan være forvisset om, at der er Ingen,
Ingen, der vil gaae i Forbøn for Dig!"

„Katerina! Det er ikke Straffen her der ængster
mig, men Straffen hisset, i det andet Liv .... Du
er uskyldig og reen, Katerina! Din Sjæl vil komme
til at omsvæve Gud hist i Paradiset; men din guds-
forgangne Faders Sjæl vil komme til at brænde i den
evige Ild, en Ild, der aldrig vil udslukkes, men flamme
bestandig stærkere og stærkere op; og Ingen vil lædske
den med saameget som en eneste Dugdraabe, og ingen
Luftning vil paavifte den sin Kjølighed ...."

„Ja, det er en Straf, som det ikke staaer i min
Magt at formilde," sagde Katerina, idet hun vendte
sig bort.

„Katerina! Blot eet Ord, eet eneste Ord! Det
staaer i din Magt at frelse min Sjæl. Du veed ikke
endnu, hvor god og barmhjertig Gud er. Har Du
aldrig hørt om Apostelen Paulus, hvilket syndigt Men-
neske han først var; men senere gik han i sig selv og
blev til en Helgen."

„Ja, hvad kan jeg da gjøre til din Sjæls

Frelse?" spurgte Katerina. „Hvor kan jeg, en svag Qvinde, nogensinde tænke paa Sligt?"

„Jo, kunde jeg blot komme ud herfra, saa vilde jeg opgive mit onde Levnet og gaae i mig selv. Saa vilde jeg gaae i Kloster, klæde mig i Haardug og tilbringe baade Dag og Nat i Bøn til Gud. Saa vilde jeg ikke engang spise Fisk, endsige Kjødmad. Saa vilde jeg sove i mine Klæder og bede, bede uophørlig. Og hvis jeg saa ikke derved kunde bevæge den guddommelige Barmhjertighed til at tilgive mig om end blot Tiendedelen af mine Synder, saa vilde jeg lade mig nedgrave i Jorden lige til Halsen eller indmure, og i denne Tilstand sulte ihjel, og Alt hvad jeg eier vilde jeg skjenke Munkene for at de i fyrgetyve Dage og fyrgetyve Nætter igjennem skulde synge Sjælemesser for mig."

Katerina stod hensjunken i Tanker. „Ja og om jeg saa end lukkede op for Dig, kunde jeg jo dog ikke aftage dine Lænker."

„Mine Lænker er min mindste Sorg," vedblev han. „Du troer maaskee, at de har lænket mine Hænder og Fødder? Nei! Jeg udspredte en Taage for deres Øine og fremrakte en tør Green istedenfor. — See blot her! Jeg har ikke en eneste Lænke paa!" sagde han, idet han traadte midt ud i Værelset. „Og selv disse Mure vilde jeg kunne gaae igjennem som

Ingenting, saafremt ikke — hvad din Mand dog ingen Anelse har om — en from og hellig Eneboer havde opført dem, saa at ingen onde Magter formaaer at befrie nogen Fange herfra, saafremt Døren ikke oplukkes med den selvsamme Nøgle, hvormed den hellige Mand lukkede for sin Celle. Og det er en saadan Celle som denne jeg vil bygge mig, gudsforgangne Synder som jeg er, saasnart jeg blot kan komme i Frihed."

„Nu vel da! Saa vil jeg sætte Dig i Frihed. Men hvis Du saa bedrager mig?" sagde Katerina, idet hun standsede udenfor Døren, „og istedenfor at gaae i Dig selv atter slutter Pagt med de onde Magter?"

„Nei, Katerina! Jeg har nu kun kort Tid tilbage at leve i. Selv om jeg undgaaer min Straf, er mit Livs Ende ikke langt borte. Troer Du da mmaaskee, at jeg kunde ville overantvorde mig selv til evig Straf?"

Laasen raslede. „Levvel! Og den barmhjertige Gud belønne Dig og holde sin Haand over Dig, mit Barn!" sagde Troldmanden, idet han kysſede hende.

„Væk! Berør mig ikke, afskyelige Synder! Bort! Bort saa hurtig som muligt!" sagde Katerina. Og dborte var han allerede.

„Ja, nu har jeg sluppet ham løs!" udbrød hun derpaa forskrækket idet hun ligesom i Vildelse stirrede

hen paa Væggen. „Hvad skal jeg nu svare min Mand? Jeg er fortabt, aldeles fortabt! For mig er der ikke Andet tilbage end at dræbe mig selv!“ Ved disse Ord brast hun i Graad og sank om paa Bjælken, hvorpaa Fangen havde siddet. „Men jeg har frelst en Sjæl!“ tilføiede hun sagte. „Jeg har gjort en Gud velbehagelig Gjerning. Men min Mand .... Det er første Gang, jeg har skuffet ham. Oh, hvor frygteligt, ja hvor umuligt vil det være for mig at fortælle ham en Usandhed! .... Der kommer Nogen! Det er ham! Det er ham! Det er min Mand!“ ... Her udstødte hun et Angstskrig og styrtede bevidstløs om. —

VII.

„Det er mig, mit kjære Barn! Det er mig, mit kjærte!“ hørte Katerina En sige, da hun vaagnede, og foran hende stod den gamle Tjenestepige. Hun bøiede sig over hende, og, idet hun, som det lod til, mumlede nogle Ord, udstrakte hun sin magre Haand over hende og besprængte hende med koldt Vand.

„Hvor er jeg?“ spurgte Katerina, idet hun reiste sig op og saae sig om. „Der foran mig bruser jo Dniepr, og bagved mig staae Bjergene .... Hvor har Du bragt mig hen, Gamle?“

„Jeg har ikke bragt Dig nogensteds hen, men tvertimod bragt Dig hjem, baaret Dig paa mine Arme og af den skumle Kjelder, og saa har jeg lukket Døren til den ilaas igjen, for at ikke Pan Danilo skal faae nogen Mistanke til Dig.“

„Men hvor er da Nøglen?“ spurgte Katerina, idet hun greb til sit Bælte. „Jeg seer den ikke.“

„Nei, den har din Mand taget for at see til Trolmanden, mit Barn!“

„For at see til Troldmanden! ... Oh, saa er jeg fortabt! Saa er jeg fortabt!" udbrød Katerina.

„Det forbyde Gud, mit Barn! Naar Du blot selv tier stille, min Fruelil, saa vil intet Menneske faae mindste Nys om det."

„Han er undsluppen, den forbandede Antichrist! Hører Du, Katerina! Han er undsluppen!" sagde Pan Danilo, der nu traadte ind i Værelset og gik lige hen til sin Kone. Hans Øine lynede. Hans Sabel sittrede klirrende ved hans Side. Den unge Kone blev saa bleg som et Lig.

„Saa maa der vel være En eller Anden, der har lukket ham ud, kjære Mand?" sagde hun bævende.

„Ja; men det har kun Djævelen kunnet gjøre. See her: istedenfor ham sidder der et Stykke Træ her i Lænkerne. Gud maa nu engang have indrettet det saaledes, at Djævelen ikke frygter Kazak'ernes Kløer! Hvis en af mine Kazak'er havde ladet en saadan Tanke falde sig ind, og jeg fik mindste Nys om det; saa veed jeg ikke engang nogen Straf, der var frygtelig nok! ..."

„Og hvis det nu var mig? ..." ytrede Katerina uvilkaarlig og holdt strax forskrækket inde.

„Hvis Du havde kunnet gjøre det, saa var Du

ikke min Kone. Saa vilde jeg lade Dig indsye i en Sæk og drukne derude midt i Dniepr! . . ."

Katerina var nærved at falde i Afmagt, og det forekom hende som om Haarene begyndte at reise sig paa hendes Hoved.

VIII.

I en Kro ved Grændseveien have Leakh'erne allerede i et Par Dage havt deres Samleplads og drukket og sviret. Der er fuldtop af det Pak. De maae rimeligviis være komne sammen i Anledning af et eller andet Streiftog. Nogle ere bevæbnede med Musketer. Sabler klirre, og Sporer klingre. De gode Herrer ere ret lystige, broute og prale af tapre Gjerninger, som kun existere i deres egen Hjerne, drive Spot med de Rettroende, kalde Ukrainas Folk deres Trælle, dreie vigtig paa deres Knevelsbarter, slaae stolt Hovedet tilbage og strække sig saa rundt omkring paa Bænkene. De have ogsaa en Præst med sig og det en Præst, der ganske svarer til dem selv. Selv hans Ydre har ikke mindste Lighed med en christen Popes. Han svirer og drikker med dem og udtaler forargelige Ting med sin urene Tunge. Om det saa er deres Tjenerskab, saa giver det ikke Herskabet det mindste efter. Ærmerne paa deres pjaltede Zjupân'er have de smøget op og spanke omkring med en Mine som om

de vare noget rigtig Stort. De spille Kort og kaste hinanden Kortene i Ansigtet. De have fremmede Qvindfolk med, og det Hele er een Skrigen og eet Slagsmaal .... Herrerne slaae imidlertid ogsaa Gjækken løs. De trække Jøderne ved Skjægget og male Kors paa deres vantroe Pander. De skyde med løst Krudt efter Qvindfolkene og dandse Krakoveak'en med deres ryggesløse Præst. Mage til Forargelse oplevede Rusland ikke engang i Tatarernes Tid. Det maa være til Straf for dets Synder at Gud har paalagt det en saadan Forsmædelse! — Midt i al denne Tummel og Hurlumhei kan man hist og her høre En og Anden tale om Pan Danilos Gaard hiinsides Dniepr og om hans smukke Kone .... Det er sikkert ikke i nogen god Hensigt, at denne Bande har samlet sig her.

IX.

Ved Bordet i sin Stue sidder Pan Danilo med Haanden under Kind og ponser og grubler. Paa Lezjanka'en sidder Fru Katerina og nynner paa en Sang.

„Jeg føler mig saa ilde tilmode, kjære Katerina!" sagde Pan Danilo. „Jeg har baade Hovedpine og Hjerteondt. Det er som om en tung Byrde tyngede paa mig. Døden er sikkert ikke langt borte."

„Oh, kjæreste Danilo! Hviil dit Hoved her i mit Skjød! Hvorfor nærer Du dog saa mørke Tanker?" stod Katerina i Begreb med at svare; men det var hende umuligt; Ordene døde paa hendes Læber. Det var hende, i Bevidstheden om sin Skyld, altfor bitter og smertelig en Følelse at modtage sin Mands Kjærtegn.

„Hør, Katerina!" vedblev Danilo. „Naar jeg nu ikke er mere, saa forlad ikke vor Søn! Forlader Du ham, vil Gud aldrig være Dig naadig hverken her eller hisset, og det vil tynge som en Steen paa mine i den fugtige Jord hensmuldrende Been og endnu mere paa min Sjæl!"

„Hvor kan Du dog tale saaledes, kjæreste Danilo! Er det ikke Dig der altid har spottet over os svage Qvinder? Og nu taler Du selv som en svag Qvinde. Du maa leve længe endnu, Danilo!"

„Nei, Katerina! Min Sjæl føler Dødens Nærhed. Verden bliver mig saa mørk, saa mørk. Slemme Tider ere i Anmarsch. Oh, men jeg erindrer en Tid, en herlig Tid, der rimeligviis aldrig vil vende tilbage. Da levede han endnu, den gamle Konasjèvitsj, Kazakhærens Stolthed og Hæder. Jeg kan endnu saa tydelig see Kazakregimenterne defilere forbi. Det var en gylden Tid, Katerina! Den gamle Hetman sad der paa sin kulsorte Hingst; Commandostaven blinkede i hans Haand, Sablerne trindtomkring ham, og overalt saae man et heelt rødt Hav af Zaporogere bølge frem og tilbage. Naar saa Hetman'en begyndte at tale, stod med eet Alle som fastnaglede til Jorden. Og naar han saa mindede om vore Fortidsbedrifter og Slag, græd de Gamle ordenlig deres modige Taarer. Ja, vidste Du blot, Katerina, hvorledes vi i de Tider sloges med Tyrkerne! Endnu den Dag i Dag har jeg en Skramme her i Hovedet. Fire Kugler fløi igjennem mit Legeme paa forskjellige Steder, og intet af disse Saar er endnu ganske lægt. Og saa den Masse Guld, vi gjorde til Bytte! Der var saa fuldt op af Ædelstene, at Kazak'erne formelig øste deres Huer

fulde! Og saa de stolte Heste! Kunde Du blot gjøre Dig et Begreb om, Katerina, hvilke stolte Dyr vi erobrede! Ak, i en saadan Kamp kommer jeg aldrig mere til at deeltage! Vel er jeg endnu ung og kraftig; men Kazakſabelen falder mig af Haanden; jeg lever her uvirksomt hen uden næsten selv at vide hvad jeg egenlig lever for. I Ukraina gaaer det nu som det kan bedst: Cheferne og Esaûl'erne ligge og bides indbyrdes som Hunde; der er ikke længer noget Overhoved over dem alle; vor Adel har antaget polske Sæder og polske Rænker, og da den antog Unionen, solgte den sin Sjæl; Jødepakket udpiner og plager Folket. Oh Tider, oh Tider! Oh, hvor ere I henne, I længstforsvundne Aar!.... Hei Du! Spring ned i Kjælderen og hent mig en Dunk Mjød! Jeg vil dog endnu drikke et Glas paa den tidligere Lykke og paa de svundne Aar!"

„Hvormed skulle vi modtage vore Gjæster, Herre? Leakh'erne ere allerede i Anmarsch derhenne fra Sletten!" sagde Stetsjko, der var traadt ind i Stuen.

„Ja, jeg veed nok, hvad det er de vil," udbrød Danilo, idet han reiste sig op. „Nu rask, mine trofaste Tjenere! Sadler nu op! Iforer Jer jer Rustning og trækker blank! Og glemmer saa ikke at forsyne Jer tilstrækkelig med Blygryn: vi maae see at modtage vore Gjæster paa en anstændig Maade!"

Kazak'erne vare imidlertid neppe nok komne til hest og havde faaet deres Musketer ladede, førend Leakh'erne allerede bedækkede Bjerget og det saa tykt som det nedfaldne Løv bedækker Jorden om Efteraaret.

„Ah, see der er Noget at tage for sig af!" sagde Pan Danilo, da hans Øie faldt paa de tykke Herrer, der i deres gyldne Rustninger med en vigtig Mine vuggede sig paa deres Gangere foran Geledderne. „Saa skulle vi dog endnu engang faae os et rigtigt Gilde! Nu vel da! Fryd Dig saa, min Kazakssjæl, for sidste Gang! Nu muntert, Karle! Idag er det en Festdag for os!"

Og isandhed — det gik lystig til paa Bjergene, og der stod et Gilde, som der endnu længe vil gaae Ry af. Sablerne lyne, Kuglerne hvine, Gangerne stampe og vrinske; man er nærved at blive reent fortumlet i Hovedet af bare Skrig og Larm; Øinene ere nærved at blændes af Røg og Damp; Alt er i eet Virvar; men Kazak'en har det paa Følelsen, hvor der staaer en Ven og hvor der staaer en Fjende; hver Gang en Kugle hviner afsted, kan man ogsaa være vis paa, at der styrter en drabelig Rytter af Hesten; hver Gang en Sabel hvisler, kan man være vis paa, at et Hoved ruller til Jorden, mumlende usammenhængende Ord. Men synlig over den hele Masse var Pan Danilos Kazakhues røde Spids; det guldbrode-

rede Bælte omkring den blaae Zjupân blinkede Alle i Øinene; som for en Stormvind bølger hans kulsorte Gangers Manke; hurtig som Fuglen flyver han afsted og er snart her, snart der; han raaber i eet væk og vinker med sin Damascener og hugger omkring sig baade tilhøire og tilvenstre. Og hug Du, Kazak! Tag for Dig, Kazak! Forlyst ret dit Heltehjerte! Men see Dig blot ikke et eneste Øieblik om efter de gyldne Rustninger og Zjupân'er! Træd baade Guld og Ædelstene under Fødder! Brug dit Spyd, Kazak! Tag for Dig, Kazak! Men see Dig blot et eneste Øieblik om, og Du vil faae at see, at de ryggesløse Leakh'er allerede ere ifærd med at stikke Husene ibrand og drive Qvæget bort! — Og som en Stormvind sprænger Pan Danilo nu tilbage, og Huen med den røde Spids viser sig allerede lige nede ved Husene, og rundt omkring ham bliver Hoben stedse tyndere og tyndere. Een Time, to Timer kjæmpe allerede Leakh'erne og Kazak'erne paa Liv og Død, og der ere just ikke ret mange tilbage paa nogen af Siderne; men Pan Danilo bliver ikke træt: han vedbliver at støde den ene efter den anden af Hesten med sit lange Spyd og at søndertræde Fodfolket under sin Gangers Hover. Gaarden er allerede renset; Leakh'erne begynde allerede at gribe Flugten; Kazakerne give sig allerede ilav med at berøve Ligene de guldbroderede Zjupân'er og kostbare Rustninger; Pan

Danilo tænker allerede paa at forfølge de Flygtende og seer sig just om for at samle sine Folk omkring sig, da han i det Samme skummer op af Raseri: hans Die var netop faldet paa — hans Svigerfader. Han sstaaer deroppe paa Bjerget og lægger an paa ham med sin Musket. Danilo giver sin Hest af Sporerne og sprænger afsted lige hen imod ham .... Kazak! Kazak! Det er din Undergang, Du sprænger imøde! .... I det Samme gaaer Skuddet af — og Troldmanden er pludselig atter forsvunden. Kun den trofaste Stetsjko alene saae et Glimt af hans røde Klædning og forunderlige Hue. Vor Kazak vakler og styrter om. Den trofaste Stetsjko bøier sig over sin Herre, der ligger der henstrakt paa Jorden. Lukkede ere nu de klare Øine, og det røde Blod strømmer fra hans Bryst. Men han maa dog have kunnet mærke, at det er den trofaste Tjener, der staaer ved hans Side. Langsomt løftedes hans Øielaage, og hans klare Øines Glands viser sig for sidste Gang. „Farvel, Stetsjko! Sig til Katerina, at hun ikke forlader vor Søn! Og I, mine trofaste Tjenere, forlader I ham ikke heller!“ Dette var hans sidste Ord. Hans herlige Kazaksjæl forlod i samme Øieblik det ædle Legeme; hans Læber blaanede, og han sov den Søvn, hvorfra Ingen vaagner. Hans trofaste Tjener brast i Graad og vinkede med Haanden ad Katerina: „Kom

hid, Frue! Kom hid! Din ædle Herre har faaet formeget, og nu ligger han her efter Rusen paa den fugtige Jord! Det vil vare længe, længe til han faaer den sovet ud!" Katerina vred sine Hænder og kastede sig ned over Liget. „Danilo! Danilo! Er det Dig, der ligger der med tillukkede Øine? Staae op! Staae op, min uforlignelige Falk! Staae op og ræk mig din Haand! O, reis Dig! Reis Dig! Skjænk din Katerina endnu et sidste Blik! Bevæg dine Læber og sig mig endnu et sidste Ord! ... Men nei! Du tier! Du tier, min ædle Herre! Du hviler der saa blaa som Sortehavet! Dit Hjerte banker ikke længere! Hvorfor er Du saa kold, min ædle Herre! Ere mine hede, brændende Taarer ikke varme nok til at opvarme Dig, min Graad ikke lydelig nok til at vække Dig? Hvem skal nu anføre dine tapre Skarer? Hvem skal nu sprænge frem i Spidsen for dem paa din ravnsorte Ganger? Hvem skal nu vise Kazak'erne Veien med sit Ord og med sit Sværd? O, Kazak'er! Kazak'er! Hvor er nu Eders Hæder og Stolthed! Han, der var Eders Hæder, Eders Stolthed, ligger nu her med brustne Øine paa den fugtige Jord! O, begraver ogsaa mig! Begraver mig med ham! Lad saa Jord tillukke mine Øine, de sorte Brædder tynge paa mit Bryst! Mit Liv, min Skjønhed er nu Intet for mig!"

Saaledes jamrer og klager Katerina; men i det Fjerne reiser sig imidlertid en Støvsky, der bliver større og større. Det er Esaûl'en Gorobets, der kommer sprængende til Hjælp.

X.

Hvor vidunderlig deilig er ikke Dnjepr, naar det er ganske stille, og den rolig og jevn ruller sin mægtige Strøm igjennem Skovene og Bjergene! Ikke den allersagteste Mumlen eller Brusen! Man staaer og stirrer og er ikke istand til at see, om den majestætiske Vandmasse bevæger sig eller ei, og det seer livagtig ud, som om den var heel støbt af Glas og som om dens blaae, speilklare Flade i en uendelig Bredde og Længde udbredte og udvidede sig over den grønne Jord. I saadanne Øieblikke maa det ordenlig være en Lyst for den straalende Sol fra Høiden at skue ned paa den og nedsænke sine Straaler i dens kjølige, speilglatte Vande, og en Lyst maa det være for Skovene ved dens Bredder at speile sig i dens klare Flade! De Grønlokkede! I Forening med Markblomsterne trænge de sig tæt ned til dens Vande, bøie sig saa ud over dem og stirre ned i dem og kunne aldrig stirre sig mætte, aldrig faae nok af dens blændende Glands, og saa smile de til den og nikke venlig ad den med de-

res Grene; men midt ud i den vove de ikke at see; der er det kun Solen og Himmelen det er tilladt at betragte den, og kun saare sjelden vover selve Fuglen sig derud. O, herlige Flod! Den har ikke sin Lige i hele Verden! — Men vidunderlig deilig er ogsaa Dnjepr i den varme Sommernat, naar Alt, baade Menneſket og Fuglen og Skovens Dyr, hviler i Søvnens Arme, og Gud alene majeſtætiſk kaſter ſit Blik over Himmelen og Jorden og majeſtætiſk-ophøiet ryſter ſit Gevandt. Stjerner falde saa ned fra det til alle Sider og flamme og lyſe over Verden, og alle falde de i Dnjepr; Dnjepr ſamler dem alle i ſit mørke Skjød; ikke en eneſte undgaaer den; det ſkulde da være, at den ſlukkedes mens den endnu ilede igjennem Himmelrummet. Den mørke Skov, der er beſaaet med ſovende Ravne, og de allerede fra Urtiden ſpaltede Bjerge hænge ſig ud over den og beſtræbe ſig for at bedække den med deres Skygge, men — forgjæves! Intet i hele Verden vilde være iſtand til at ſkjule Dnjepr. Evig blaa, evig blaa flyder den hen rolig og majeſtætiſk, og ved Nat ſom ved Dag kan den ſees ſaalangt ſom Menneſkets Øie rækker. Naar den saa i Nattekulden kjærtegnende trykker ſig tættere op til ſine Bredder, bedækkes den med Sølverſtriber og gniſtrer og ſtraaler ſom en Damaſcenerklinge, og saa blaaner den igjen og henſynker igjen i Søvnens Arme! Ja, da

er Dnjepr vidunderlig deilig og har ikke sin Lige i den hele, vide Verden! — Men frygtelig, frygtelig er Dnjepr, naar Skyerne taarne sig bjerghøit paa Himlen, den mørke Skov ryster i sine Rødder, de uhyre Ege knage og brage, og Lynene, farende frem af Skyerne, med eet oplyse Verden! Med dønende Tordenbrag vælte dens Bølgehøie sig da imod Klipperne, og som et Ildhav kastes de stønnende og sukkende tilbage, og under Graad og Hulken opløses de ude i det Fjerne. Retsom naar Kazak'ens bedagede Moder ledsager sin Søn til Hæren. Modig og fyrig throner han der paa sin ravnsorte Ganger med Haanden stemmet i Siden og Huen kjækt paa Skak, imens hun hulkende og grædende iler efter ham, griber hans Stigbøile, griber hans Hest i Tømmen og vrider sine Hænder og opløses i hede Taarer.

Midt ude imellem de kjæmpende Bølger vise sig paa den fremspringende Bred Klippestykker og forbrændte Træstubbe retsom vilde, sorte Skikkelser, og snart løftet høit i Sky, snart atter nedsænket i Dybet sees en lille Baad, der anstrenger sig for at lande. Hvem er vel det, der har vovet sig ud i en skrøbelig Baad paa en Tid da gamle Dnjepr er vred? Han maa rimeligviis ikke vide, at den sluger Folk som om det var Fluer! Baaden landede imidlertid, og ud af den traadte — Troldmanden. Han er mørk og ned-

slaaet. En bitter Kalk for ham havde det herlige Gravøl været, som Kazak'erne havde feiret over deres dræbte Herre. Og isandhed: Det var kommet Leakherne dyrt at staae. Fire og fyrgetyve Herrer og lige saa mange af deres Svende vare blevne hugne sønder og sammen og Resten gjorte til Fanger og tilligemed deres Heste solgte til Tatarerne, ikke at tale om den Masse Rustninger og kostbare Zjupân'er, der vare blevne gjorte til Bytte. — Midt imellem afsvedne Træstubbe gik han nu nedad nogle Steentrin til det Sted, hvor han, dybt nede i Jorden, havde sin Hule. Forsigtig traadte han ind i den, saa at ikke engang Døren knirkede. Paa et med en Dug bedækket Bord satte han derpaa en Krukke, hvori han med sine lange Fingre kastede en Deel ubekjendte Urter. Dernæst tog han et, af en ganske forunderlig Træsort forarbeidet, Bæger, som han øste fuldt af Vand, hvormed han overgjød dem, idet han fremmumlede nogle Besværgelsesformularer. Værelset oplystes nu af et rosenfarvet Skjær, der gav hans Ansigt et frygteligt Udseende. Det saae nemlig ud som om det var ganske blodigt, og kun hist og her viste sig dybe, morke Rynker. Hans Øine flammede. — Den forhærdede Synder! Hans Skjæg var alt forlængst graanet, hans Ansigt forlængst furet af Alderens Rynker, hans hele Person forlængst ganske afpillet, og endnu ponsede han uafladelig paa guds-

bespottende Planer! Midt i Værelset viste sig nu en hvid Sky, der svævede frem og tilbage, og et Udtryk, der lignede Glæde, foer over hans Ansigt. Men hvorfor staaer han der lige med eet aldeles ubevægelig med opspilet Mund og vover ikke at røre sig af Pletten, og hvorfor reise Haarene sig med eet paa hans Hoved? I Skyen foran ham er der pludselig kommet et Ansigt tilsyne. Uanmodet, ukaldet har det indfundet sig hos ham til Gjæst, og med hvert Øieblik, der gaaer, træder det bestandig klarere og klarere frem og stirrer ham mere og mere stivt ind i Øinene. Dets Træk, Bryn, Øine, Læber, Alt er ham aldeles ubekjendt; han har aldrig i sit Liv seet det før, og at see til synes det slet intet Frygteligt at have hos sig, og dog — bemægtiger der sig ham en uovervindelig Angst ved Synet af dette forunderlige Ansigt, der fra Skyen af vedbliver ubevægelig at stirre paa ham. Vel forsvinder Skyen kort efter; men dets Træk træde derved kun endnu skarpere frem, og de gjennemborende Øine vedblive stivt at stirre paa ham. Saa bleg som et Lig udstøder Troldmanden tilsidst et vildt, frygteligt Skrig, vælter Krukken . . . Med eet er Alt forsvundet.

XI.

„Berolig Dig, min kjære Søster!" sagde den gamle Esaûl Gorobets. „Drømme tale sjelden Sandhed."

„Læg Dig lidt til Ro, kjære Tante!" sagde hans unge Svigerdatter. „Jeg vil saa imidlertid sende Bud efter en gammel, klog Kone, hvem ingen ond Magt kan bestaae imod, og hun vil saa nok kunne drive Dig den Angst af Blodet."

„Frygt Intet!" sagde hans Søn, idet han slog paa sin Sabel. „Ingen skal krumme saameget som et eneste Haar paa dit Hoved!"

Mørk og næsten som i Vildelse stirrede Katerina paa dem, ude af Stand til at sige Andet end: „Det er mig selv, der er Skyld i min Ulykke! Det var jo mig, der lod ham undslippe!" Langt om længe udbrød hun derpaa: „Jeg har ikke et eneste Øieblik Ro for ham! Jeg har jo nu allerede været en halv Snees Dage her i Kijef hos Eder, og min Jammer er ikke bleven saa meget som en Draabe mindre! Jeg havde haabet, at jeg her i Fred og Ro vilde have kunnet

opdrage min Søn til Hevn; men frygtelig, frygtelig viser han sig uafladelig for mig idrømme, saa frygtelig, at Gud bevare Jer for nogensinde at see et saadant Syn! Mit Hjerte banker voldsomt selv i dette Øieblik! — „Gifter Du Dig ikke med mig, Katerina; saa dræber jeg dit Barn!“ — Her brast hun i Graad og bøiede sig hulkende over Vuggen, og det forskrækkede Barn rakte de smaae Hænder iveiret og udstødte et Skrig.

Esaûl'ens Søn skummede og glødede af Harme ved at høre slig en Tale.

Om det saa var den gamle Esaûl selv, saa foer han forbitret op. „Ja, lad ham blot prøve, den forbandede Antichrist, lad ham blot engang prøve at vove sig hid; saa skal han faae at føle, om der endnu er nogen Kraft tilbage i den gamle Kazaks Arm! — Gud er mit Vidne,“ vedblev han derpaa med opadvendt Blik, „Gud er mit Vidne, at jeg øiebliklig sprængte Broder Danilo tilhjælp. Men — Hans hellige Villie skee! — da jeg saa kom, var det allerede for seent; da hvilede han allerede i den kolde Seng, hvor saamange af Kazakfolket kom til at hvile. Men saa holdt vi ogsaa et herligt Gravøl over ham! Ikke en eneste Leakh kom levende hjem! Berolig Dig, mit Barn! Berolig Dig! Ingen skal vove at tilføie Dig det mindste Ondt, saalænge jeg og min Søn ere ilive!“

Med disse Ord traadte den gamle Esaûl hen til Vuggen, og da Barnet fik Øie paa den smukke, sølvbeslagne Pibe, der i en Rem hang om hans Hals, og saa Etuiet med det blinkende Fyrstaal, smilte det til ham og rakte sine smaae Hænder hen imod ham. „Han bliver sin Fader op ad Dage!“ udbrød den gamle Esaûl, idet han tog Piben af Munden og rakte ham den. „Endnu ligger han der i sin Vugge, og han vil allerede ryge!“

Katerina drog et sagte Suk og gav sig til at vugge. De bleve derpaa enige om at tilbringe hele Natten sammen, og kort efter vare de alle faldne i søvn, ogsaa Katerina.

Inde og ude var Alt ganske tyst og stille. Kun de vagthavende Kazak'er vare vaagne. Med eet udstøder Katerina et Skrig og vaagner, og ved at høre dette vaagne ogsaa strax alle de Andre. „Han er dræbt! Han er myrdet!“ skriger hun og styrter hen til Vuggen. Alle trængte de sig nu om Vuggen, og alle stode de som forstenede af Skræk, da de saae, at det i Vuggen liggende Barn — **var dødt**. Ikke en Eneste af dem var istand til at frembringe et Ord. Ikke en Eneste af dem vidste, hvad han skulde tænke om en saa uhørt Rædselsdaad.

XII.

Naar man, langt borte fra det ukrainske Land, er kommen igjennem Polen og paa den anden Side af den folkerige Stad Lemberg, faaer man Øie paa en Række af høie Bjerge. Bjerg paa Bjerg ligge der som Steenkjæder baade tilvenstre og tilhøire og omhegne Landet som en uhyre Steenmasse, der forhindrer det larmende og oprørte Hav fra at trænge derind. Og disse Steenkjæder strække sig lige til Valakhiet og Siebenbyrgen og taarne sig i Form af en Hestesko op imellem Galitsien og Ungarn. Saadanne Bjerge kjende vi her hos os Intet til. Øiet kan ikke overskue dem, og paa Toppen af flere af dem har aldrig noget Menneske sat sin Fod. Ganske vidunderlig er ogsaa deres Form. Man skulde næsten fristes til at troe, at det oprørte Hav engang er traadt over sine vidtudstrakte Bredder og har hvirvlet sine uformelige Bølgemasser op i høien Sky, hvor de forstenede ere blevne staaende ubevægelige i Luften. Eller maaskee tunge Skysamlinger have løsrevet sig fra

iöimmelen og taarnet sig op her paa Jorden som Bjer-
se? Efter deres Farve at dømme kunde man fristes til
it antage det; thi det er netop den samme graa-
gige Skyfarve, og øverst oppe blinke og funkle deres
meehvide Tinder i Solens Straaler. Ligetil Kar-
paterne hører man endnu den russiske Tunge; ja selv
siist og her paa den anden Side af dem kan man af
gg til endnu høre et hjemligt Ord; men saa begyn-
ner Tonen at blive en anden og Tungemaalet at blive
it andet. Saa kommer man til det talrige ungarske
ofolk, der rider, slaaes og drikker trods nogen Kazak,
gg som aldrig kniber paa Skillingen naar Talen er
mm et Ridetøi eller en kostbar Kaftân. Imellem Bjer-
gene finder man der vidtudstrakte Indsøer. Saa ube-
vægelige som Glas ligge de der foran En, og Bjergenes
lullede Toppe og grønklædte Fødder speile sig i dem.
Men hvem er vel det, der, enten saa Stjernerne lyse
eller ei, sprænger afsted hist ved Midnatstid paa en
ravnsort Ganger? Hvad er det vel for en Kjæmpe af
overmenneskelig Størrelse der farer hen imellem Bjer-
gene, over Søerne, i hvilke han og hans kjæmpemæs-
sige Ganger speile sig, imens deres umaalelige Skygger
forrækindjagende ile hen over Bjergenes Sider? Han
er iført et straalende Harnisk, har et Spyd paa Skul-
deren, en klirrende Sabel ved Siden, et nedslaaet Vi-
er for Ansigtet og ravnsorte Knevelsbarter. Hans

Dine ere faldne i, han sover og holder isøvne fast i Tømmen, og bag ham paa Hesten sidder en ung Page, der ogsaa er falden isøvn og isøvne holder sig fast ved Rytteren. Men — hvem er han? Hvorfra kommer han, og hvorfor rider han her? Ja, det maa Gud vide! Det er ikke blot een Dag eller to Dage, at han saaledes har redet her imellem Bjergene. Naar Solen er staaet op og Dagen straaler, er han usynlig; kun af og til bemærke da Bjergboerne, at der, skjønt Himlen er ganske klar og uden en eneste Sky, farer en lang Skygge hen over Bjergenes Sider. Men aldrigsaasnart kommer Natten tilbage med sit Mørke, førend han atter bliver synlig og speiler sig i Søerne, og bagefter ham følger hans Skygge, sitrende og bævende. Saaledes har han nu allerede redet over mange Bjerge og tilsidst naaet Krivân, der er det høieste af Karpaterne og kneiser over alle de andre. Her standser Rytteren og hans Ganger. Han falder endnu dybere isøvn, og Skyerne sænke sig ned og omhylle ham. —

XIII.

„Tys! Stille, Gamle! Bank dog ikke saa stærkt paa! Mit Barn er sovet ind! Han skreg længe; men nu er han endelig slumret ind! Jeg gaaer nu ud i Skoven, Gamle! Men hvorfor stirrer Du saa stivt paa mig? Du seer saa frygtelig ud! Det er ligesom om en Jerntang stikker frem af dine Øine . . . Hu, hvor frygteligt! Og saa brænde de som om det var Ild! Uh, Du er vist en Hex! Oh, hvis Du er en Hex, saa vig bort, vig bort! Du vil stjæle min Søn! Hvad tror og ogsaa denne Esaûl tænker paa, at han kan troe, at jeg gierne bliver her i Kijef! Nei! Her er jo dræbt min Mand og min Søn. Hvem skal saa passe vort Huus? Jeg har listet mig bort, saa sagte, saa sagte, at hverken Katten eller Hunden har mærket det. Du ønsker at blive ung igjen, Gamle! Det er en let Sag: Du behøver blot at dandse! See hvorledes jeg kan dandse! . . . .“ Og fortsættende denne usammenhængende Tale sløi Katerina afsted, idet hun ligesom i Vildelse saae sig om til alle Sider og stemmede

Hænderne i Siderne. Klagende og jamrende sig stampede hun i Jorden, imod hvilken hendes Sølvsinker gjenlød, men uden Takt og Regelmæssighed. Det udslagne sorte Haar bølgede hende ned over Skuldrene. Hurtig som Fuglen fløi hun ustandselig afsted, idet hun svingede med Armene og nikkede med Hovedet og tilsidst aldeles kraftesløs syntes enten at maatte styrte om eller flyve bort for stedse. Sorrigfuld stod den gamle Pige der, og de dybe Rynker i hendes Kinder fyldtes med Taarer. Selv de trofaste Svende følte ligesom en tung Steen tynge paa deres Hjerte, da de saae deres Herskerinde i denne Tilstand. Tilsidst vedblev hun aldeles udmattet at trampe om paa eet og samme Sted, stadig i den Tanke, at hun dandsede Gorlitsa'en. „Seer I, Karle! Jeg har et Halsbaand!" sagde hun endelig, idet hun standsede. „Det har I ikke!... Men hvor er min Mand?" skreg hun derpaa med eet, idet hun trak en tyrkisk Dolk frem af sit Bælte. „Nei! Nei! Det er ikke af den Slags, som jeg har Brug for!" Ved disse Ord brast hun i Graad, og en dyb Sorg afmalte sig i hendes Træk. „Min Faders Hjerte ligger altfor dybt til at den skulde kunne naae det. Hans Hjerte er af Jern. En Her har smeddet det til ham i Helvedes Ild. Hvorfor kommer min Fader dog ikke? Eller veed han maaskee ikke, at det nu er paa Tiden, at jeg stikker ham ihjel?

Det er jo klart saa, at han vil, at jeg selv skal komme . . . . .“ Her afbrød hun sig selv og brast i Latter. „Der falder mig just en uhyre moersom Historie ind; jeg kommer netop til at tænke paa, at de har begravet min Mand. De begrov ham jo levende . . . . Kan der tænkes noget mere latterligt? . . . Nu skal I høre! Nu skal I blot høre!“ Derpaa gav hun sig til at synge:

See hist Vognen blodbestænket!
See! Paa den Kazak'en ligger
Gjennemskudt og gjennemhugget;
Spydet har han i sin Høire,
Og fra Spydet Blodet strømmer
Som en Blod-Flod frem det vælder,
Og ved Floden staaer en Ahorn,
Og en Ravn fra Toppen skriger . . . . .
. . . . . .
Moderen for Sønnen græder.
Sørg ei, Moder! Græd ei Moder!
Vid: idag din Søn har Bryllup,
Bryllup med en deilig Qvinde;
Kun at Huset, hvor det holdes,
Ligger mørkt og dybt i Jorden;
Dør og Vinduer det mangler! . . . .
. . . . . .
Det var liden Fisk i Vandet
Fik sig en Svingom med Krebsen! . . .
. . . . . .

Men Enhver, som ei mig elsker,
Gid det gaae hans Moder ilde! . . .

Og saaledes vedblev hun i eet væk at blande ganske forskjellige Ting imellem hinanden. Hun har nu allerede i længere Tid levet paa sin Gaard ganske menneskesky, uden at bede og uden at ville høre et eneste Ord om Kijef, og fra den tidlige Morgen til den sildige Aften flakker hun omkring i de mørke Egeskove. De spidse Grene rive hendes hvide Ansigt og Skuldre tilblods; Vinden leger med hendes udslagne Haar; det gulnede Efteraarsløv rasler under hendes Fødder; men hun mærker aldeles Intet til alt dette. Naar saa Aftendæmringen er forsvunden, men Stjernerne endnu ikke skinne og Maanen endnu ikke er oppe, er det frygteligt at vandre der ude i Skoven. Op og ned ad Træernes Grene klatre da de udøbte Børns Gjenfærd, idet de snart briste i Graad og snart slaae en skraldende Latter op. Andre igjen vælte sig i en Klump omkring i Gangene og i de høie Nelder. Fra Dnjeprs Bølger opstige hele Flokke af unge Piger, hvis Sjæle ere evig fordømte. Fra det grønne Hoved bølger Haaret dem ned over Skuldrene; med en klingrende Lyd drypper Vandet fra deres lange Lokker ned paa Jorden, og den hele Skikkelse staaer der og straaler igjennem Vandet som igjennem et Glasgevandt. Om Munden lægger sig et ganske for-

underligt Smiil; Kinderne gløde, og Blikket søger at bedaare og lokke din Sjæl.... Den er allerede optændt af Kjærlighed, i Begreb med at falde hende om Halsen og kysse hende.... Men fly! Fly Christen! Hendes Læber ere som Jis, hendes Leie det iiskolde Vand! Hun vil lokke Dig med sig og trække Dig ned i Floden! — Katerina lægger imidlertid ikke Mærke til det mindste af hvad der foregaaer omkring hende. Hun, den Affindige, nærer ikke ringeste Frygt for Rusalka'erne, men flakker om derude med sin Kniv til seent hen paa Natten for at søge sin Fader. —

Tidlig en Morgenstund indfandt der sig engang en Gjæst af stadseligt Udvortes og i en rød Zjupân. Han erkyndiger sig om Pan Danilo, lytter opmærksom til hvad de fortælle ham, aftørrer derpaa sine forgrædte Øine med sit Ærme og trækker paa Skuldrene. Dernæst fortæller han dem, at han har kjæmpet ved den salig Burulbasjs Side, kjæmpet drabelig med Krimenserne og Tatarerne, og at han aldrig havde anet, at Pan Danilo skulde faae en saadan Ende. Efterat have fortalt dem en heel Deel om fordums Begivenheder forlanger han at see Katerina. —

I Førstningen hørte Katerina slet ikke paa hvad Gjæsten sagde; men det varede ikke ret længe før hun, ganske som om hun havde faaet sin Forstand igjen, opmærksom lyttede til hans Tale. Han fortalte

hende om, hvorledes han og Danilo havde levet sammen som Broder med Broder; hvorledes de engang havde maattet skjule sig for Krimenserne bag en Dæmning og saa videre... Katerina hørte nøie til og saae ham stivt ind i Øinene. „Hun kommer sig! Hun kommer sig igjen!" tænkte Svendene ved sig selv. „Den Fremmede der helbreder hende! Hun hører jo saa opmærksom efter som om hun slet intet feilede!" Gjæsten fortalte nu derpaa, at Pan Danilo engang i et fortroligt Øieblik havde sagt til ham: „Hør nu, Broder Koprean! Hvis det er Guds Villie at jeg engang skal døe først, saa gift Du Dig med min Kone! ...." Ved disse Ord fæstede Katerina et frygtelig gjennemborende Blik paa ham. „Ha!" skreg hun derpaa. „Det er ham! Det er min Fader!" Og i det Samme styrtede hun med Kniven i Haanden løs paa ham. Først efter en langvarig Kamp lykkedes det ham tilsidst at vriste den af Haanden paa hende. Dernæst svang han den over hendes Hoved og fuldbyrdede en rædselfuld Udaad: Faderen myrdede sin egen affindige Datter. De forfærdede Kazak'er vilde have kastet sig over ham; men i et Øieblik var han allerede igjen tilhest og ude affyne.

XIV.

Paa den anden Side Kijef skete der et uhørt Under. Alle de adelige Herrer trindtomkring strømmede til for at see det: man havde pludselig aldeles fri Udsigt til alle fire Verdenshjørner. I det Fjerne blaanede Limân'en og hinsides Limân'en det sorte Hav. Bereiste Folk gjenkjendte endogsaa Krim og det stinkende Sivasj *). Tilvenstre kunde man see Galitsien. „Men hvad er det derhenne?" spurgte den forsamlede Folkemasse de Gamle og Erfarne, pegende paa nogle hvidgraae Bjergtinder, der, snarere lignende Skyer, glindsede langt ude i det Fjerne. „Det er Karpaterne!" svarede de Gamle. „Iblandt dem findes der nogle saa høie, at de ere bedækkede af en evig Snee, og at Skyerne standse der og overnatte." — Lige med eet viser der sig et nyt Under: fra den høieste af Bjergtoppene løsrev Skyerne sig, og ovenpaa den viste

*) Det saakaldte raadne eller stinkende Hav, den sydvestlige Deel af det azovske.

sig i fuld Ridderrustning en Rytter med tillukkede Øine og saa tydelig som om han var dem ganske nær. Lige i det Samme svang en Mand, der stod midt imellem den forfærdede og forbausede Folkemasse, sig i største Skynding paa sin Hest og sprængte afsted af alle Livsens Kræfter, idet han bestandig saae sig om til alle Sider som for at see, om der Ingen var, der satte efter ham. Det var — Troldmanden. Hvorfor han med eet var bleven saa forfærdet? Fordi han, da han stod og stirrede paa den vidunderlige Rytter, pludselig gjenkjendte hans Ansigt som det samme, der viste sig for ham den Gang han var ifærd med at udøve sine Trolddomskonster. Forresten kunde han ikke engang selv rigtig forklare sig, hvorfor han blev saa forfærdet ved dette Syn og hvorfor han, ængstlig seende sig om til alle Sider, vedblev at jage afsted lige til det blev Aften, og Stjernerne allerede stode paa Himlen. Først nu vendte han igjen om hjemad, maaskee blot for at spørge de onde Magter tilraads om, hvad dette Vidunder havde at betyde. Netop som han kortefter vil til at sætte over en smal lille Bæk, der spærrede ham Veien, standser med eet hans Hest midt i Løbet, vender Snuden om imod ham og — oh, Vidunder! — slaaer en skraldende Latter op, imens dens tvende Rader hvide Tænder glindsede frygtelig i Mørket. Haarene reiste sig paa Troldmandens Hoved.

Som ude af sig selv udstødte han et frygteligt Hyl og sprængte lige ad Kijef til. Det forekom ham, som om Alt fra alle Sider løb til for at gribe ham, som om Træerne trængte sig flokkevis omkring ham, nikkede ligesom levende med deres sorte Skjæg, udstrakte deres lange Arme og forsøgte at qvæle ham, som om Stjernerne foer afsted foran ham og pegte tilbage paa ham, som om selve Veien under ham foer afsted bagefter ham. Saaledes sprængte han fortvivlet afsted til han endelig naaede Kijef og de hellige Steder. —

XV.

I sin eensomme Celle sad en Munk ved sin natlige Lampe og studerede i den hellige Skrift. Han havde allerede nu i mange Aar levet indesluttet i sin Celle, og han havde allerede forlængst tømret sig en Ligkiste, som han brugte til Seng. Den fromme Gamle lukkede tilsidst sin Bog og gav sig til at bede.... I det Samme træder en Mand af et forunderligt, frygteligt Udseende ind i Cellen. Den fromme Munk studsede i første Øieblik da han fik Øie paa dette Menneske og traadte nogle Skridt tilbage. Hans Gjæst sitrede over hele Legemet som et Espeløv; hans Blik var vildt; en frygtelig Ild lynede af hans Øine; hans skrækkelige Ansigt vilde have bragt Enhver til at gyse.

„Hellige Fader!" udbrød han fortvivlet. „Bed! Bed en Bøn for en fortabt Sjæl!" Og med disse Ord kastede han sig ned paa Jorden.

Den fromme Munk forsede sig, tog Bogen, aabnede den, og traadte derpaa, idet den faldt ham af

Haanden, forfærdet nogle Skridt tilbage. „Nei, uhørte Synder! Nei! For Dig er der ingen Forbarmelse! Vig bort! Vig bort! For Dig har jeg ingen Bøn!"

„Ikke det!" brølte Gjæsten som ude af sig selv.

„See her: de hellige Skrifttræk her i Bogen fyldes med Blod . . . Større Synder har Verden endnu aldrig seet!"

„Fader! Du spotter over mig!"

„Vig bort! Vig bort, forbandede Synder! Jeg spotter ikke over Dig. Forfærdelse bemægtiger sig mig. Det er ikke godt for noget Menneske at være sammen med Dig!"

„Jo! Jo! Du spotter over mig! Det nytter ikke, at Du siger nei .... Jeg seer hvorledes din Mund smiler, og hvorledes Du viser mig dine gamle Tænder ...."

Med disse Ord styrtede han som rasende ind paa Munken og — slog ham ihjel.

I det Samme var der Noget der drog et tungt og dybt Suk, som lød henover Mark og Skov. Udtørrede, afpillede Hænder med lange Negle paa raktes ud af Skoven, sitrede og forsvandt. —

Morderen følte Intet, heller ingen Skræk. Det var ham som om Alt sortnede for hans Øine, som om det susede ham for Ørene, som om hans Hoved var fortumlet ligesom efter en Ruus, som om Alt omkring

ham overtrakkes ligesom med et Spindelvæv. Han svang sig paa sin Hest og sprængte ad Kanjef til for derfra igjennem Tjerkasy at tage Veien til Tatarerne i Krim, hvorfor vidste han ikke selv. — Han rider een Dag, to Dage uden at han endnu seer noget til Kanjef. Veien er rigtig nok, og det maatte have viist sig allerede for længesiden; men — det skeer ikke. Endelig faaer han da i det Fjerne Øie paa en heel Deel Taarne og Spiir; men — det er ikke Kanjef; det er Sjumsk. Troldmanden bliver ganske forundret ved at see, at han er reden i en aldeles modsat Retning. Han vender om og rider ad Kijef til, og Dagen efter faaer han ogsaa ganske rigtig Øie paa en By; kun er det ikke Kijef, men Halitsj, en Stad, der ligger endnu længere fra Kijef end selve Sjumsk og endogsaa temmelig nær den ungarske Grændse. Ganske fortumlet i det vender han atter om, men mærker igjen, at det gaaer afsted i den aldeles modsatte Retning. Intet Menneske i Verden vilde have kunnet sige, hvad der foregik i Troldmandens Sjæl, og havde Nogen kunnet skue ind i den og opdage, hvad der foregik, vilde han ikke have kunnet lee en eneste Gang hele sit Liv igjennem eller have kunnet sove en eneste Nat. Det var ikke Ondskab, ikke Forfærdelse, ikke vild Harme. Sproget har intet Ord, der vilde være istand til at betegne det. Han brændte; han for-

tæredes; han følte en djævelsk Lyst til at søndertrampe hele Verden under sin Hests Hover, til at kunne tage det hele Land imellem Kijef og Halitsj med dets Mennesker og Alt og slænge det ud i Sortehavets Dyb. Men det var ikke af Ondskab, at han vilde gjøre dette; Grunden vidste han ikke engang selv. En Gysen kom over ham, da Karpaterne allerede viste sig ganske nær foran ham og det høie Krivân, hvis Isse var bedækket med en graalig Sky retsom med en Hue, og da hans Hest allerede i fuldt Fiirspring sprængte afsted imellem Bjergene. Lige med eet fordeelte Skyerne sig, og foran ham stod i frygtelig Majestæt — Ryttеren. Han anstrenger sig af alle Kræfter for at standse sin Hest og rykker af al Magt i Tømmen; men forgjæves: med en vild Vrinsken og flyvende Manke sprænger Dyret afsted hen imod Ryttеren. Pludselig forekommer det Troldmanden, som om Alt stivner og isner inden i ham og som om den ubevægelige Rytter bevæger sig og med eet aabner Øinene. Da han saa fik Øie paa den hen imod ham sprængende Troldmand, brast han ud i en vild, frygtelig Latter, der som et Tordenskrald gjenlød imellem alle Bjergene og i selve Troldmandens Hjerte og ligesom sønderrev alle hans Indvolde. Det forekom ham som om et vildt Dyr var faret ind i ham og rasede derinde og søndersled hans Hjerte og hans Aa-

rer — saa frygtelig gjenlød den vilde Latter i hans Indre! —

Med sin frygtelige Haand greb nu Rytteren Troldmanden og hævede ham op i Luften. Han døde øieblikkelig, og skjønt han umiddelbart derpaa igjen aabnede Øinene, var og blev han død og saae ganske ud som en Dødning. Saa frygteligt et Blik har hverken nogen Levende eller nogen Opstanden. Med sine Dødningeøine skelede han vildt om til alle Sider og saae Dødninger strømme til fra Kijef og fra Galitsien og fra Karpaterne, og alle lignede de ham selv som en Vanddraabe den anden. —

Ligblege, dødsblege, den ene høiere end den anden, den ene mere afpillet end den anden stillede de sig rundt om Rytteren, der endnu bestandig holdt sit frygtelige Bytte i Haanden. Derpaa brast han endnu engang ud i den samme vilde Latter og slængte saa Troldmanden ned i Afgrunden. Alle Dødningerne styrtede nu derned bagefter ham, greb ham og borede deres Tænder i hans Kjød. Saa var der en, endnu høiere og frygteligere end nogen af de andre, der forsøgte at reise sig op af Jorden, men forgjæves: det var ham ikke muligt — saa dybt var han gravet ned i den; men havde han kunnet hæve sig op, saa havde han rystet baade Karpaterne og Sibenbyrgen og Tyrkiet i deres Grundvold. Selv de ubetydelige Bevæ-

gelser, han nu gjorde, rystede den hele Egn, saa at overalt en Mængde Huse styrtede sammen, og mange Mennesker omkom.

Ofte gaaer der endnu igjennem Karpaterne en Susen som om Tusinder af Møllehjul brusede i Vandet: det er Dødningerne der gnave paa Dødningen dernede i den bundløse Afgrund, som endnu aldrig noget Menneske har seet, da Enhver frygter for at drage der forbi. Ofte skeer det ogsaa, at Jordskjælv ryste Jorden snart hist, snart her. Det kommer af, sige de Lærde, at der en- eller andensteds i Nærheden af Havet ligger et Bjerg, af hvilke Flammer slaae op og sydende Floder strømme ud; men gamle Folk i Ungarn og i det galitsiske Land vide bedre Besked herom, og de sige, at det kommer af, at den i Jorden fastvorede uhyre Dødning anstrenger sig for at hæve sig op og derved bringer Jorden til at ryste.

XVI.

I Byen Glukhof stimlede Folket sammen omkring en gammel blind Banduriſt og havde nu allerede staaet en Timestid og hørt den Blinde spille paa Bandura'en. Saa vidunderlige Sange og saa fortræffelig har endnu aldrig nogen Banduriſt sjunget. Først sang han om det fordums Hetmandømme under Sagajdatsjnyj og Khmjelnitskij. Hvor det var ganske andre, herlige Tider! Da stod Kazakdømmet i sin høieste Flor og traadte alle sine Fjender under Fødder, og Ingen vovede at spotte over dem. Men den Gamle sang ogsaa lystige Sange, og han dreiede Tinene om til alle Sider retsom om han havde kunnet see, og saa lette som Myg fløi hans Fingre henover Strengene saa det næsten saae ud som om det var Strengene selv der spillede og Folket, der stod der omkring ham, de Gamle med sænket Hoved og de Unge med Blikket fæstet paa den gamle Sanger, vovede ikke engang at hviske et Ord til hinanden.

„Bi lidt!" sagde den Gamle, „saa skal jeg synge

Jer en Sang om en Begivenhed, der foregik langt tilbage i Tiden!" Folket trængte sig endnu tættere omkring ham, og den Blinde gav sig til at synge:

1.

„Under Fyrsten i Sibenbyrgen Pan Stepan, der ogsaa var Konge i Polen, levede der to Kazak'er: Ivân og Petrò. De levede sammen som Broder med Broder. „Hør nu, Ivân! Alt, hvad vi erhverve, ere vi halvt om; den Enes Glæde være ogsaa den Andens Glæde, den Enes Sorg den Andens Sorg; det Bytte, vi gjøre, dele vi; falder En af os i Fangenskab, sælge den Anden Alt og kjøbe ham fri; kan han det ikke, begive han sig selv ligeledes i Fangenskab!" Og virkelig: Alt hvad vore Kazak'er erhvervede, deelte de. Gjorde de Qvæg tilbytte, Heste tilbytte, Alt deelte de halvt."

2.

„Kong Stepan førte Krig med Tyrkerne. Kampen havde allerede varet i flere Uger uden at det havde været ham muligt at faae Tyrkerne jagne ud af Landet. Iblandt Tyrkerne var der en Pasja, der var saa tapper, at han med en halv Snees Janitsjarer var istand til at hugge et heelt Regiment sønder og sammen. Kong Stepan lod nu bekjendtgjøre, at hvis Nogen kunde bringe ham Pasja'en enten levende eller død, vilde han give ham samme Sold, som han gav

hele sin Hær. „Kom, Broder, og lad os see at fange Pasja'en!“ sagde Iván til Petrò, og vore Kazak'er sprængte afsted, hver til sin Side.“

3.

„Hvorvidt nu Petrò vilde have været istand til at fange Pasja'en eller ei, skal jeg ikke kunne sige; nok — Iván fører ham allerede frem for Kongen med en Strikke om Halsen. „Brave unge Mand!“ sagde Kong Stepan og gav Ordre til at udbetale ham samme Sold, som den hele Hær fik, anvise ham Land hvor han selv ønskede og udlevere ham saameget Qvæg, som han vilde have. Endnu samme Dag som Iván fik Solden udbetalt, deelte han halvt med Petrò. Petrò tog strax imod den halve Sold; men det piinte ham, at Iván var bleven saa hædret af Kongen, og dybt i sin Sjæl rugede han over Hevn.“

4.

Begge rede de derpaa afsted til det Iván af Kongen skjenkede Land hiinsides Karpaterne. Bag sig paa Hesten havde Iván sin Søn, som han af Forsigtighed havde bundet fast til sig. Aftendæmringen brød allerede frem. De vedbleve at ride i eet væk. Drengen faldt isøvn, og selve Iván begyndte at blunde. Blund ikke, Kazak! Bjergveiene ere farlige! . . . Dog — vor Kazak har en Hest, der selv veed at finde Vei overalt og aldrig snubler eller træder feil. Midt inde imellem

Bjergene er der en Afgrund, hvis Bund intet Menneske har seet: den er ligesaa dyb som Afstanden fra Himmelen til Jorden. Men over Afgrunden fører en Vei, hvor vel to Mennesker kunne ride Side om Side, men tre ikke. Hesten med den blundende Kazak traadte fornylig ind paa den. Ved hans Side red Petrò sitrende over hele Legemet og tilbageholdende sit Aandedræt af bare Glæde. Han saae sig om og — stødte derpaa sin Ven ned i Afgrunden, og Hesten med Kazak'en og Barnet fløi ned i Dybet."

5.

„Det lykkedes imidlertid Kazak'en i Flugten at faae fat i en Green, og det var saaledes kun Hesten, der naaede Bunden. Med sin Søn paa Ryggen gav han sig derpaa til at kravle op igjen og havde allerede ikke ret langt tilbage, da han, idet han saae op, med eet blev vaer, at Petrò fældede sit Spyd imod ham for at støde ham tilbage igjen . . . „Du barmhjertige Gud! Det havde været langt bedre for mig aldrig at aabne Øinene mere end at see min bedste Ven i Begreb med at støde mig tilbage med sit Spyd! . . . . Kjære Broder! Gjennembor mig med dit Spyd, siden det nu saaledes er bestemt; men skaan min Søn! Hvorved har det uskyldige Barn forskyldt en saa forsmædelig Død?" Men Petrò slog kun en høi Latter op og stødte ham tilbage med Spydet, og Kazak'en og hans

Søn styrtede ned i Dybet. Petrò bemægtigede sig nu alt hans Gods og levede som nogen Pasja. Ingen havde saamange Tabûn'er som han, og ingensteds fandtes der en saadan Mængde Vædre og Faar. Da Tiden saa kom, døer han."

6.

„Da saa Petrò var død, kaldte Gud begge Venners, Petròs og Ivâns, Sjæle for sig til Dom. „Det Menneske er en frygtelig Synder!" sagde Gud. „Ivân, bestem Du hans Straf! Jeg veed ikke strax nogen, der er stor nok!" Ivân grundede længe paa, hvad Straf han skulde vælge; endelig sagde han: „Det Menneske har forvoldet mig en uhyre Lidelse. Som Judas har han forraadt sin Ven og berøvet mig et hæderligt Afkom paa Jorden. Men et Menneske uden hæderligt Afkom er som Sædekornet, der udsaaes uden at bære Frugt. Det skyder ikke op. Ingen veed engang, at det er blevet udsaaet."

7.

„Derfor, o Gud, føie Du det saaledes, at alt hans Afkom paa Jorden bliver ulykkeligt, og at den Sidste af hans Slægt bliver et saadant Uhyre, at Verden aldrig har seet noget Lignende, og at hver Misgjerning, han begaaer, hjemsøges paa hans Forfædre i deres Kister, saa at de, lidende en uhørt Qval, hæve sig op af deres Grave! Kun Petrò, den Judas, være

ude af Stand til at kunne gjøre det og lide derved en endnu bitrere Qval, saa at han, som en Affindig, giver sig til at spise Jord og vrider sig dernede under Jorden i bestandige Trækninger!"

8.

„Og naar saa hiint Menneskes Misgjerninger have naaet deres Maal, saa hæve Du mig, oh Gud, fra denne Afgrund tilhest op paa det høieste Bjerg og bringe ham til mig! Saa vil jeg fra Bjergets Top styrte ham ned i den allerdybeste Afgrund, og lad saa alle hans afdøde Forfædre, hvor i Verden de saa end opholdt sig i levende Live, fra alle Verdenshjørner ile til for at sønderslide ham med deres Tænder til Gjengjæld for alle de Qvaler, som han har bragt over dem, og lad dem saa evig vedblive saaledes at sønderslide ham, saa at jeg ret kan gotte mig ved hans Pinsler! Kun Petrò, den Judas, være ikke istand til at hæve sig op af Jorden, skjønt ogsaa han føler en brændende Lyst efter at sønderslide ham; men lad ham sønderslide sig selv og lad ham vore jo længere jo mere, for at hans Smerte kan blive endnu større! Det vil blive den frygteligste Qval for ham; thi der gives ingen større Qval for et Menneske end at tørste efter Hevn uden at kunne tilfredsstille den."

9.

„Det er en frygtelig Straf, Du der har udtænkt,

Menneske!" sagde Gud. „Dog — det skee som Du har sagt; kun at Du saa ogsaa selv bliver siddende der tilhest i al Evighed og aldrig kommer i Himmeriges Rige!" Og saaledes skete det. Og endnu den Dag idag sidder den underfulde Rytter der paa sin Hest imellem de karpatiske Bjerge og seer paa Dødningerne, der nede i den bundløse Afgrund sønderslide den Døde og mærker, hvorledes den dybt i Jorden liggende Døde vorer og vorer, under frygtelige Qvaler gnaver paa sine egne Been og bringer Jorden trindtomkring til at skjælve." —

Den blinde Gamle havde forlængst endt sin Sang. Han havde allerede paany grebet i Strengene, havde allerede begyndt at synge lystige Viser om Khoma og Jerema, om Glarmesteren Stokoza og deslige; men i lang Tid vare hverken Gamle eller Unge istand til igjen at samle deres Tanker, og længe stode de endnu der med sænket Hoved, grublende over hiin Fortidens frygtelige Begivenhed.